

สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

วิทยานิพนธ์

ของ

นพดล ทองอร่าม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต
กรกฎาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

วิทยานิพนธ์

ของ

นพดล ทองอร่าม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต
กรกฎาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Multicultural Society Competency in the Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand

Nopadol Thongaram

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements

for Doctor of Public Health (Doctor of Public Health)

July 2022

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายนพดล ทองอร่าม แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รศ. ดร. วรางคณา จันทร์คง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รศ. ดร. สุมัทนา กลางคาร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผศ. ดร. จตุพร เหลืองอุบล)

.....กรรมการ
(รศ. ดร. วรพจน์ พรหมสัตยพรต)

.....กรรมการ
(รศ. ดร. สงครามชัยย์ ลีทองดีศกุล)

.....กรรมการ
(อ. ดร. สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา สาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....	.....
(รศ. ดร. สุมัทนา กลางคาร)	(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)
คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

ผู้วิจัย นพดล ทองอร่าม

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุมัทนา กลางคาร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุพร เหลืองอุบล

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรดุษฎี **สาขาวิชา** สาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต
บัณฑิต

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม **ปีที่พิมพ์** 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง 575 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม นำมาอธิบายบริบทและวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความมีน้ำใจ เจตคติทางสังคมพหุวัฒนธรรม การยอมรับความหลากหลายในสังคม ความรู้ทางวัฒนธรรม ทักษะการอยู่ร่วมกัน การสื่อสารทางวัฒนธรรม และความเสมอภาคทางสังคม ระยะที่ 2 เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการด้วยวงจร PAOR เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน มีผู้ร่วมวิจัย 32 คน พบว่า ก่อนการดำเนินการระดับสมรรถนะด้านความรู้ของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 45.81 (SD 7.59) ระดับสมรรถนะด้านทักษะของนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.04 (SD 0.41) จึงจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม โดยจัดอบรมด้านความรู้ และเสริมด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ รู้จักฉันรู้จักเธอ วิถีชีวิตบ้านฉัน วิถีศรัทธา รอบตัวเรา ฉันทำได้ เธอทำได้ เราทำได้ และร่วมด้วยช่วยกัน ภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นสมรรถนะด้านความรู้และทักษะของนักศึกษาหลังเข้าร่วมกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะด้านความรู้เกี่ยวกับมารยาทการฟัง การประพฤติปฏิบัติตนสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม การปฏิบัติศาสนกิจ และด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม คือ ความมีน้ำใจ เจตคติทางสังคมพหุวัฒนธรรม การยอมรับความหลากหลายในสังคม การอยู่ร่วมกัน และความเสมอภาคทางสังคม

คำสำคัญ : สังคมพหุวัฒนธรรม, สมรรถนะ, ความมีน้ำใจ, ความรู้ทางวัฒนธรรม, ความหลากหลายในสังคม

TITLE The Multicultural Society Competency in the Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand

AUTHOR Nopadol Thongaram

ADVISORS Associate Professor Sumattana Glangkarn , Ph.D.
Assistant Professor Jatuporn Luangubol , Ph.D.

DEGREE Doctor of Public Health **MAJOR** Doctor of Public Health

UNIVERSITY Mahasarakham University **YEAR** 2022

ABSTRACT

This research aimed to create a guideline for developing multicultural social competences of community college students in the three southern border provinces. The study was divided into 2 phases and phase 1 was survey research. The sample was 575 students. The data was collected by questionnaires, interviews, and group and was analyzed by context and component analysis of multicultural society competency. It was found that the multicultural social competency consisted of 7 components as follows: Kindness, Multicultural Attitude, Acceptance of diversity in society, Cultural Knowledge, Skills in Coexistence, Cultural Communication, and Social Equality. Phase 2 was the action research of the PAOR Cycle to create guidelines for developing community college student competency. There were 32 participating in the study. It was found that before the implementation, the student's cognitive competency level was moderate, average 45.81 (SD 7.59). The overall student skill competency level was moderate, average 3.04 (SD 0.41). Therefore, training workshops were organized to enhance multicultural societies by organizing knowledge and enhancing activities during training and supplemented by activities such as Know me: Know you, My Village style, Faith Way, All around us, We can do it and Join together. After participating in organized activities, the student's competence in knowledge and skills after participating in the activities were on average higher than before participating in the activities. The significantly improved of knowledge were etiquette listening, behavior for coexistence in society, and religious practice. For multicultural social

skills, were kindness, multicultural social attitude, accepting diversity in society and social equality.

Keyword : Multicultural Society, Competency, Kindness, Cultural Knowledge, Diversity in Society

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา งบประมาณรายได้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมัทนา กลางคาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพร เหลืองอุบล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ให้คำแนะนำ และชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจเพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทร์คง รองศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะ การีนา อาจารย์ ดร.กิตติพร เนาวสุวรรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศพร ชูศักดิ์ อาจารย์ชยพล พุฒยอด อุสตาซบูรอฮัน พานามิ ที่ให้คำปรึกษา ตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องของเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้บริหารและคณาจารย์วิทยาลัยชุมชนปัตตานี วิทยาลัยชุมชนยะลา และวิทยาลัยชุมชนนราธิวาส ที่ให้ความอนุเคราะห์และช่วยเหลือในการติดต่อประสานงานการเก็บข้อมูลการวิจัย

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับนิสิต และขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่มิได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ช่วยให้คำปรึกษาการเขียนงานวิทยานิพนธ์ แก้ไขและปรับปรุงงานวิจัยให้สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น รวมตลอดจนคำแนะนำการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการ

สุดท้ายขอขอบพระคุณ คุณแม่ออม เทียมประพันธ์ และสมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่เป็นกำลังใจ ความรักและความห่วงใยในการศึกษาเล่าเรียน และขอบพระคุณคุณพ่อไพโรจน์ ทองอร่าม ถึงแม้จะไม่ได้อยู่เห็นความสำเร็จแต่พ่อก็คือแรงบรรดาลใจในการศึกษาเล่าเรียนตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ขอมอบเป็นประโยชน์และคุณูปการสำหรับทุกท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่นำไปศึกษาค้นคว้า เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานิสิต/นักศึกษา เพื่อความเสมอภาคและเห็นคุณค่าของความหลากหลายในสังคมต่อไป

นพดล ทองอร่าม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ฉ

กิตติกรรมประกาศ ..... ซ

สารบัญ ..... ฌ

สารบัญตาราง ..... ฐ

สารบัญภาพประกอบ ..... ณ

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 หลักการและเหตุผล 1

1.2 คำถามการวิจัย 5

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 5

1.3.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป 5

1.3.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ 6

1.4 ขอบเขตการวิจัย 6

1.4.1 ขอบเขตเนื้อหา 6

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร 6

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ 6

1.4.4 ขอบเขตด้านเวลา 6

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย 6

1.6 ความสำคัญของการวิจัย 8

บทที่ 2 ปริทัศน์เอกสารข้อมูล 9

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม 9

2.1.1 สังคมพหุวัฒนธรรม 9
2.1.2 การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม 15
2.1.3 สังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย 18
2.2 แนวคิดเกี่ยวข้องกับสมรรถนะ 21
2.2.1 ความหมายของสมรรถนะ 21
2.2.2 องค์ประกอบของสมรรถนะ 22
2.2.3 ประเภทของสมรรถนะ 23
2.2.4 สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม 25
2.3 การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม 26
2.3.1 นโยบายประเทศไทย 4.0 26
2.3.2 แนวทางการพัฒนาประเทศสู่ประเทศไทย 4.0 28
2.3.3 การศึกษาไทย 34
2.3.4 กฎหมายการศึกษาและการจัดการศึกษารูปแบบวิทยาลัยชุมชน 39
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 45
2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย 52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 53
3.1 รูปแบบการวิจัย 53
3.1.1 การวิจัยระยะที่ 1 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) 54
3.1.2 การวิจัยระยะที่ 2 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) 54
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 54
3.2.1 การวิจัยระยะที่ 1 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) 54
3.2.2 การวิจัยระยะที่ 2 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) 59

3.3 พื้นที่ในการวิจัย 60
3.3.1 การวิจัยระยะที่ 1 60
3.3.2 การวิจัยระยะที่ 2 60
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล 60
3.4.1 การวิจัยระยะที่ 1 60
3.4.2 การวิจัยระยะที่ 2 63
3.5 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 65
3.5.1 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) 65
3.5.2 การทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) 66
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 67
3.6.1 การวิจัยระยะที่ 1 67
3.6.2 การวิจัยระยะที่ 2 68
3.7 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 69
3.7.1 สรุปขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1 69
3.7.2 สรุปขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 2 71
3.8 จริยธรรมการวิจัย 73
3.8.1 การขอความยินยอม 73
3.8.2 การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล 73
3.8.3 การขอถอนตัวจากการร่วมการวิจัย 73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 74
4.1 ผลการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาบริบทและวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย 74
4.2 ผลการวิจัยระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) พัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย 102

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 141
5.1 สรุปผล 141
5.2 อภิปรายผล 148
5.3 ข้อเสนอแนะ 155
บรรณานุกรม 156
ภาคผนวก 166
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 167
ภาคผนวก ข ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน 190
ภาคผนวก ค หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ 193
ภาคผนวก ง หนังสือขอใช้พื้นที่ดำเนินการวิจัย 200
ประวัติผู้เขียน 204

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัยชุมชน 56

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 575) 75

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575) 78

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575) 79

ตารางที่ 5 ระดับความคิดเห็นด้านเจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575) 81

ตารางที่ 6 ระดับความคิดเห็นด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575) 82

ตารางที่ 7 ระดับความคิดเห็นด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575) 84

ตารางที่ 8 ระดับความคิดเห็นด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575) 85

ตารางที่ 9 ระดับความคิดเห็นภาพรวมด้านสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575) 86

ตารางที่ 10 Factor 1 ความมีน้ำใจ (n = 575) 88

ตารางที่ 11 Factor 2 เจตคติทางพหุวัฒนธรรม (n = 575) 88

ตารางที่ 12 Factor 3 การยอมรับความหลากหลายในสังคม (n = 575) 89

ตารางที่ 13 Factor 4 ความรู้ทางวัฒนธรรม (n = 575) 90

ตารางที่ 14 Factor 5 ทักษะการอยู่ร่วมกัน (n = 575) 91

ตารางที่ 15 Factor 6 การสื่อสารทางวัฒนธรรม (n = 575) 91

ตารางที่ 16 Factor 7 ความเสมอภาคทางสังคม (n = 575) 92

ตารางที่ 17 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 32) 107

ตารางที่ 18 สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมก่อนดำเนินการ (n= 32) 108

ตารางที่ 19 ระดับสมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n=32) 111

ตารางที่ 20 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) 112

ตารางที่ 21 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) 113

ตารางที่ 22 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) 115

ตารางที่ 23 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) 117

ตารางที่ 24 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านทักษะการอยู่ร่วมกันของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) 118

ตารางที่ 25 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) 120

ตารางที่ 26 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความเสมอภาคทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) 121

ตารางที่ 27 ภาพรวมรายด้านของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) 121

ตารางที่ 28 สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมหลังดำเนินการ (n= 32) 124

ตารางที่ 29 ระดับสมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32) 127

ตารางที่ 30 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32) 127

ตารางที่ 31 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32) 129

ตารางที่ 32 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32) 131

ตารางที่ 33 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32) 132

ตารางที่ 34 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านทักษะการอยู่ร่วมกันของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32) 134

ตารางที่ 35 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32)..... 135

ตารางที่ 36 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความเสมอภาคทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32)..... 136

ตารางที่ 37 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน หลังการดำเนินการ (n = 32)..... 137

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบสมรรถนะด้านความรู้ของนักศึกษาก่อนและหลังการดำเนินการ (n = 32)..... 137

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบสมรรถนะด้านทักษะของนักศึกษาก่อนและหลังการดำเนินการ..... 138

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย 52

ภาพประกอบที่ 2 การวิจัยเชิงอธิบาย (The explanatory sequential design) 53

ภาพประกอบที่ 3 สรุปขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1 69

ภาพประกอบที่ 4 สรุปขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 2 71

ภาพประกอบที่ 5 สรุปวงรอบปฏิบัติการรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย 105

ภาพประกอบที่ 6 สรุปแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย 140

บทที่ 1
บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นสังคมที่มีคนอยู่ร่วมกันมากมายหลายเชื้อชาติ หลายภาษา มีความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีทางในการดำเนินชีวิตที่อาจแตกต่างไปจากคนรุ่นก่อน ๆ ซึ่งแนวความคิดเรื่องชาติพันธุ์ ความเชื่อ และวัฒนธรรมมีความสลับซับซ้อน (Bohemen, 2021) ดังนั้นแต่ละท้องถิ่นย่อมมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันและมีความหลากหลายตามลักษณะของสังคมที่ตนเองอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของภาษา การแต่งกาย อาหารการกิน การสร้างที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมของผู้คนในสังคมนั้น ๆ (วิริยะ บุญยะนิวาสน์ และคณะ, 2553) สิ่งเหล่านี้เองที่เราเรียกว่า “สังคมพหุวัฒนธรรม” เมื่อการดำเนินชีวิตในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทำให้เกิดความเป็นพลวัตของสังคม มีความหลากหลายมากขึ้นทั้งด้านของความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม (Cultural exchange) ซึ่งกันและกันของพลเมืองโลก จึงทำให้สังคมมีความเป็นพหุวัฒนธรรม (Multicultural) และยิ่งพื้นที่ที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จังหวัดในภาคเหนือพลเมืองประกอบด้วย ชาวไทยล้านนาและชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ บางตำบลจะมีชนเผ่าที่มีเชื้อสายเขมรและส่วยอาศัยร่วมกับคนไทยภาคอีสาน ภาคตะวันตกติดชายแดนพม่า เช่น จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี จะมีคนเชื้อสายพม่า มอญ กระเหรี่ยง และลาวอาศัยอยู่ ภาคใต้ ได้แก่ สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล จะมีคนไทยเชื้อสายมลายูอาศัยรวมกันกับคนไทยถิ่นใต้ และคนไทยเชื้อสายจีน (รสสุคนธ์ เนาวบุตร, 2557) ซึ่งพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และจังหวัดยะลา เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และความมั่นคง มีอัตลักษณ์ทางด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม แตกต่างจากภูมิภาคอื่นของประเทศ เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์มีบริบททางวัฒนธรรมแตกต่างจากพื้นที่อื่น อันจะเห็นได้จากประชาชนในพื้นที่ซึ่งประกอบด้วย ประชาชนชาวไทยพุทธ ชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู ชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยที่ย้ายถิ่นฐานมาจากภาคอื่นของประเทศ เช่น ชาวไทยอีสาน ชาวเขา เป็นต้น ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเชื้อชาติ ความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกันจึงมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้มีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันส่งผลโดยรวมถึงภาวะสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ (ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ และคณะ, 2551) แต่ด้วยสภาพปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจและสถานการณ์ความไม่สงบของพื้นที่สามจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ที่ก่อตัวเริ่มขึ้นอีกครั้ง เมื่อปี พ.ศ. 2547 ทำให้เกิดสถานการณ์ความไม่สงบ ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ และยังส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น รายได้ การศึกษา และอาชีพ ที่เป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐบาลจึงกำหนดให้มีการจัดตั้งกลุ่มจังหวัดขึ้นเพื่อการบริหารและพัฒนาพื้นที่ เป็นกลุ่มจังหวัดชายแดนใต้ ตามประกาศคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ เรื่องการตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด (ฉบับที่ 3) ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 โดยอาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2561 มาตรา 26 วรรคหนึ่ง ประกอบมติคณะกรรมการนโยบายการบริหารจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ ครั้งที่ 3/2560 เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2560 โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงแบ่งกลุ่มจังหวัดออกเป็น 18 กลุ่มจังหวัด โดยกลุ่มจังหวัดชายแดนใต้ประกอบด้วยปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งตั้งอยู่ใต้สุดของประเทศและติดกับประเทศมาเลเซีย มีเนื้อที่รวม 10,936.864 ตารางกิโลเมตร ซึ่งจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่มากสุด และจังหวัดปัตตานีมีพื้นที่น้อยที่สุด โดยมีการปกครองส่วนภูมิภาคประกอบด้วย 33 อำเภอ 250 ตำบล 1,614 หมู่บ้าน และการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 1 เทศบาลนคร 5 เทศบาลเมือง 31 เทศบาลตำบล 227 องค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,012,921 คน แยกเป็นประชากรชาย ร้อยละ 49.55 ประชากรหญิง ร้อยละ 50.45 ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.32 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 16.94 นับถือศาสนาพุทธ และอีกร้อยละ 0.44 นับถือศาสนาอื่น ๆ (คริสต์/ฮินดู) ทำให้พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเอกลักษณ์ทางสังคมและวิถีประชาชนแตกต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศ (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน, 2560) ดังนั้นการจัดการศึกษาจะต้องคำนึงถึงความลงตัวและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ (Characteristics) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการตามวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่และบริบทของการพัฒนาประเทศ (Internal Security Operations Command, 2017)

การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม มีส่วนสำคัญที่จะช่วยเตรียมผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรมให้อยู่ด้วยความเข้าใจ มีความเท่าเทียม ความเสมอภาคและเสรีภาพ (ชุติมา ทัศโร และคณะ, 2563) สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กล่าวถึงสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ภายใต้ราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่มีเนื้อหาสาระการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่ท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมอันหลากหลาย ภายใต้บริบทของความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงจำเป็นต้องบูรณาการภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว และอยู่บน

พื้นฐานของความเข้าใจบริบทของพื้นที่ที่มีความแตกต่างจากภูมิภาคอื่นของประเทศไทย และด้วยโครงสร้างคุณลักษณะของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษายาวีในชีวิตประจำวันมีขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมต่างกันออกไปจากถิ่นอื่นจำเป็นที่ต้องยึดหลักการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิต อัตลักษณ์ สังคมและวัฒนธรรม (Swihart, el.al, 2021) ความหลากหลายทางวัฒนธรรมความต้องการของท้องถิ่นและประชาชนที่มีลักษณะเฉพาะบนพื้นฐานของหลักการทางศาสนา (อมรา พงศาพิชญ์, 2541) ที่เชื่อมโยงเข้ากับวิชาสามัญและวิชาชีพที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้มีการบริหารจัดการในลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548) หากไม่เข้าใจในบริบททางวัฒนธรรมของแต่ละความเชื่อและความแตกต่างทางศาสนา อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างมิอาจหลีกเลี่ยงได้

สถาบันวิทยาลัยชุมชน เป็นหน่วยงานที่มีการจัดการศึกษาในรูปแบบวิทยาลัยชุมชนทั่วประเทศ จำนวน 20 แห่ง จึงถูกยกฐานะขึ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อจัดการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญา เพื่อสร้างโอกาสทางสังคมให้คนเข้าถึงการศึกษาในระดับสูง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ในขณะเดียวกันวิทยาลัยชุมชนแต่ละแห่งต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ และต้องผลิตกำลังคนที่มีทักษะทางวิชาชีพชีพเข้าสู่ตลาดแรงงาน แบ่งการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนออกเป็น 3 รูปแบบ คือ จัดการศึกษาระดับอนุปริญญา จัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตร และจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน บทบาทของวิทยาลัยชุมชนคือการพัฒนาคน เพื่อให้คนไปพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น โดยจะต้องร่วมมือกับเครือข่ายซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชน องค์กรชุมชนที่มีความเข้มแข็งอยู่แล้วในจังหวัด เพราะฉะนั้นการจัดการศึกษาในของวิทยาลัยชุมชน จึงต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนและท้องถิ่น เพื่อการจัดการศึกษาที่หลากหลายสาขาวิชาตามความต้องการของจังหวัดและความสนใจของประชาชนในพื้นที่ (สถาบันวิทยาลัยชุมชน, 2561) สถาบันวิทยาลัยชุมชนมีทิศทางของการพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และคาดหวังให้ผู้เรียนพึงมีสมรรถนะอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics and Moral) ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ สามารถใช้ชีวิตในสังคม มีการเรียนรู้และทำงานได้ในยุคเทคโนโลยีระบบดิจิตอลซึ่งทักษะที่สำคัญจะเอื้อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิต และทำงานในยุคปัจจุบัน (Mason, 2006) โดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นหัวใจสำคัญแห่งการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ความเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564) ได้มีการ

เตรียมความพร้อมด้านกำลังคนให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม จะเห็นได้จากยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีทักษะสำคัญที่จำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ และคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะหรือคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่พึงประสงค์ โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และการปรับโครงสร้างประเทศไปสู่ประเทศไทย 4.0 เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเตรียมความพร้อมของคนในด้านความรู้ ความคิด ทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ รองรับความเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่าคนต้องเรียนรู้จากการลงมือทำด้วยตนเอง (Learning by doing and thinking) เพื่อให้เกิดทักษะสำคัญ ซึ่งการที่บุคคลมีสมรรถนะหรือความสามารถในการใช้ความรู้ และทักษะที่มีอยู่ในตนเองมาใช้ภายใต้สถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม และบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้ จึงเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา (นงนุช โรจนเลิศ, 2561)

วิทยาลัยชุมชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 3 วิทยาลัยชุมชน คือ วิทยาลัยชุมชนปัตตานี วิทยาลัยชุมชนยะลา และวิทยาลัยชุมชนนราธิวาส เป็นวิทยาลัยชุมชนในสังกัดของสถาบันวิทยาลัยชุมชน มีการจัดการศึกษาระดับอนุปริญญาในหลากหลายสาขาวิชา และหลักสูตรฝึกอบรมทางวิชาการเพื่อให้เกิดทักษะด้านอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ในการเลี้ยงดูตนเอง วิทยาลัยชุมชนจึงมีจุดมุ่งสู่การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้คนของชุมชนนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเองด้วยความเข้าใจ โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่นของการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ที่เอื้อต่อการพัฒนากำลังคนของชุมชนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการบูรณาการการมีส่วนร่วมของการพัฒนาคนในชุมชนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามสมรรถนะตามหลักสูตร และเกิดทักษะในการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ รวมตลอดจนการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์จริง จึงเป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างทักษะ และประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเมื่อจบการเรียนไปเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีคุณลักษณะเป็นไปตามที่พึงประสงค์ ในบทบาทของตนเอง โดยเฉพาะในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมอย่างสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย เพราะถ้านักศึกษามีความสนใจในค่านิยม ความเชื่อ ที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจผู้อื่นย่อมส่งผลต่อความ

เข้าใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยให้เกียรติและเคารพในความแตกต่างของกันและกันสอดคล้องกับวัฒนธรรมของแต่ละบุคคล หรือกลุ่มวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะ ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดี ความมีสุขภาพที่ดีของบุคคล ครอบครัว และชุมชน (ชลลดา ติยะวิสุทธิ์ศรี และคณะ, 2559) ทั้งยังส่งผลต่อคุณลักษณะด้านจิตบริการสาธารณะในการจัดบริการด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์ เห็นคุณค่าของผู้คนอื่นในสังคมที่มีความแตกต่างจากความเชื่อหรือวัฒนธรรมของตนเอง (กิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ, 2559) ดังนั้นจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย โดยดำเนินการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ ในระยะที่ 1 ดำเนินการศึกษาบริบทและวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในภาพรวมของทั้งสามวิทยาลัยชุมชน เมื่อได้องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ จึงนำมาพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาขาสาธารณสุขชุมชน เพราะเมื่อภายหลังจากการสำเร็จการศึกษาแล้วจะต้องเป็นผู้ให้บริการสาธารณสุขในชุมชน ซึ่งต้องมีความรู้และมีสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม มีความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเจตคติที่ดีต่อการจัดบริการสาธารณสุขชุมชนด้วยจิตบริการสาธารณะ ภายใต้บริบทและความแตกต่างของบุคคลในสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทาง ความคิด ความเชื่อ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม ตลอดจนสามารถใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองได้อย่างมีความสุข สามารถสร้างผลสำเร็จในการทำงานในหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มศักยภาพและมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี มีความพร้อมในการให้บริการสุขภาพแก่ผู้ใช้บริการสาธารณสุขชุมชนในอนาคตต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

1.3.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

1.3.2.1 เพื่อศึกษาบริบทและวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

1.3.2.2 เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

1.3.2.3 เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตเนื้อหา

สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม 2) ทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม 3) เจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม 4) ความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม 5) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม และ 6) การสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2564 และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสถาบันวิทยาลัยชุมชน คือ วิทยาลัยชุมชนปัตตานี วิทยาลัยชุมชนยะลา และวิทยาลัยชุมชนนราธิวาส

1.4.4 ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2564 – เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2565

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

สังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง ความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อและค่านิยม วิถีทางในการดำเนินชีวิต การแต่งกาย การประกอบอาชีพ ของคนในสังคมที่บุคคลนั้น ๆ อาศัยอยู่ร่วมกัน

นักศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งกำลังศึกษาอยู่หลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาต่าง ๆ ของวิทยาลัยชุมชน ในปีการศึกษา 2564 ของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส สังกัดสถาบันวิทยาลัยชุมชน

สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางพฤติกรรมให้สามารถกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนคุณลักษณะส่วนบุคคลทางสังคมพหุวัฒนธรรม

สมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ทางสังคมพหุวัฒนธรรมซึ่งเป็นทักษะทางสังคม (Social Skill) ที่สามารถประยุกต์ความรู้ ทักษะ เจตคติและพฤติกรรมที่แสดงออกทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม 2) ทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม 3) เจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม 4) ความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม 5) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม และ 6) การสื่อสารทางสังคมวัฒนธรรม

ความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ได้จากการศึกษา การสั่งสมจากประสบการณ์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ความแตกต่างของภาษาที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ศาสนา ความเชื่อ ค่านิยมเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ประเพณี ความหลากหลายทางเพศ การประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย

ทักษะทางด้านสังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจความเป็นมาทางชาติพันธุ์ หลักการทางศาสนา การดำรงชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความหลากหลายทางเพศ และการจัดการความขัดแย้งในการอยู่ร่วมกันภายใต้บริบทของสังคมพหุวัฒนธรรม

เจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้สึกต่อการรับรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การปกครองในระบอบประชาธิปไตยและความพลเมืองของชาติ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการรับรู้เกี่ยวการปฏิบัติทางศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การทำงานร่วมกัน และการประกอบอาชีพในสังคมที่มีความหลากหลาย

ความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง ความสามารถในการให้คุณค่า การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความแตกต่างของภาษาที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ศาสนา ความเชื่อ ค่านิยมเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ประเพณี ความหลากหลายทางเพศ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยและความพลเมืองของชาติ การประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง พัฒนาการของความรู้ เจตคติที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการดำรงชีวิตภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความแตกต่างของภาษาที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ศาสนา ความเชื่อ ค่านิยมเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ประเพณี การประกอบอาชีพ ความหลากหลายทางเพศ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยและความพลเมืองของชาติ จิตอาสาหรือจิตสาธารณะ และการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย

การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง การศึกษาเพื่อหาองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม 2) ทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม 3) เจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม 4) ความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม 5) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม และ 6) การสื่อสารทางสังคมวัฒนธรรม

การพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน หมายถึง กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม ให้มีความความรู้ ทักษะ เจตคติและพฤติกรรมการปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

1.6 ความสำคัญของการวิจัย

1.6.1 นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมไปประยุกต์สอดแทรกในเนื้อหาการเรียนการสอนในรายวิชาให้สอดคล้องกับองค์ประกอบทางสังคมพหุวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.6.2 นำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พัฒนาขึ้น ไปเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ สื่อบุคคล จัดทำคู่มือ และนำไปเป็นแนวปฏิบัติสำหรับสถาบันการศึกษาสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

1.6.3 ส่งเสริมผลลัพธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรมที่ดีของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน

1.6.4 ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรหรือพัฒนาหลักสูตรของวิทยาลัยชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทที่ 2
ปริทัศน์เอกสารข้อมูล

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวคิดและหลักการประกอบการดำเนินงานวิจัยให้ถูกต้องและสมบูรณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม
- 2.1.1 สังคมพหุวัฒนธรรม
- 2.1.2 การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม
- 2.1.3 สังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
- 2.2.1 ความหมายของสมรรถนะ
- 2.2.2 องค์ประกอบของสมรรถนะ
- 2.2.3 ประเภทของสมรรถนะ
- 2.2.4 สมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรม

2.3 การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม
- 2.3.1 นโยบายประเทศไทย 4.0
- 2.3.2 แนวทางการพัฒนาประเทศสู่ประเทศไทย 4.0
- 2.3.3 การศึกษาไทย
- 2.3.4 การจัดการศึกษารูปแบบวิทยาลัยชุมชน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม

2.1.1 สังคมพหุวัฒนธรรม

แนวคิดพหุวัฒนธรรมถูกพัฒนาขึ้นในฐานะจุดยืนทางศีลธรรม การเมืองและนโยบายของรัฐ เติบโตขึ้นในช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 ในฐานะนโยบายอย่างเป็นทางการของรัฐในประเทศแคนาดา ออสเตรเลีย ซึ่งเป็นแนวทางของรัฐในการปฏิบัติต่อความหลากหลายทางเชื้อชาติและ

วัฒนธรรมในยุโรปบางประเทศ และสหรัฐอเมริกา (ศิริจิต สุนันต๊ะ, 2556) รองรับการแก้ไขปัญหาสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างหลากหลายของคนท้องถิ่นและผู้คนอพยพเข้ามาอยู่ใหม่ ซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา ความคิดความเชื่อ และวิถีชีวิตภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ องค์กรระหว่างประเทศเรียกร้องให้มีการรับรองและเรียกร้องให้รัฐต่าง ๆ สนับสนุนความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม (กฤติธี ศรีเกตุ, 2560) ต่อมาในช่วงทศวรรษ 1980 เรื่อยมาจนถึงปี 1999 ไคมิลกา วิลล์ (Kymlicka Will) นักวิชาการกลุ่มพหุนิยมทางวัฒนธรรมชาวแคนนาดา สรุปผลของการนำนโยบายพหุนิยมทางวัฒนธรรมมาใช้ โดยทัศนะของเขาระบุว่าเป็นวันที่พหุนิยมทางวัฒนธรรมได้รับชัยชนะแล้ว (บัณฑิต ไกรวิจิตร, 2563) ดังนั้นจึงเกิดความคาดหวังที่จะทำให้เกิดความปรองดองและยอมรับกลุ่มที่มีความแตกต่างกันในสังคมให้อยู่ภายใต้ระเบียบ กฎหมาย นโยบาย อัตลักษณ์ของความเป็นชาติร่วมกันบนพื้นฐานของสภาวะที่หลากหลาย ซึ่งโลกศตวรรษที่ 21 ประชากรจำนวนหลายล้านคนในหลายร้อยประเทศ มีความเป็นพหุ (มาก/หลาย) วัฒนธรรมและความเป็นพหุ (มาก/หลาย) เชื้อชาติ (วรรณวิไล ใจเกลี้ยง, 2550) คือความหลากหลายทางสังคมที่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแห่งยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นมาเนื่องจากผลพวงของกระแสโลกาภิวัตน์เท่านั้น แต่หมายรวมถึงการเปิดกว้างของระบบการเมือง คือ ระบอบประชาธิปไตยด้วยอีกทางหนึ่ง (เกษม เพ็ญภินันท์ Alexandra Denes และรัตนา โตสกุล, 2552)

สังคมที่ประกอบไปด้วยกลุ่มคนที่หลากหลายทางด้านชาติพันธุ์ มีความแตกต่างทางด้านภาษา วิถีชีวิต การนับถือศาสนา เรียกสังคมที่มีลักษณะเช่นนี้ว่า พหุวัฒนธรรม ซึ่ง ดุสิต หวันเหล็ม (2552) กล่าวถึงลักษณะของสังคมพหุวัฒนธรรม ไว้ว่า เป็นการที่คนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน แต่ก็มาอยู่รวมกันในบริเวณเดียวกันลักษณะอย่างนี้เรียกว่า สังคมพหุวัฒนธรรม เป็นสังคมที่มีความหลากหลายซึ่งเป็นสังคมที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ 1) มีหลายเชื้อชาติ หลายศาสนา ปะปนกันอยู่ภายในชาติเดียวกัน 2) มีวัฒนธรรมหรืออนุวัฒนธรรมของเชื้อชาติหรือทางศาสนาต่าง ๆ กัน 3) มีการขัดแย้งกันในเรื่องเชื้อชาติหรือเรื่องศาสนา 4) มีบางกลุ่มในหลายเชื้อชาติ หลายศาสนา หลายวัฒนธรรมที่ครองอำนาจอยู่ (พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม และคณะ, 2562) จากองค์ประกอบของพหุวัฒนธรรม ที่ได้กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าสังคมพหุวัฒนธรรม มีปรากฏการณ์ที่ทั้งสองวัฒนธรรมต้องมาสัมพันธ์กันซึ่งมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ในเรื่องของเรื่องความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมหรือการปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Interaction) ซึ่งมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยคำศัพท์ที่ใช้ต่างกันอยู่หลายคำ (อมรา พงศาพิชญ์, 2542) มีรายละเอียด ดังนี้

1) การปรับตัว (Adaption)

การปรับตัว อาจสังเกตหรือศึกษาจากการปรับตัวทางชีวภาพและการปรับตัวทางวัฒนธรรมระหว่างสิ่งที่ศึกษาซึ่งอาจเป็นมนุษย์และสัตว์กับสภาพแวดล้อมรอบตัวและแหล่งที่อยู่ (Habitat) การศึกษาในลักษณะนี้มักเป็นการพิจารณาเชิงประวัติศาสตร์ว่าได้มี (ก) การเปลี่ยนแปลง

เพื่อจัดระบบความสัมพันธ์ให้สอดคล้องกัน (ข) การปรับเปลี่ยนตัวมนุษย์หรือสัตว์เพื่อให้ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมเป็นความสัมพันธ์ที่เหมาะสม หรือ (ค) การปรับสภาพแวดล้อมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของมนุษย์หรือสัตว์ การใช้คำว่าการปรับตัวจึงมักใช้ในความหมายของการปรับเปลี่ยนส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนเพื่อให้ความสัมพันธ์ลงตัว ในขณะที่ Yehudi A. Cohen (1974) ได้อธิบายเรื่องการปรับตัวทางวัฒนธรรมในที่นี้ใช้ในความหมายที่รวมทั้งวัฒนธรรมในรูปวัตถุและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ซึ่งรวมถึงระบบความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต และพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม โดย Yehudi A. Cohen (1974) ได้เสนอข้อคิดอยู่ 7 ข้อ ดังนี้ (1) การศึกษาเรื่องการปรับตัวทางวัฒนธรรมควรพิจารณาองค์ประกอบด้านศิลปวัฒนธรรม (วรรณคดี ดนตรี การแสดง และศิลปกรรมอื่น ๆ) และสังคมวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิต ความเชื่อ ฯลฯ (2) องค์ประกอบต่าง ๆ ของวัฒนธรรมที่ถูกประสานเข้าเป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นองค์รวม มีลักษณะเฉพาะของแต่ละสังคมวัฒนธรรม (3) การปฏิสัมพันธ์กับสังคมข้างเคียง หรือการค้นพบสิ่งใหม่ภายในสังคมตนเองจะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนเพื่อการคงอยู่ของสังคมวัฒนธรรมนั้น ๆ (4) วัฒนธรรม คือ ระบบสัญลักษณ์ องค์ประกอบแต่ละส่วนมีความหมายและสื่อความหมายที่ลึกซึ้งและกว้างขวางกว่าข้อเท็จจริง เช่น ธง มีความหมายมากกว่าการเป็นผ้าผืนหนึ่ง (5) การดำเนินชีวิตของมนุษย์ต้องดำเนินเป็นกลุ่ม การปรับเปลี่ยนสังคมวัฒนธรรมเป็นการปรับเปลี่ยนในกลุ่มมากกว่าในระดับปัจเจกบุคคล การสืบทอดวัฒนธรรมต้องถ่ายทอดจากอีกรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งเป็นกลุ่ม การปรับตัวทางวัฒนธรรมจึงเป็นการปรับเปลี่ยนของกลุ่ม (6) พฤติกรรมของมนุษย์ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ไม่มีพฤติกรรมใดที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้เลย (7) การถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง มีกระบวนการและขั้นตอน ซึ่งทั้ง 7 ข้อนี้หมายถึง การปรับตัวที่นอกเหนือจากการปรับตัวทางชีวภาพ เพื่อความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์มนุษย์หรือสัตว์ แต่เป็นการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมหรือกลุ่มคนในอดีต มีการตั้งคำถามว่าการปรับตัวนี้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนด ควบคุมและบังคับทิศทางได้ ในปัจจุบันต้องยอมรับว่าการปรับตัวเป็นสิ่งที่จำเป็นแต่มนุษย์สามารถควบคุมได้ ซึ่งมนุษย์ทุกคนล้วนแต่จะต้องพบกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมโดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อเราเกิดจนเติบโต ต่างก็ต้องผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เป็นการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว และเรียนรู้แบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ ทางสังคมที่ถูกกำหนดโดยวัฒนธรรม (เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2548) เป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาบุคคล เป็นการฝึกอบรมให้สมาชิกสามารถปรับตัวเข้ากับค่านิยมที่ดีของสังคม (จำนง อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ, 2540)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นสรุปได้ว่า การปรับตัวเป็นวิถีของการเรียนรู้ของมนุษย์เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตท่ามกลางความหลากหลายทางด้านความเชื่อ ความคิด ศาสนา การปกครอง นโยบาย กฎเกณฑ์ การประกอบอาชีพ ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ ประเพณี

วัฒนธรรม ความหลากหลายทางเพศ และการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีวิวัฒนาการอย่างเป็นพลวัต ซึ่งจัดเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว เพื่อปรับตัวเข้ากับค่านิยมที่ดีของสังคม

2) การผสมผสานวัฒนธรรม (Acculturation)

การผสมผสานวัฒนธรรม (Acculturation) เป็นการรับเอาวัฒนธรรมของสังคมอื่นมาปฏิบัติและกลายเป็นวัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ซึ่งการผสมผสานทางวัฒนธรรมจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นได้ เมื่อสังคมหนึ่งถูกรุกรานและฝ่ายหนึ่งชนะ กลุ่มที่ชนะจะพยายามบังคับให้กลุ่มที่แพ้ปฏิบัติตามวิถีปฏิบัติของตน (เย็นจิตร ถิ่นขาม และมณีมัย ทองอยู่, 2552) หรือการผสมผสานวัฒนธรรม (Acculturation) เกิดขึ้นระหว่าง 2 กลุ่ม ที่มีสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างมาปฏิสัมพันธ์กัน โดยต่างฝ่ายต่างจะทำการรับวัฒนธรรมของอีกฝ่ายมา โดยจะพบว่าระหว่างวัฒนธรรม 2 กลุ่มนี้จะมีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่เป็นวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและมีพลังมากกว่า แต่ก็จะมีการแลกเปลี่ยนกันจนในที่สุดกลายเป็นการรวมวัฒนธรรมจากทั้ง 2 กลุ่ม ผสมผสานกันเป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นการผสมผสานกันทางวัฒนธรรม (มัญชรี โชติรสฐิติ, 2556) การที่วัฒนธรรมที่ต่างกันสองวัฒนธรรมมาพบกัน สัมผัสกัน และเกิดการหยิบยืมเปลี่ยนกันใช้ในระยะเวลาที่สม่ำเสมอและยาวนานพอสมควร วัฒนธรรมทั้งสองจะผสมผสานปะปนกันหมด แต่ก็ยังรู้ว่าเป็นวัฒนธรรมของใครไม่ถึงกับปะปนกันแยกไม่ออก เมื่อผู้หยิบยืมวัฒนธรรมของผู้อื่นกลับเข้าสู่ชุมชนเดิมของตนวัฒนธรรมเดิมนั้นก็จะดำรงรูปแบบเดิมได้ดีอยู่ บุคคลผู้นั้นก็ยังประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมเดิมของตนไปตามเดิม แต่เมื่อออกมาพบปะหรือเผชิญกับคนต่างวัฒนธรรมอื่นอีก เขาก็จะผสมผสานวัฒนธรรมของเขาเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ที่สัมผัสกันอีก (นิยพรรณ (ผลวัฒนะ) วรรณศิริ, 2550) ซึ่งการเชื่อมต่อและสอดแทรกทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง มักมีการทำปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในตัวของบุคคล กลุ่มคน ชุมชน และในท้ายที่สุดแต่ละฝ่ายจะมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเข้าด้วยกันจึงกลายมาเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่ยอมรับและใช้ร่วมกัน โดยการผสมผสานนี้เป็นกระบวนการที่เกิด ขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทำให้ความแตกต่างและการแข่งขันระหว่างวัฒนธรรมของทั้งสองฝ่ายค่อย ๆ กลืนหายไปในที่สุด (ศรีสมพร สุขวงศา, 2551)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นสรุปได้ว่า การผสมผสานวัฒนธรรม เป็นการปฏิสัมพันธ์กันตั้งแต่ระดับบุคคล กลุ่มคน ชุมชน ตลอดจนระหว่างกลุ่มวัฒนธรรม โดยต่างฝ่ายต่างจะทำการรับวัฒนธรรมของอีกฝ่ายมาแต่ก็จะมีการแลกเปลี่ยนกันจนในที่สุดกลายเป็นการรวมวัฒนธรรมร่วมกัน ทำให้ความแตกต่างและการแข่งขันระหว่างวัฒนธรรมของทั้งสองฝ่ายค่อย ๆ กลืนหายไปในที่สุด

3) การกลืนกลายทางวัฒนธรรม (Cultural Assimilation)

การผสมกลมกลืนเป็นกระบวนการดูดกลืนหรือทำให้เกิดการยอมรับและเป็นกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไป การผสมกลมกลืนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลหรือกลุ่มคนมีการ

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมต่อกัน มีความเป็นอยู่วิถีชีวิตค่อนข้างคล้ายคลึงกัน ซึ่งในลักษณะนี้กลุ่มวัฒนธรรมที่มีความเข้มแข็งหรือวัฒนธรรมเด่นจะกลืนวัฒนธรรมที่ด้อยกว่า รวมทั้งวัฒนธรรมของสังคมกลุ่มน้อยจะเสียเปรียบวัฒนธรรมของชนกลุ่มใหญ่เสมอ (ปรีชาชาญ แก้วนุ้ย, 2556) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการผสมกลมกลืนกันได้ง่ายขึ้น เช่น ความสะดวกในการคมนาคม อิทธิพลของสื่อมวลชน ตลอดจนความใกล้ชิดและความอดกลั้นโอนอ่อนผ่อนตามก็ทำให้บุคคลปรับตัวให้เข้ากันได้ จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอดแทรกระหว่างกัน (Interpenetration) การหลอมรวมกัน (Fusion) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลและกลุ่มชนได้มีการแสวงหาความทรงจำ (Memories) ความเร้าใจ (Sentiments) และทัศนคติของบุคคลและกลุ่มชนอื่น และการมีส่วนร่วมในประสบการณ์หรือประวัติศาสตร์อันเดียวกันจะนำพาบุคคลหรือกลุ่มชนเหล่านั้นไปสู่สภาพชีวิตวัฒนธรรมร่วมกัน (A Common Cultural Life) (Milton M. Gordon, 1964) จำเป็นต้องประพฤติปฏิบัติตามค่านิยม บรรทัดฐาน กฎ ระเบียบ ต่าง ๆ ที่สังคมใหญ่บัญญัติขึ้น ชนกลุ่มใหญ่ซึ่งเป็นเจ้าของประเทศก็ต้องสร้างกฎเกณฑ์ขึ้น เพื่อสร้างจิตสำนึกและความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน กระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการสร้างความผสมกลมกลืนจะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม สังคม ประชากร เอกลักษณ์ ฯลฯ เพราะแต่ละส่วนต่างมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเมื่อวัฒนธรรมเปลี่ยนไป เนื่องจากการยอมรับวัฒนธรรมของสังคมใหญ่มาประพฤติปฏิบัติ โครงสร้างทางสังคมก็ต้องเปลี่ยนไปเพื่อรองรับวัฒนธรรมใหม่ เอกลักษณ์ ทัศนคติ ก็จำเป็นต้องเปลี่ยนให้ผสมกลมกลืนด้วย (Richard M. Burkey, 1978 อ้างถึงใน ศิริรัตน์ แอดสกุล, 2549) ยกตัวอย่างเช่น ชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ที่มีการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Cultural Assimilation) ไปมาหาสู่กัน การเข้าร่วมงานบุญ งานศพ การแต่งงานข้ามศาสนาอาจกล่าวได้ว่าเกิดการแลกเปลี่ยนหรือการรับเอาวัฒนธรรมของกลุ่มชนที่อยู่ใกล้เคียงกันหรือมีความสัมพันธ์ต่อกันเป็นการรับเอาวิถีปฏิบัติของวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างจากตนมาประยุกต์ อาทิ ประเพณีกินเหนียว (มาแกปูโละ) งานบุญงานบวช (มาแกแต) ที่มีทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการปฏิบัติตนด้านต่าง ๆ ของชาวไทยมุสลิม และชาวไทยพุทธในพื้นที่บางส่วนมีความคล้ายคลึงกัน การเรียนรู้วัฒนธรรม ที่เขาเชื่อ คิด ปฏิบัติ จะทำให้เราเข้าใจและรู้ว่าควรปฏิบัติต่อเขาที่ต่างจากเราอย่างไร เรื่อง เพศ วัย ครอบครัว ศาสนา ความเชื่อ ต่างถิ่น ต่างชาติ ในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างกัน (อมาวสี อัมพันศิริรัตน์ และคณะ, 2550)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นสรุปได้ว่า การกลืนกลายทางวัฒนธรรม หรือการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ย่อมมีความเป็นพลวัตตามธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงในวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม การติดต่อ เจรจา การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของคนที่ต่างวัฒนธรรมย่อมส่งผลต่อวิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกัน ถึงแม้ว่าอาจจะต้องใช้ระยะเวลานาน แต่อย่างไรก็ตามการผสมกลืนกลายกับวัฒนธรรม

หลักย่อมเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา แม้จะมีการปฏิเสธวัฒนธรรมอื่นเพื่อการดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองก็ตาม

4) ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม (Cultural Conflict)

ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม (Cultural Conflict) ในความหมายที่แท้จริงไม่ใช่วัฒนธรรมขัดกัน แต่เป็นเรื่องที่คนในสังคมขัดแย้งกันและโดยทั่วไปความขัดแย้งดังกล่าวมีพื้นฐานจากวัฒนธรรม จึงมักสรุปกันว่าเป็นความขัดแย้งของวัฒนธรรม (สุพัตรา สุภาพ, 2522) เกิดจากการแพร่กระจายและการสังสรรค์ทางวัฒนธรรม ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมจะไม่เกิดขึ้นหากกลุ่มชาติพันธุ์มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และภาษาพูดร่วมกัน ถ้าในสังคมมีชาติพันธุ์สองชาติพันธุ์ที่ไม่สามารถเข้ากันหรือสอดคล้องกัน ปัญหาเรื่องความขัดแย้งของกลุ่มชาติพันธุ์ก็จะเกิดขึ้นตามมา ซึ่งเกิดจากการที่ต่างฝ่ายต่างพยายามรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนและไม่ยอมรับเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ข้างเคียง ปัญหาความรุนแรงจะเพิ่มมากขึ้นถ้าความสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์ไม่เท่าเทียมกัน มีลักษณะเป็นชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ (อมรา พงศาพิชญ์, 2542) เช่น กรณีของจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยในรัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ระหว่างปี พ.ศ. 2465 – 2478 ได้ใช้นโยบายความกลมกลืนทางวัฒนธรรม โดยมีคำสั่งให้ชาวไทยมุสลิมต้องเรียนภาษาไทยในโรงเรียน พูดภาษาไทย และอพยพคนไทยจากที่อื่น ๆ ให้เข้าไปอาศัยปะปนในพื้นที่กับชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ (ลดาวัลย์ แก้วศรีนวล, 2554) ซึ่งเป้าหมายคือจะทำให้ชนส่วนน้อยละท้องวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของตนเอง เปลี่ยนไปยึดเอาวัฒนธรรมของคนกลุ่มใหญ่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต แต่กลุ่มคนในพื้นที่ไม่สนใจที่จะละทิ้งเอกลักษณ์เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ และเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่มใหญ่โดยที่ไม่มีความรู้สึกว่าเป็นพวกเรา (กิตติ รัตนฉายา, 2535) ความสำเร็จของการใช้แนวความคิดดังกล่าวจึงเกิดขึ้นได้ยาก เพราะกลุ่มคนชอบที่จะใช้ชีวิตอยู่ภายในกลุ่มของตนมากกว่า และมีความรู้สึกผูกพันยึดมั่นในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตตามประเพณีของกลุ่มตนอย่างแนบแน่น ทั้งนี้แม้จะมีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม แต่โดยพื้นฐานแล้วมนุษย์ไม่ว่าชาติพันธุ์ใด ภาษา หรือศาสนาใด มีความเหมือนกันในด้านของความต้องการได้รับความช่วยเหลือ การสร้างมิตรไมตรีหรือสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีความปรารถนาให้ผู้อื่นชื่นชมและสรรเสริญในการกระทำของตนเองในการเสียสละบางอย่างเพื่อให้ได้ผลตอบแทนบางอย่าง (ลดาวัลย์ แก้วศรีนวล, 2554)

จากการทบทวนแนวคิดพหุวัฒนธรรม สรุปได้ว่า สังคมพหุวัฒนธรรมเป็นลักษณะของปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยมีลักษณะการปรับตัวทางกายภาพและทางวัฒนธรรม มีการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยนและกลืนกลายวัฒนธรรมของกันและกัน มีปรากฏการณ์ความขัดแย้ง ซึ่งลักษณะดังกล่าว จะได้นำมาเป็นฐานในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเกี่ยวกับความแตกต่างของสังคมพหุวัฒนธรรมตลอดจนการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีทั้งชาวไทยพุทธ ชาวไทยมุสลิม และชาวไทยศาสนิกชนอื่น ๆ

2.1.2 การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

ในสังคมปัจจุบันเราสามารถพบผู้คนที่มีความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่ออาศัยอยู่ในสังคมเดียวกันอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องรู้จักแนวทางในการอยู่ร่วมกันของผู้คนภายใต้พหุวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างปกติสุข ทักษะทางสังคม (Social skills) เป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย เพื่อใช้ในการปฏิสัมพันธ์ ติดต่อสื่อสาร และการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม บุคคลที่มีทักษะทางสังคมดีจะสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างมีความสุข ทักษะสังคมเป็นทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างเป็นระบบเช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ (จรีลักษณ์ รัตนาพันธ์, 2557) ซึ่งการสร้างสำนึกในความหลากหลายทางวัฒนธรรมท้องถิ่น การยอมรับและให้คุณค่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น จะเกิดการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ (วิภาพรรณ พินลา, 2559)

สังคมพหุวัฒนธรรมที่ประกอบด้วยชนกลุ่มใหญ่และชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ในสังคมเดียวกัน จะต้องมีแนวทางในการอยู่ร่วมกันอย่างลงตัวซึ่ง Erik H. Erikson (1902, อ้างถึงใน กฤตวรรณ คำสม, 2557) นักจิตวิทยาอธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางสังคมว่ามีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลิกภาพ บุคคลจะมีการพัฒนาบุคลิกภาพตลอดชีวิต และเป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม หรือการมีสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมนั่นเอง อิริคสันได้จำแนกพัฒนาการทางบุคลิกภาพของบุคคลไว้ 8 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ความรู้สึกไว้วางใจและความไม่ไว้วางใจ (Trust VS Mistrust) จะเริ่มขึ้นระหว่างช่วงอายุแรกเกิดถึง 1 ขวบ ถ้าเด็กได้รับอาหาร ความรัก ความเอาใจใส่และความใกล้ชิดจากมารดาหรือพี่เลี้ยงเป็นอย่างดี เด็กจะเกิดความรู้สึกไว้วางใจและความอบอุ่นมั่นคงในทางตรงข้ามหากถูกทอดทิ้งและไม่ได้ความรักจะเกิดความรู้สึกไม่ไว้วางใจใครในวัยเด็ก

ขั้นที่ 2 ความเป็นตัวของตัวเองและความสงสัย (Autonomy VS Doubt) ความรู้สึกนี้จะเกิดในช่วงปีที่ 2 เด็กวัยนี้จะแสดงออกให้เห็นว่าตนเองมีความสามารถ มีความเป็นตัวของตัวเอง ในทางกลับกันหากเด็กไม่ได้รับความสำเร็จหรือความพอใจก็จะเกิดความอายและกลัวการแสดงออก

ขั้นที่ 3 การริเริ่มและความรู้สึกผิด (Initiative VS Guilt) เป็นช่วงอายุ 3 ถึง 5 ปี เด็กวัยนี้จะเลียนแบบสมาชิกในครอบครัว ชอบทดลองทำสิ่งใหม่ๆ ถ้าทดลองแล้วผิดพลาดจะเกิดความขยาดและหวาดกลัว เป็นวัยที่มีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวและเด็ก ๆ นอกบ้าน

ขั้นที่ 4 ความรู้สึกรับผิดชอบและความรู้สึกปมด้อย (Industry VS Interiority) เกิดขึ้นในช่วงอายุ 6- 11 ปี เด็กวัยนี้จะเริ่มเกี่ยวข้องกับบุคคลนอกบ้านมากขึ้น เป็นช่วงที่จะขยันเรียน ขยันอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ พูดคุยและอวดโชว์ความเด่น และชอบแสดงความสามารถของตนเพื่อให้เพื่อนยอมรับ ถ้าทำไม่ได้ก็จะผิดหวังและรู้สึกเป็นปมด้อย

ขั้นที่ 5 บุคลิกภาพของตน และความไม่เข้าใจตนเอง (Identity VS Identity Diffusion) อยู่ในช่วงอายุ 13-18 ปี เป็นระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งต้องการสร้างเอกลักษณ์หรือบุคลิกภาพของตน โดยเลียนแบบจากเพื่อน ๆ หรือผู้ใกล้ชิด ถ้ายังสร้างเอกลักษณ์ของตนไม่ได้จะเกิดความว้าวุ่นและหมดหวัง จึงเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ผู้อยู่ใกล้ชิดต้องแสดงแบบอย่างที่ดีเพื่อให้เด็กสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสม

ขั้นที่ 6 ความเป็นผู้นำ และความเปล่าเปลี่ยว (Intimacy VS Isolation) ช่วงอายุ 19-40 ปี เป็นวัยที่ก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่มีความต้องการเป็นผู้นำต้องการติดต่อและสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศจนเป็นเพื่อนสนิทและหรือเป็นคู่ชีวิต หากไม่สามารถทำได้ตามที่คาดหวังก็จะแยกตนเองออกจากสังคมหรืออยู่ตามลำพังในวัยนี้จะมีเพื่อนรัก เพื่อนร่วมงาน และเพื่อนสนิทเป็นจำนวนมาก

ขั้นที่ 7 ความเสียสละ และความเห็นแก่ตัว (Generativity VS Self Absorption) เป็นช่วงวัยกลางคนเป็นวัยที่มีความรับผิดชอบ มีครอบครัว มีการให้กำเนิดบุตรให้การอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาให้ความรักและความเอาใจใส่เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่บุตรหลานและสมาชิกในครอบครัว

ขั้นที่ 8 ความมั่นคงของชีวิตและความสิ้นหวัง (Integrity VS Despair) อยู่ในช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่ต้องการความมั่นคงสมบูรณ์ในชีวิตจะภาคภูมิใจในความสำเร็จแห่งชีวิตและผลงานของตนถ้าผิดหวังจะเกิดความรู้สึกล้มเหลวในชีวิต

การเรียนรู้ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานในการจัดการความหลากหลายที่ต้องไม่สุดขั้วจนเกินไปและด้วยวิธีการที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม เช่น มาตรการ นโยบาย เพื่อสื่อให้ถึงสมาชิกซึ่งอยู่ทั่ว ๆ ไป ในสังคมได้เข้าใจถึงความหลากหลาย ประเด็นที่ควรพิจารณาเรื่องการจัดการความหลากหลายระหว่างชนกลุ่มใหญ่และชนกลุ่มน้อยนั้นหลัก ๆ แล้วเป็นเรื่องการให้สิทธิในด้านต่าง ๆ เช่น สิทธิในการเป็นพลเมืองเทียบเท่ากัน สิทธิในการเมืองการปกครอง สิทธิและโอกาสในการประกอบอาชีพ เป็นต้น ประเด็นเรื่องของความยุติธรรมถือเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการที่จะทำให้ชนกลุ่มน้อยให้ความไว้วางใจต่อรัฐและอาจเป็นเครื่องมือในการผลักไสให้ชนกลุ่มน้อยอยู่ในสถานะคนชายขอบ เนื่องจากเมื่อกลุ่มคนที่อาศัยมีความแตกต่างเรื่องของชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อ อีกทั้งมีจำนวนสมาชิกที่แตกต่างกันมาก ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการเอาเปรียบและลดทอนคุณค่าของชนกลุ่มน้อย ซึ่งหากปล่อยไปโดยไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหาดังกล่าวสามารถขยายไปเป็นความขัดแย้งและนำไปสู่ความรุนแรงดังในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประสบอยู่ในขณะนี้

ในขณะที่ ปิยะ กิจถาวร (2547) ได้เสนอหลักการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจากงานวิจัย ดังนี้

1) การอยู่ร่วมกันต้องมีความเข้าใจในหลักศาสนาของกันและกัน ซึ่งศาสนิกชน ต้องดำเนินชีวิตอยู่ในกรอบของศาสนา

2) มีการปฏิสัมพันธ์กันโดยไปมาหาสู่ระหว่างชุมชน กรณีที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนมุสลิมจะต้องสื่อสารด้วยภาษามลายูถิ่น

3) มีคุณธรรม มีจริยธรรม รู้ความต้องการของเขา ของเรา

4) การระงับข้อพิพาทระหว่างชาวไทยพุทธและชาวมลายูมุสลิม จะขอความเห็นใจกันโดยไม่ต้องพูดถึงเรื่องผิดและถูก

5) กรอบในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในหมู่บ้าน คือ เรื่องสั้นทำให้หาย เรื่องยาวทำให้สั้น

6) ให้ความเสมอภาคทั้งชาวไทยพุทธและชาวมลายูมุสลิม

7) ดูแลความสงบสุขของชุมชน สอดส่องคนไม่ดีทั้งที่เป็นผู้ร้ายและข้าราชการทุจริต

นอกจากจะมีหลักการในการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางสังคมซึ่งเป็นแนวทางให้ทุกกลุ่มคนในสังคมควรปฏิบัติ ยังมีหลักธรรมอีกประการหนึ่งที่ควรพิจารณาในหนทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ คือ การอดทนอดกลั้นในความแตกต่าง คือ การยอมรับในความแตกต่างซึ่งโดยพื้นฐานของมนุษย์ย่อมมีความแตกต่างทั้งในเรื่องทางกายภาพและพฤติกรรม การอดทนอดกลั้นจะเกิดขึ้นเมื่อคนในสังคมมีความยอมรับและเคารพซึ่งกันและกัน อันนำมาสู่การสร้างเอกภาพของการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความหลากหลายได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม และคณะ (2562) ที่ได้ศึกษาการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย กรณีศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าหลักของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมนั้นต้องเกิดจากความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่างในเรื่องของแนวคิดวัฒนธรรม ประเพณี และความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ลัทธิ ความเชื่อ นอกจากนั้นการสื่อสารด้วยการพูดจาที่ไพเราะในชุมชน ทำตนเองให้เป็นประโยชน์ มีส่วนร่วมกับสังคม และตระหนักถึงความเท่าเทียมกัน เข้าใจความแตกต่าง และยอมรับพร้อมที่จะเรียนรู้ ก็จะทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันในชุมชนที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ (พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม และคณะ, 2562) ประกอบกับการศึกษาของ สุไรยา วานิ และมะรอนิง สาแลมิง (2557) ยังสะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระดับบุคคลและระดับสังคม การประสานความร่วมมือกัน ความเห็นอกเห็นใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเคารพในสิทธิ การสื่อสารทำความเข้าใจกัน ตลอดจนมาตรการที่แก้ไขความขัดแย้งโดยไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรง ความไว้เนื้อเชื่อใจกัน ก็จะนำพาความสันติสุขมาสู่สังคมพหุวัฒนธรรม (สุไรยา วานิ และมะรอนิง สาแลมิง, 2557)

จากการทบทวนแนวคิดพหุวัฒนธรรม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ต้องเริ่มต้นจากการเข้าใจความหลากหลายของสังคม ที่มีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม ประเพณี และความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ลัทธิ ความเชื่อ ตลอดจนวิถีชีวิตความ

เป็นอยู่ และความเท่าเทียมกัน ดังนั้นการอยู่ร่วมกันเพื่อให้เกิดความสันติต้องมีความเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเคารพในสิทธิ และการสื่อสารทำความเข้าใจกัน เพื่อลดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต

2.1.3 สังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดยะลา ในอดีตสมัยปลายพุทธศตวรรษที่ 7 มีนักภูมิศาสตร์และนักดาราศาสตร์ชาวกรีก ชื่อ คลอดิอัส ปโตเลมี (Claudius Ptolemy) ได้แสดงแผนที่และตำแหน่งที่ตั้งของแผ่นดินคาบสมุทรมลายู ซึ่งเป็นแผนที่และพิกัดภูมิศาสตร์ที่ละเอียดมากที่สุดเป็นครั้งแรก ด้วยความที่มีประวัติมาอย่างยาวนานตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่ 7 หรืออาจจะก่อนหน้านั้น ทำให้พื้นที่ของคาบสมุทรมลายูมีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านการค้าขาย จึงได้รับอิทธิพลความเชื่อทางด้านศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธก่อนต่อมาในราวพุทธศตวรรษที่ 20 ประชาชนในพื้นที่เริ่มได้รับอิทธิพลจากศาสนาอิสลามมาจวบจนถึงปัจจุบัน แต่ยังคงมีประชาชนส่วนหนึ่งของพื้นที่ที่ยังคงนับถือศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอื่นๆ ตามความเชื่อและศรัทธาของตนเอง (ครองชัย หัตถา, 2550) ในอดีตพื้นที่สามจังหวัด คือ ปัตตานี นราธิวาส และยะลา ในสมัยก่อนเรียกรวมกันว่ารัฐปัตตานี อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐสยาม แต่นโยบายสมัยนั้นไม่ได้ส่งคนจากส่วนกลางไปปกครอง แต่รัฐภายใต้การปกครองต้องส่งเครื่องราชบรรณาการให้ปีละสามครั้ง สถานะของของชาวมุสลิมเป็นเสมือนชาวต่างชาติกลุ่มหนึ่งเรื่อยมา มีการปกครองตนเอง และมีสงครามเพื่อปลดปล่อยตนเองให้เป็นอิสระอยู่เป็นระยะ รัฐปัตตานีจึงตกอยู่ภายใต้การปกครองของสยามและมาเลเซียสลับกันเรื่อยมา จนเมื่อล่วงเข้าสมัยรัตนโกสินทร์เริ่มมีการส่งคนจากส่วนกลางไปปกครองหัวเมืองต่าง ๆ รวมทั้งรัฐปัตตานี โดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) รัฐปัตตานีถูกแบ่งและจัดการปกครองออกเป็นพื้นที่ตามระเบียบการปกครองใหม่ รัฐปัตตานีจึงลายเป็นมณฑลปัตตานี ตามระเบียบการปกครองจนมาเป็นจังหวัดปัตตานี นราธิวาส และยะลาในปัจจุบัน (รัตติยา สาและ, 2544) แต่เดิมนั้นไม่ว่ารัชสมัยใดๆ ของกรุงรัตนโกสินทร์ มีนโยบายการปกครองหัวเมืองภาคใต้ในลักษณะผสมกลมกลืนวัฒนธรรม รัฐไม่ได้มีนโยบายในเชิงกดขี่ หรือดูถูกทางเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์

จนกระทั่งหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ช่วงสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม รณรงค์เรื่องของความเป็นไทย เพื่อที่จะให้เป็นประเทศที่ทันสมัยเหมือนกับนานาอารยะประเทศ ซึ่งเป็นนโยบายที่พยายามกลืนวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นวัฒนธรรมเดี่ยว รวมทั้งให้ถือว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ จึงส่งผลต่อชาวมุสลิมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องของการแต่งกาย ซึ่งทางรัฐบาลกำหนดให้ราษฎรไทยต้องแต่งกายไปในลักษณะคล้ายๆกัน จึงทำให้เกิดความคับข้องใจอย่างมากของชาวมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อรัฐบาลไทยในสมัยนั้น จนทำให้เกิดเหตุการณ์ที่เรียกว่า “กบฏดุงซุงญอ” เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2491 เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่

ของชาวบ้านแร้นแค้น เห็นกลุ่มข้าราชการลักลอบขนข้าวออกไปขายนอกประเทศทั้ง ๆ ที่ชาวบ้านไม่มีข้าวจะกิน หรือบังคับไม่ให้ผู้หญิงมุสลิมใช้ผ้าคลุมผม และความกดดันด้านอื่นๆ เช่น การจับตัวหะยีสุหลง อับดุลกาเดร์ โต๊ะมีนา ผู้นำทางศาสนาที่ได้รับความเคารพนับถืออย่างมากในปัตตานี ทำให้กลุ่มชายฉกรรจ์กลุ่มหนึ่งเข้าร่วมพิธีทางไสยศาสตร์ ใช้น้ำมันอาบที่ผิวหนังแล้วจับอาวุธประเภทมีดขึ้นต่อสู้กับตำรวจ เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2491 เหตุการณ์นี้ทำให้มีการเสียชีวิตของทั้งสองฝ่ายหลักร้อยชีวิต แต่ไม่สามารถยืนยันตัวเลขที่แน่ชัดได้ ซึ่งนับจากเหตุการณ์ดุซุงญอ เป็นเวลากว่า 50 ปี สถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสงบเรียบร้อยดี อาจจะมีกระแสข่าวเรื่องของการแบ่งแยกดินแดนอยู่บ้าง ประกอบกับมีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) จากเดิมเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นปีละ 70-80 ครั้ง ลดลงเหลือประมาณ 10 ครั้งต่อปี (เมธาวี ขติยะสุนทร, 2555)

จนกระทั่งหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ช่วงสมัยของจอมพล ป. พิบูล-สงคราม รณรงค์เรื่องของความเป็นไทย เพื่อที่จะให้เป็นประเทศที่ทันสมัยเหมือนกับนานาอารยะประเทศ ซึ่งเป็นนโยบายที่พยายามกลืนวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นวัฒนธรรมเดียว รวมทั้งให้ถือว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ จึงส่งผลต่อชาวมุสลิมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องของการแต่งกาย ซึ่งทางรัฐบาลกำหนดให้ราษฎรไทยต้องแต่งกายไปในลักษณะคล้ายๆกัน จึงทำให้เกิดความคับข้องใจอย่างมากของชาวมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อรัฐบาลไทยในสมัยนั้น จนทำให้เกิดเหตุการณ์ที่เรียกว่า “กบฏดุงซุงญอ” เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2491 เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านแร้นแค้น เห็นกลุ่มข้าราชการลักลอบขนข้าวออกไปขายนอกประเทศทั้ง ๆ ที่ชาวบ้านไม่มีข้าวจะกิน หรือบังคับไม่ให้ผู้หญิงมุสลิมใช้ผ้าคลุมผม และความกดดันด้านอื่นๆ เช่น การจับตัวหะยีสุหลง อับดุลกาเดร์ โต๊ะมีนา ผู้นำทางศาสนาที่ได้รับความเคารพนับถืออย่างมากในปัตตานี ทำให้กลุ่มชายฉกรรจ์กลุ่มหนึ่งเข้าร่วมพิธีทางไสยศาสตร์ ใช้น้ำมันอาบที่ผิวหนังแล้วจับอาวุธประเภทมีดขึ้นต่อสู้กับตำรวจ เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2491 เหตุการณ์นี้ทำให้มีการเสียชีวิตของทั้งสองฝ่ายหลักร้อยชีวิต แต่ไม่สามารถยืนยันตัวเลขที่แน่ชัดได้ ซึ่งนับจากเหตุการณ์ดุซุงญอ เป็นเวลากว่า 50 ปี สถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสงบเรียบร้อยดี อาจจะมีกระแสข่าวเรื่องของการแบ่งแยกดินแดนอยู่บ้าง ประกอบกับมีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) จากเดิมเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นปีละ 70-80 ครั้ง ลดลงเหลือประมาณ 10 ครั้งต่อปี (เมธาวี ขติยะสุนทร, 2555)

เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มมีความครุกรุ่นอีกครั้งตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ซึ่งมีคนร้ายลอบวางเพลิงเผาโรงเรียน 20 แห่งในจังหวัดนราธิวาส นำกำลังพร้อมอาวุธประมาณ 100 คน บุกปล้นปืนเอ็ม 16 จำนวนกว่า 300 กระบอก จากค่ายทหารกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ อำเภอเจาะไอร้อง และมีทหารเสียชีวิตไป 4 ศพ

ต่อจากนั้นมีการทำร้ายพระ เณร ตำรวจ และประชาชนทั้งไทยพุทธ และไทยมุสลิมได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเหตุการณ์ปะทะอย่างรุนแรงระหว่างทหารและผู้ก่อความไม่สงบในวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2547 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และที่อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา มีการต่อสู้ระหว่างทหารและผู้ก่อความไม่สงบมีผู้เสียชีวิตมากกว่า 100 ศพ รวมทั้งเหตุการณ์ที่มีการประชุมประท้วงที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ต้องใช้เวลานานในการสลายการชุมนุมและจากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้มีผู้เสียชีวิต 87 ศพ หลังจากนั้นมามีการทำร้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก่อให้เกิดความหวาดกลัวไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งผลให้วิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่เปลี่ยนไปมาก การจับผู้ต้องหาที่ก่อเหตุการณ์ความรุนแรงยังไม่สามารถขยายผลได้ชัดเจน ซึ่งส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ขาดความเชื่อมั่น (อมร รอดคล้าย และคณะ, 2548)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จากหลายสาเหตุ เช่น ความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนา อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ทัศนคติ ความเชื่อ พฤติกรรมของท้องถิ่นซึ่งล้วนแต่เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน มีความเชื่อมโยงในหลายมิติ นอกจากนี้มีกลุ่มคนบางกลุ่มที่มีอุดมการณ์ที่ต้องการเอกราชในการปกครองตนเองได้นำประเด็นปัญหาดังกล่าวมาเป็นเงื่อนไขในการใช้ความรุนแรงทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนด้วยกันเองเพิ่มมากขึ้น (Internal Security Operations Command, 2017) อย่างไรก็ตามปัญหาความรุนแรงในขณะนี้หากพิจารณาตามทฤษฎีการก่อการร้ายที่นิยามโดยโรงเรียนเสนาธิการทหารบกสหรัฐอเมริกา ก็ถือว่าเป็นความขัดแย้งระดับต่ำประเภทสงครามการก่อความไม่สงบ (Insurgency War) ที่เป็นการต่อสู้ระหว่างรัฐบาลที่ปกครองประเทศกับขบวนการก่อความไม่สงบ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภายนอกเข้ามา และประชาชนของฝ่ายรัฐบาลเพื่อล้มล้างอำนาจรัฐ สงครามดังกล่าวนี้ แตกต่างจากการก่อความไม่สงบธรรมดามาก่อความรุนแรงในประเทศด้วย โดยดำเนินการโจมตีต่อจุดเปราะบาง ทั้งทางด้านการเมือง สังคมจิตวิทยา เศรษฐกิจ การทหารตรงที่มีระดับความรุนแรงคุกคามต่อเจ้าหน้าที่รัฐมากกว่า และมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมพื้นที่ด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน พบว่าปัญหาที่ดำรงอยู่นั้นมีหลายประการ ได้แก่ ปัญหาการเมืองการปกครอง การศึกษา การต่างประเทศ เศรษฐกิจ ยาเสพติด อิทธิพลท้องถิ่น การแย่งชิงผลประโยชน์ของกลุ่มการเมือง การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อประชาชนของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วน ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ การกำหนดนโยบายและโครงการต่าง ๆ ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การขัดแย้งกันเองของเจ้าหน้าที่รัฐ การค้าของเถื่อน การประพฤติมิชอบในวงราชการ การเคลื่อนไหวต่อสู้กับอำนาจรัฐของขบวนการแบ่งแยกดินแดน การไม่ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ปัญหาทางด้านสังคมจิตวิทยา กระแสการเมืองระดับสากล ที่ส่งผล

สะเทือนต่อเจตคติของประชาชนบางกลุ่มในประเทศ เช่น การปฏิวัติอิสลาม การปฏิเสธโลกาภิวัตน์ ปัจจัยด้านประวัติศาสตร์ปัตตานี ผลพวงจากนโยบายที่ผิดพลาดของรัฐในอดีต ความต้องการปกป้องอัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายมลายู ตลอดถึงความผิดพลาดเชิงนโยบายของรัฐบาลที่ตัดสินใจยุบเลิกหน่วยงานสำคัญที่ยังจำเป็นต่อภารกิจด้านความมั่นคง จากสภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และยังส่งผลต่อการจัดการศึกษาในด้านการกระจายโอกาส การเคารพความแตกต่าง การมีส่วนร่วมและการปรองดอง โดยปัญหาดังกล่าวเป็นความรุนแรงเชิงและความขัดแย้งเชิงโครงสร้างที่ขัดขวางการพัฒนาการศึกษาเพื่อการสร้างสันติสุข ดังนั้นจึงมีการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน เพื่อทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนในพื้นที่ที่ขาดโอกาสทางการศึกษา และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย

2.2 แนวคิดเกี่ยวข้องกับสมรรถนะ

2.2.1 ความหมายของสมรรถนะ

McClelland (1973) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถนะ เป็นคุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานให้สูงกว่าที่ตนรับผิดชอบ หรือเหนือกว่าเกณฑ์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

Boyatzis (2008) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถนะ เป็นความสามารถในงานหรือเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

Boam, R and Sparrow (1992) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถนะ เป็นกลุ่มของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการปฏิบัติงานในตำแหน่งหนึ่ง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบประสบความสำเร็จ

Lyle M. Spencer Jr. and Signe M. Spencer (1993) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะพื้นฐาน (Underlying Characteristic) ที่มีอยู่ภายในตัวบุคคลได้แก่ แรงจูงใจ (Motive) อุปนิสัย (Trait) อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันหรือมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationship) ให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ หรือสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและหรือสูงกว่าเกณฑ์อ้างอิง (Criterion Reference) หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

David D. Dubois and William J. Rothwell (2004) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถนะเป็นคุณลักษณะที่ทุกคนมีและใช้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อผลักดันให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย

ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ได้แก่ ความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ แรงจูงใจทางสังคม ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล ตลอดจนรูปแบบความคิดและวิธีการคิด ความรู้สึกและการกระทำ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นในองค์การ

ฆนัท ธาตุทอง (2552) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นความสามารถของบุคคลที่แสดงออกถึงการบูรณาการความรู้ ทักษะ เจตคติที่ทำให้บุคคลนั้นทำงานให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดคุณค่าสูงสุด คุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันหรือมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationship) ให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์อ้างอิง (Criterion-Reference) หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีความโดดเด่น

กรกต ขาวสะอาด (2559) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถที่บุคคลแสดงออกมา ซึ่งมีความโดดเด่นและสร้างความแตกต่างจากผู้อื่นทำให้ปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วง สมรรถนะเกิดจากสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในและภายนอกของบุคคล ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ บุคลิก แรงจูงใจและบทบาททางสังคม ซึ่งเป็นความสามารถที่วัดได้ สังเกตได้ และพัฒนาได้

สิทธิพงศ์ นกแอนหมาน (2559) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความชำนาญ ความสามารถหรือคุณลักษณะของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ที่อยู่ภายใต้ผลการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จ คุณลักษณะเหล่านี้ได้แก่ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะเฉพาะมโนทัศในตนเองและแรงจูงใจในการทำงาน ผสมผสานกันจนทำให้บุคคลเหล่านั้น แสดงออกมาเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมที่ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

จากความหมายของสมรรถนะดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ทักษะ ความสามารถ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่แสดงออกมาแล้วส่งผลให้ให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งสามารถวัดได้ สังเกตได้ และพัฒนาได้

2.2.2 องค์ประกอบของสมรรถนะ

หลักการตามแนวคิดของ David McClelland (1973 อ้างถึงใน สุธิดา หอวัฒนกุล, 2553) มี 5 ส่วน คือ

1) ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้ในเรื่องเฉพาะที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเรื่องยนต์ เป็นต้น

2) ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการทำให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดได้นั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้และสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว

3) อัตมโนทัศ หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self – Concept or Values) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณะของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น

4) บุคลิกลักษณะ (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น

5) แรงจูงใจ (Motives) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับภายในซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบสมรรถนะตามแนวคิดของ David McClelland ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ความรู้ ทักษะ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล แรงจูงใจหรือเจตคติ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะนำองค์ประกอบตามแนวคิดของ David McClelland มาใช้ในการศึกษาจำนวน 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านความรู้ ตัวแปรด้านทักษะ และตัวแปรด้านอัตมโนทัศ ให้มีความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ของการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2.3 ประเภทของสมรรถนะ

สมรรถนะสามารถแบ่งออกได้หลายประเภท ซึ่งนักวิชาการและนักการศึกษาได้แบ่งประเภทของสมรรถนะ ดังนี้

สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2548) ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) สมรรถนะพื้นฐาน (Threshold Competencies) ได้แก่ ความรู้ หรือทักษะพื้นฐานที่ผู้ปฏิบัติงานทุกคนจำเป็นต้องมีเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้แต่ไม่สามารถแยกผู้ที่ปฏิบัติงานดีออกจากผู้ที่ปฏิบัติงานปานกลาง

2) สมรรถนะที่ทำให้เกิดความแตกต่าง (Differentiating Competencies) ได้แก่ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้ปฏิบัติงานที่ดีมี แต่ผู้ปฏิบัติงานปานกลางไม่มี สมรรถนะนี้จึงเป็นสิ่งที่บอกความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดี และผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานปานกลาง

เทื้อน ทองแก้ว (2558) ได้สรุปประเภทของสมรรถนะว่าสามารถจำแนกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competencies) หมายถึง สมรรถนะที่แต่ละคนมี เป็นความสามารถเฉพาะตัว คนอื่นไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ เช่น การต่อสู้ป้องกันตัว

ความสามารถของนักดนตรี นักกายกรรม และนักกีฬา เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้ยากที่จะเลียนแบบหรือต้องมีความพยายามสูงมาก

2) สมรรถนะเฉพาะงาน (Job Competencies) หมายถึง สมรรถนะของบุคคลกับการทำงานในตำแหน่ง หรือบทบาทเฉพาะตัว เช่น อาชีพนักสำรวจ ก็ต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ตัวเลข การคิดคำนวณ ความสามารถในการทำบัญชี เป็นต้น

3) สมรรถนะองค์การ (Organization Competencies) หมายถึง ความสามารถพิเศษเฉพาะองค์การนั้นเท่านั้น เช่น บริษัท ฟอร์ด (มอเตอร์) จำกัด มีความสามารถในการผลิตรถยนต์ หรือ บริษัท ที โอ เอ (ประเทศไทย) จำกัด มีความสามารถในการผลิตสี เป็นต้น

4) สมรรถนะหลัก (Core Competencies) หมายถึง ความสามารถสำคัญที่บุคคลต้องมี หรือต้องทำเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น พนักงานเลขานุการสำนักงาน ต้องมีสมรรถนะหลัก คือ การใช้คอมพิวเตอร์ได้ ติดต่อประสานงานได้ดี หรือ ผู้จัดการบริษัท ต้องมีสมรรถนะหลัก คือ การสื่อสาร การวางแผน และการบริหารจัดการ และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น

5) สมรรถนะในงาน (Functional Competencies) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ ตำแหน่งหน้าที่อาจเหมือน แต่ความสามารถตามหน้าที่ต่างกัน เช่น ข้าราชการตำรวจเหมือนกัน แต่มีความสามารถต่างกัน บางคนมีสมรรถนะทางการสืบสวน สอบสวน บางคนมีสมรรถนะทางปราบปราม เป็นต้น

อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์ (2553) ได้สรุปประเภทของสมรรถนะ ดังนี้

1) Core Competency หมายถึง ความสามารถหลัก หรือศักยภาพหลักหรือสมรรถนะหลักหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์หลัก อาจประกอบไปด้วย ความรับผิดชอบ จรรยาบรรณ และความซื่อสัตย์ จิตสำนึกในการบริการและการทำงานเป็นทีม

2) Managerial Competency หมายถึง ความสามารถด้านบริหารจัดการหรือศักยภาพด้านบริหารจัดการหรือสมรรถนะด้านบริหารจัดการต้องเป็นทักษะทางด้านการบริหารจัดการไม่ใช่ทักษะเชิงเทคนิค เช่น ความเป็นผู้นำ วิสัยทัศน์ ความคิดเชิงกลยุทธ์ การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ การสอนและการพัฒนาทีมงาน การบริหารผลการปฏิบัติงานการวางแผนงาน การบริหารความเปลี่ยนแปลง การบริหารเครือข่าย การสร้างทีมงาน

3) Functional Competency หมายถึง ความสามารถในงานเฉพาะด้านหรือศักยภาพในงานเฉพาะด้านหรือสมรรถนะในงานเฉพาะด้าน ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามบทบาทและหน้าที่ ซึ่งเป็นทักษะเทคนิค เช่น ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ การคิดเชิงวิเคราะห์ การจัดระบบข้อมูลการสื่อสาร

จากประเภทของสมรรถนะดังกล่าวข้างต้น สรุปว่า ประเภทของสมรรถนะอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competencies) เป็นคุณลักษณะของบุคคล

เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมการปฏิบัติงาน 2) สมรรถนะเฉพาะ (Specific Competencies) ซึ่งเป็นคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับในงานเฉพาะด้านซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามบทบาทและหน้าที่ ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้มีความสนใจจะศึกษาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสมรรถนะเฉพาะ (Specific Competencies) ทั้ง 6 ด้านประกอบด้วย ความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านเจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม และด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในศึกษาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

2.2.4 สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

สังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) เป็นสังคมที่ประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีความหลากหลาย มีความแตกต่างกันกันทางสังคมและวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านศาสนา ภาษา การแต่งกาย การเป็นอยู่ เพราะแต่ละกลุ่มชนมีความเชื่อ ความศรัทธา ในศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม และคณะ, 2562) ได้ถูกกำหนดไว้เป็นคุณลักษณะหนึ่งของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 (เยาวดี สุวรรณนาคะ และคณะ, 2559) ซึ่งมีผู้เสนอความหมายของสมรรถนะทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้

ชุตินันท์ จันทรเสนานนท์ (2553) ให้ควาหมายว่า สมรรถนะทางวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่จะช่วยให้บุคคลดำเนินงานต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างหรือมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย ความตระหนักทางวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจทางวัฒนธรรม และทักษะทางวัฒนธรรม

บุศย์รินทร์ อารยะธนิตกุล (2557) ให้ความหมายว่า สมรรถนะทางวัฒนธรรม หมายถึง ความสามารถซึ่งเป็นผลรวมของความรู้ ทัศนคติ และทักษะการปฏิบัติของบุคคลในองค์กร ส่งผลให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยบุคคลหรือองค์กรต้องตระหนักถึงความแตกต่าง ยอมรับและเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร และยอมรับในความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรมที่แตกต่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุวรี ฤกษ์จารี (2561) ให้ความหมายของ สมรรถนะพหุวัฒนธรรม หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีเจตคติด้านบวกต่อเพื่อนร่วมงานที่มีความหลากหลาย มีเจตคติด้านบวกต่อการเคลื่อนย้ายไปทำงานในสถานที่ทำงานที่มีสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองได้อย่างมีความสุข ตลอดจนสร้างผลสำเร็จในการทำงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

กิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ (2562) ให้ความหมายของ สมรรถนะเชิงวัฒนธรรม หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ และความสามารถที่

แสดงออกถึงการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ และควรต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย ความรู้ทางวัฒนธรรม การตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม และทักษะทางวัฒนธรรม

Campinha-Bacote (2002) ให้ความหมายของ สมรรถนะทางวัฒนธรรม หมายถึง เป็นกระบวนการที่พยายามอย่างต่อเนื่องที่จะทำงานในบริบททางวัฒนธรรม ซึ่งบุคคลต้องมีองค์ประกอบด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรม ได้แก่ ความตระหนักทางวัฒนธรรม ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ทักษะทางวัฒนธรรม การมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม และความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม

จากการทบทวนแนวคิดสมรรถนะทางพหุวัฒนธรรม สรุปได้ว่า สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม คือ ความสามารถของบุคคลที่จะส่งเสริมให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งควรจะมีสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมที่ประกอบด้วย ความรู้ทางวัฒนธรรม เจตคติทางวัฒนธรรม การยอมรับและความเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่าง ทักษะทางวัฒนธรรม และการมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม และมีความคิดเห็นจากการทบทวนแนวคิดว่า การรับรู้ เจตคติ และการสื่อสารทางวัฒนธรรมนั้นยังเป็นปัจจัยร่วมที่สำคัญต่อการมีสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

2.3 การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม

2.3.1 นโยบายประเทศไทย 4.0

Thailand 4.0 เป็นโมเดลเศรษฐกิจที่จะนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นจาก 3 กับดัก ได้แก่ 1) ประเทศรายได้ปานกลาง 2) กับดักความเหลื่อมล้ำ 3) กับดักความไม่สมดุล พร้อม ๆ กับเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปสู่ประเทศในโลกที่หนึ่ง ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2559) ในบริบทของโลกยุค The Fourth Industrial Revolution อย่างเป็นรูปธรรม ตามแนวทางที่แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้วางไว้ ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับประชาคมโลก ตามแนวคิด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยขับเคลื่อนผ่านกลไก “ประชารัฐ” สิ่งที่คนไทยคาดว่าจะได้รับจาก Thailand 4.0 คือ

1) อยู่ใน “สังคมไทย 4.0” ที่เป็นสังคมที่มีความหวัง (Hope) เป็นสังคมที่เปี่ยมสุข (Happiness) และเป็นสังคมที่มีความสมานฉันท์ (Harmony) เป็นสังคมที่มีความพอเพียง โดยมีคนชนชั้นกลางเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ เกิดความเท่าเทียมในสังคม ความเหลื่อมล้ำอยู่ในระดับต่ำ มีสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ดี

2) เป็น “คนไทย 4.0” ที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพดี และได้รับสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมตลอดทุกช่วงชีวิต เป็นคนทันโลก ทันเทคโนโลยี สามารถอยู่บนเวทีโลกได้อย่างภาคภูมิใจ และสามารถมีส่วนร่วมกับนานาชาติเพื่อทำให้โลกดีขึ้น น่าอยู่ขึ้น

3) เป็น “เกษตรกร 4.0” ที่หลุดพ้นจากกับดักความยากจน โดยผันตัวเองจากเกษตรกรผู้ผลิตมาเป็นผู้ประกอบการทางการเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farmers) มีการบริหารจัดการที่ดีมีต้นทุนการผลิตต่ำสามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรจากการแปรรูป

4) เป็น “SME 4.0” ที่สามารถสร้างหรือใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างมูลค่าในสินค้าและบริการ มีความสามารถทางการค้าขาย สามารถเข้าถึงตลาดในประเทศ ตลาดอาเซียนและตลาดโลก ทำให้มีรายได้สูงขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น และมีอนาคตที่สดใส

5) เกิด “จังหวัด 4.0” ที่มีการกระจายความเจริญทั่วประเทศ เศรษฐกิจขยายตัว สามารถทำงานในถิ่นฐานบ้านเกิดได้ โดยไม่จำเป็นต้องเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ หรือเมืองใหญ่ เนื่องจากมีลู่ทางโอกาสและงานที่ดีกระจายอยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ

ทั้งนี้ Thailand 4.0 เป็นโมเดลที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาประเทศ ดังที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระราชดำรัสหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ครั้งแรกในงานพระราชทานปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันพุธที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ไว้ความตอนหนึ่งว่า

“การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนเป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกฐานะทางเศรษฐกิจขึ้นได้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศ และของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ได้ ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวในที่สุด”

จากการน้อมนำพระราชดำรัสข้างต้นของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และถอดรหัสออกมาเป็น 2 ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน (Strength from Within) เน้นการปรับเปลี่ยนใน 4 ทิศทาง คือ

1) จากการพึ่งพาเศรษฐกิจโลก สู่ การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศ

2) จากการเน้นการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ สู่ การผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม

3) จากการเน้นเงินทุนและทุนทางกายภาพ สู่ การเน้นทุนมนุษย์และเทคโนโลยี

4) จากการกระจุกของความมั่งคั่งและโอกาส สู่ การกระจายของความมั่งคั่งและโอกาส

การปรับเปลี่ยนใน 4 ทิศทางดังกล่าว จะเกิดขึ้นได้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเน้น “การพัฒนาที่สมดุล” ใน 4 มิติ อันประกอบด้วย

1) ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (Economic Wealth)

2) ความอยู่ดีมีสุขของผู้คนในสังคม (Social Well-beings)

3) การรักษ์สิ่งแวดล้อม (Environmental Wellness)

4) การยกระดับศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์ (Human Wisdom)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเชื่อมโยงกับประชาคมโลก เมื่อโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศเกิดความเข้มแข็ง ก็จะเกิดการพัฒนาขีดความสามารถ และมีภูมิคุ้มกันที่เพียงพอเมื่อเผชิญกับโอกาสและภัยคุกคามจากโลก ภายนอก ในการเชื่อมโยงกับโลกภายในมี 3 ระดับ คือ

1) การเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในประเทศ (จากชุมชนสู่จังหวัดและกลุ่มจังหวัด)

2) การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจภูมิภาค (อาเซียน)

3) การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

เพื่อให้อยู่กับประชาคมโลกอย่างเป็นปกติสุข ในการขับเคลื่อน Thailand 4.0 รัฐบาลจึงได้น้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก โดยเน้น

1) การอนุรักษ์โลก (Saved the Planet)

2) การสร้างสันติภาพที่มั่นคง (Secured Peace)

3) การเติบโตที่ยั่งยืน (Sustainable Growth)

4) การสร้างความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน (Shared Prosperity)

อาจกล่าวได้ว่า แก่นยุทธศาสตร์ Thailand 4.0 ว่าด้วย การสร้างความเข้มแข็งจากภายในและการเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก นั้น ตั้งอยู่บนฐานความคิดจาก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่สอดรับกับ Sustainable Development Goals ของ UN

2.3.2 แนวทางการพัฒนาประเทศสู่ประเทศไทย 4.0

ประเทศสู่ประเทศไทย 4.0 ถือเป็นเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ในการดำเนินการพัฒนาประเทศให้บรรลุยุทธศาสตร์ชาตินั้น จำเป็นต้องมีการจัดทำแผนเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว ซึ่งในการดำเนินงานพัฒนาประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 มีดังนี้

2.3.2.1 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2561-2580)

ราชกิจจานุเบกษา (2561) ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และ

ตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ของการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ ดังนี้

1) ความมั่นคง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศภายนอกประเทศ ในทุกระดับ ทั้งสังคม ชุมชน ปัจเจกบุคคลและความมั่นคงในมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน ซึ่งระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนา ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ความมั่นคงของอาหาร พลังงานและน้ำ ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

2) ความมั่งคั่ง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน มีบทบาทสำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลก เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง ซึ่งความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญาทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3) ความยั่งยืน การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้และคุณภาพชีวิตให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เกินพอดีและไม่สร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในสังคม ยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพและยั่งยืน ดังนั้น อนาคตประเทศไทย เป็นความร่วมมือขับเคลื่อนให้ก้าวไปสู่ระบบการบริหารภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้และประชาชนมีส่วนร่วมเศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำน้อยในระบบเศรษฐกิจ มีความเป็นชาติและ

เศรษฐกิจดิจิทัลที่เข้มข้น และคนไทยในอนาคต มีศักยภาพในการร่วมกันพัฒนา สามารถปรับตัวรองรับทิศทางการพัฒนาในอนาคตได้

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 -2580) ซึ่งเกิดจากความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ในสภาพปัญหาอันเป็นที่มาของแนวคิดการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ได้แก่ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่อง มีแผนพัฒนาและแผนยุทธศาสตร์ที่หลากหลาย การจัดสรรและการใช้งบประมาณแบบแยกส่วน การกำหนดอนาคตของชาติกระทำโดยภาครัฐเป็นส่วนใหญ่และประเทศพัฒนาแล้วจะมียุทธศาสตร์ชาติ โดยกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) คือ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ สำหรับการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูงและสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจประเทศไทย 4.0 ปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value–Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” ซึ่งในปัจจุบันยังติดอยู่ในโมเดลเศรษฐกิจแบบ “ทำมาก ได้น้อย” ต้องการปรับเปลี่ยนเป็น “ทำน้อย ได้มาก” การขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยใน 3 มิติสำคัญ คือเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น

2.3.2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

การปฏิรูปประเทศท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยยังคงยึดหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน และคนเป็นศูนย์กลางการ วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการ พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในขณะที่การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้ ได้ยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579 ที่เป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็น กรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปี โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดต้องสอดคล้องกับกรอบเป้าหมาย การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่องค์กรระหว่างประเทศกำหนดขึ้นอาทิ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ที่องค์การสหประชาชาติ

กำหนดขึ้น เป็นต้น ส่วนแนวทางการพัฒนา ได้บูรณาการนโยบายหรือประเด็นพัฒนาที่สำคัญของประเด็นการปฏิรูปประเทศและไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ดังนี้

1) ยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ สร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรม

2) ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

3) ยึด “วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทย ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยที่วิสัยทัศน์ดังกล่าวสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ ได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานอาหารและน้ำ ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีประเทศไทยไม่เป็นภาระของโลกและสามารถเกื้อกูลประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจด้อยกว่า

4) ยึด “เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579” ที่เป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปีแรกและเป้าหมายในระดับย่อยลงมา โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้งนี้เป้าหมายประเทศไทยใน ปี 2579 ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันนั้นพิจารณาจากทั้งประเด็นหลักและลักษณะของการพัฒนา ลักษณะฐานการผลิตและบริการสำคัญของประเทศ ลักษณะของคนไทยและสังคมไทยที่พึงปรารถนา และกลุ่มเป้าหมายในสังคมไทย โดยกำหนดไว้ดังนี้ “เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนบนฐานการพัฒนา ที่ยั่งยืน สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรมมีความเหลื่อมล้ำน้อย คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่มีวินัย ตื่นรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีความรู้ มีทักษะและทัศนคติที่เป็นค่านิยมที่ดี มีสุขภาพร่างกายและ จิตใจที่สมบูรณ์ มีความเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณ มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีนานาชาติ ระบบเศรษฐกิจตั้งอยู่บนฐานของการใช้นวัตกรรมนำดิจิทัล สามารถแข่งขันในการผลิตได้และค้าขายเป็น มีความเป็นสังคมประกอบการ มีฐานการผลิตและบริการที่มีคุณภาพและรูปแบบที่โดดเด่นเป็นที่ต้องการในตลาดโลก เป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ เช่น การให้บริการคุณภาพทั้งด้านการเงิน ระบบโลจิสติกส์ บริการด้านสุขภาพ และท่องเที่ยวคุณภาพ เป็นครัวโลกของอาหารคุณภาพและปลอดภัย เป็นฐานอุตสาหกรรมและบริการอัจฉริยะที่เป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่ใช้นวัตกรรม ทุนมนุษย์ทักษะสูงและเทคโนโลยีอัจฉริยะ มาต่อยอดฐานการผลิตและบริการที่มีศักยภาพในปัจจุบันและพัฒนาฐานการผลิตและบริการใหม่ๆ เพื่อนำประเทศไทยไปสู่การมีระบบเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนที่มีความเป็นอัจฉริยะ”

5) ยึด “หลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม” แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งเน้น การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีความครอบคลุมทั่วถึงเพื่อเพิ่มขยายฐานกลุ่มประชากรชั้นกลางให้กว้างขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายในการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ โอกาสทางสังคม และรายได้ของกลุ่มประชากร รายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 ให้สูงขึ้น นอกจากนี้การเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและพัฒนานวัตกรรมนับเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในระยะต่อไปสำหรับทุกภาคส่วนในสังคมไทย โดยที่เส้นทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วนั้นกำหนดเป้าหมายทั้งในด้านรายได้ ความเป็นธรรม การลดความเหลื่อมล้ำและขยายฐานคนชั้นกลาง การสร้างสังคมที่มีคุณภาพและมีธรรมาภิบาล และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

6) ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน 5 ปีที่ต่อยอดไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว” จากการที่แผนพัฒนาฯ เป็นกลไกเชื่อมต่อในลำดับแรกที่จะ

กำกับและส่งต่อแนวทางการพัฒนาและเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีให้เกิดการปฏิบัติในทุกระดับและในแต่ละด้านอย่างสอดคล้องกัน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงให้ความสำคัญกับการใช้กลไกประชารัฐที่เป็นการรวมพลังขับเคลื่อนจากทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน และการกำหนดประเด็นบูรณาการของการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูง และได้กำหนดในระดับแผนงาน/โครงการสำคัญที่จะตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมหลากหลายมิติมากกว่าในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่าน ๆ มา ในการกำหนดเป้าหมายได้คำนึงถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวของยุทธศาสตร์ชาติ และการเป็นกรอบกำกับเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับย่อยลงมาที่จะต้องถูกส่งต่อ และกำกับให้สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นอย่างมีผลสัมฤทธิ์ภายใต้กรอบการจัดสรรงบประมาณ การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการรวมทั้งการพัฒนาระบบราชการที่สอดคล้องเป็นสาระเดียวกันหรือเสริมหนุนซึ่งกันและกัน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงกำหนดประเด็นบูรณาการเพื่อการพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางสำคัญประกอบการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน รวบรวมและกำหนดแผนงาน/โครงการสำคัญในระดับปฏิบัติและกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับสาขาการผลิตและบริการและจังหวัดที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในด้านต่างๆ

จากการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในและภายนอก ของการพัฒนาประเทศ จึงได้มีการวางยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 โดยกำหนดจากยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และกำหนดเป็นแนวทางในรายละเอียด ที่แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องและการตอบสนองต่อเป้าหมายที่ต้องบรรลุในระยะ 5 ปี ที่จะเป็นการวางพื้นฐานที่สามารถสานต่อการพัฒนาในประเด็นสำคัญของประเทศในระยะต่อไป เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 จึงประกอบด้วยยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดและความเหลื่อมล้ำในสังคม

3) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

4) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน และ

6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาล ในสังคมไทย และประกอบกับอีก 4 ยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์และกลไกสนับสนุนให้การดำเนินยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านให้สัมฤทธิ์ผล ประกอบด้วย

7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

8) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ และ

10) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

จากการศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 สรุปได้ว่า การที่จะพัฒนาประเทศสู่ประเทศไทย 4.0 ได้นั้น “คน” เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพหรือการพัฒนาที่ยึดคนศูนย์กลางของการพัฒนา นั่นหมายถึงการสร้างและส่งเสริมสมรรถนะให้กับประชาชนคนไทยทุกคนให้มีขีดความสามารถ มีสมรรถนะในการแข่งขันในเวทีโลกด้วยการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ระบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อตอบโจทย์แห่งการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกคนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นสำหรับคนในยุคศตวรรษที่ 21 และคนไทย 4.0

2.3.3 การศึกษาไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ พ.ศ. 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทัศนคติความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพ ของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบ การศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหาร จัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาด ความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทย ส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทาย ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลัก ของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ

20 ปี(พ.ศ. 2560 – 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า

ซึ่งตามแนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลัก สำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษา (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิคุณภาพ ของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ นั้น จึงกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ดังนี้ **“คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21”**

พรชัย เจดามาน (2561) ได้สรุปแนวทางการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ยุคประเทศไทย 4.0 ดังนี้ การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 จากการสร้างห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เริ่มด้วยการฝึกให้ผู้เรียนรู้การเรียนด้วยตนเอง เช่น ให้รู้วิธีดูคลิปการเก็บใจความ การคิดต่อยอดให้มีสมาธิให้ได้สาระ แนะให้หยุดหรือกรอกกลับ คลิปมาดูใหม่หากสงสัย ฝึกวิธีเขียน บันทึก จดบันทึก กำหนดให้ตั้งคำถามที่น่าสนใจได้และเตรียมถามครูการเปลี่ยนแปลงที่ครู ต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ มีพื้นฐานแน่นพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ การจัดระบบความรู้จัดการความรู้ มีความสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนและมีความรู้จริงพร้อมที่จะถ่ายทอด การยอมรับสองด้านทั้งทางการปฏิบัติ รับการป้อนกลับ ช่วยการพัฒนาการของผู้เรียนและบรรยากาศการเรียนรู้ การเป็นผู้กำกับการเรียนรู้ทั้งของตนเองและผู้เรียน เปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนสร้างทักษะที่จำเป็นโดยเรียนด้วยการลงมือทำ Active Learning : PBL (Project Base Learning) ครูเปลี่ยนจากครูสอนเป็นพี่เลี้ยง ครูฝึก (Coach) หรือ ผู้จัดการ ผู้สนับสนุน การนำเสนอเป็นรายงานและนำเสนอด้วยปาก หรืออาจเสนอเป็นละคร ครูชวนผู้เรียนทำว่าได้เรียนรู้ อะไร อยากเรียนอะไรต่อเพื่ออะไรชวนคิดด้านคุณค่าจริยธรรม การเรียนแบบบูรณาการสหวิชาการ เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการ แปลงสู่รูปธรรมให้มีทักษะที่ต้องการในยุคศตวรรษที่ 21 (21st century skills) เช่น การทำงานร่วมกัน (Collaboration) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การแก้ปัญหา (Problem solving) และการสื่อสารที่ดี (Effective communication) การจัดการศึกษา ต้องสร้างความพอใจให้ผู้เรียนและท้าท้ายสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน อยากเรียนและสนุกอย่างเกม

การพัฒนาการศึกษา 4.0 เป็นยุทธศาสตร์ฐานความรู้ (Knowledge-based Economic) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) การใช้และต่อยอดองค์ความรู้ การให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) การพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Science, Technology, Innovation) ซึ่งก็คือผลลัพธ์ของระบบการจัดการ (Management Output) ทั้งการเข้าถึง (Access) ความเท่าเทียม (Equity) คุณภาพ (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ที่ตอบโจทย์การก้าวทันการเปลี่ยนแปลง (Relevancy) ทั้งด้านการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ (Identity) จากเดิมแต่ละคนมีสถานะเป็นแค่พลเมืองไทย สู่ความเป็นคนไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของความเป็นพลเมืองโลก (Global- Thai) ซึ่งคือความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงในประชาคม เครือข่ายของประชาคม และการปลุกจิตสำนึกต่อตนเองและประชาคม การปรับเปลี่ยนจุดเน้น (Reorientation) จากการเน้นสร้างคนเพื่อป้อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ (People for Growth) เพื่อตอบโจทย์สังคมอุตสาหกรรมเพียงอย่างเดียวสู่การเน้นของการสร้างความเติบโตเพื่อรองรับการสร้างและปลดปล่อยพันธนาการศักยภาพ สมรรถนะ ประสิทธิภาพ คุณภาพและความยั่งยืนของผู้คนในสังคม (Growth for People Sustainable) ที่เกิดการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถของการเชื่อมั่นในการพัฒนาการเสริมสร้างภาวะผู้นำและการเสริมสร้างพลังอำนาจการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shifted) จากการพยายามเอาชนะธรรมชาติ (Controlling Nature) มาเป็นการอยู่รวมกับธรรมชาติ (Living with Nature) การพัฒนายั่งยืน การบูรณาการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมและสมดุล การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม (Transformation of Cultural) จากการเป็นสังคมที่คนมุ่งมั่นแข่งขันต้องการเอาชนะผู้อื่น (Competition-driven Cultural) มาเป็นการทำงานร่วมกันลักษณะเกื้อกูลแบ่งปัน (Collaborative Cultural) มีความเมตตาดำเนินชีวิตในความเอื้ออาทรและการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่โลกที่หนึ่ง (First World Nation) จากที่มองแต่การมุ่งไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (Development Country) ซึ่งให้ความสำคัญแต่มิติเศรษฐกิจมาเป็นการคำนึงถึงประเด็นด้านสังคมวัฒนธรรมโดยเฉพาะการสร้างเกียรติภูมิในความเป็นชาติ (Dignity of Nation) มีจิตสำนึกจิตสาธารณะและตระหนักในคุณค่า ที่เป็นการพัฒนาการศึกษา 4.0 แบบ “6R12C3E” ประกอบด้วย

1) การอ่าน (Reading) เป็นการอ่านแล้วเข้าใจ สรุปความได้ รู้จักใช้ความคิดวิเคราะห์ วิจารณ์และออกความเห็นอย่างมีเหตุผล และนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์

2) การเขียน (Writing) เป็นความชัดเจนของการเขียนที่เลือกใช้คำมีความหมายเด่นชัด อ่านเข้าใจ ไม่คลุมเครือ ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ กะทัดรัด เร้าความสนใจ สร้างความประทับใจ

3) วิทยาศาสตร์ (Relation Science) เป็นความเข้าใจ และสามารถนำเอาแนวคิดหลักการ ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ สามารถใช้กระบวนการเพื่อแก้ปัญหา ตัดสินใจและทำความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าในความสัมพันธ์ของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4) คณิตศาสตร์ (Arithmetic) เป็นสิ่งที่ต้องการพัฒนาแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ (Effective Problem Solvers)

5) เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Relation Technology and Innovation) เป็นการทำงานโดยการนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานในลักษณะของกระบวนการ (Process) เป็นการใช้อย่างเป็นระบบของวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ เพื่อนำไปสู่ผลในทางปฏิบัติและแก้ปัญหาผลผลิต (Product) เป็นผลมาจากการใช้กระบวนการทางเทคโนโลยี และการผสมของกระบวนการและผลผลิต (Process & Product)

6) คุณภาพ (Relation Quality) เป็นการสร้างคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญของการบริหารจัดการในองค์กรที่จะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง

7) การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุเป็นผล และเป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการของอะไร

8) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นความคิด แนวทาง และทัศนคติใหม่ ๆ รวมทั้งความเข้าใจและการมองปัญหาในรูปแบบใหม่

9) พลังสร้างสรรค์ (Creative Tension) เป็นการใช้ความพยายามทำให้สำเร็จจากช่องว่างระหว่างความจริงในปัจจุบันกับสิ่งที่คาดหวังที่อาจจะมีอุปสรรคกับวิสัยทัศน์ซึ่งสามารถเปลี่ยนอุปสรรคให้เป็นแหล่งของพลังสร้างสรรค์หรือที่เรียกว่าแรงตึงของความคิดสร้างสรรค์ (Holding Creative Tension) แรงตึงของความคิดสร้างสรรค์จะเป็นศูนย์กลางของความรอบรู้

10) การคิดเชิงรุก (Critical Proactively) เป็นการทำงานที่มีเป้าหมายสู่อนาคต การวางแผนและการทำงานเชิงรุกต้องอาศัยข้อมูลข่าวสาร หรือประสบการณ์ เน้นพันธกิจที่ดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว คุ้มค่าและมีคุณภาพ

11) การสื่อสาร (Communication) เป็นกระบวนการถ่ายทอดข่าวสารและข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น รวมทั้ง ความต้องการจากผู้ส่งสารโดยผ่านสื่อต่าง ๆ

12) การร่วมมือ (Collaboration) เป็นการทำงานร่วมกับคนอื่นในทางต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงาน จากการช่วยเหลือซึ่งกันด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน

13) การเกื้อกูลและแบ่งปัน (Collaborative Cultural) เป็นความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตนเอง แต่เห็นอกเห็นใจ คุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่

14) สมรรถนะ (Competency) เป็นคุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งจะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานในงานที่ตนรับผิดชอบให้สูงกว่าหรือเหนือกว่าเกณฑ์/เป้าหมายที่กำหนดไว้

15) การเชื่อมโยง (Connecting) เป็นกระบวนการแสดงความต่อเนื่อง

16) การยืดมั่น (Composition) เป็นความมั่นคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงอย่างง่าย ๆ และสอดคล้องกับความต้องการ

17) การกำกับและติดตาม (Controlling) เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ทราบผลการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

18) การใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า (Cost Effectiveness) เป็นการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด

19) การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) เป็นการสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดีและมีความสำคัญในการปรับกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุประสิทธิผลและนำพาตนเอง กลุ่มและองค์กรให้ประสบความสำเร็จ

20) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency & Effective) เป็นความสามารถทำงานให้สำเร็จไม่ว่าจะเป็นการบรรลุความสำเร็จในรูปแบบของภารกิจ เป้าหมาย นโยบาย หรือวัตถุประสงค์

21) การประเมินผล (Evaluation) เป็นการนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดรวมกับการใช้วิจารณญาณของผู้ประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดการศึกษาไทย 4.0 สรุปได้ว่า กลไกของประสิทธิภาพในการจัดการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ต้องมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ และสร้างผู้เรียน (Students) หรือผู้สำเร็จการศึกษาให้มีสมรรถนะพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และจุดประกายความคิดด้วยการคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างคุณค่าทางความคิดสู่ความสร้างสรรค์ ด้วยการยกระดับคุณภาพและสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ด้วยการสร้างโอกาสในการเข้าถึงด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม สำหรับการพัฒนาความรู้ ด้วยการสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น สามารถเป็นผู้นำและสามารถจัดการความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมได้ เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงานและกระตุ้นให้สามารถทำงานอย่างเต็มศักยภาพและประสิทธิภาพในอนาคต ตลอดจนสามารถเป็นผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในอนาคต

2.3.4 กฎหมายการศึกษาและการจัดการศึกษารูปแบบวิทยาลัยชุมชน

2.3.4.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2542) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จึงให้ตรากฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติจึงได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มีจำนวน 78 มาตรา ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้

(1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

(2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 19 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบันวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัวชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(7) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

จากบทบัญญัติข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยใช้กระบวนการวิจัย การคิดค้นการพัฒนาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัด

สภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตภายใต้บริบทของความแตกต่างทางสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.3.4.2 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579

จากสถานการณ์ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค 4.0 และผลการติดตามประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 – 2559 นั้น พบว่าประเทศไทยประสบความสำเร็จในหลายด้าน และมีอีกหลายด้านยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เช่น ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพ ด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้จ่าย งบประมาณทางการศึกษา จึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของ สังคม (All for Education)

อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals :SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติมาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติโดยกำหนดวิสัยทัศน์ คือ **“คนไทยทุกคนได้รับ การศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21”** โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ

1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ

3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคีและร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในโลกศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 3Rs + 8Cs

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 มี 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

2) การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

3) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

5) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

สามารถสรุปได้ว่า แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่สามารถสร้างสังคมไทยสู่การพัฒนาทางด้านการศึกษาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals :SDGs) เพื่อคุณภาพของคนทุกช่วงวัย รองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ จำเป็นต้องให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

2.3.4.3 การจัดการศึกษารูปแบบวิทยาลัยชุมชน

กรอบแนวคิดแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) ได้จัดให้วิทยาลัยชุมชนเป็นหนึ่งในสี่สถาบันอุดมศึกษา มีพันธกิจและบทบาทในการพัฒนาสังคม ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาอย่างยั่งยืน การดูแลแรงงานออกจากภาคเกษตร การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการเติมเต็มศักยภาพของบุคคลบนหลักการดังต่อไปนี้ คือ (1) รองรับพื้นฐานการสร้างคนให้ชุมชน (2) จัดหลักสูตรตามความต้องการของชุมชน (3) ทำโจทย์จริงจากชุมชน (4) รักษาคนมีประสบการณ์และความรู้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และ (5) ใช้และระดมทรัพยากรที่มีในพื้นที่ รวมทั้งบริหารร่วมโดยชุมชน โดยมีกลไกการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชน คือ การจัดการศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาและการฝึกอบรม การสร้างกำลังคนร่วมกับมหาวิทยาลัย อาชีวศึกษา ภาคการผลิตจริง และหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นชุมชน เพื่อยกระดับความรู้สมรรถนะและทักษะของผู้ทำงานในภาคการผลิตจริงให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น รวมถึงรองรับการปรับเปลี่ยนงานและเปลี่ยนอาชีพในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551)

ต่อมาระบบการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติได้แบ่งออกเป็นการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นสามารถดำเนินการจัดการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาในรูปแบบของวิทยาลัยชุมชนได้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติสถาบันวิทยาลัยชุมชน พ.ศ. 2558 ขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อรองรับการจัดตั้งการบริหารงานและการดำเนินงานทางวิชาการของวิทยาลัยชุมชน และขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา รวมทั้งให้การฝึกอบรม ด้านวิชาการและด้านวิชาชีพ ซึ่ง

รูปแบบการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนนั้น ให้คำนึงถึงการประสาน ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาและการดำเนินการของวิทยาลัยชุมชนเกิดผลสัมฤทธิ์และตอบสนองต่อความต้องการ ของประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนได้อย่างเหมาะสมและเป็นรูปธรรม (ราชกิจจานุเบกษา, 2558) โดยให้วิทยาลัยชุมชนแต่ละแห่งตามกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา รูปแบบวิทยาลัยชุมชน พ.ศ. 2546 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เป็นวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ทั้งยังกำหนดให้จัดตั้งสถาบันวิทยาลัยชุมชนขึ้นเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัติ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ

ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ของสถาบันวิทยาลัยชุมชน จึงมีการจัดการศึกษาโดยวิทยาลัยชุมชน จำนวน 20 แห่ง คือ วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน, วิทยาลัยชุมชนพิจิตร, วิทยาลัยชุมชนตาก, วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์, วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร, วิทยาลัยชุมชนหนองบัวลำภู, วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว, วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี, วิทยาลัยชุมชนระนอง, วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส, วิทยาลัยชุมชนยะลา, วิทยาลัยชุมชนปัตตานี, วิทยาลัยชุมชนยโสธร, วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร, วิทยาลัยชุมชนตราด, วิทยาลัยชุมชนสตูล, วิทยาลัยชุมชนพังงา, วิทยาลัยชุมชนแพร่, วิทยาลัยชุมชนสงขลา และวิทยาลัยชุมชนน่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษา วิจัย ให้บริการทางวิชาการ ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นและชุมชน การพัฒนาที่ยั่งยืน เสริมสร้างศักยภาพบุคคล ตอบสนองและสอดคล้องต่อความต้องการและการประกอบอาชีพของท้องถิ่นและชุมชนซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประเทศ ต้องให้ความสำคัญและคำนึงถึงเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) การสร้างโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ด้วยกระบวนการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย สามารถเข้าถึงผู้เรียนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

(2) การตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนในเรื่องการศึกษา การฝึกอบรม ด้านวิชาการหรือด้านวิชาชีพ

(3) ความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในการศึกษาต่อในระดับปริญญาของนักศึกษา

(4) ความร่วมมือกับสถานศึกษา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา องค์กรที่ดำเนินงานวัฒนธรรม หน่วยงานอื่นของรัฐ สถานศึกษาชั้นสูง สถาบันอื่นในประเทศหรือต่างประเทศในการจัดการศึกษา

(5) มาตรฐานและคุณภาพทางวิชาการอันเป็นที่ยอมรับ

(6) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนในการจัดการศึกษา

(7) การบริหารจัดการโดยมุ่งเน้นหลักธรรมาภิบาล

(8) การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชนในการบริหารจัดการ

(9) การประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้สถาบันวิทยาลัยชุมชนมีอำนาจให้อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรอย่างหนึ่งอย่างใดในสาขาวิชาที่มีการสอนในสถาบันได้

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการศึกษารูปแบบวิทยาลัยชุมชน สรุปได้ว่า วิทยาลัยชุมชน สังกัดสถาบันวิทยาลัยชุมชน มีรูปแบบการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ คือ การจัดการศึกษาระดับอนุปริญญา ระดับประกาศนียบัตร และระดับสัมฤทธิบัตร เพื่อส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนได้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ซึ่งรูปแบบในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน มีพันธกิจในการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตและประเพณีของจังหวัดที่เป็นสถานที่ตั้งสถาบันการศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงมีการกำหนดรายวิชาคือ วิชาจังหวัดศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเกิดความรู้ และความเข้าใจบริบทของจังหวัด วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของผู้คนในจังหวัดที่ตั้งสถานศึกษานั้น ๆ ทั้งนี้วิทยาลัยชุมชนยังยึดหลักการจัดการศึกษาที่เน้นการสร้างความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) ทางการศึกษา และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษา (All for Education) เพื่อประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการวิจัยทางวัฒนธรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสังคมพหุวัฒนธรรม พบตัวแปรที่ผู้วิจัยหลายคนได้จากการศึกษาวิจัยนั้นมีหลายหลายประเด็น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเข้าใจและการรับรู้ทางด้านวัฒนธรรม การยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความตระหนักทางวัฒนธรรม ทักษะทางวัฒนธรรม การมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม คุณลักษณะส่วนบุคคล การสื่อสารทางวัฒนธรรม การเคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่าง ทักษะชีวิต การเข้าไปมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม ซึ่งจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า

ชลลดา ติยะวิสุทธิ์ศรี และคณะ (2559) ศึกษาการพยาบาลพหุวัฒนธรรม : สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับพยาบาลไทยในอนาคต พบว่า สมรรถนะการพยาบาลพหุวัฒนธรรม จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ ประกอบด้วยด้านความรู้เกี่ยวกับมานุษยวิทยา หลักคำสอนของแต่ละศาสนา ภาษาและการสื่อสาร 2) ด้านทักษะ ประกอบด้วย ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการมองภาพองค์รวม และ 3) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วยการเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม การควบคุมตนเอง การคิดบวก และการใฝ่เรียนรู้ ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปพัฒนาเป็นเครื่องมือสำหรับวัดสมรรถนะของพยาบาลที่ทำงานท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพยาบาลวิชาชีพ ให้มีความพร้อมในการให้บริการสุขภาพแก่ผู้ใช้บริการในอนาคตต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ (2562) ศึกษา สมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพตามโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของพยาบาลที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะและความสามารถที่ทำให้พยาบาลแสดงออกถึงการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ความศรัทธาและความเชื่อ จึงควรมีการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมอย่างครบถ้วนประกอบด้วย ความรู้ทางวัฒนธรรม (Cultural Knowledge) การตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม (Cultural awareness) และทักษะในการดูแลทางวัฒนธรรม (Cultural skill) ซึ่งการที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่สูงนั้นต้องผ่านการอบรม และมีประสบการณ์ทางวัฒนธรรม (จุฑามาศ เอี่ยมวุฒิวัฒนา และศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อังคณา จิรโรจน์ (2558) ศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของอาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า ระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการพยาบาลของอาจารย์ที่มีประสบการณ์ตรงในการดูแลผู้ใช้บริการที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและอาจารย์ที่ไม่มีประสบการณ์ มีสมรรถนะด้านความตระหนักถึงสมรรถนะทางวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน และระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมการพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สูงกว่าชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

Choi & Kyung-Hwa (2021) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างการยอมรับหลากหลายวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น : แนวคิดของตนเองและจิตสำนึกของชุมชนโดยใช้แบบจำลองการเติบโตแบบแฝง พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับตนเองและจิตสำนึกชุมชน โดยพบความสัมพันธ์ระหว่างสามตัวแปรที่ศึกษา คือ การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม แนวคิดเกี่ยวกับตนเอง และจิตสำนึกของชุมชน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ส่งผลต่อการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม แนวคิดเกี่ยวกับ

ตนเอง และจิตสำนึกของชุมชน สำหรับวัยรุ่นเป็นช่วงที่ควรได้รับการปลูกฝังการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

Sungsim & JuSung (2021) ศึกษาวิถีพัฒนาการของการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของวัยรุ่นเกาหลีการประยุกต์ใช้แบบจำลองการเติบโตแบบแฝง พบว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของวัยรุ่นลดลงเมื่อโตขึ้น และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและจิตวิญญาณของชุมชนในเยาวชนตอนต้นมีอิทธิพลต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในช่วงแรก ๆ และครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในภายหลัง สุดท้ายสำนึกร่วมทางสังคมก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเมื่อเวลาผ่านไปก็ส่งผลต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของวัยรุ่น

การพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมอย่างครบถ้วนนั้นเกิดจากความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม Wang et al., (2018) ศึกษา สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลในการดูแลผู้สูงอายุในภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิภาคที่กำลังพัฒนา พบว่า นักศึกษาพยาบาลแสดงให้เห็นถึงคะแนนต่ำในด้านความรู้ ทักษะ และการเผชิญหน้ากับสมรรถนะทางวัฒนธรรม แต่มีคะแนนการรับรู้ที่ค่อนข้างสูงในทุกปีการศึกษา ข้อค้นพบจากคำตอบของนักเรียนจากข้อคำถามปลายเปิดแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการผสมผสานการดูแลข้ามวัฒนธรรมและการดูแลผู้สูงอายุเข้ากับหลักสูตรการพยาบาล และสนับสนุนนักเรียนในการนำความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุไปปฏิบัติงานในตำแหน่ง ซึ่งจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมในประเทศที่กำลังพัฒนามีระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรรมและความตระหนักด้านวัฒนธรรมในระดับต่ำ ซึ่งสมรรถนะดังกล่าวมีความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะข้ามวัฒนธรรมในการดูแลผู้สูงอายุ และจากการศึกษาของ กิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ (2559) ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า พยาบาลวิชาชีพควรได้รับการพัฒนาพฤติกรรมการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและสมรรถนะทางวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมจิตบริการอย่างทั่วถึง และจากการศึกษาของ ปริทัศน์ เจริญช่าง และคณะ (2559) ศึกษาสมรรถนะวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชนของนักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิไทย พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน ประกอบด้วย 1) สมรรถนะที่สังเกตได้ และ 2) สมรรถนะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งสมรรถนะที่สังเกตได้ ได้แก่ ความรู้ และทักษะ ส่วนสมรรถนะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ได้แก่ คุณลักษณะเฉพาะของบุคคล ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดสมรรถนะวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการสาธารณสุขให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับ สมรรถนะตามขอบเขตวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน

ชนานาถ สุ่มมาตย์ และงามลมัย ผิวเหลือง (2559) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคมพหุวัฒนธรรมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พบว่า นิสิตมีทักษะชีวิตการเห็นคุณค่าในตนเอง ทักษะการทำงานเป็นทีม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคมพหุวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับสูง และทักษะชีวิตด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการมีอำนาจในตน ความสามารถพิเศษด้านมิติสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ๆ และติดต่อสัมพันธ์มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคมพหุวัฒนธรรมโดยรวมของนิสิต ในขณะที่ สุวรี ฤกษ์จารี (2561) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะพหุวัฒนธรรมกับเจตคติต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในภูมิภาคอาเซียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิศวกรรมศาสตร์และสาขาการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิกอาเซียน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะพหุวัฒนธรรมกับเจตคติต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในภูมิภาคอาเซียนเป็นไปในทางบวก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทัศนคติมีส่วนสำคัญในการปรับตัวอยู่ร่วมกันในสังคมตามการศึกษาของ Lee & Ciftci (2014) ศึกษาการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของนักเรียนต่างชาติเอเชีย: อิทธิพลของบุคลิกภาพที่หลากหลายทางวัฒนธรรมความกล้าแสดงออกความสามารถในตนเองทางวิชาการและการสนับสนุนทางสังคม พบว่า บุคลิกภาพหลากหลายทางวัฒนธรรมและความกล้าแสดงออกมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งเป็นสื่อกลางโดยการรับรู้สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม และคณะ (2562) ศึกษาการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย กรณีศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า หลักการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรม คือ เข้าใจ และยอมรับซึ่งความแตกต่างในเรื่องแนวคิดวัฒนธรรมประเพณี และความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ลัทธิ ความเชื่อ ซึ่งความสำคัญของหลักการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรม คือ ไม่สร้างความแตกแยกให้เกิดในชุมชน ทำตนให้เป็นประโยชน์ เข้าใจความแตกต่างและสนใจเรียนรู้ความแตกต่างที่มีอยู่ และต้องยอมรับความแตกต่าง และมีทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจากการศึกษาของ Dusi et al., (2014) ศึกษาความรู้ ทัศนคติ ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์: สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ความรู้ ทัศนคติ ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ มีส่วนสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ต้องฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง และให้ความสนใจเป็นพิเศษกับการพัฒนาความรู้ด้วยตนเองด้านทักษะทางสังคม ความตระหนักทางวัฒนธรรม

สำหรับรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ชุติมา ทัศโร และคณะ (2563) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมในรายวิชาความเป็นครูวิชีพ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาสาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผลการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับเหมาสมมากที่สุด ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีคุณลักษณะความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติ

ฐิติกร ทองสุกใส และคณะ (2562) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 1) การวางแผนกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและสังคม 2) การมีทักษะในการสื่อสารเชิงพหุวัฒนธรรม 3) การมีทักษะในการเข้าถึงชุมชน 4) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เกิดการยอมรับ เข้าใจการอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลาย 5) การสร้างบรรยากาศของการอยู่ร่วมกัน 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ และ 7) การเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน

Zulaeha (2013) รูปแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ของชาวอินโดนีเซียในวัฒนธรรมหลากหลายสังคม พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ของชาวอินโดนีเซีย 2 แบบที่บูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้แก่ แบบจำลองการสืบสวนแบบกลุ่มหลากหลายวัฒนธรรมและแบบจำลองการสอบถามทางสังคมพร้อมอุปกรณ์การเรียนรู้ แบบจำลองการสืบสวนแบบกลุ่มที่ใช้หลากหลายวัฒนธรรมใช้ในการเรียนรู้การเขียนกระดาษและแบบจำลองของการสอบถามทางสังคมใช้ในการเรียนรู้การเขียนข้อความดราม่าที่บูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในขณะเดียวกันรูปแบบอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หลักสูตรแผนการสอนสื่อการสอนสื่อการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ในรูปแบบนี้นักเรียนมีโอกาสที่จะได้รับข้อมูลจริงมากขึ้นและอัพโหลดผลงานของพวกเขาอย่างสร้างสรรค์และเป็นอิสระ ซึ่งแบบจำลองนี้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากครูสามารถตรวจสอบผลงานของนักเรียนและให้ข้อเสนอแนะผ่านทางอีเมล face book จากงานที่นักเรียนสามารถอัพโหลดผลงานของพวกเขาในบล็อกของโรงเรียนได้

Ngamkajonviwat et al., (2015) ศึกษาการออกแบบระบบการเรียนการสอนสำหรับการศึกษาของผู้ปฏิบัติงานในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสังคมความรู้ พบว่า การศึกษาความหลากหลายทางวัฒนธรรมยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแรงงานมุสลิมจีนและไทยในภาคใต้สุดของประเทศไทยในการทำงานและใช้ชีวิตอย่างสมานฉันท์ การออกแบบระบบการเรียนการสอนถูก

นำไปใช้ในการศึกษาของคนงานเพื่อสร้างสมดุลระหว่างสมรรถนะในการทำงานและคุณภาพชีวิต ซึ่งแนวทางการเรียนรู้แบบใหม่สำหรับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ถูกเสนอสำหรับการศึกษาของคนงานโดยอาศัยสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสังคมความรู้

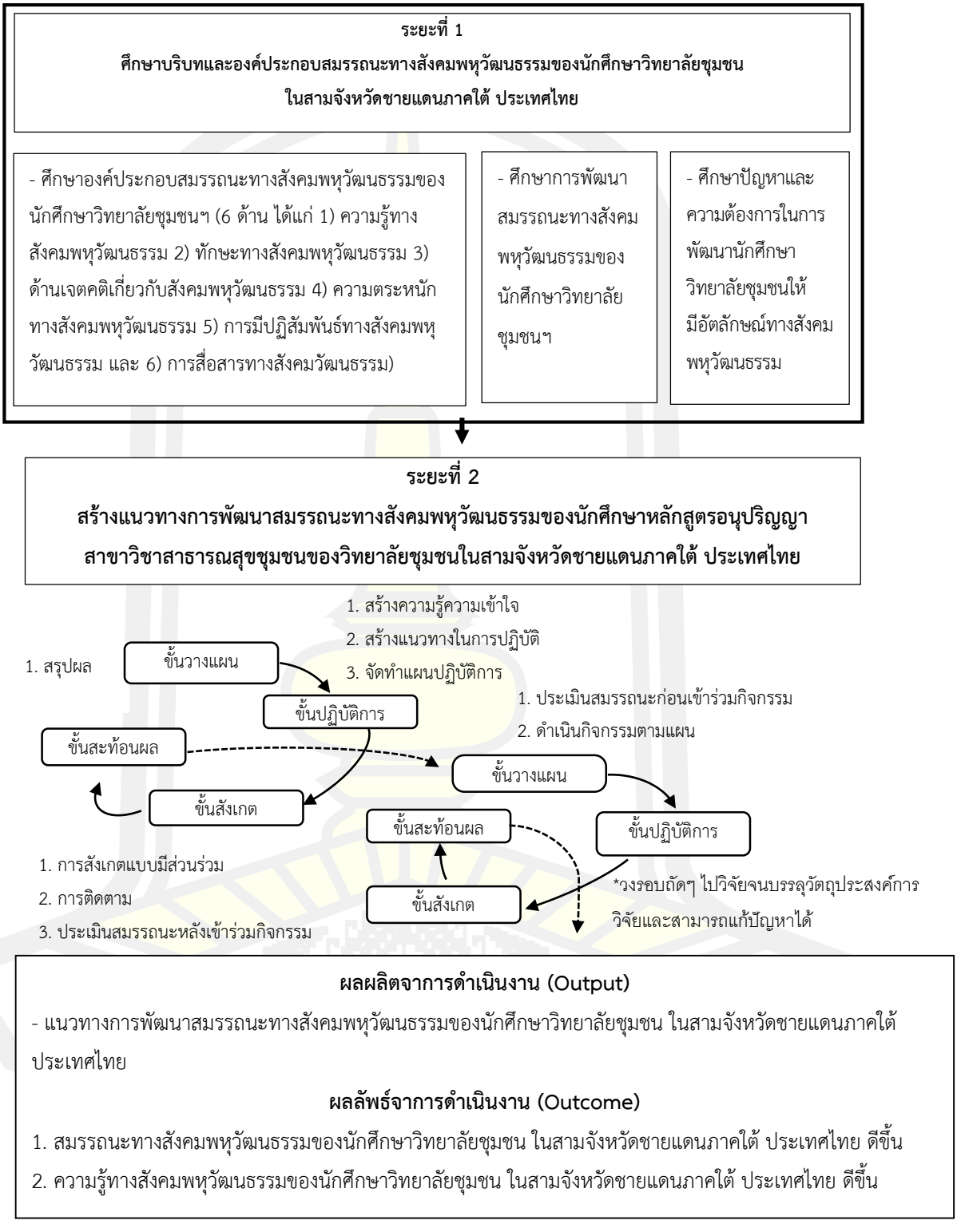
Mokel & Canty (2020) ศึกษาการสอนสมรรถนะทางวัฒนธรรมแบบสอดแทรกรูปแบบออนไลน์กับนักศึกษาพยาบาลระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า การใช้หลักสูตร Leininger's enabler ในชั้นเรียนออนไลน์ สามารถส่งผลต่อสมรรถนะทางวัฒนธรรม ด้านความรู้ ความตระหนักและความสามารถในการส่งเสริมสุขภาพผ่านการจัดการข้อมูลบริบททางวัฒนธรรม และสามารถช่วยปรับปรุงการจัดบริการให้กับผู้ป่วยได้ ตลอดจนการใช้การสื่อสารและเปิดโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะทางคลินิก

จากงานวิจัยข้างต้นสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้คือ ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเข้าใจและการรับรู้ทางด้านวัฒนธรรม การยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความตระหนักทางวัฒนธรรม ทักษะทางวัฒนธรรม การมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม คุณลักษณะส่วนบุคคล การสื่อสารทางวัฒนธรรม การเคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่าง ทักษะชีวิต การเข้าไปมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว จึงสรุปตัวแปรที่ได้จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเป็นแนวทางในการสร้างตัวแปรของการศึกษาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ David McClelland (1973 อ้างถึงใน สุธิดา หอวัฒนกุล, 2553) จำนวน 3 ด้านจากทั้งหมด 5 ด้านขององค์ประกอบด้านสมรรถนะ คือ 1) ด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม คือความรู้เรื่องเฉพาะด้านที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญของงานหรือเรื่องนั้นๆ 2) ด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม คือทักษะที่เกิดมาจากพื้นฐานของความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมและการปฏิบัติตนในสังคมพหุวัฒนธรรม 3) ด้านอัตมโนทัศ คือ ค่านิยม เจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม ที่ตนเองมีความคิดเห็นต่อสังคมพหุวัฒนธรรม และจากการที่ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ยังมีอีก 3 ปัจจัยที่น่าสนใจและเหมาะสมกับบริบทที่ทำการศึกษาวิจัยสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Campinha-Bacote (2002 อ้างถึงใน อังคณา จิรโรจน์, 2558) และเมื่อผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมพบว่ามีปัจจัยที่น่าสนใจทำการศึกษาอีก จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม 2) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม และ 3) การสื่อสารทางสังคมวัฒนธรรม(Dusi et al., 2014; Zulaeha, 2013; ฐิติกร ทองสุกใส และคณะ, 2562) ซึ่งได้จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงเพิ่มปัจจัยทั้ง 3 ตัวดังกล่าวเข้ามาศึกษาวิจัยในเรื่องของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย รวมจำนวนปัจจัยในการศึกษาครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) ความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม 2) ทักษะทางสังคม

พหุวัฒนธรรม 3) เจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม 4) ความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม 5) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม และ 6) การสื่อสารทางสังคมวัฒนธรรม เพื่อนำปัจจัยดังกล่าวไปออกแบบสอบถามและนำไปเก็บรวมรวมข้อมูลสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสมรรถนะเฉพาะ (Specific Competencies) ทั้ง 6 ด้าน ดังกล่าว ของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล และหาองค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง และนำมาพัฒนาสมรรถนะเฉพาะ (Specific Competencies) ด้านสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ด้วยการนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 ไปกำหนดแนวทางของการพัฒนาในการวิจัยในระยะที่ 2 เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ต่อไป

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

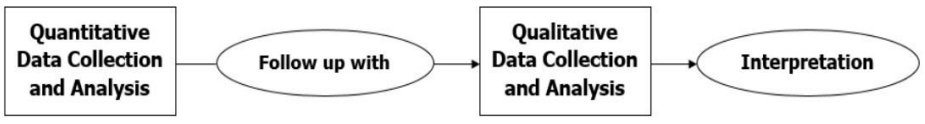
บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.3 พื้นที่ในการวิจัย
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล
3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3.7 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
3.8 การพิจารณาด้านจริยธรรม

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) รูปแบบการวิจัยเชิงอธิบาย (The explanatory sequential design) (Creswell & Clark, 2011) เป็นแบบแผนการวิจัยที่มีการเริ่มต้นด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณก่อนจากนั้นตามด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งระยะการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 การวิจัยเชิงอธิบาย (The explanatory sequential design)
ที่มา: Creswell, J.W. & Clark (2011) p.69

3.1.1 การวิจัยระยะที่ 1 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม และนำข้อมูลที่ได้มาอธิบายบริบทและวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

3.1.2 การวิจัยระยะที่ 2 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

การวิจัยในระยะที่ 2 เป็นการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามวงจร PAOR ของ Kemmis, S & McTaggart (1988) เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 การวิจัยระยะที่ 1 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

3.2.1.1 ประชากร

นักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยชุมชนปัตตานี วิทยาลัยชุมชนยะลา และวิทยาลัยชุมชนนราธิวาส สังกัดสถาบันวิทยาลัยชุมชน ปีการศึกษา 2563 ทั้งหมดจำนวน 2,931 คน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย (สถาบันวิทยาลัยชุมชน, 2564)

3.2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาในระยะที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน มีรายละเอียดแต่ละขั้นตอตในการศึกษาวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อหาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ดังนั้นการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จึงพิจารณาการคำนวณกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ของ Comrey &

Lee (1992) กล่าวว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) มีหลักการในการคำนวณขนาดตัวอย่างดังนี้

จำนวนขนาดตัวอย่าง 50 ตัวอย่าง จะให้ผลการศึกษาที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่ำมาก
จำนวนขนาดตัวอย่าง 100 ตัวอย่าง จะให้ผลการศึกษาที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่ำ
จำนวนขนาดตัวอย่าง 200 ตัวอย่าง จะให้ผลการศึกษาที่มีความน่าเชื่อถือในระดับปานกลาง
จำนวนขนาดตัวอย่าง 300 ตัวอย่าง จะให้ผลการศึกษาที่มีความน่าเชื่อถือในระดับดี
จำนวนขนาดตัวอย่าง 500 ตัวอย่าง จะให้ผลการศึกษาที่มีความน่าเชื่อถือในระดับดีมาก
จำนวนขนาดตัวอย่าง 1,000 ตัวอย่าง จะให้ผลการศึกษาที่มีความน่าเชื่อถือในระดับยอดเยี่ยม

โดยเสนอแนะว่า การวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่าง 500 ตัวอย่างหรือมากกว่า 500 ตัวอย่าง จะมีความเป็นไปได้สูง และมีความน่าเชื่อถือมากในการศึกษาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

ดังนั้น ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในขั้นตอนนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) จึงกำหนดขนาดตัวอย่างอ้างอิงตามหลักการของ Comrey & Lee (1992) ซึ่งจำนวนของตัวอย่างต้องมากกว่า 500 ตัวอย่าง โดยที่การวิจัยในครั้งนี้จึงกำหนดขนาดตัวอย่างของการวิจัยในขั้นตอนนี้ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) จำนวน 500 ตัวอย่าง แต่ทั้งนี้เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูลจึงเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 15.00 ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 575 คน

การสุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้จะสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ในผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. คำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัยชุมชน ดังแสดงในตารางที่ 2 (อรุณ จิรวัฒน์กุล, 2553)

สูตรในการเปรียบเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ดังนี้

สูตร $$n_i = \frac{n \times N_i}{N}$$

เมื่อ n_i = กลุ่มตัวอย่างของแต่ละวิทยาลัยชุมชน

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N_i = จำนวนประชากรของแต่ละวิทยาลัยชุมชน

N = จำนวนประชากรของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

โดยสามารถแจกแจงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ได้ตามตารางที่ 2 และกำหนดเกณฑ์ผู้เข้าร่วมวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าศึกษา (Inclusion Criteria)

1. ยินดีที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย
2. สามารถติดต่อ สื่อสารและให้ข้อมูลได้
3. เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย

เกณฑ์ในการคัดออกกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion Criteria)

1. มีการเจ็บป่วยร้ายแรงที่เป็นอุปสรรคต่อการให้ข้อมูล
2. ไม่สามารถสื่อสารกับนักวิจัยได้

ตารางที่ 1 สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัยชุมชน

วิทยาลัยชุมชน	สาขาวิชา	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ปัตตานี	การจัดการทั่วไป	130	26
	การปกครองท้องถิ่น	177	35
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	120	24
	การศึกษาปฐมวัย	356	70
	สาธารณสุขชุมชน	58	11
	อิสลามศึกษา	75	15
ยะลา	การจัดการทั่วไป	117	23
	เทคโนโลยีการเกษตร	113	22
	การปกครองท้องถิ่น	242	47
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	77	15
	การศึกษาปฐมวัย	394	77
	การพัฒนาชุมชน	57	11
	สาธารณสุขชุมชน	69	14
	อิสลามศึกษา	5	1
นราธิวาส	การจัดการทั่วไป	89	17
	การบัญชี	129	25
	เทคโนโลยีการเกษตร	26	5
	การปกครองท้องถิ่น	130	26
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	148	29

ตารางที่ 1 สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัยชุมชน (ต่อ)

วิทยาลัยชุมชน	สาขาวิชา	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	การท่องเที่ยว	22	4
	การศึกษาปฐมวัย	342	67
	การพัฒนาชุมชน	55	11
	รวม	**2,931**	**575**

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ได้ของแต่ละวิทยาลัยชุมชน ดังนี้

2.1 นักศึกษาที่มีสถานภาพเป็นนักศึกษาปัจจุบันของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) (อรุณ จิรวัฒน์กุล, 2553) และเก็บข้อมูลจนครบตามจำนวนที่ได้จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละวิทยาลัยชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระดับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย เพื่อให้ได้บริบทการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 9 คน ประกอบด้วย

1. ตัวแทนอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 3 คน คัดเลือกจากอาจารย์ประจำของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าศึกษา (Inclusion Criteria)

1) มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรตามระเบียบสถาบันวิทยาลัยชุมชน ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาของวิทยาลัยชุมชน พ.ศ. 2560

2) ได้รับแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรที่เปิดสอนในวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

เกณฑ์ในการคัดออกกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion Criteria)

1) ขอถอนตัวจากการวิจัย

2. ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน คัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าศึกษา (Inclusion Criteria)

1) ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชน หรือรองผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

2) ยินดีเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์ในการคัดออกกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion Criteria)

1) ขอถอนตัวจากการวิจัย

3. ตัวแทนอาจารย์ผู้สอน จำนวน 3 คน คัดเลือกจากอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรต่าง ๆ ของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าศึกษา (Inclusion Criteria)

1) ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สอนของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

2) ยินดีเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์ในการคัดออกกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion Criteria)

1) ขอถอนตัวจากการวิจัย

2) เจ็บป่วยร้ายแรงและไม่สามารถให้ข้อมูลกับผู้วิจัยได้

4. ตัวแทนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 2 คน

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าศึกษา (Inclusion Criteria)

1) ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

2) ยินดีเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์ในการคัดออกกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion Criteria)

1) ขอถอนตัวจากการวิจัย

2) เจ็บป่วยร้ายแรงและไม่สามารถให้ข้อมูลกับผู้วิจัยได้

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนานักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ให้ได้ประเด็นของความต้องการการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย จำนวน 22 คน โดยคัดเลือกจากสาขาวิชาละ 1 คนของจากทั้งสามวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าศึกษา (Inclusion Criteria)

1) ยินดีที่จะเข้าร่วมกิจกรรมตลอดการวิจัย

2) สามารถติดต่อ สื่อสารและให้ข้อมูลได้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผ่านระบบออนไลน์ได้

3) เป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนนักศึกษาให้เป็นตัวแทนนักศึกษาระดับหลักสูตรอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

เกณฑ์ในการคัดออกกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion Criteria)

1) ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตลอดการวิจัยได้ครบทุกขั้นตอน

2) เจ็บป่วยรุนแรงจนไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้

3) ลาออกจากการเป็นนักศึกษา

4) ขอถอนตัวจากการเข้าร่วมการวิจัย

3.2.2 การวิจัยระยะที่ 2 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

ในการศึกษาในระยะที่ 2 หลังจากที่สรุปข้อมูลเกี่ยวกับบริบทและองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ได้เลือกพื้นที่และกลุ่มนักศึกษาสำหรับปฏิบัติการวิจัยของวิทยาลัยชุมชนปัตตานี และนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนประจำของวิทยาลัยชุมชนปัตตานี ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนหรือเคยสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งของหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน จำนวน 4 คน

2. ตัวแทนผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา/ผู้นำศาสนา จำนวน 2 คน

3. นักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยชุมชนจังหวัดปัตตานี กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มเป้าหมายในการคัดเลือกดังนี้

3.1 เกณฑ์การคัดเข้า มีดังนี้

1) เป็นนักศึกษาที่มีสถานภาพปกติของวิทยาลัยชุมชนปัตตานี

2) ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจังหวัดศึกษามาแล้ว

3) ลงทะเบียนเรียนรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพ มาแล้วไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต

4) ยินดีที่จะเข้าร่วมกิจกรรมตลอดการวิจัย

5) สามารถติดต่อ สื่อสารและสามารถใช้สื่อข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ได้

3.2 เกณฑ์การคัดออก มีดังนี้

1) ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตลอดการวิจัยได้ครบทุกขั้นตอน

2) เจ็บป่วยรุนแรงจนไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้

3) ลาออกจากการเป็นนักศึกษา

4) ขอถอนตัวจากการเข้าร่วมการวิจัย

3.3 พื้นที่ในการวิจัย

พื้นที่ในการวิจัยระยะที่ 1 และระยะที่ 2 แตกต่างกัน จึงจำแนกพื้นที่ของการวิจัยตามระยะของการวิจัยดังนี้

3.3.1 การวิจัยระยะที่ 1

พื้นที่ในการวิจัยระยะที่ 1 คือ วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

3.3.2 การวิจัยระยะที่ 2

พื้นที่ในการวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งผู้เข้าร่วมดำเนินการจะเป็นกลุ่มนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนของวิทยาลัยชุมชนปัตตานี ซึ่งคัดเลือกตามความเหมาะสมของบริบทพื้นที่ในการวิจัยและสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การวิจัยระยะที่ 1

ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative) และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative)

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยในระยะที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทและองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย

รายละเอียดของแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สาขาวิชาที่ศึกษา ระดับชั้นปีที่ศึกษา ภาษาที่ใช้สื่อสารได้ จังหวัดที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน เป็นต้น ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามแลลเลือกรายการ (Check List) และเติมข้อมูลด้วยตนเอง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นข้อคำถามปลายปิด จำนวน 60 ข้อ ได้แก่

1. ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 10 ข้อ

2. ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 10 ข้อ

3. ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านทัศนคติทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 10 ข้อ

4. ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 10 ข้อ

5. ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 10 ข้อ

6. ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมที่เหมาะสมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบคำถามสามารถเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติมได้โดยอิสระ

ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบตามความคิดเห็นของตนเอง เพียงคำตอบเดียว ลักษณะของแบบสอบถามเป็นประเมินระดับความคิดเห็น (Likert Scale) โดยมีข้อคำถามให้เลือกตอบ 5 อันดับ (Ratio Scale) ตามแบบของ Likert, Rensis. (1967 อ้างอิงใน สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555) ซึ่งเป็นการแบบวัดเจตคติเป็นแบบประเมิน คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ซึ่งมีการให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าสมรรถนะมีความเหมาะสม	ให้คะแนน 5 คะแนน
เห็นด้วยว่าสมรรถนะมีความเหมาะสม	ให้คะแนน 4 คะแนน
ไม่แน่ใจว่าสมรรถนะมีความเหมาะสม	ให้คะแนน 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วยว่าสมรรถนะมีความเหมาะสม	ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าสมรรถนะมีความเหมาะสม	ให้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนระดับความคิดเห็นในการศึกษาครั้งนี้ ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับความคิดเห็น เป็น 3 ระดับ (Best 1997: 174; Daniel 1995 : 19 อ้างในสุมัทนา กลางคาร และวรพจน์ พรหมสัตยพรต, 2553) ดังนี้

$$\text{ช่วงห่างคะแนน} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{3}$$

$$\text{ช่วงชั้นคะแนน} = 1.33$$

นำมาหาเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของระดับสมรรถนะความคิดเห็นทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย กำหนดได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย

2) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative)

ขั้นตอนที่ 2 ของการวิจัยในระยะที่ 1 จะดำเนินการภายหลังจากเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) ในขั้นตอนที่ 1 เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยในขั้นตอนนี้ คือ แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) สำหรับการเก็บข้อมูลในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เดียวกันกับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ เพื่อศึกษาบริบทและองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย จากกลุ่มของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย แต่เจาะลึกในประเด็นที่สนใจคือ การพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ประกอบด้วยประเด็นคำถามแบบกว้าง ๆ มีหัวข้อในการสัมภาษณ์ แต่ไม่มีแบบสอบถามในการสัมภาษณ์ มีเพียงกรอบคำถามในแนวทางการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 จะดำเนินการภายหลังจากเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) เช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 2 และมีวัตถุประสงค์เดียวกันกับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ เพื่อศึกษาบริบทและองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ประเทศไทย แต่กลุ่มเป้าหมายของขั้นตอนที่ 3 จะเป็นตัวแทนของนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สาขาวิชาละ 1 คน ของแต่ละวิทยาลัยในการสนทนากลุ่ม (Focus group) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม โดยเป็นแนวของการเริ่มสนทนาในประเด็นปัญหาทางสังคมพหุวัฒนธรรมที่นักศึกษาได้มีประสบการณ์ และประเด็นเรื่องของความต้องการมีสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

3.4.2 การวิจัยระยะที่ 2

การศึกษาวิจัยในระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและเลือกหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยชุมชนปัตตานี เป็นพื้นที่ปฏิบัติการใช้กระบวนการมีส่วนร่วม เนื่องจากบริบทของพื้นที่และเหตุการณ์ความไม่สงบของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในขณะที่ศึกษาวิจัย ซึ่งการวิจัยในระยะนี้มีผู้ร่วมปฏิบัติการวิจัยได้แก่ อาจารย์ประจำวิทยาลัยชุมชนที่สอนในหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน และตัวแทนผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาหรือผู้นำศาสนา จำนวน 1 คน ร่วมพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย โดยใช้กรอบแนวคิดของ Kemmis, S & McTaggart (1988) กระบวนการ PAOR ตั้งแต่ขั้นวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกต (Observation) และขั้นสะท้อนผลและปรับปรุงข้อมูล (Reflection) ปฏิบัติการตามวงรอบหากครบ 1 วงรอบการวิจัยแล้ว ยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาหรือยังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น ก็นำประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาหรือต้องการพัฒนาให้ดีขึ้น เข้าสู่การพัฒนากระบวนการใหม่ในขั้นตอนวางแผน ขั้นตอนลงมือปฏิบัติการ ขั้นตอนสังเกตผล และขั้นตอนสะท้อนผล ในวงรอบต่อไปเรื่อย ๆ หากกระบวนการดังกล่าว สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ก็ทำการถอดบทเรียน เพื่อให้ได้รูปแบบของการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และเป็นรูปธรรมต่อไป โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นวางแผน (Planning) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้มีส่วนร่วมที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1.1 สร้างความรู้โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 สะท้อนข้อมูลคืนให้ผู้มีส่วนร่วมได้รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

1.2 ประเมินสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา

1.3 การสร้างแนวทางการพัฒนา เป็นขั้นตอนการหาวิธีการที่จะทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยผู้วิจัยทำหน้าที่วิทยากรกระบวนการ (Facilitator) ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมวิจัย ได้แสดงบทบาทและมีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อคิดเห็น พร้อมบันทึกในแบบบันทึกกิจกรรรมในทุกขั้นตอน

1.4 การวางแผนติดตามและประเมินผล

2. ขั้นปฏิบัติการ (Action)

ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการที่ได้ทำในขั้นวางแผนเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์และมีการบันทึกรายงานในระหว่างปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของข้อมูลในด้านต่าง ๆ จากกิจกรรมที่ปฏิบัติของภาคีเครือข่าย บุคคล ตามแผนงานโครงการที่สร้างขึ้นจากกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3. ขั้นการสังเกตผลการปฏิบัติ (Observation)

3.1 การประเมินผลการดำเนินงานตามแผน

3.2 การสังเกตการมีส่วนร่วม และเก็บข้อมูลปริมาณโดยใช้แบบสอบถามสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

4. ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)

ประมวลผลลัพธ์จากขั้นสังเกต คืนข้อมูลผู้มีส่วนร่วมโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดการความรู้ในการดำเนินการในวงรอบที่ 1 เพื่อทราบถึงผลสำเร็จหรือไม่สำเร็จ ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข หากยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย จะดำเนินการในวงรอบต่อไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เมื่อได้พัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว ในขั้นตอนการสะท้อนจะจัดการความรู้จากผู้มีส่วนร่วม โดยถอดบทเรียนจากการดำเนินงาน สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการวิจัย

3.5 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5.1 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์การทำวิจัยทางสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 1 ท่าน อาจารย์ด้านอิสลามศึกษาหรือทางด้านวัฒนธรรม 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านประชากรศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน หลังจากผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาคำนวณหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) กำหนดค่ายอมรับเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป (ปุญญพัฒน์ ไชยเมล์, 2557)

โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

สูตรการคำนวณหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา IOC (Index of Item-Objective Congruence) (ปุญญพัฒน์ ไชยเมล์, 2557) มีรายละเอียดดังนี้

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence)

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม มีดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

แล้วนำเครื่องมือนั้นมาปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมชัดเจน ด้วยสำนวนภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหาที่ได้รับคำแนะนำและข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทุกท่านแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจดูความถูกต้องก่อนนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) ซึ่งค่า IOC > 0.5

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยระยะที่ 1 มีดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา จันทร์คง รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. รองศาสตราจารย์ ดร. อับดุลเลาะห์ การีนา ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. อาจารย์ ดร. กิตติพร เนาวสุวรรณ อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยระยะที่ 2 มีดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทัศพร ชูศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
2. อาจารย์ชยพล พุฒยอด ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยชุมชนปัตตานี
3. อุสตาซบูรอฮัน พานามิ รองผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนอาลาวียะห์วิทยา จังหวัดยะลา

3.5.2 การทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability)

เมื่อได้แบบสอบถามที่แก้ไขจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เป็นวิธีการหาค่าความเที่ยงเพื่อวัดความสอดคล้องภายใน (internal consistency) โดยครอนบาท (Cronbach, 1951) กำหนดค่าการยอมรับรายข้อเท่ากับ 0.2 ขึ้นไป และรวมทุกข้อเท่ากับ 0.7 ขึ้นไป (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549) โดยนำแบบสอบถามการวิจัยระยะที่ 1 ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำไปทดสอบเครื่องมือในประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีสภาพแวดล้อมและบริบทใกล้เคียงกัน คือ นักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนสงขลา จำนวน 40 คน ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) แบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.907 และแบบสอบถามการวิจัยระยะที่ 2 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำไปทดสอบเครื่องมือในประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีสภาพแวดล้อมและบริบทใกล้เคียงกัน คือ

นักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนปัตตานี จำนวน 32 คน ร่วมตอบแบบสอบถามก่อนนำไปใช้กับกลุ่มผู้ร่วมการวิจัยในระยะที่ 2 ได้ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) แบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.802

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การวิจัยระยะที่ 1

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จะวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น และวิเคราะห์เพื่อจัดองค์ประกอบของสมรรถนะด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2549)

การวิเคราะห์องค์ประกอบสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ผู้วิจัยต้องทดสอบว่าข้อมูลมีความเหมาะสมสำหรับวิธีการนี้หรือไม่ ด้วยการทดสอบค่าสถิติทดสอบ ดังนี้

1. ค่าสถิติของ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)

ค่า KMO เป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้าค่า KMO เข้าใกล้ 0 ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน การวิเคราะห์ปัจจัยไม่มีความจำเป็น และถ้าค่า KMO ใกล้ 1 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน การวิเคราะห์ปัจจัยเหมาะสมกับข้อมูลโดยทั่วไป พิจารณาว่า การวิเคราะห์ปัจจัยเหมาะสมกับข้อมูล เมื่อค่า KMO > 0.5

การตรวจสอบหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์

2. ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity

เป็นการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square) ของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ ทดสอบว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์หรือไม่ (Identity matrix) จากสมมติฐาน

วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ(Exploratory Factor Analysis: EFA) ผู้วิจัยต้องนำข้อมูลแต่ละสมรรถนะมาวิเคราะห์องค์ประกอบโดยการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก (Principal Component Method) หมุนแกนแบบออโทกอนอลด้วยวิธีวารีแมกซ์ (Varimax Rotation) ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ได้แก่

1. องค์ประกอบร่วมกัน (Common Factor) หมายถึง องค์ประกอบหรือปัจจัยที่ประกอบด้วยตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป อยู่รวมกันในองค์ประกอบเดียวกัน

2. ความร่วมกัน (Communalities) หมายถึง ค่าสัดส่วนของค่าความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ด้วยองค์ประกอบร่วมกัน

3. น้ำหนักขององค์ประกอบ (Factor Loading) หมายถึง ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ ซึ่งควรมีค่ามากกว่า 0.3 และค่าน้ำหนักขององค์ประกอบขององค์ประกอบอาจจะขึ้นอยู่กับขนาดตัวอย่างด้วย (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2549)

4. ค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) หมายถึง เป็นค่าความแปรผันของตัวแปรทั้งหมดในแต่ละองค์ประกอบ ส่วนองค์ประกอบร่วม (Common Factor) ที่ได้องค์ประกอบแรก จะเป็นองค์ประกอบที่แยกความผันแปรของตัวแปรออกมาจากองค์ประกอบอื่นได้มากที่สุด จึงมีตัวแปรร่วมอยู่มากที่สุด องค์ประกอบที่มีความแปรปรวนร่วมอยู่มาก จะมีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) มากตามไปด้วย (ธีระดา ภิญโญ, 2555)

การพิจารณาจำนวองค์ประกอบ จะพิจารณาจากองค์ประกอบที่มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) มากกว่า 1 การพิจารณาว่า ตัวแปรใดจะบรรจุอยู่ในองค์ประกอบใด จะพิจารณาที่ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ (Factor Loading) ที่มากกว่า 0.3 แล้วตั้งชื่อองค์ประกอบให้สอดคล้องกับตัวแปรนั้น ๆ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative)

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group) การจัดการความรู้ ผู้วิจัยนำมาพิจารณากำหนดรหัสข้อมูล จัดกลุ่มข้อมูล นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมู่เนื้อหา

3.6.2 การวิจัยระยะที่ 2

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำมาจัดหมวดหมู่แยกเป็นประเด็นต่าง ๆ โดยก่อนการวิเคราะห์ผู้วิจัยจะตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติเพื่อให้เลือกใช้ได้ถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะตัวแปร ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ T-Test, Paired Samples T-Test

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative)

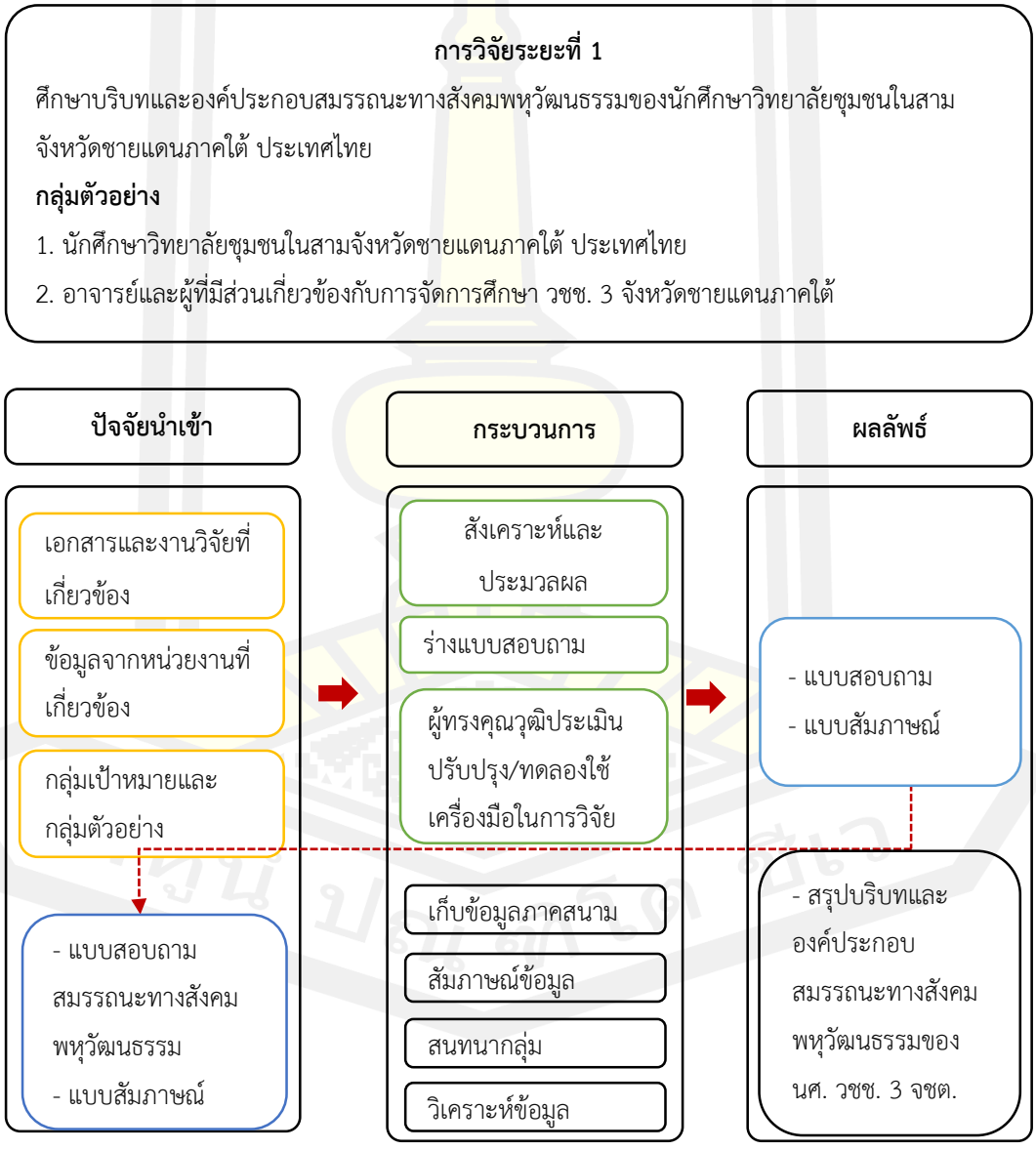
ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสนทนาแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ จากการดำเนินกิจกรรมตามแผนการดำเนินงาน การถอดบทเรียน การจัดการความรู้ ผู้วิจัยนำมาพิจารณานำมาวิเคราะห์และสรุป

3.7 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.7.1 สรุปขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1

การดำเนินงานวิจัยในระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม และนำข้อมูลที่ได้มาอธิบายบริบทและวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 รายละเอียดตามภาพประกอบที่ 9

สรุปขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1

ภาพประกอบที่ 3 สรุปขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1

จากภาพประกอบที่ 9 สรุปขั้นตอนการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม และนำข้อมูลที่ได้มาอธิบายบริบทและวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย มีขั้นตอนดังนี้

1. การประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อให้ได้ประเด็นในการจัดทำแนวคำถามสำหรับการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อเป็นการเติมเต็มข้อมูล ตลอดจนเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนนี้

2. ศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สถาบันวิทยาลัยชุมชน ที่เป็นข้อมูลระดับทุติยภูมิ

3. การสังเคราะห์ข้อมูลของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นร่างแบบสอบถามสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม และแบบสัมภาษณ์ถึงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม และการทำสนทนากลุ่ม

4. นำร่างแบบสอบถามฯ และแบบสัมภาษณ์ที่ได้ ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความตรงต่อเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย หลังจากนั้นปรับปรุงให้มีความถูกต้องตามคำแนะนำ และนำปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง แล้วจึงนำไปทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสงขลา เพื่อหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา และค่าความเที่ยงในการวัด

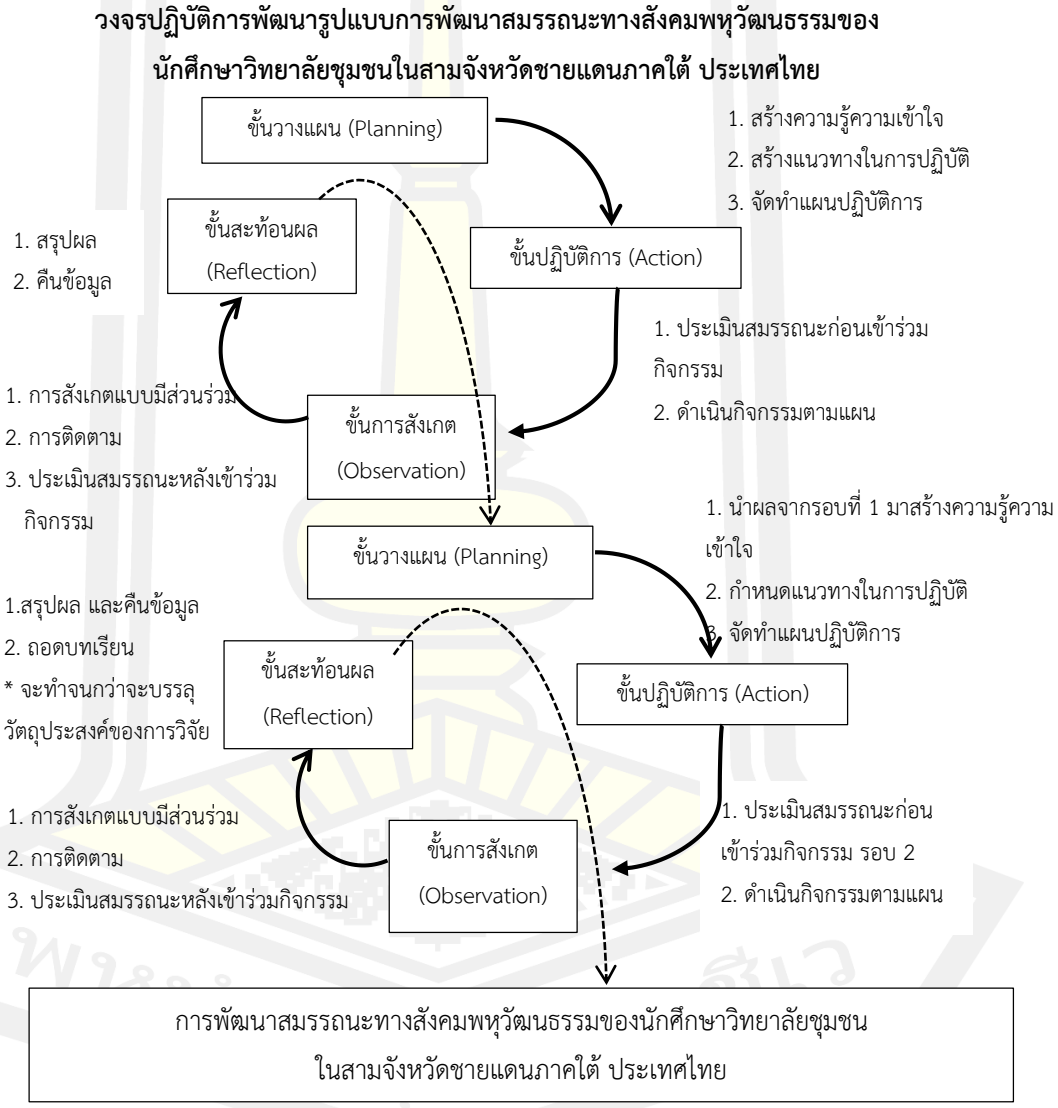
5. การวิจัยการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามแบบสอบถามสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย และกิจกรรมการสนทนากลุ่ม กับตัวแทนนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

6. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมฯ มาวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่มกับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนฯ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาพิจารณากำหนดรหัสข้อมูล จัดกลุ่มข้อมูล นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมู่เนื้อหาเพื่อสรุปเป็นบริบทการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

7. สรุปข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 6 เป็นผลการวิจัยในระยะที่ 1 เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 สำหรับการสร้างและพัฒนารูปแบบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

3.7.2 สรุปขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 2

การวิจัยในระยะที่ 2 เป็นการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามวงจร PAOR ของ Kemmis, S & McTaggart (1988) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย รายละเอียดตามภาพประกอบที่ 10

ภาพประกอบที่ 4 สรุปขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 2

จากภาพประกอบที่ 10 สรุปขั้นตอนการศึกษาวิจัยในระยะที่ 2 เป็นการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามวงจร PAOR ของ Kemmis, S & McTaggart (1988) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย โดยวงจร PAOR จะมีขั้นตอนการปฏิบัติตามวงรอบไปเรื่อย ๆ จนบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือสามารถแก้ปัญหาได้ มีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. การวางแผน (Planning) โดยนำเทคนิคประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์มาประยุกต์ใช้ เริ่มจากการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและคืนข้อมูลบริบทและสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนฯ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย นักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้นำศาสนา/ผู้สอนศาสนา และตัวแทนผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษา จากนั้นสร้างแนวทางพัฒนาโดยกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรม และเสนอเกณฑ์การประเมินผล

2. การปฏิบัติการ (Action) โดยประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันร่วมกับนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน ซึ่งก่อนเริ่มกิจกรรมจะประเมินระดับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ก่อนดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ

3. การสังเกตผลการปฏิบัติงาน (Observation) โดยการสังเกตการณ์มีส่วนร่วมและการสอบถามและการบันทึกข้อมูล ซึ่งติดตามสังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคจากการร่วมกิจกรรมเมื่อครบระยะเวลาตามกำหนดจึงประเมินระดับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย หลังเข้าร่วมกิจกรรม

4. สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) โดยการสรุปผลและคืนข้อมูล แต่การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้จะหยุดวงรอบของการศึกษาวิจัยต่อเมื่อการดำเนินการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วหลังจากนั้นจะสรุปผลการดำเนินงานวิจัย ถอดบทเรียน วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงาน พร้อมทั้งหาแนวทางการแก้ไขร่วมกับนักศึกษาและเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอน

5. ดำเนินวงรอบของการพัฒนาตามวงรอบ PAOR ไปเรื่อย ๆ จนบรรลุวัตถุประสงค์การวิจัย สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ดำเนินกิจกรรม จำนวน 2 วงรอบ และสรุปการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย โดยคืนข้อมูลที่ได้จากการทดลองร่วมกับนักศึกษา ตัวแทนอาจารย์ผู้สอน ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา

3.8 จริยธรรมการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ให้ความสำคัญและตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่เข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยเสนอพิจารณาขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และได้รับใบรับรองโครงการวิจัยเลขที่การรับรอง 228-218/2564 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2564

โดยในการวิจัยจะเคารพในสิทธิของผู้ร่วมวิจัย เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลในเชิงลบต่อผู้เข้าร่วมการวิจัยในทุกขั้นตอน ดังนั้นจึงกำหนดแนวทางในการศึกษาวิจัยด้านจริยธรรมการวิจัย ดังนี้

3.8.1 การขอความยินยอม

มีกระบวนการขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลโดยก่อนจะทำการเก็บข้อมูล จะชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ผลกระทบและประโยชน์จากการวิจัย และขอความยินยอมจากผู้เข้าร่วมการวิจัย ทั้งการขอความยินยอมด้วยวาจา และการขอความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร

3.8.2 การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล

การเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้จะรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล ๆ ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้โดยถือเป็นความลับ จะไม่เปิดเผยชื่อ-นามสกุลของบุคคลที่ให้ข้อมูล การเข้าถึงข้อมูลการวิจัยจะมีเพียงผู้วิจัยเท่านั้นที่เข้าถึงข้อมูลได้ และเมื่อจะต้องนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวกับการวิจัยจะไม่มีการเปิดเผยชื่อ - นามสกุล ของผู้ร่วมวิจัยหรือข้อความที่สื่อความหมายถึงผู้เข้าร่วมการวิจัย

3.8.3 การขอถอนตัวจากการร่วมการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลเพียงเล็กน้อย หรืออาจจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ให้ข้อมูล ทว่าเมื่อได้ดำเนินการวิจัยไประยะหนึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่ประสงค์จะเข้าร่วมดำเนินการวิจัยต่อ สามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ดำเนินการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย โดยรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 การศึกษาบริบทและวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

4.2 การพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

4.1 ผลการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาบริบทและวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

การศึกษาบริบทและองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ดำเนินการศึกษาวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งขั้นตอนของการวิจัยในระยะที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เพื่อค้นหาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระดับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย และขั้นตอนที่ 3 ศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนานักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้

4.1.1 การวิจัยระยะที่ 1 ขั้นตอนที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 575 คน

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 80 อายุเฉลี่ย 25.06 ปี ศึกษาอยู่ระดับอนุปริญญาปีที่ 3 ร้อยละ 40.50 สาขาปฐมวัย ร้อยละ 37.20 วิทยาลัยชุมชนยะลา ร้อยละ 39.00 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 91.10 สถานภาพโสด ร้อยละ 73 จังหวัดที่เกิดส่วนใหญ่คือจังหวัดปัตตานี

ร้อยละ 33.90 ปัจจุบันอาศัยอยู่ที่จังหวัดปัตตานี ร้อยละ 36.70 สามารถใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสารได้ ร้อยละ 100 มีเพื่อนต่างศาสนา ร้อยละ 85.70 มีเพื่อนต่างชาติ ร้อยละ 37.90 รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 575)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	115	20.00
หญิง	460	80.00
2. อายุ		
18 - 25 ปี	380	66.10
26 - 30 ปี	95	16.50
31 - 35 ปี	60	10.40
36 ปีขึ้นไป	40	7.00
Means = 25.06, SD= 5.99, Min = 18 , Max = 53		
3. ระดับการศึกษา		
อนุปริญญาปีที่ 1	133	23.10
อนุปริญญาปีที่ 2	209	36.30
อนุปริญญาปีที่ 3	233	40.50
4. สาขาวิชาที่กำลังศึกษา		
สาขาวิชาการจัดการทั่วไป	16	2.80
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น	108	18.80
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ	68	11.80
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย	214	37.20
สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน	25	4.30
สาขาวิชาอิสลามศึกษา	66	11.50
สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน	22	3.80
สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร	27	4.70
สาขาวิชาการบัญชี	25	4.30
สาขาวิชาการท่องเที่ยว	4	0.70

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 575) (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
5. สถานศึกษา		
วิทยาลัยชุมชนปัตตานี	167	29.00
วิทยาลัยชุมชนยะลา	224	39.00
วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส	184	32.00
6. นับถือศาสนา		
อิสลาม	524	91.10
พุทธ	47	8.20
คริสต์	2	0.30
อื่น ๆ	2	0.30
7. สถานภาพการสมรส		
โสด	420	73.00
สมรส	132	23.00
หย่า/แยกกันอยู่	13	2.30
หม้าย	10	1.70
8. จังหวัดที่เกิด		
ปัตตานี	195	33.90
ยะลา	160	27.80
นราธิวาส	188	32.70
อื่น ๆ	32	5.60
9. จังหวัดที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน		
ปัตตานี	211	36.70
ยะลา	169	29.40
นราธิวาส	188	32.70
สงขลา	7	1.20
10. ภาษาที่สามารถใช้ในการสื่อสารได้ (เลือกได้มากกว่า 1 ภาษา)		
ภาษาไทยถิ่นใต้	129	22.40
ภาษาไทยอีสาน	12	2.10
ภาษาไทยเหนือ	5	0.90
ภาษาไทยกลาง	575	100
ภาษามลายูท้องถิ่น	444	77.20
ภาษามลายูกลาง	225	39.10
ภาษาอังกฤษ	33	5.70

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 575) (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาอาหรับ	22	3.80
ภาษาอื่น ๆ	7	1.20
11. การมีเพื่อนต่างศาสนา		
มี	493	85.70
ไม่มี	82	14.30
12. การมีเพื่อนต่างชาติ		
มี	218	37.90
ไม่มี	357	62.10

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้สังคมพหุวัฒนธรรม ด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านเจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม และสรุปภาพรวมความคิดเห็นต่อสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของตนเอง ผลการวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

2.1) ด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 3.90 (SD 0.62) ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.11 (SD 0.83) ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อของบุคคลทางด้านภูตผี ปีศาจ สิ่งเร้นลับ อำนาจเหนือธรรมชาติ ในบริบทแต่ละพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 4.07 (SD 0.90) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ย 3.99 (SD 0.83) ตามลำดับ และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ (เพศที่สาม) ค่าเฉลี่ย 3.54 (SD 1.01) รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean (SD)
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						3.90 (0.62)
1. ความรู้ทางด้านข้อปฏิบัติทางศาสนาที่แตกต่างจากศาสนาตนเอง	130 (22.60)	282 (49.00)	131 (22.80)	26 (4.50)	6 (1.00)	3.88 (0.85)
2. ความรู้ทางด้านประเพณีท้องถิ่นในภูมิภาคอื่น ๆ ที่แตกต่างจากภูมิภาคที่ตนเองอาศัยอยู่	112 (19.50)	282 (49.00)	148 (25.70)	31 (5.40)	2 (0.30)	3.82 (0.82)
3. ความรู้ด้านการบริโภคอาหารของบุคคลที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง	155 (27.00)	273 (47.50)	122 (21.20)	19 (3.30)	6 (1.00)	3.96 (0.84)
4. ความรู้ด้านภาษาที่แตกต่างจากภาษาที่ตนเองใช้ในชีวิตประจำวัน	150 (26.10)	286 (49.70)	111 (19.30)	24 (4.20)	4 (0.70)	3.96 (0.83)
5. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ	161 (28.00)	282 (49.00)	103 (17.90)	26 (4.50)	3 (0.50)	3.99 (0.83)
6. ความรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ (เพศที่สาม)	100 (17.40)	213 (37.00)	184 (3.00)	55 (9.60)	23 (4.00)	3.54 (1.01)
7. ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อของบุคคลทางด้านภูตผี ปีศาจ สิ่งเร้นลับ อำนาจเหนือธรรมชาติ ในบริบทแต่ละพื้นที่	210 (36.50)	229 (39.80)	111 (19.30)	15 (2.60)	10 (1.70)	4.07 (0.90)
8. ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของชาติพันธุ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และประเทศไทย	112 (19.50)	258 (44.90)	162 (28.20)	33 (5.70)	10 (1.70)	3.75 (0.89)
9. ความรู้เกี่ยวกับค่านิยม การปฏิบัติตนของคนในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม	146 (25.40)	257 (44.70)	140 (24.30)	27 (4.70)	5 (0.90)	3.89 (0.87)
10. ความรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม	201 (35.00)	263 (45.70)	89 (15.50)	17 (3.00)	5 (0.90)	4.11 (0.83)

2.2) ด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 3.93 (SD 0.67) ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สามารถทำงานเป็นทีมกับเพื่อนหรือคนที่แตกต่างทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.12 (SD 0.88) ปฏิบัติตนกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง ค่าเฉลี่ย 4.08 (SD 0.85) สามารถแสดงความเคารพต่อความแตกต่างของบุคคล ค่าเฉลี่ย 4.03 (SD 0.88) ตามลำดับ และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเจอกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง ค่าเฉลี่ย 3.70 (SD 0.86) รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean (SD)
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						3.93 (0.67)
1. สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเจอกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง	95 (16.50)	262 (45.60)	174 (30.30)	38 (6.60)	6 (1.00)	3.70 (0.86)
2. สามารถแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับประเพณีและการปฏิบัติในชีวิตประจำวันในบริบทที่แตกต่าง	130 (22.60)	278 (48.30)	132 (23.00)	32 (5.60)	3 (0.50)	3.87 (0.84)
3. สามารถแสดงความเคารพต่อความแตกต่างของบุคคล	185 (32.20)	258 (44.90)	101 (17.60)	24 (4.20)	7 (1.20)	4.03 (0.88)
4. สามารถทำงานเป็นทีมกับเพื่อนหรือคนที่แตกต่างทางวัฒนธรรม	216 (37.60)	250 (43.50)	75 (13.00)	29 (5.00)	5 (0.90)	4.12 (0.88)
5. ปฏิบัติตนกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง	194 (33.70)	264 (45.90)	91 (15.80)	21 (3.70)	5 (0.90)	4.08 (0.85)

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean (SD)
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
6. สามารถปฏิบัติกับผู้ที่มีสถานะทางเพศที่หลากหลาย (เพศที่สาม)	136 (23.70)	248 (43.10)	135 (23.50)	42 (7.30)	14 (2.40)	3.78 (0.97)
7. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักการทางศาสนาที่แตกต่าง	192 (33.40)	235 (40.90)	103 (17.90)	35 (6.10)	10 (1.70)	3.98 (0.96)
8. สามารถปฏิบัติตนเกี่ยวกับประเพณี และความเชื่อในท้องถิ่นของตนเอง	171 (29.70)	271 (47.10)	103 (17.90)	24 (4.20)	6 (1.00)	4.00 (0.86)
9. สามารถสืบค้นความรู้เพื่อให้เข้าใจถึงความเป็นมาของชาติพันธุ์ตนเองและผู้อื่น	149 (25.90)	281 (48.90)	112 (19.50)	27 (4.70)	6 (1.00)	3.94 (0.86)
10. สามารถจัดการความขัดแย้งของตนเองและผู้อื่น	138 (24.00)	248 (43.10)	144 (25.00)	40 (7.00)	5 (0.90)	3.82 (0.90)

2.3) ด้านเจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นด้านเจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.17 (SD 0.71) ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มนุษย์ทุกคนไม่ว่าเชื้อชาติ ศาสนาใดย่อมมีความเท่าเทียมกัน มีสิทธิและเสรีภาพเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 4.27 (SD 0.89) ความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ดีควรเริ่มตนจากตนเอง ค่าเฉลี่ย 4.27 (SD 0.87) คนในแต่ละพื้นที่อาจมีประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองเป็นเรื่องปกติ ค่าเฉลี่ย 4.19 (SD 0.85) ตามลำดับ และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีเจตคติที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ค่าเฉลี่ย 4.09 (SD 0.84) รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ระดับความคิดเห็นด้านเจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean (SD)
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						4.17 (0.71)
1. ความหลากหลายทางวัฒนธรรมควรมีการปลูกฝังตั้งแต่ตอนเด็ก	203 (35.30)	285 (49.60)	70 (12.20)	10 (1.70)	7 (1.20)	4.16 (0.79)
2. มนุษย์ทุกคนไม่ว่าเชื้อชาติศาสนาใดย่อมมีความเท่าเทียมกัน มีสิทธิและเสรีภาพเท่ากัน	282 (49.00)	201 (35.00)	66 (11.50)	18 (3.10)	8 (1.40)	4.27 (0.89)
3. ความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ดีควรเริ่มตนจากตนเอง	273 (47.50)	220 (38.30)	59 (10.30)	13 (2.30)	10 (1.70)	4.27 (0.87)
4. คนในแต่ละพื้นที่อาจมีประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองเป็นเรื่องปกติ	233 (40.50)	243 (42.30)	82 (14.30)	7 (1.20)	10 (1.70)	4.19 (0.85)
5. มีเจตคติที่ดีต่อคนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ และความแตกต่างทางชาติพันธุ์	205 (35.70)	265 (46.10)	84 (14.60)	16 (2.80)	5 (0.90)	4.13 (0.82)
6. มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นทีมท่ามกลางสังคมพหุวัฒนธรรม	213 (37.00)	254 (44.20)	87 (15.10)	15 (2.60)	6 (1.00)	4.14 (0.84)
7. มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพที่หลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม	214 (37.20)	264 (45.90)	75 (13.00)	16 (2.80)	6 (1.00)	4.15 (0.83)
8. มีเจตคติที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	192 (33.40)	271 (47.10)	89 (15.50)	16 (2.80)	7 (1.20)	4.09 (0.84)
9. การยอมรับความหลากหลายของสังคม	223 (38.80)	256 (44.50)	69 (12.00)	18 (3.10)	9 (1.60)	4.16 (0.87)
10. ยอมรับหลักการทางศาสนาของบุคคลอื่นที่แตกต่างจากตนเอง	219 (38.10)	258 (44.90)	70 (12.20)	18 (3.10)	10 (1.70)	4.14 (0.88)

2.4) ด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.14 (SD 0.66) ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ให้ความสำคัญกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ค่าเฉลี่ย 4.26 (SD 0.76) การให้ความเสมอภาคกันกับเพื่อนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ค่าเฉลี่ย 4.24 (SD 0.80) การยอมรับความหลากหลายทางด้านภาษา ค่าเฉลี่ย 4.24 (SD 0.80) ตามลำดับ และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การให้ยอมรับถึงความหลากหลายทางเพศ (เพศที่สาม) ค่าเฉลี่ย 3.84 (SD 1.01) รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ระดับความคิดเห็นด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean (SD)
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						4.14 (0.66)
1. การให้ความเสมอภาคกันกับเพื่อนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง	249 (43.30)	231 (40.20)	80 (13.90)	13 (2.30)	2 (0.30)	4.24 (0.80)
2. การให้ยอมรับถึงความหลากหลายทางเพศ (เพศที่สาม)	166 (28.90)	218 (37.90)	140 (24.30)	34 (5.90)	17 (3.00)	3.84 (1.01)
3. การให้ยอมรับหลักการทางศาสนาที่แตกต่างจากตนเอง	197 (34.30)	260 (45.20)	92 (16.00)	20 (3.50)	6 (1.00)	4.08 (0.86)
4. การยอมรับความหลากหลายทางด้านภาษา	251 (43.70)	229 (39.80)	79 (13.70)	14 (2.40)	2 (0.30)	4.24 (0.80)
5. การให้คุณค่ากับความหลากหลายทางด้านประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติ	204 (35.50)	271 (47.10)	78 (13.60)	17 (3.00)	5 (0.90)	4.13 (0.82)
6. การให้คุณค่าและยอมรับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ	247 (43.00)	232 (40.30)	77 (13.40)	13 (2.30)	6 (1.00)	4.22 (0.84)

ตารางที่ 6 ระดับความคิดเห็นด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean (SD)
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
7. การยอมรับความหลากหลายด้านความคิดและความเชื่อทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน	212 (36.90)	255 (44.30)	88 (15.30)	11 (1.90)	9 (1.60)	4.13 (0.85)
8. การยอมรับความหลากหลายในชาติพันธุ์และเชื้อชาติ	200 (34.80)	261 (45.40)	93 (16.20)	15 (2.60)	6 (1.00)	4.10 (0.84)
9. การให้คุณค่ากับความแตกต่างด้านการบริโภคอาหาร	207 (36.00)	250 (43.50)	94 (16.30)	20 (3.50)	4 (0.70)	4.11 (0.85)
10. ให้ความสำคัญกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	249 (43.30)	241 (41.90)	74 (12.90)	10 (1.70)	1 (0.20)	4.26 (0.76)

2.5) ด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.12 (SD 0.71) ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความเห็นใจกันและการมีไมตรีต่อกัน ค่าเฉลี่ย 4.24 (SD 0.87) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ค่าเฉลี่ย 4.24 (SD 0.93) การมีจิตอาสา หรือจิตสาธารณะ ค่าเฉลี่ย 4.21 (SD 0.85) ตามลำดับ และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การไม่เลือกปฏิบัติทางเพศต่อบุคคลเพศที่สาม ค่าเฉลี่ย 3.84 (SD 1.00) รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ระดับความคิดเห็นด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean (SD)
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						4.12 (0.71)
1. การรับฟังแนวคิดทางวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างจากตนเอง	212 (36.90)	260 (45.20)	81 (14.10)	17 (3.00)	5 (0.90)	4.14 (0.83)
2. การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างศาสนาในโอกาสต่าง ๆ	202 (35.10)	248 (43.10)	95 (16.50)	25 (4.30)	5 (0.90)	4.07 (0.87)
3. การลดอคติ และไม่รังเกียจผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างจากตนเอง	225 (39.10)	238 (41.40)	86 (15.00)	24 (4.20)	2 (0.30)	4.15 (0.85)
4. การไม่เลือกปฏิบัติทางเพศต่อบุคคลเพศที่สาม	175 (30.40)	214 (37.20)	135 (23.50)	36 (6.30)	15 (2.60)	3.87 (1.00)
5. การมีจิตอาสา หรือจิตสาธารณะ	250 (43.50)	225 (39.10)	79 (13.70)	15 (2.60)	6 (1.00)	4.21 (0.85)
6. การช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างบุคคลต่างศาสนา	244 (42.40)	232 (40.30)	72 (12.50)	21 (3.70)	6 (1.00)	4.19 (0.87)
7. ความเห็นใจกันและการมีไมตรีต่อกัน	268 (46.60)	206 (35.80)	74 (12.90)	23 (4.00)	4 (0.70)	4.24 (0.87)
8. การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชนถึงแม้ว่าจะต่างวัฒนธรรม	205 (35.70)	214 (37.20)	119 (20.70)	28 (4.90)	9 (1.60)	4.01 (0.95)
9. การเสนอแนะความคิดเห็นที่แตกต่างจากเพื่อน	186 (32.30)	258 (44.90)	102 (17.70)	258 (44.90)	5 (0.90)	4.04 (0.86)
10. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	288 (50.10)	174 (30.30)	85 (14.80)	19 (3.30)	9 (1.60)	4.24 (0.93)

2.6) ด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.11 (SD 0.68) ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การสื่อสารด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน ค่าเฉลี่ย 4.28 (SD 0.79) การนำเสนอความคิดเห็นและความเชื่อของตนเองทางวัฒนธรรมต่อผู้อื่น ค่าเฉลี่ย 4.23 (SD 0.81) การแลกเปลี่ยนความรู้ทางวัฒนธรรมของตนเองให้เพื่อนต่างวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.21 (SD 0.82) ตามลำดับ และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การแนะนำวิธีปฏิบัติทางพิธีกรรมในชีวิตประจำวัน ค่าเฉลี่ย 3.96 (SD 0.90) รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ระดับความคิดเห็นด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean (SD)
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						4.11 (0.68)
1. การสื่อสารด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน	263 (45.70)	223 (38.80)	76 (13.20)	11 (1.90)	2 (0.30)	4.28 (0.79)
2. การแลกเปลี่ยนความรู้ทางวัฒนธรรมของตนเองให้เพื่อนต่างวัฒนธรรม	244 (42.40)	225 (39.10)	89 (15.50)	16 (2.80)	1 (0.20)	4.21 (0.82)
3. การนำเสนอความคิดเห็นและความเชื่อของตนเองทางวัฒนธรรมต่อผู้อื่น	241 (41.90)	245 (42.60)	71 (12.30)	14 (2.40)	4 (0.70)	4.23 (0.81)
4. การสื่อสารทางร่างกาย เช่น การไหว้ การสลาม	243 (42.30)	227 (39.50)	79 (13.70)	22 (3.80)	4 (0.70)	4.19 (0.86)
5. การใช้ภาษาท้องถิ่นที่หลากหลาย เช่น ภาษามลายูท้องถิ่น ภาษาอีสาน ภาษาเหนือ เป็นต้น	219 (38.10)	228 (39.70)	93 (16.20)	31 (5.40)	4 (0.70)	4.09 (0.90)
6. การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน	182 (31.70)	252 (43.80)	117 (20.30)	17 (3.00)	7 (1.20)	4.02 (0.87)
7. การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร	218 (37.90)	231 (40.20)	92 (16.00)	30 (5.20)	4 (0.70)	4.09 (0.90)

ตารางที่ 8 ระดับความคิดเห็นด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean (SD)
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
8. การแต่งกายที่แสดงถึงอัตลักษณ์หรือวัฒนธรรมของตนเอง	203 (35.30)	242 (42.10)	105 (18.30)	18 (3.10)	7 (1.20)	4.07 (0.88)
9. การสื่อสารอัตลักษณ์ของตนเองด้วยการแนะนำอาหารพื้นถิ่นในการดำรงชีวิต	185 (32.20)	247 (43.00)	114 (19.80)	26 (4.50)	3 (0.50)	4.02 (0.87)
10. การแนะนำวิธีปฏิบัติทางพิธีกรรมในชีวิตประจำวัน	173 (30.10)	246 (42.80)	123 (21.40)	26 (4.50)	7 (1.20)	3.96 (0.90)

2.7) ระดับความคิดเห็นภาพรวมด้านสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นภาพรวมด้านสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 3.96 (SD 0.78) รายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ระดับความคิดเห็นภาพรวมด้านสังคมพหุวัฒนธรรม (n = 575)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean (S.D.)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ท่านมีสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมโดยภาพรวมในปัจจุบัน	137 (23.80)	300 (52.20)	119 (20.70)	16 (2.80)	3 (0.50)	3.96 (0.78)

3) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวริแมกซ์ (Varimax Rotation) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาองค์ประกอบที่ได้ คือ มีค่า Eigen Value ≥ 1.00 และในการพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) นั้นเป็นไปตามแนวคิดของ Hair, et. al. (2010) ที่เสนอแนวคิดว่า จะต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป และเลือกองค์ประกอบที่มีค่า Factor Loading สูงที่สุดให้อยู่ในองค์ประกอบนั้นๆ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันที่ค่า r ≥ 0.5 ถูกจัดเข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกัน จำนวน 7 Factors รายละเอียดตามตารางที่ 11-17 และคำย่อแทนลำดับข้อคำถามจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมเดิม มีดังนี้

P แทนข้อคำถามจากด้านที่ 1 ด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม

R แทนข้อคำถามจากด้านที่ 2 ด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

S แทนข้อคำถามจากด้านที่ 3 ด้านเจคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม

T แทนข้อคำถามจากด้านที่ 4 ด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม

U แทนข้อคำถามจากด้านที่ 5 ด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม

V แทนข้อคำถามจากด้านที่ 6 ด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม

3.1) Factor 1

มีจำนวนข้อคำถามที่ถูกจัดในกลุ่มนี้ จำนวน 12 ข้อ (r= 0.545 – 0.719) มาจากด้านที่ 5 ด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 8 ข้อ และด้านที่ 6 ด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ ด้านที่ 5 ข้อ U5.7 ความเห็นใจกันและการมีไมตรีต่อกัน

ข้อคำถามส่วนมากเกี่ยวข้องกับความเกื้อกูลระหว่างกัน ความอ่อนน้อมถ่อมตน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม การลดอคติ และไม่รังเกียจผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างจากตนเอง จึงตั้งชื่อ Factor 1 ว่า “ความมีน้ำใจ” รายละเอียดตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 Factor 1 ความมีน้ำใจ (n = 575)

ข้อ	ข้อคำถาม	r
U5.7	ความเห็นใจกันและการมีไมตรีต่อกัน	0.719
U5.6	การช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างบุคคลต่างศาสนา	0.717
U5.5	การมีจิตอาสา หรือจิตสาธารณะ	0.707
U5.10	การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	0.685
V6.1	การสื่อสารด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน	0.661
V6.4	การสื่อสารทางร่างกาย เช่น การไหว้ การสลาม	0.594
U5.2	การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างศาสนาในโอกาสต่าง ๆ	0.590
U5.8	การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชนถึงแม้ว่าจะต่างวัฒนธรรม	0.583
U5.9	การเสนอแนะความคิดเห็นที่แตกต่างจากเพื่อน	0.579
V6.2	การแลกเปลี่ยนความรู้ทางวัฒนธรรมของตนเองให้เพื่อนต่างวัฒนธรรม	0.579
U5.3	การลดอคติ และไม่รังเกียจผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างจากตนเอง	0.560
V6.3	การนำเสนอความคิดเห็นและความเชื่อของตนเองทางวัฒนธรรมต่อผู้อื่น	0.545

3.2) Factor 2

มีจำนวนข้อคำถามที่ถูกจัดในกลุ่มนี้ จำนวน 11 ข้อ (r= 0.541 – 0.725) มาจากด้านที่ 3 ด้านเจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 10 ข้อ และด้านที่ 1 ด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ ด้านที่ 3 ข้อ S3.4 คนในแต่ละพื้นที่อาจมีประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองเป็นเรื่องปกติ

ข้อคำถามส่วนมากเกี่ยวข้องกับเจตคติ ความเชื่อในความหลากหลาย จึงตั้งชื่อ Factor 2 ว่า “เจตคติทางพหุวัฒนธรรม” รายละเอียดตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 Factor 2 เจตคติทางพหุวัฒนธรรม (n = 575)

ข้อ	ข้อคำถาม	r
S3.4	คนในแต่ละพื้นที่อาจมีประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองเป็นเรื่องปกติ	0.725
P1.7	ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อของบุคคลทางด้านภูตผี ปีศาจ สิ่งเร้นลับ อำนาจเหนือธรรมชาติ ในบริบทแต่ละพื้นที่	0.680
S3.2	มนุษย์ทุกคนไม่ว่าเชื้อชาติ ศาสนาใดย่อมมีความเท่าเทียมกัน มีสิทธิและเสรีภาพเท่ากัน	0.641
S3.3	ความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ดีควรเริ่มต้นจากตนเอง	0.615

ตารางที่ 11 Factor 2 เจตคติทางพหุวัฒนธรรม (n = 575) (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	r
S3.10	ยอมรับหลักการทางศาสนาของบุคคลอื่นที่แตกต่างจากตนเอง	0.610
S3.7	มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพที่หลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม	0.607
S3.6	มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นทีมท่ามกลางสังคมพหุวัฒนธรรม	0.600
S3.8	มีเจตคติที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	0.589
S3.5	มีเจตคติที่ดีต่อคนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ และความแตกต่างทางชาติพันธุ์	0.584
S3.9	การยอมรับความหลากหลายของสังคม	0.579
S3.1	ความหลากหลายทางวัฒนธรรมควรมีการปลูกฝังตั้งแต่ตอนเด็ก	0.541

3.3) Factor 3

มีจำนวนข้อคำถามที่ถูกจัดในกลุ่มนี้ จำนวน 10 ข้อ (r= 0.516 – 0.706) มาจากด้านที่ 4 ด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 9 ข้อ และด้านที่ 5 ด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ ด้านที่ 4 ข้อ T4.4 การยอมรับความหลากหลายทางด้านภาษา

ข้อคำถามส่วนมากเกี่ยวข้องกับการให้คุณค่า การยอมรับความหลากหลาย การให้ความสำคัญกับบุคคลในลักษณะต่าง ๆ จึงตั้งชื่อ Factor 3 ว่า “การยอมรับความหลากหลายในสังคม” รายละเอียดตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 Factor 3 การยอมรับความหลากหลายในสังคม (n = 575)

ข้อ	ข้อคำถาม	r
T4.4	การยอมรับความหลากหลายทางด้านภาษา	0.706
U5.1	การรับฟังแนวคิดทางวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างจากตนเอง	0.702
T4.1	การให้ความเสมอภาคกันกับเพื่อนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง	0.694
T4.7	การยอมรับความหลากหลายด้านความคิดและความเชื่อทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน	0.648
T4.5	การให้คุณค่ากับความหลากหลายทางด้านประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติ	0.645
T4.6	การให้คุณค่าและยอมรับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ	0.630
T4.3	การให้ยอมรับหลักการทางศาสนาที่แตกต่างจากตนเอง	0.592
T4.8	การยอมรับความหลากหลายในชาติพันธุ์และเชื้อชาติ	0.590
T4.9	การให้คุณค่ากับความแตกต่างด้านการบริโภคอาหาร	0.571
T4.10	ให้ความสำคัญกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	0.516

3.4) Factor 4

มีจำนวนข้อคำถามที่ถูกจัดในกลุ่มนี้ จำนวน 9 ข้อ (r= 0.530 – 0.749) มาจากด้านที่ 1 ด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 8 ข้อ และด้านที่ 2 ด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ ด้านที่ 1 ข้อ P1.2 ความรู้ทางด้านประเพณีท้องถิ่นในภูมิภาคอื่น ๆ ที่แตกต่างจากภูมิภาคที่ตนเองอาศัยอยู่

ข้อคำถามส่วนมากเกี่ยวข้องกับความรู้ทางด้านประเพณีท้องถิ่น ความรู้ด้านภาษา ด้านการบริโภค ข้อปฏิบัติทางศาสนา ที่สามรถเชื่อโยงกับสิ่งที่พบเจอกับภูมิหลังทางวัฒนธรรม จึงตั้งชื่อ Factor 4 ว่า “ความรู้ทางวัฒนธรรม” รายละเอียดตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 Factor 4 ความรู้ทางวัฒนธรรม (n = 575)

ข้อ	ข้อคำถาม	r
P1.2	ความรู้ทางด้านประเพณีท้องถิ่นในภูมิภาคอื่น ๆ ที่แตกต่างจากภูมิภาคที่ตนเองอาศัยอยู่	0.749
P1.4	ความรู้ด้านภาษาที่แตกต่างจากภาษาที่ตนเองใช้ในชีวิตประจำวัน	0.721
P1.3	ความรู้ด้านการบริโภคอาหารของบุคคลที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง	0.698
P1.1	ความรู้ทางด้านข้อปฏิบัติทางศาสนาที่แตกต่างจากศาสนาตนเอง	0.697
P1.5	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ	0.682
P1.8	ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของชาติพันธุ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และประเทศไทย	0.671
P1.9	ความรู้เกี่ยวกับค่านิยม การปฏิบัติตนของคนในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม	0.657
P1.10	ความรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม	0.557
R2.1	สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเจอกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง	0.530

3.5) Factor 5

มีจำนวนข้อคำถามที่ถูกจัดในกลุ่มนี้ จำนวน 8 ข้อ (r= 0.518 – 0.628) มาจากด้านที่ 2 ด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ ข้อ R 2.7 สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักการทางศาสนาที่แตกต่าง

ข้อคำถามส่วนมากเกี่ยวข้องกับทักษะในการปฏิบัติตนเองในการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น การเลือกรับประทานอาหาร การทำงานร่วมกันกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรม การจัดการความขัดแย้ง จึงตั้งชื่อ Factor 5 ว่า “ทักษะการอยู่ร่วมกัน” รายละเอียดตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 Factor 5 ทักษะการอยู่ร่วมกัน (n = 575)

ข้อ	ข้อคำถาม	r
R2.7	สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักการทางศาสนาที่แตกต่าง	0.628
R2.9	สามารถสืบค้นความรู้เพื่อให้เข้าใจถึงความเป็นมาของชาติพันธุ์ตนเองและผู้อื่น	0.580
R2.2	สามารถแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับประเพณีและการปฏิบัติในชีวิตประจำวันในบริบทที่แตกต่าง	0.572
R2.10	สามารถจัดการความขัดแย้งของตนเองและผู้อื่น	0.567
R2.3	สามารถแสดงความเคารพต่อความแตกต่างของบุคคล	0.567
R2.8	สามารถปฏิบัติตนเกี่ยวกับประเพณี และความเชื่อในท้องถิ่นของตนเอง	0.557
R2.4	สามารถทำงานเป็นทีมกับเพื่อนหรือคนที่แตกต่างทางวัฒนธรรม	0.547
R2.5	ปฏิบัติตนกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง	0.518

3.6) Factor 6

มีจำนวนข้อคำถามที่ถูกจัดในกลุ่มนี้ จำนวน 6 ข้อ (r= 0.584 – 0.750) มาจากด้านที่ 6 ด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ ข้อ V6.6 การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ข้อคำถามส่วนมากเกี่ยวข้องกับการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร การใช้ภาษาท้องถิ่น การแสดงอัตลักษณ์ตนเองด้วยอาหาร และวิถีการปฏิบัติทางพิธีกรรมในชีวิตประจำวัน จึงตั้งชื่อ Factor 6 ว่า “การสื่อสารทางวัฒนธรรม” รายละเอียดตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 Factor 6 การสื่อสารทางวัฒนธรรม (n = 575)

ข้อ	ข้อคำถาม	r
V6.6	การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน	0.750
V6.10	การแนะนำวิธีปฏิบัติทางพิธีกรรมในชีวิตประจำวัน	0.746
V6.9	การสื่อสารอัตลักษณ์ของตนเองด้วยการแนะนำอาหารพื้นถิ่นในการดำรงชีวิต	0.657
V6.5	การใช้ภาษาท้องถิ่นที่หลากหลาย เช่น ภาษามลายูท้องถิ่น ภาษาอีสาน ภาษาเหนือ เป็นต้น	0.627
V6.7	การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร	0.618
V6.8	การแต่งกายที่แสดงถึงอัตลักษณ์หรือวัฒนธรรมของตนเอง	0.584

3.7) Factor 7

มีจำนวนข้อคำถามที่ถูกจัดในกลุ่มนี้ จำนวน 4 ข้อ (r= 0.552 – 0.746) มาจากด้านที่ 1 ด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 1 ข้อ ด้านที่ 2 ด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 1 ข้อ ด้านที่ 4 ด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 1 ข้อ และด้านที่ 5 ด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม โดยข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ ข้อ T4.2 การให้คุณค่าและยอมรับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ

ข้อคำถามส่วนมากเกี่ยวข้องกับความรู้ การปฏิบัติและการไม่เลือกปฏิบัติกับเพศที่สาม รวมถึงการยอมรับในความหลากหลายในการประกอบอาชีพ จึงตั้งชื่อ Factor 7 ว่า “ความเสมอภาคทางสังคม” รายละเอียดตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 Factor 7 ความเสมอภาคทางสังคม (n = 575)

ข้อ	ข้อคำถาม	r
T4.2	การให้คุณค่าและยอมรับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ	0.746
P1.6	ความรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ (เพศที่สาม)	0.681
R2.6	สามารถปฏิบัติกับผู้ที่มีสถานะทางเพศที่หลากหลาย (เพศที่สาม)	0.639
U5.4	การไม่เลือกปฏิบัติทางเพศต่อบุคคลเพศที่สาม	0.552

สรุปการวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยชุมชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ประกอบด้วยจำนวน 7 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 ความมีน้ำใจ	จำนวน 12 ข้อ
ด้านที่ 2 เจตคติทางพหุวัฒนธรรม	จำนวน 11 ข้อ
ด้านที่ 3 การยอมรับความหลากหลายในสังคม	จำนวน 10 ข้อ
ด้านที่ 4 ความรู้ทางวัฒนธรรม	จำนวน 9 ข้อ
ด้านที่ 5 ทักษะการอยู่ร่วมกัน	จำนวน 8 ข้อ
ด้านที่ 6 การสื่อสารทางวัฒนธรรม	จำนวน 6 ข้อ
ด้านที่ 7 ความเสมอภาคทางสังคม	จำนวน 4 ข้อ

4) ศึกษาแนวทางการพัฒนาระดับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ตัวแทนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 3 คน ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ตัวแทนอาจารย์ผู้สอน จำนวน 3 คน และตัวแทนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานกิจการนักศึกษา จำนวน 2 คน ในประเด็นเรื่องของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า

4.1) คำว่า *“พหุวัฒนธรรม”* ควรมีองค์ประกอบอย่างไร จึงจะมีความเหมาะสมกับบริบทกับพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย พบว่า อาจารย์และบุคลากรของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ข้อคิดเห็นอย่างหลากหลายในทัศนะต่าง ๆ ในเรื่องขององค์ประกอบของพหุวัฒนธรรม เช่น ศาสนา ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ชาติพันธุ์ การให้คุณค่าทางวัฒนธรรม ประเพณี สิทธิและเสรีภาพ ความเสมอภาค การอยู่รวมกัน ความหลากหลายทางความคิด ทัศนคติ ความหลากหลายทางภาษา ความเข้าใจและการเอื้ออารีต่อกัน การทำงานร่วมกัน การประกอบอาชีพ และการสื่อสาร เป็นต้น มีรายละเอียด ดังนี้

“พหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนใต้ผมคิดว่าควรมีองค์ประกอบ ทางด้านภาษา ศาสนา วิถีชีวิตประจำวัน การเมือง และความเข้าใจประวัติศาสตร์ การสื่อสาร ความเท่าเทียมกัน สิทธิและเสรีภาพ สัมพันธภาพระหว่างกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, 2564: สัมภาษณ์)

“ความหลากหลาย มีความแตกต่างกันทางสังคมและวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านศาสนา ภาษา การแต่งกาย การเป็นอยู่ ซึ่งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีไทยมุสลิมซึ่งมีหลักศาสนาและความบทบัญญัติในการปฏิบัติที่จำกัดเฉพาะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, 2564: สัมภาษณ์)

“ภาษา ประวัติศาสตร์ ทักษะทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ต่างจากบริบท การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม พร้อมที่จะเรียนรู้ และทำลายกำแพงความคิดออกไป เพื่อที่จะเรียนรู้การอยู่ร่วมกับคนอื่น และก้าวผ่านสิ่งที่เป็นอยู่”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, 2564: สัมภาษณ์)

“ความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา การทำงานร่วมกัน ศาสนา อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ความเป็นพื้นถิ่นพื้นที่ ความเป็นความหลากหลายที่แฝงเร้น สิทธิมนุษยชน การเรียนรู้ความต่างทางวัฒนธรรม การให้คุณค่าทางวัฒนธรรมในความหลากหลาย ความเท่าเทียม สิทธิเสรีภาพ การแสดงความแตกต่างพื้นฐาน ภาวะจิตใจ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, 2564: สัมภาษณ์)

“การประกอบอาชีพ การสื่อสาร เพราะสิ่งเหล่านี้จะทำให้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, 2564: สัมภาษณ์)

“การปฏิบัติตามศาสนาและประเพณี มีความเคารพในสิทธิทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, 2564: สัมภาษณ์)

4.2) สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรประกอบด้วยสมรรถนะด้านไหนบ้าง พบว่า ควรส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจพหุวัฒนธรรม สิทธิเสรีภาพ ศาสนา การสื่อสาร การปรับตัวเพื่อที่จะเข้าสังคม ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและการประกอบอาชีพ การคิดวิเคราะห์ การรับสารการส่งสาร การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีรายละเอียด ดังนี้

“การยอมรับความแตกต่างนี่แหละ ผมว่าสำคัญมากเลย เพราะว่าเรามีความแตกต่างกันเยอะมากในเรื่องของศาสนา แม้แต่ศาสนาเดียวกันยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอยู่เลย ฉะนั้น การที่เรามีสมรรถนะด้านนี้ ไม่ว่าเราจะเจอความแตกต่างทางด้านไหนเราก็จะยอมรับในข้อแตกต่างตรงนั้น ไม่เกิดอคติ ไม่มีความคิดเห็นอะไรที่เป็นเชิงลบกับความแตกต่างนั้น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, 2564: สัมภาษณ์)

“องค์ประกอบของคำว่าพหุวัฒนธรรมนะครับ หนึ่งเลยก็คือคนนะครับ อันที่สองนะครับก็คือตัว ตัวของศิลปะวัฒนธรรม ตัวของภูมิปัญญานะครับ สามก็คือสังคมหรือการอยู่ร่วมกันครับ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, 2564: สัมภาษณ์)

“ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการรับสารและส่งสารเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นข้อมูลที่สามารถสร้างความเข้าใจอันดีเพื่อ

เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม และความสามารถในการรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารและรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, 2564: สัมภาษณ์)

“การเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับชุมชน การทำงานกับสังคมในบริบทต่าง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, 2564: สัมภาษณ์)

“การปรับตัวเพื่อเข้าสังคมที่มีความแตกต่างกัน มีความเข้าใจการอยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญ รวมถึงความเข้าใจในความต่างทางวัฒนธรรม กระบวนทัศน์ทางความคิดต่าง ๆ ความแตกต่างของศาสนา ต้องมีความเข้าใจความต่างเหล่านี้ ประเด็นสำคัญคือการสื่อสารซึ่งเป็นจุดบอดสำคัญของนักศึกษาในสามจังหวัดภาคใต้ ใช้ภาษาถิ่นเป็นหลัก ทำให้ภาษาไทยไม่ชัดเจน การสื่อสาร การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, 2564: สัมภาษณ์)

4.3) ระยะที่ผ่านมาวิทยาลัยชุมชนมีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไร พบว่า มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้นอกพื้นที่ บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม กิจกรรมประชาธิปไตยในชั้นเรียน สนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ มีรายละเอียด ดังนี้

“ให้นักศึกษาทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น กิจกรรมจิตอาสา หรือการเข้าร่วมประเพณีของชุมชน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, 2564: สัมภาษณ์)

“มีการจัดกิจกรรมค่ายพหุวัฒนธรรมเพื่อให้นักศึกษาเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวิทยาลัยชุมชน และยังเดินทางไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยาลัยชุมชนอื่น ๆ ในต่างภูมิภาค”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, 2564: สัมภาษณ์)

“ส่งเสริมองค์ความรู้ในเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมในห้องเรียน เช่น ศึกษารายวิชา พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม รายวิชาจังหวัดศึกษา และผ่านกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น โครงการมหกรรมวิชาการวัฒนธรรมท้องถิ่น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, 2564: สัมภาษณ์)

“สร้างความเสมอภาค เพื่อที่จะให้นักศึกษาทุกคนมีโอกาสในการทำกิจกรรมตามหลักศาสนาของตนเองในวันสำคัญ เช่น นักศึกษาไทยพุทธ ไปทำกิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษา นักศึกษามุสลิมไปทำกิจกรรมในเดือนรอมฎอน งานเมาลิด ละศีลอด”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 2564: สัมภาษณ์)

4.4) ปัจจุบันวิทยาลัยชุมชนมีแผนในการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไรบ้าง พบว่า วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแผนงานแผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะอยู่ภายใต้โครงการต่าง ๆ และเป็นกิจกรรมเสริมในชั้นเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

“มีการดำเนินการจัดโครงการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, 2564: สัมภาษณ์)

“สาขาวิชาท่องเที่ยวสอนให้เด็กเห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, 2564: สัมภาษณ์)

“การทำแผนบูรณาการเนื้อหารายวิชา จังหวัดศึกษา วิชาที่เกี่ยวข้องทางด้านสังคม หน้าที่ความเป็นพลเมือง สาธารณสุขหยิบเรื่องของจิตวิญาณการให้บริการมาสอนนักศึกษาสาธารณสุข เราสร้างการเรียนรู้จากกิจกรรม สร้างความเท่าเทียมกัน สร้างความเข้าใจความเห็นต่าง สร้างบรรยายกาศการเรียนรู้ร่วมกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, 2564: สัมภาษณ์)

“การเรียนการสอนในรายวิชาสันติศึกษา ที่พยายามบูรณาการความเป็นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาวิชา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, 2564: สัมภาษณ์)

“ก็จะมีแผนการพัฒนานักศึกษาในการทำกิจกรรมประเพณีของชุมชน และกิจกรรมจิตอาสาร่วมกับชุมชน โดยมีนักศึกษาศิษย์เก่า หรือศิษย์ปัจจุบันที่อยู่ในชุมชนสังคมพหุวัฒนธรรมเป็นผู้นำแกนหลัก มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพโดยนำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชุมชน โดยนำเรื่องราวของ

สถาบันกษัตริย์ที่มีโครงการพระราชดำริมาดำเนินการทำกิจกรรม และการถอดองค์ความรู้ชุมชนสังคมพหุวัฒนธรรมต้นแบบ และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่สามารถดำเนินการจัดชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, 2564: สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ (Interview) ศึกษาแนวทางการพัฒนาระดับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย พบว่า คำว่า “พหุวัฒนธรรม” ควรมีองค์ประกอบอย่างไร จึงจะมีความเหมาะสมกับบริบทกับพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย พบว่า อาจารย์และบุคลากรของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ข้อคิดเห็นอย่างหลากหลายในทัศนะต่าง ๆ ในเรื่องขององค์ประกอบของพหุวัฒนธรรม เช่น ศาสนา ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ชาติพันธุ์ การให้คุณค่าทางวัฒนธรรม ประเพณี สิทธิและเสรีภาพ ความเสมอภาค การอยู่รวมกัน ความหลากหลายทางความคิด ทัศนคติ ความหลากหลายทางภาษา ความเข้าใจและการเอื้ออารีต่อกัน การทำงานร่วมกัน การประกอบอาชีพ และการสื่อสาร เป็นต้น ในโดยที่มีมุมมองต่อสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าควรประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม สิทธิเสรีภาพ ศาสนา การสื่อสาร การปรับตัวเพื่อที่จะเข้าสังคม ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและการประกอบอาชีพ การคิดวิเคราะห์ การรับสารการส่งสาร การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งในระยะที่ผ่านมานั้นวิทยาลัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้นอกพื้นที่ บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม จัดให้มีกิจกรรมประชาธิปไตยในชั้นเรียน สนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชน สำหรับแผนในการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแผนงานแผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะอยู่ภายใต้โครงการต่าง ๆ และมีกิจกรรมเสริมในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจสังคมที่มีความหลากหลาย และยอมรับความเห็นต่างในการอยู่ร่วมสังคมกับผู้อื่น

5) ศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนานักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับตัวแทนของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 22 คน ประกอบด้วย ตัวแทนนักศึกษาจากวิทยาลัยชุมชนปัตตานี จำนวน 6 คน ตัวแทนนักศึกษาจากวิทยาลัยชุมชนนราธิวาส จำนวน 8 คน และตัวแทน

นักศึกษาจากวิทยาลัยชุมชนนราธิวาส จำนวน 8 คน ในประเด็นปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า

5.1) คำว่า *“พหุวัฒนธรรม”* ควรมีองค์ประกอบอย่างไร จึงจะมีความเหมาะสมกับบริบทกับพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย พบว่า องค์ประกอบของคำว่า พหุวัฒนธรรม ควรประกอบไปด้วย ศาสนา ความเชื่อ การปฏิบัติศาสนกิจในแต่ละวัน ภาษา การรับประทานอาหาร การประกอบอาชีพ การประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ การอยู่ร่วมกัน การให้เกียรติซึ่งกันการสื่อสารระหว่างกัน มีรายละเอียดดังนี้

“พหุวัฒนธรรมคือความหลากหลาย ความแตกต่างกันของคนในสังคม เช่น คนศาสนาอิสลามกับคนศาสนาพุทธ”

(ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคนที่ 1 วชช. 1, 2564: สนทนา)

“ความเชื่อและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ร่วมถึงการอยู่รวมกันอย่างสันติสุขในพื้นที่ ความเข้าใจระหว่างกัน แต่เดิมเราก็อยู่กันแบบรู้จักกัน จำได้สมัยประถมยังเคยได้เรียนด้วยกัน แต่ตอนนี้ไม่ได้เรียนด้วยกันแล้ว อิสลามก็เรียนกับอิสลาม พุทธก็เรียนกับพุทธ”

(ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคนที่ 1 วชช. 2, 2564: สนทนา)

“ความแตกต่างของเพศหญิงกับเพศชาย อิสลามจะให้เกียรติเพศหญิงด้วยการให้คลุมผ้าแบบมิดชิดเพื่อปกปิดร่างกาย แต่เรื่องเพศที่สามอิสลามไม่มี”

(ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคนที่ 1 วชช. 3, 2564: สนทนา)

“การให้เกียรติกันในสังคมก็เป็นหนึ่งในสิ่งที่อาจารย์ถามนะ เพราะว่าจริงๆ แล้วคิดว่าถ้าให้เกียรติกัน ไม่ว่าพุทธหรืออิสลาม หรือศาสนิกอื่นๆ ก็อยู่ด้วยกันได้ ไม่ว่าจะเชื้อชาติไหน ภาษาอะไร”

(ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคนที่ 4 วชช. 3, 2564: สนทนา)

“ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นตัวบ่งบอกว่าถ้าเรามีประวัติศาสตร์ของตัวเอง”

(ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคนที่ 2 วชช. 1, 2564: สนทนา)

“ต้องมีวัฒนธรรมชุมชน ความเชื่อของแต่ละพื้นที่เพราะบางพื้นที่จะมีความหลากหลายทั้งที่เป็นอิสลามเหมือนกันก็มีความหลากหลาย ภาษาก็ต่างกัน”

(ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคนที่ 5 วชช. 1, 2564: สนทนา)

“การแต่งกาย ภาษา อายุ เพศ เพศที่สาม การอยู่ร่วมกันและความเข้าใจในสังคม”

(ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคนที่ 3 วชช. 2, 2564: สนทนา)

5.2) ในปีการศึกษาที่ผ่านมานักศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะทางสังคม พหุวัฒนธรรมในด้านไหนบ้าง อย่างไร พบว่า วิทยาลัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการจัดกิจกรรมในการพัฒนาให้กับนักศึกษา แต่ด้วยปีนี้ (2563-2564) ต้องประสบกับภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ก็จะเป็นการเรียนออนไลน์ 100% ทำให้กิจกรรมการพัฒนาทักษะด้านนี้น้อยลง แต่ที่ผ่านมาก็จะได้ร่วมกิจกรรมเมาลิดสัมพันธ์ กิจกรรมจิตอาสา อบรมการแต่งกาย กิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน กิจกรรมเกี่ยวกับพระราชา กิจกรรมประเพณีมลายู กิจกรรมอบรมผลิตภัณฑ์ของอาจารย์วิทยาลัยชุมชน และกิจกรรมการแข่งขันมหกรรมวิชาการในระบบออนไลน์ มีรายละเอียดดังนี้

“จัดโครงการพหุวัฒนธรรม ด้วยการไปทัศนศึกษาดูความเป็นอยู่ใน 3 วิถี คือ ไทย จีน มุสลิม และศึกษาดูงานเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำมาเป็นตัวขับเคลื่อนเพื่อการอยู่รอดหลังวิกฤติโควิด”

(ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคนที่ 6 วชช. 1, 2564: สนทนา)

“ก็จะมีกิจกรรมเมาลิดสัมพันธ์ ที่เป็นกิจกรรมของศาสนาอิสลามที่ทางวิทยาลัยชุมชนจัดขึ้นของสาขาอิสลามศึกษา”

(ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคนที่ 3 วชช. 2, 2564: สนทนา)

“เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา กับกิจกรรมตามรอยพระราชา ทางวิทยาลัยให้มากวนน้ำยาล้างจาน และเอาสเปย์ไปพ่นมัสยิดและชุมชนช่วงโควิด”

(ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคนที่ 2 วชช. 1, 2564: สนทนา)

“ก่อนโควิด ได้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมการแต่งกายวันก่อนทางวิทยาลัยชุมชน จัดมีใส่เสื้อชุดท้องถิ่นกัน ก็เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของตนเองไปในตัว”

(ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคนที่ 2 วชช. 3, 2564: สนทนา)

“มีจัดกิจกรรมอบรมสายคล้องแมส และก็อบรมผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 วชช. 2, 2564: สนทนา)

5.3) ในอนาคตถ้ามีการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ควรมีรูปแบบอย่างไร และควรประกอบด้วยกิจกรรมอะไรบ้าง พบว่าต้องการให้มีการอบรมเรื่องของพหุวัฒนธรรม ศึกษาดูงานในพื้นที่จริง แล้วกลับมาสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน มีรายละเอียดดังนี้

“อยากให้จัดกิจกรรมที่ให้โอกาสนักศึกษาที่สนใจจริงๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนต่างพื้นที่ได้เข้าร่วมมากกว่าการจำกัดคนแต่ละสาขา เพราะว่าถ้า วชช. กำหนดมาสาขาละกี่คนก็ทำให้ได้แค่หัวหน้าห้อง กับเพื่อนอีกไม่กี่คนที่ซ้ำเดิม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 วชช. 2, 2564: สนทนา)

“อบรมแล้วลงพื้นที่ไปดูของจริง น่าจะทำให้เข้าใจมากกว่าอบรมอย่างเดียวแล้วก็จบไป เช่น ไปดูมัสยิด ไปดูวัด อิสลามก็เข้าวัดได้นะอาจารย์ แต่เราไม่ไปกราบพระ ทาสีรั้ววัดก็เคยไปมา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 วชช. 1, 2564: สนทนา)

“เห็นด้วยกับเพื่อน ๆ แต่อยากให้แบบมีการวางแผนว่าจะให้ดูอะไรบ้างเหมือน ๆ เป็นฐานกิจกรรม เพราะก็จะทำให้รู้ว่าต้องสังเกตอะไร ไม่ใช่ไปดูแล้วก็ดูเฉยๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 วชช. 3, 2564: สนทนา)

5.4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย พบว่า ควรมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักศึกษา และชุมชน โดยเฉพาะพื้นที่ที่วิทยาลัยทำโครงการหรือกิจกรรม ต้องการให้นักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้เรียนรู้บริบทของชุมชนและการทำงานร่วมกับชุมชนหลังจบการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

“เรื่องการสื่อสารระหว่างอิสลาม กับไทยพุทธ ตอนนี้มันไม่ค่อยมี หรือบางทีมีก็มีน้อย อยากให้ วชช. เวลาทำกิจกรรมในชุมชน ชวนนักศึกษาลงไปร่วมทำกิจกรรมด้วย จะได้ฝึกประสบการณ์”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 วชช. 1, 2564: สนทนา)

“การอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกันของนักศึกษา วชช. ทั้งสามแห่ง ได้ไหม อยากให้มีแบบกิจกรรมกีฬาภาคใต้ ร่วมกัน แล้วแบบได้รู้จักกันในกลุ่มนักศึกษา วชช. สามจังหวัดภาคใต้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 วชช. 2, 2564: สนทนา)

“อยากให้ทำกิจกรรมในชุมชนร่วมกับอาจารย์ จะได้ฝึกประสบการณ์ พวกเราเรียนเสาร์อาทิตย์ อยากมีโอกาสพัฒนาทักษะด้านการทำงานชุมชน เพราะบางคนก็ทำงานรับจ้าง ไม่มีโอกาสพัฒนาอะไรเลย ในการทำงานร่วมกับชุมชน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 วชช. 2, 2564: สนทนา)

จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย พบว่า องค์ประกอบของคำว่าพหุวัฒนธรรม ควรประกอบไปด้วย ศาสนา ความเชื่อ การปฏิบัติศาสนกิจในแต่ละวัน ภาษา การรับประทานอาหาร การประกอบอาชีพ การประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ การอยู่ร่วมกัน การให้เกียรติซึ่งกันการสื่อสารระหว่างกัน สำหรับการจัดกิจกรรมของวิทยาลัยชุมชนในปีที่ผ่านมานั้น พบว่าประสบกับภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ก็จะเป็นการเรียนออนไลน์ 100% ทำให้กิจกรรมการพัฒนาทักษะด้านนี้น้อยลง แต่ที่ผ่านมาก็จะได้ร่วมกิจกรรมเมาลิดสัมพันธ์ กิจกรรมจิตอาสา อบรมการแต่งกาย กิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน กิจกรรมเกี่ยวกับพระราชา กิจกรรมประเพณีมลายู กิจกรรมอบรมผลิตภัณฑ์ของอาจารย์วิทยาลัยชุมชน และกิจกรรมการแข่งขันมหกรรมวิชาการในระบบออนไลน์ เมื่อสอบถามว่า ในอนาคตถ้ามีการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ควรมีรูปแบบอย่างไร และควรประกอบด้วยกิจกรรมอะไรบ้าง พบว่า ต้องการให้มีการอบรมเรื่องของพหุวัฒนธรรม ศึกษาดูงานในพื้นที่จริง แล้วกลับมาสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน สุดท้ายมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ควรมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักศึกษา และชุมชนโดยเฉพาะพื้นที่ที่วิทยาลัยทำโครงการหรือกิจกรรม ต้องการให้นักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้เรียนรู้บริบทของชุมชน และการทำงานร่วมกับชุมชนหลังจบการศึกษา

จากการศึกษาในระยะที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย จำนวน 3 ขั้นตอน พบว่า องค์ประกอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษา สัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มีความสอดคล้องกันในเรื่องของสาระของการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม กล่าวคือ มุ่งเน้นในด้านความรู้ความเข้าใจ ทัศคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกัน รวมตลอดจนการเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกัน เคารพในความหลากหลายทั้งด้านการศาสนา ความเชื่อ ประเพณี ภาษาและวัฒนธรรม วิถีการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน การทำงานเป็นทีม ความเสียสละและจิตอาสา โดยยืนบนพื้นฐานของสิทธิและความเสมอภาคในการอยู่ร่วมกันในสังคม

4.2 ผลการวิจัยระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) พัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกิดจากกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามวงจรของ Kemmis (1988) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการ ขั้นการสังเกตผลการปฏิบัติงาน และขั้นการสะท้อนผลปฏิบัติ โดยอาศัยความร่วมมือจากนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาขาสธารณสุขชุมชน จำนวน 32 คน อาจารย์ผู้สอนประจำวิทยาลัยชุมชนปัตตานี จำนวน 4 คน และตัวแทนผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา/ผู้นำศาสนา จำนวน 2 คน ดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม 2564 - มีนาคม 2565 ได้ผลการศึกษา จำนวน 2 วงรอบ ดังต่อไปนี้

4.2.1 วงรอบที่ 1

ขั้นการวางแผน (Plan) โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 จากการเก็บแบบสอบถามสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย และข้อมูลสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมวิจัยตามกลุ่มเป้าหมายเพื่อวางแผนร่วมกันให้ได้แผนปฏิบัติการในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน โดยผู้วิจัยทำหน้าที่วิทยากรกระบวนการกลุ่ม (Facilitator) ดำเนินการประชุมโดยให้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อคิดเห็นพร้อมบันทึกข้อมูลการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน และกำหนดแผนปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุ

วัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความมีน้ำใจ องค์ประกอบด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม องค์ประกอบด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคม องค์ประกอบด้านความรู้ทางวัฒนธรรม องค์ประกอบด้านทักษะการอยู่ร่วมกัน องค์ประกอบด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรม และองค์ประกอบด้านความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จนได้แผนปฏิบัติการการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ที่มีความเหมาะสมและสดคล้องกับบริบทของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนที่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้โดยมีประเด็นในการพัฒนา จำนวน 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมรู้จักฉันรู้จักเธอ กิจกรรมวิถีชีวิตบ้านฉัน กิจกรรมวิถีศรัทธา กิจกรรมรอบตัวเรา กิจกรรมฉันทำได้ เธอทำได้ เราทำได้ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งภายหลังจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว มีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมอีกจำนวน 8 เรื่อง คือ ความหลากหลายของสังคม วัฒนธรรมกับวิถีชีวิต วันสำคัญและพิธีกรรมตามความเชื่อ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ความแตกต่างระหว่างบุคคล มารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม การสื่อสารและความหลากหลายของภาษา การทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน

ขั้นปฏิบัติการ (Action) ร่วมกันสร้างเนื้อหาและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีส่วนร่วมโดยนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาขาสาธารณสุขชุมชนของวิทยาลัยชุมชน ออกแบบกิจกรรมเพื่อการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมรู้จักฉันรู้จักเธอ กิจกรรมวิถีชีวิตบ้านฉัน กิจกรรมวิถีศรัทธา กิจกรรมรอบตัวเรา กิจกรรมฉันทำได้ เธอทำได้ เราทำได้ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งภายหลังจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ควรมีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมอีกจำนวน 8 เรื่อง คือ ความหลากหลายของสังคม วัฒนธรรมกับวิถีชีวิต วันสำคัญและพิธีกรรมตามความเชื่อ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ความแตกต่างระหว่างบุคคล มารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม การสื่อสารและความหลากหลายของภาษา การทำงานเป็นทีม ตามแนวทางที่ได้จากขั้นตอนของการวางแผน ร่วมถึงการแตกประเด็นในรายละเอียดเล็ก ๆ น้อยที่ตกหล่น เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของการดำเนินกิจกรรม และมีความมีความเข้าใจมากขึ้น

ขั้นการสังเกต (Observation) โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและบันทึก พบว่า นักศึกษาฯ ทุกคนร่วมกันระดมการสืบค้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของตนเอง ในรูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) ตามแผนปฏิบัติการตามเป้าหมายของการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยที่ทุกคนร่วมกันสรุปความเป็นไปได้ร่วมกับอาจารย์ผู้สอนประจำวิทยาลัยชุมชนปัตตานี

และตัวแทนผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา/ผู้นำศาสนา เพื่อเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของตนเอง

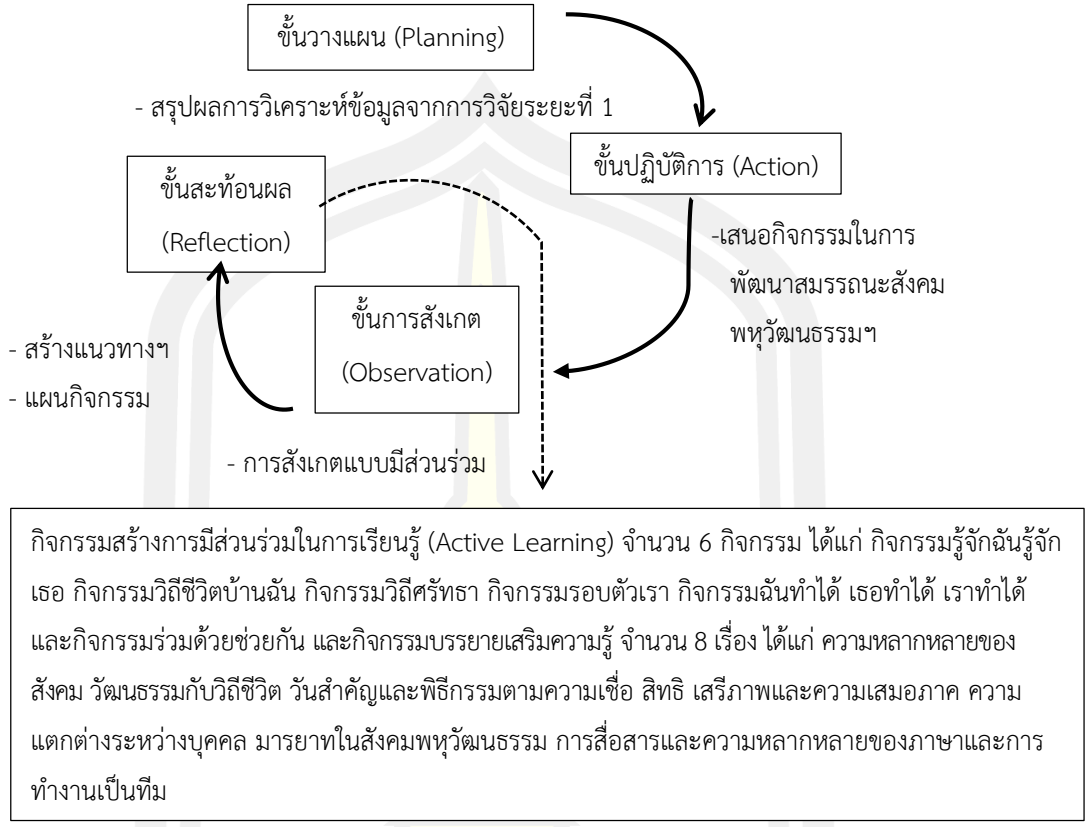
ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) สรุปแผนกิจกรรมและได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประกอบด้วย แผนปฏิบัติการ เนื้อหาของการเรียนรู้ โดยวิธีการวัดและประเมินการเรียนรู้ได้ออกแบบวิธีการประเมินตามผลที่ได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบและการสัมภาษณ์ของการวิจัยในระยะที่ 1 ในประเด็นที่มาการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในขั้นของการวางแผน และขั้นของการปฏิบัติการสำหรับสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 2 แบบประเมินสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา (ด้านความรู้และสมรรถนะ) ก่อน-หลังการเข้าร่วมกิจกรรม

ส่วนที่ 3 กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 กิจกรรมใหญ่ คือ กิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Active Learning) จำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมรู้จักฉันรู้จักเธอ กิจกรรมวิถีชีวิตบ้านฉัน กิจกรรมวิถีศรัทธา กิจกรรมรอบตัวเรา กิจกรรมฉันทำได้ เธอทำได้ เราทำได้ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน และกิจกรรมบรรยายเสริมความรู้ จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ความหลากหลายของสังคม วัฒนธรรมกับวิถีชีวิต วันสำคัญและพิธีกรรมตามความเชื่อ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ความแตกต่างระหว่างบุคคล มารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม การสื่อสารและความหลากหลายของภาษาและการทำงานเป็นทีม ซึ่งได้มาจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมโดยได้ฐานคิดในการกำหนดเป้าหมายมาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

สรุปวงรอบปฏิบัติการรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย วงรอบที่ 1 ได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 5 สรุปวงรอบปฏิบัติการรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

4.2.2 วงรอบที่ 2

ขั้นการวางแผน (Plan) ประชุมแนวทางปฏิบัติตามแผนร่วมกันกับผู้ร่วมวิจัย เพื่อรับทราบและเข้าใจแนวทางร่วมกัน และชี้แจงการปฏิบัติกิจกรรม ร่วมกับนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน โดยกำหนดให้มีกิจกรรมการอบรมจำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 2 วัน โดยในแต่ละครั้งอบรมกันห่าง 2 สัปดาห์ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง 7 องค์ประกอบ ที่ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ในขั้นตอนของวงรอบที่ 1 ได้เป็น 2 กิจกรรมใหญ่ คือ กิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Active Learning) จำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมรู้จักฉันรู้จักเธอ กิจกรรมวิถีชีวิตบ้านฉัน กิจกรรมวิถีศรัทธา กิจกรรมรอบตัวเรา กิจกรรมฉันทำได้ เธอทำได้ เราทำได้ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน และกิจกรรมบรรยายเสริมความรู้ จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ความหลากหลายของสังคม วัฒนธรรมกับวิถีชีวิต วันสำคัญและพิธีกรรมตามความเชื่อ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ความแตกต่างระหว่างบุคคล มารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม การสื่อสารและ

ความหลากหลายของภาษาและการทำงานเป็นทีม ซึ่งตามแผนอบรมเชิงปฏิบัติการ สามารถสามารถสรุปรายละเอียด ดังนี้

วันที่ 1 ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดยในภาคเช้า ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการต้องทำแบบประเมินก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และจะมีการบรรยายให้ความรู้เรื่องความหลากหลายของสังคม พร้อมกับการทำกิจกรรมรู้จักฉันรู้จักเธอ และในภาคบ่าย จะมีกิจกรรมการบรรยาย จำนวน 2 หัวข้อ คือ เรื่องวัฒนธรรมกับวิถีชีวิต และเรื่องศัทธาแห่งหลักสัจธรรม และทำกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมบ้านฉันบ้านเธอ และกิจกรรมวิถีศรัทธา โดยการทำกิจกรรมนั้นจะเป็นกิจกรรมหลังเสร็จสิ้นการบรรยายแต่ละเรื่อง

วันที่ 2 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม จะเป็นกิจกรรมในลักษณะของเกมละลายพฤติกรรม เพื่อสร้างความตื่นตัวให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม และหลังจากนั้นจะเริ่มหัวข้อบรรยายในภาคเช้า ซึ่งในภาคเช้าจะมีการบรรยายความรู้จำนวน 2 เรื่อง คือ เรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค และเรื่องมารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรม จำนวน 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมรอบตัวเรา และในภาคบ่าย จะมีการบรรยาย จำนวน 2 เรื่อ คือ เรื่องการสื่อสารและความหลากหลายของภาษา และเรื่องการทำงานเป็นทีม และมีกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรมคือ กิจกรรมฉันทำได้ เธอทำได้ เราทำได้ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน และภายหลังจากการอบรมเสร็จสิ้น จะมีการสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน และประเมินการเรียนรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ระยะเวลาจำนวน 20 วัน จึงให้มีการประเมินการเรียนรู้

ขั้นปฏิบัติการ (Action) ดำเนินการตามแผนกิจกรรมซึ่งก่อนร่วมกิจกรรมได้ให้นักศึกษาฯ ทำแบบประเมินสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มเป้าหมายนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 84.4 อายุ 19 ปี ร้อยละ 65.50 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 96.90 เกิดที่จังหวัดปัตตานี ร้อยละ 84.40 ภาษาที่สามารถสื่อสารได้ส่วนใหญ่ ภาษามลายูท้องถิ่น ร้อยละ 96.90 และมีเพื่อนต่างศาสนาคือศาสนาพุทธ ร้อยละ 96.90 รายละเอียดดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 32)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	5	15.60
หญิง	27	84.4
2. อายุ		
18 ปี	4	12.5
19 ปี	21	65.50
20 ปี	7	21.90
Means = 19.09, SD= 0.59		
3. ศาสนา		
อิสลาม	31	96.90
พุทธ	1	3.10
4. จังหวัดที่เกิด		
ปัตตานี	27	84.40
ยะลา	1	3.10
นราธิวาส	1	3.10
สงขลา	3	9.40
5. ภาษาที่สามารถสื่อสารได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ภาษา)		
ไทยถิ่นใต้	2	6.30
ไทยกลาง	32	100
มลายูท้องถิ่น	31	96.90
มลายูกลาง	7	21.90
6. เพื่อนต่างศาสนา		
ศาสนาพุทธ	31	96.90
ศาสนาอิสลาม	1	3.10

ผลการวิเคราะห์จากการทำแบบประเมินสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนด้านความรู้ทางพหุวัฒนธรรมก่อนดำเนินการ พบว่า ส่วนใหญ่มีสมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม คือข้อคำถามเกี่ยวกับวิธีการที่ดีที่สุดในการเดินทางไปละหมาดวันอีด ข้อคำถามเกี่ยวกับมารยาทของการฟังที่ดี ข้อคำถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการประพฤติตนมีมารยาทในสังคม ร้อยละ 100.0 และน้อยสุด คือ ข้อคำถามเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และคนต่างชาติที่อยู่อาศัยในประเทศไทย ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานะทางเพศ

ข้อคำถามเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายสำคัญของการพูดแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 9.40 รายละเอียดดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมก่อนดำเนินการ (n= 32)

สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม	ตอบถูก	
	จำนวน	ร้อยละ
1. วิธีการที่ดีที่สุดในการเดินทางไปละหมาดวันอีด	32	100.0
2. มารยาทของการฟังที่ดี	32	100.00
3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการประพฤติตนมีมารยาทในสังคม	32	100.00
4. อาชีพ	31	96.90
5. อาหารภาคใต้	31	96.90
6. องค์ประกอบของการเป็นศาสนา	31	96.90
7. ความหมายของอาหารพื้นบ้าน	30	93.80
8. การปลูกฝังจิตสาธารณะ	30	93.80
9. ภาษาไทยถิ่นที่มีลักษณะการพูดที่รัวและเร็ว	30	93.80
10. ความแตกต่างทางด้านสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรม	29	90.60
11. ความสำคัญของอาชีพ	28	87.50
12. ความหมายภาษาถิ่น	28	87.50
13. การประกอบอาชีพ	27	84.40
14. สังคมที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	27	84.40
15. แหล่งที่มาของการเปลี่ยนแปลงภายในระบบสังคม	26	81.30
16. มารยาท	26	81.30
17. สิทธิมนุษยชน	25	78.10
18. ภาษาไทยภาคกลางเป็นภาษามาตรฐาน	25	78.10
19. ความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ และสัญชาติ	24	75.00
20. วิถีการดำรงชีวิตในสังคม	24	75.00
21. วัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องกับคนในสังคม	24	75.00
22. ความหมายของ Cyberbully	24	75.00
23. ภาษาไทยถิ่นในภาคต่าง ๆ	24	75.00
24. มนุษย์รวมกันเป็นสังคม	21	65.60
25. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม	21	65.60
26. ประเพณีของคนไทย	21	65.60

ตารางที่ 18 สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมก่อนดำเนินการ (n= 32) (ต่อ)

สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม	ตอบถูก	
	จำนวน	ร้อยละ
27. ศาสดาของศาสนาซิกข์	21	65.60
28. การทำละหมาดในศาสนาอิสลาม	21	65.60
29. ความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม	21	65.60
30. การสื่อสารทางวัฒนธรรม	21	65.60
31. การปฏิบัติตนที่แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	21	65.60
32. ความสำคัญของการยอมรับความแตกต่างหลากหลายในสังคม	20	62.50
33. ความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม	20	62.50
34. อาหารภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	19	59.40
35. เป้าหมายสูงสุดของชีวิตตามหลักศาสนาพรามหณ์-ฮินดู	19	59.40
36. โครงสร้างทางสังคม	18	56.30
37. ลักษณะที่สำคัญของวัฒนธรรม	18	56.30
38. อาหารภาคเหนือ	18	56.30
39. จิตสาธารณะ	18	56.30
40. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน	18	56.30
41. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	16	50.00
42. หลักการปฏิบัติให้ผู้ฟังและผู้ดูคล้อยตามความเห็นของตน	16	50.00
43. ยุทธวิธีการแก้ไขความขัดแย้ง	16	50.00
44. อุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน	16	50.00
45. ศาสนาอิสลามห้ามมุสลิมสักการะบูชา	15	46.90
46. พิธีสวดกีรตันและอัรดาส	15	46.90
47. การเลือกปฏิบัติโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางเพศ	15	46.90
48. ความหมายสังคมมนุษย์	18	43.80
49. ลักษณะของบรรทัดฐาน	14	43.80
50. องค์ประกอบของสถาบันทางสังคม	14	43.80
51. ชาวมุสลิมเชื่อว่าคัมภีร์อัลกุรอาน	14	43.80
52. การทำงานร่วมกัน	14	43.80
53. ลักษณะของการดำรงชีวิตของมนุษย์	13	40.60
54. ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงของสังคม	13	40.60
55. วันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ ของคริสต์ศาสนิกชน	13	40.60
56. ปัญหาอันเนื่องมาจากความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย	13	40.60

ตารางที่ 18 สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมก่อนดำเนินการ (n= 32) (ต่อ)

สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม	ตอบถูก	
	จำนวน	ร้อยละ
57. จิตอาสา	12	37.50
58. อคติในการสื่อสารทางวัฒนธรรม	12	37.50
59. “ฮีตสิบสอง”	11	34.40
60. คำสอนเรื่องกรรมในพุทธศาสนา	11	34.40
61. การสิ้นพระชนม์ของพระเยซูโยถูกตรึงไม้กางเขน	11	34.40
62. พิธีที่ชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิดกินขนมปังและดื่มไวน์	11	34.40
63. คุณธรรมพื้นฐาน	11	34.40
64. คำสอนของศาสนาซิกข์	10	31.30
65. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่องค์การสหประชาชาติประกาศให้เป็นวันสันติภาพ	10	31.30
66. องค์ประกอบของสังคม	9	28.10
67. หลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนา	9	28.10
68. วันทีปาวลี	9	28.10
69. วินัยพื้นฐานในการทำงาน	9	28.10
70. ความช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างบุคคลต่างศาสนา	9	28.10
71. การดำรงชีวิตอยู่ในกลุ่มของสัตว์สังคม	8	25.00
72. พิธีกรรมของการรับคนเข้าเป็นสมาชิกของสังคมสงฆ์	8	25.00
73. มารยาทแบบสากลทางกายแสดงการทักทาย	8	25.00
74. ความแตกต่างทางภาษาภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	7	21.90
75. บาปกำเนิดในศาสนาคริสต์	7	21.90
76. โมกษะในศาสนาฮินดู	7	21.90
77. วันสำคัญของศาสนา	7	21.90
78. ขนบธรรมเนียม	6	18.80
79. อาหารภาคกลาง	6	18.80
80. พิธีกรรมประจำบ้าน 12 ประการของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	6	18.80
81. องค์ประกอบโครงสร้างของสังคม	5	15.60
82. ลักษณะสำคัญที่ทำให้ชุมชนมุสลิมแตกต่างจากชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์	5	15.60
83. ภาษามาตรฐานกับภาษาไทยถิ่น	5	15.60
84. ทักษะกระบวนการทำงาน	5	15.60
85. สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลของคนไทย	4	12.50

ตารางที่ 18 สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมก่อนดำเนินการ (n= 32) (ต่อ)

สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม	ตอบถูก	
	จำนวน	ร้อยละ
86. ภาษาตระกูลออสโตรเนเชียน	4	12.50
87. ความขัดแย้ง	4	12.50
88. ความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และคนต่างชาติที่อยู่อาศัยในประเทศไทย	3	9.40
89. สถานะทางเพศ	3	9.40
90. จุดมุ่งหมายสำคัญของการพูดแสดงความคิดเห็น	3	9.40

ระดับสมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยชุมชนปัตตานี จำนวน 32 คน พบว่า ระดับสมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 93.80 รองลงมาคือระดับสูง ร้อยละ 6.30 โดยมีค่าเฉลี่ย 45.81 (SD 7.59) รายละเอียดดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ระดับสมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n=32)

ระดับสมรรถนะความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (61 - 90 คะแนน)	2	6.30
ระดับปานกลาง (31 - 60 คะแนน)	30	93.80
ระดับน้อย (0 - 30 คะแนน)	0	0.00
Mean = 45.81, SD = 7.59, Minimum = 31, Maximum = 63		

ระดับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยชุมชนปัตตานี จากการศึกษาพบว่า ด้านความมีน้ำใจ ส่วนใหญ่สามารถจัดการความคิด ลดอคติ และไม่รังเกียจผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างจากตนเอง (SD 0.89) รองลงมาคือสามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชนถึงแม้ว่าจะต่างวัฒนธรรม (SD 0.83) และน้อยที่สุดคือ สามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างศาสนาในโอกาสต่าง ๆ (SD 0.51) รายละเอียดดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32)

ด้านความมีน้ำใจ	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						2.87 (0.32)
1. ยอมรับการปฏิบัติกิจทางศาสนาของบุคคลอื่นตามความเชื่อ	1 (3.10)	9 (28.10)	17 (53.10)	5 (15.60)	0 (0.00)	3.19 (0.74)
2. สามารถนำเสนอความคิดเห็นและความเชื่อของตนเองทางวัฒนธรรมต่อผู้อื่น	0 (0.00)	7 (21.90)	21 (65.60)	3 (9.40)	1 (3.10)	3.06 (0.67)
3. สามารถจัดการความคิด ลดอคติ และไม่รังเกียจผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างจากตนเอง	1 (3.10)	8 (25.00)	13 (40.60)	9 (28.10)	1 (3.10)	2.97 (0.89)
4. สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ทางวัฒนธรรมของตนเองให้เพื่อนต่างวัฒนธรรม	0 (0.00)	5 (15.60)	21 (65.60)	6 (18.80)	0 (0.00)	2.97 (0.59)
5. สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสันติ	0 (0.00)	4 (12.50)	22 (68.80)	6 (18.80)	0 (0.00)	2.94 (0.56)
6. ช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างบุคคลต่างศาสนา	1 (3.10)	4 (12.50)	19 (59.40)	7 (21.90)	1 (3.10)	2.91 (0.78)
7. สามารถสื่อสารด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน	0 (0.00)	4 (12.50)	18 (56.30)	10 (31.30)	0 (0.00)	2.81 (0.64)
8. สามารถเสนอแนะความคิดเห็นที่แตกต่างจากเพื่อน	0 (0.00)	5 (15.60)	15 (46.90)	12 (37.50)	0 (0.00)	2.78 (0.71)
9. มีจิตอาสา หรือจิตสาธารณะ	0 (0.00)	3 (9.40)	14 (43.80)	15 (46.90)	0 (0.00)	2.63 (0.66)
10. สามารถสื่อสารทางร่างกาย เช่น การไหว้ การสลาม	0 (0.00)	3 (9.40)	8 (25.00)	21 (65.60)	0 (0.00)	2.44 (0.67)

ตารางที่ 20 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) (ต่อ)

ด้านความมีน้ำใจ	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
11. สามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างศาสนา ในโอกาสต่าง ๆ	0 (0.00)	0 (0.00)	9 (28.10)	22 (68.80)	1 (3.10)	2.25 (0.51)
12. สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชนถึงแม้ว่าจะต่างวัฒนธรรม	0 (0.00)	3 (9.40)	10 (31.30)	15 (46.90)	4 (12.50)	(2.38) 0.83

ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม พบว่า ส่วนใหญ่คิดว่าคนในสังคมย่อมมีความแตกต่างกัน (SD 1.12) รองลงมาคือคิดว่าคนย่อมมีความเชื่อด้านภูตผี ปีศาจ สิ่งเร้นลับ อำนาจเหนือธรรมชาติ ของตนเองแต่ละพื้นที่ (SD 0.59) และน้อยที่สุดคือ คิดว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมควรมีการปลูกฝังตั้งแต่ตอนเด็ก (0.88) รายละเอียดดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32)

ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						2.94 (0.38)
1. คิดว่าคนในสังคมย่อมมีความแตกต่างกัน	3 (3.10)	13 (40.60)	7 (21.90)	7 (21.90)	2 (6.30)	3.25 (1.12)

ตารางที่ 21 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) (ต่อ)

ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
2. คิดว่าสังคมย่อมมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ และความแตกต่างทางชาติพันธุ์	3 (9.40)	9 (28.10)	13 (40.60)	6 (18.80)	1 (3.10)	3.22 (0.98)
3. คิดว่าพหุวัฒนธรรมที่ดีควรเริ่มตนจากตนเอง	0 (0.00)	7 (21.90)	21 (65.60)	3 (9.40)	1 (3.10)	3.06 (0.67)
4. คิดว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมควรมีการปลูกฝังตั้งแต่ตอนเด็ก	1 (3.10)	8 (25.00)	17 (53.10)	4 (12.50)	2 (6.30)	3.06 (0.88)
5. คิดว่ามนุษย์ทุกคนไม่ว่าเชื้อชาติศาสนาใดย่อมมีความเท่าเทียมกัน มีสิทธิและเสรีภาพเท่ากัน	0 (0.00)	8 (25.00)	16 (50.00)	8 (25.00)	0 (0.00)	3.00 (0.72)
6. คิดว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทำให้เราได้สิทธิและเสรีภาพในการดำรงชีวิต	1 (3.10)	7 (21.90)	15 (46.90)	9 (28.10)	0 (0.00)	3.00 (0.80)
7. คิดว่าการทำงานเป็นทีมจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	0 (0.00)	8 (25.00)	14 (43.80)	9 (28.10)	1 (3.10)	2.91 (0.82)
8. คิดว่าคนในแต่ละพื้นที่อาจมีประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองเป็นเรื่องปกติ	0 (0.00)	8 (25.00)	13 (40.60)	10 (31.30)	1 (3.10)	2.88 (0.83)
9. คิดว่าศาสนาทุกศาสนาย่อมมีหลักการที่สั่งสอนให้คนเป็นคนดี	0 (0.00)	3 (9.40)	23 (71.90)	5 (15.60)	1 (3.10)	2.88 (0.61)

ตารางที่ 21 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) (ต่อ)

ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
10. คิดว่าคนย่อมมีความเชื่อด้านภูตผี ปีศาจ สิ่งเร้นลับ อำนาจเหนือธรรมชาติ ของตนเองแต่ละพื้นที่	0 (0.00)	2 (6.30)	18 (56.30)	12 (37.50)	0 (0.00)	2.69 (0.59)
11. คิดว่าสังคมย่อมมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย	0 (0.00)	1 (3.10)	10 (31.30)	21 (65.60)	0 (0.00)	2.37 (0.55)

ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคม พบว่า ส่วนใหญ่ ให้คุณค่ากับความแตกต่างด้านการบริโภคอาหาร (SD 1.15) รองลงมาคือยอมรับความหลากหลายในชาติพันธุ์และเชื้อชาติ (SD 0.96) และน้อยที่สุดคือ ให้ความสำคัญกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (SD 0.77) รายละเอียดดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32)

ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						3.20 (0.59)
1. ให้คุณค่าและยอมรับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ	1 (3.10)	17 (53.10)	8 (25.00)	5 (15.60)	1 (3.10)	3.38 (0.91)
2. ยอมรับความหลากหลายในชาติพันธุ์และเชื้อชาติ	3 (9.40)	10 (31.30)	13 (40.60)	5 (15.60)	1 (3.10)	3.28 (0.96)

ตารางที่ 22 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) (ต่อ)

ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
3. ยอมรับความหลากหลายด้านความคิดและความเชื่อทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน	1 (3.10)	12 (37.50)	12 (37.50)	7 (21.90)	0 (0.00)	3.22 (0.83)
4. ยอมรับความหลากหลายทางด้านภาษา	0 (0.00)	13 (40.60)	13 (40.60)	5 (15.60)	1 (3.10)	3.19 (0.82)
5. รับฟังแนวคิดทางวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างจากตนเอง	0 (0.00)	13 (40.60)	12 (37.50)	7 (21.90)	0 (0.00)	3.19 (0.78)
6. ยอมรับหลักการทางศาสนาที่แตกต่างจากตนเอง	2 (6.30)	11 (34.40)	10 (31.30)	9 (28.10)	0 (0.00)	3.19 (0.93)
7. ให้คุณค่ากับความแตกต่างด้านการบริโภคอาหาร	4 (12.50)	9 (28.10)	11 (34.40)	5 (15.60)	3 (9.40)	3.19 (1.15)
8. ให้ความสำคัญกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	1 (3.10)	9 (28.10)	16 (50.00)	6 (18.80)	0 (0.00)	3.16 (0.77)
9. ให้คุณค่ากับความหลากหลายทางด้านประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติ	1 (3.10)	11 (34.40)	12 (37.50)	7 (21.90)	1 (3.10)	3.13 (0.91)
10. ให้ความเสมอภาคกันกับเพื่อนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง	1 (3.10)	10 (31.30)	12 (37.50)	8 (25.00)	1 (3.10)	3.06 (0.91)

ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับค่านิยม การปฏิบัติตนของคนในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (SD 0.88) รองลงมาคือมีสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเจอกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง (SD 0.81) และน้อยที่สุดคือมีความรู้ทางด้านข้อปฏิบัติทางศาสนาที่แตกต่างจากศาสนาตนเอง (SD 0.70) รายละเอียดดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32)

ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						3.03 (0.54)
1. มีความรู้ด้านภาษาที่แตกต่างจากภาษาที่ตนเองใช้ในชีวิตประจำวัน	0 (0.00)	10 (31.30)	18 (56.30)	3 (9.40)	1 (3.10)	3.16 (0.72)
2. มีความรู้ทางด้านประเพณีท้องถิ่นในภูมิภาคอื่น ๆ ที่แตกต่างจากภูมิภาคที่ตนเองอาศัยอยู่	1 (3.10)	7 (21.90)	17 (53.10)	7 (21.90)	0 (0.00)	3.06 (0.76)
3. มีความรู้ด้านการบริโภคอาหารของบุคคลที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง	1 (3.10)	7 (21.90)	18 (56.30)	5 (15.60)	1 (3.10)	3.06 (0.80)
4. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ	0 (0.00)	10 (31.30)	14 (43.80)	8 (25.00)	0 (0.00)	3.06 (0.76)
5. มีความรู้เกี่ยวกับค่านิยม การปฏิบัติตนของคนในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม	0 (0.00)	11 (34.40)	14 (43.80)	5 (15.60)	2 (6.30)	3.06 (0.88)
6. มีความรู้ทางด้านข้อปฏิบัติทางศาสนาที่แตกต่างจากศาสนาตนเอง	0 (0.00)	7 (21.90)	20 (62.50)	4 (12.50)	1 (3.10)	3.03 (0.70)
7. มีความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของชาติพันธุ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และประเทศไทย	0 (0.00)	10 (31.30)	12 (37.50)	10 (31.30)	0 (0.00)	3.00 (0.80)

ตารางที่ 23 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) (ต่อ)

ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
8. มีความรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม	0 (0.00)	9 (28.10)	14 (43.80)	9 (28.10)	0 (0.00)	3.00 (0.76)
9. มีสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเจอกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง	1 (3.10)	4 (12.50)	17 (53.10)	9 (28.10)	1 (3.10)	2.84 (0.81)

ด้านทักษะการอยู่ร่วมกัน พบว่า ส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตนเกี่ยวกับประเพณี และความเชื่อในท้องถิ่นของตนเอง (SD 1.08) รองลงมาคือสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง (SD 1.06) และน้อยที่สุดคือสามารถจัดการความขัดแย้งของตนเองและผู้อื่น (SD 0.84) รายละเอียดดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านทักษะการอยู่ร่วมกันของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32)

ด้านทักษะการอยู่ร่วมกัน	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						3.16 (0.64)
1. สามารถสืบค้นความรู้เพื่อให้เข้าใจถึงความเป็นมาของชาติพันธุ์ตนเองและผู้อื่น	2 (6.30)	15 (46.90)	8 (25.00)	6 (18.80)	1 (3.10)	3.34 (0.97)
2. สามารถแสดงความเคารพต่อความแตกต่างของบุคคล	1 (3.10)	16 (50.00)	9 (28.10)	5 (15.60)	1 (3.10)	3.34 (0.90)

ตารางที่ 24 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านทักษะการอยู่ร่วมกันของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32) (ต่อ)

ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
3. สามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง	3 (9.4)	13 (40.60)	9 (28.10)	5 (15.60)	2 (6.30)	3.31 (1.06)
4. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักการทางศาสนาที่แตกต่าง	1 (3.10)	11 (34.4)	14 (43.80)	5 (15.60)	1 (3.10)	3.19 (0.86)
5. สามารถทำงานเป็นทีมกับเพื่อนหรือคนที่แตกต่างทางวัฒนธรรม	3 (9.40)	8 (25.00)	12 (37.50)	8 (25.00)	1 (3.10)	3.13 (1.01)
6. สามารถปฏิบัติตนเกี่ยวกับประเพณี และความเชื่อในท้องถิ่นของตนเอง	2 (6.30)	10 (31.30)	11 (34.40)	6 (18.80)	3 (9.40)	3.06 (1.08)
7. สามารถแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับประเพณีและการปฏิบัติในชีวิตประจำวันในบริบทที่แตกต่าง	0 (0.00)	11 (34.40)	11 (34.40)	8 (25.00)	2 (6.30)	2.97 (0.93)
8. สามารถจัดการความขัดแย้งของตนเองและผู้อื่น	1 (3.10)	5 (15.60)	19 (59.40)	5 (15.60)	2 (6.30)	2.94 (0.84)

ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรม พบว่า ส่วนใหญ่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ (SD 1.08) รองลงมาคือสามารถแนะนำอาหารพื้นถิ่นในการดำรงชีวิต (SD 0.98) และน้อยที่สุดคือ สามารถแนะนำวิธีปฏิบัติทางพิธีกรรมในชีวิตประจำวันได้ (0.77) รายละเอียดดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32)

ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						3.13 (0.62)
1. สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน	5 (15.60)	15 (46.90)	8 (25.00)	4 (12.50)	0 (0.00)	3.66 (0.90)
2. สามารถแนะนำวิธีปฏิบัติทางพิธีกรรมในชีวิตประจำวันได้	0 (0.00)	15 (46.90)	11 (34.40)	6 (18.80)	0 (0.00)	3.28 (0.77)
3. สามารถแนะนำอาหารพื้นถิ่นในการดำรงชีวิต	3 (9.40)	8 (25.00)	11 (34.40)	10 (31.30)	0 (0.00)	3.13 (0.98)
4. สามารถแต่งกายที่แสดงถึงอัตลักษณ์หรือวัฒนธรรมของตนเอง	1 (3.10)	12 (37.50)	10 (31.30)	8 (25.00)	1 (3.10)	3.12 (0.94)
5. มีความเข้าใจความหลากหลายทางภาษาในท้องถิ่น เช่น ภาษามลายูท้องถิ่น ภาษาอีสาน ภาษาเหนือ เป็นต้น	3 (9.40)	6 (18.80)	13 (40.60)	10 (31.30)	0 (0.00)	3.06 (0.95)
6. สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้	1 (3.10)	5 (15.60)	10 (31.30)	10 (31.30)	6 (18.80)	2.53 (1.08)

ด้านความเสมอภาคทางสังคม พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เลือกปฏิบัติทางเพศต่อบุคคลเพศที่สาม (SD 0.95) รองลงมาคือ ยอมรับความแตกต่างของการประกอบอาชีพในแต่ละบุคคล (SD 0.93) และน้อยที่สุดคือ ยอมรับความหลากหลายทางเพศ (เพศที่สาม) ในสังคมปัจจุบัน (SD 0.72) รายละเอียดดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความเสมอภาคทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32)

ด้านความเสมอภาคทางสังคม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						3.02 (0.67)
1. ยอมรับความแตกต่างของการประกอบอาชีพในแต่ละบุคคล	3 (9.40)	7 (21.90)	16 (50.00)	5 (15.60)	1 (3.10)	3.19 (0.93)
2. ไม่เลือกปฏิบัติทางเพศต่อบุคคลเพศที่สาม	1 (3.10)	9 (28.10)	13 (40.60)	7 (21.90)	2 (6.30)	3.00 (0.95)
3. ยอมรับความหลากหลายทางเพศ (เพศที่สาม) ในสังคมปัจจุบัน	0 (0.00)	6 (18.80)	19 (59.40)	6 (18.80)	1 (3.10)	2.94 (0.72)
4. สามารถปฏิบัติกับผู้ที่มีสถานะทางเพศที่หลากหลาย (เพศที่สาม) อย่างเหมาะสม	0 (0.00)	7 (21.90)	18 (56.30)	5 (15.60)	2 (6.30)	2.94 (0.80)

ภาพรวมรายด้านของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน พบว่าภาพรวมสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง (Mean 3.04, SD 0.41) รายละเอียดดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ภาพรวมรายด้านของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (n = 32)

สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม	Mean	SD	ระดับสมรรถนะก่อนดำเนินการ
1. ด้านความมีน้ำใจ	2.86	0.32	ปานกลาง
2. ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม	2.94	0.38	ปานกลาง
3. ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคม	3.12	0.59	ปานกลาง
4. ความรู้ทางวัฒนธรรม	3.03	0.54	ปานกลาง
5. ด้านทักษะการอยู่ร่วมกัน	3.15	0.64	ปานกลาง

ตารางที่ 27 ภาพรวมรายด้านของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนก่อนดำเนินการ (ต่อ)

สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม	Mean	SD	ระดับสมรรถนะก่อนดำเนินการ
6. ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรม	3.13	0.62	ปานกลาง
7. ด้านความเสมอภาคทางสังคม	3.02	0.67	ปานกลาง
ภาพรวม	3.04	0.41	ปานกลาง

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินกิจกรรม

เมื่อประเมินสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน แล้วจึงดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 1 โครงการ ได้แก่ โครงการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน

ซึ่งสามารถสรุปโครงการมีขั้นตอนและรายละเอียดการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

โครงการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน

วัตถุประสงค์

1) สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

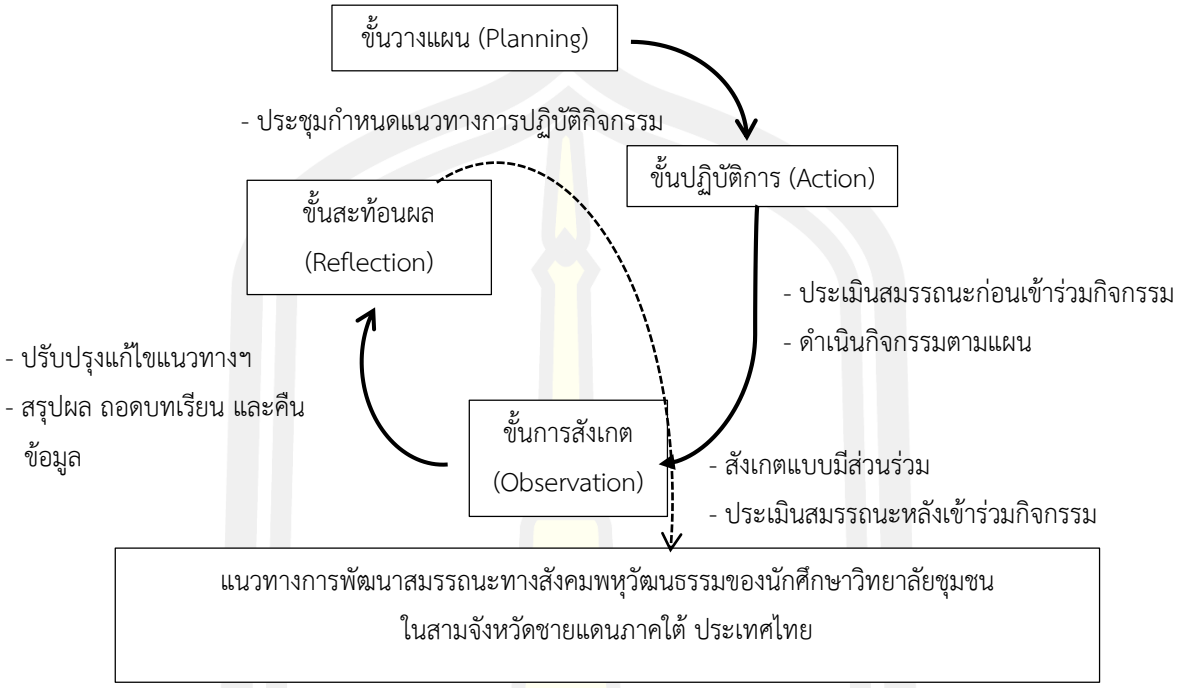
2) สร้างเสริมเจตคติการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

3) พัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติที่ดีกับผู้ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 19 - 20 กุมภาพันธ์ 2565 จำนวนผู้เข้าร่วมเป็นนักศึกษา 32 คน และผู้ร่วมวิจัย 6 คน คือ 1. อาจารย์ผู้สอนประจำของวิทยาลัยชุมชน 2. ตัวแทนผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา 3. ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา/ผู้นำศาสนา

ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 12 - 13 มีนาคม 2565 จำนวนผู้เข้าร่วมเป็นนักศึกษา 32 คน และผู้ร่วมวิจัย 6 คน คือ 1. อาจารย์ผู้สอนประจำของวิทยาลัยชุมชนปัตตานี ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนหรือเคยสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งของหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน จำนวน 4 คน 2. ตัวแทนผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา 3. ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา/ผู้นำศาสนา จำนวน 2 คน

<u>วงรอบที่ 2</u>

ผลของการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย หลังดำเนินการพบว่า ส่วนใหญ่ตอบถูก ข้อคำถามเกี่ยวกับวิธีการที่ดีที่สุดในการเดินทางไปละหมาดวันอีด ข้อคำถามเกี่ยวกับมารยาทของการฟังที่ดี และข้อคำถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการประพฤติตนมีมารยาทในสังคม ร้อยละ 100.0 รองลงมาคือ ข้อคำถามเกี่ยวกับอาชีพ ข้อคำถามเกี่ยวกับอาหารภาคใต้ ข้อคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเป็นศาสนา ข้อคำถามเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ร้อยละ 96.90 และข้อคำถามที่ตอบถูกน้อยที่สุดคือ ข้อคำถามเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน ร้อยละ 43.00 รายละเอียดดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมหลังดำเนินการ (n= 32)

	สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม	ตอบถูก	
		จำนวน	ร้อยละ
1.	วิธีการที่ดีที่สุดในการเดินทางไปละหมาดวันอีด	32	100
2.	มารยาทของการฟังที่ดี	32	100
3.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการประพฤติตนมีมารยาทในสังคม	32	100
4.	อาชีพ	31	96.90
5.	อาหารภาคใต้	31	96.90
6.	องค์ประกอบของการเป็นศาสนา	31	96.90
7.	สิทธิมนุษยชน	31	96.90
8.	ความหมายของอาหารพื้นบ้าน	31	96.30
9.	การปลูกฝังจิตสาธารณะ	30	93.80
10.	ภาษาไทยถิ่นที่มีลักษณะการพูดที่รัวและเร็ว	30	93.80
11.	มนุษย์รวมกันเป็นสังคม	29	90.60
12.	วัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องกับคนในสังคม	29	90.60
13.	ความแตกต่างทางด้านสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรม	29	90.60
14.	ความสำคัญของอาชีพ	29	90.60
15.	การประกอบอาชีพ	29	90.60
16.	มารยาท	29	90.60
17.	ศาสดาของศาสนาซิกข์	28	87.50
18.	ความหมายภาษาถิ่น	28	87.50
19.	วิถีการดำรงชีวิตในสังคม	27	84.40
20.	ศาสนาอิสลามห้ามมุสลิมสักการะบูชา	27	84.40
21.	สังคมที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	27	84.40
22.	แหล่งที่มาของการเปลี่ยนแปลงภายในระบบสังคม	26	81.30
23.	ประเพณีของคนไทย	26	81.30
24.	สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลของคนไทย	26	81.30
25.	ภาษาตระกูลออสโตรเนเซียน	26	81.30
26.	ภาษามาตรฐานกับภาษาไทยถิ่น	26	81.30
27.	ภาษาไทยภาคกลางเป็นภาษามาตรฐาน	26	81.30
28.	ความหมายสังคมมนุษย์	25	78.10
29.	อาหารภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	25	78.10
30.	บาปกำเนิดในศาสนาคริสต์	25	78.10

ตารางที่ 28 สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมหลังดำเนินการ (n= 32)

สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม	ตอบถูก	
	จำนวน	ร้อยละ
31. การสิ้นพระชนม์ของพระเยซูโยถูกตรึงไม้กางเขน	25	78.10
32. วันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ ของคริสต์ศาสนิกชน	25	78.10
33. การทำละหมาดในศาสนาอิสลาม	25	78.10
34. สถานะทางเพศ	25	78.10
35. การเลือกปฏิบัติโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางเพศ	25	78.10
36. ความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม	25	78.10
37. ความสำคัญของการยอมรับความแตกต่างหลากหลายในสังคม	25	78.10
38. มารยาทแบบสากลทางกายแสดงการทักทาย	25	78.10
39. ความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ และสัญชาติ	24	75.00
40. ลักษณะที่สำคัญของวัฒนธรรม	24	75.00
41. “ฮีตสิบสอง”	24	75.00
42. หลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนา	24	75.00
43. เป้าหมายสูงสุดของชีวิตตามหลักศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	24	75.00
44. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่องค์การสหประชาชาติประกาศให้เป็นวันสันติภาพ	24	75.00
45. วันทีปาวลี	24	75.00
46. พิธีสวดกีรตันและอัรดาส	24	75.00
47. ความหมายของ Cyberbully	24	75.00
48. ภาษาไทยถิ่นในภาคต่าง ๆ	24	75.00
49. การสื่อสารทางวัฒนธรรม	24	75.00
50. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน	24	75.00
51. ความช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างบุคคลต่างศาสนา	24	75.00
52. จุดมุ่งหมายสำคัญของการพูดแสดงความคิดเห็น	24	75.00
53. ยุทธวิธีการแก้ไขความขัดแย้ง	24	75.00
54. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม	23	71.90
55. ชาวมุสลิมเชื่อว่าคัมภีร์อัลกุรอาน	23	71.90
56. โมกษะในศาสนาฮินดู	23	71.90
57. วันสำคัญของศาสนา	23	71.90
58. พิธีที่ชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิดกินขนมปังและดื่มไวน์	23	71.90
59. พิธีกรรมประจำบ้าน 12 ประการของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	23	71.90
60. ความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม	23	71.90
61. จิตสาธารณะ	23	71.90

ตารางที่ 28 สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมหลังดำเนินการ (n= 32)

สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม		ตอบถูก	
		จำนวน	ร้อยละ
62.	จิตอาสา	23	71.90
63.	คุณธรรมพื้นฐาน	23	71.90
64.	หลักการปฏิบัติให้ผู้ฟังและผู้ดูคล้อยตามความเห็นของตน	23	71.90
65.	การดำรงชีวิตอยู่ในกลุ่มของสัตว์สังคม	22	68.80
66.	องค์ประกอบโครงสร้างของสังคม	22	68.80
67.	ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงของสังคม	22	68.80
68.	อาหารภาคเหนือ	22	68.80
69.	คำสอนของศาสนาซิกข์	22	68.80
70.	ความขัดแย้ง	22	68.80
71.	อุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน	22	68.80
72.	ลักษณะของการดำรงชีวิตของมนุษย์	21	65.60
73.	คำสอนเรื่องกรรมในพุทธศาสนา	21	65.60
74.	พิธีกรรมของการรับคนเข้าเป็นสมาชิกของสังคมสงฆ์	21	65.60
75.	ปัญหาอันเนื่องมาจากความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย	21	65.60
76.	วินัยพื้นฐานในการทำงาน	21	65.60
77.	การปฏิบัติตนที่แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	21	65.60
78.	ความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และคนต่างชาติที่อยู่อาศัยในประเทศไทย	20	62.50
79.	โครงสร้างทางสังคม	20	62.50
80.	อาหารภาคกลาง	20	62.50
81.	องค์ประกอบของสังคม	19	59.40
82.	ลักษณะของบรรทัดฐาน	19	59.40
83.	องค์ประกอบของสถาบันทางสังคม	19	59.40
84.	ลักษณะสำคัญที่ทำให้ชุมชนมุสลิมแตกต่างจากชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์	19	59.40
85.	การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	19	59.40
86.	ทักษะกระบวนการทำงาน	18	56.30
87.	ความแตกต่างทางภาษาภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	17	53.10
88.	ขนบธรรมเนียม	17	53.10
89.	อคติในการสื่อสารทางวัฒนธรรม	16	50.00
90.	การทำงานร่วมกัน	14	43.00

ระดับสมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน พบว่า หลังจากการพัฒนาสมรรถนะ ระดับสมรรถนะความรู้ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 96.90 รายละเอียดดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ระดับสมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32)

ระดับสมรรถนะความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (61 - 90 คะแนน)	31	96.90
ระดับปานกลาง (31 - 60 คะแนน)	1	3.10
ระดับน้อย (0 - 30 คะแนน)	0	0.00
Mean = 68.22, SD = 4.67, Minimum = 59, Maximum = 76		

สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่ยอมรับการปฏิบัติกิจทางศาสนาของบุคคลอื่นตามความเชื่อ (Mean 4.97, SD 0.18) รองลงมาคือ ช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างบุคคลต่างศาสนา (Mean 4.97, SD 0.18) และน้อยที่สุดคือสามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชนถึงแม้ว่าจะต่างวัฒนธรรม (Mean 3.09, SD 0.64) รายละเอียดดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32)

ด้านความมีน้ำใจ	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						3.88 (0.21)
1. ยอมรับการปฏิบัติกิจทางศาสนาของบุคคลอื่นตามความเชื่อ	31 (96.90)	1 (3.10)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.97 (0.18)
2. ช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างบุคคลต่างศาสนา	24 (75.00)	5 (15.60)	3 (9.40)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.66 (0.65)

ตารางที่ 30 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32)

ด้านความมีน้ำใจ	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
3. สามารถนำเสนอความคิดเห็นและความเชื่อของตนเองทางวัฒนธรรมต่อผู้อื่น	7 (21.90)	21 (65.60)	4 (12.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.09 (0.59)
4. สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ทางวัฒนธรรมของตนเองให้เพื่อนต่างวัฒนธรรม	5 (15.60)	21 (65.60)	6 (18.80)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.97 (0.60)
5. สามารถจัดการความคิด ลดอคติและไม่รังเกียจผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างจากตนเอง	9 (28.10)	13 (40.60)	10 (31.30)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.97 (0.78)
6. สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสันติ	4 (12.50)	22 (68.80)	6 (18.80)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.94 (0.56)
7. สามารถสื่อสารด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน	4 (12.50)	18 (56.30)	10 (31.30)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.81 (0.64)
8. สามารถเสนอแนะความคิดเห็นที่แตกต่างจากเพื่อน	5 (15.60)	15 (46.90)	12 (37.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.78 (0.71)
9. มีจิตอาสา หรือจิตสาธารณะ	3 (9.40)	14 (43.80)	15 (46.90)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.63 (0.66)
10. สามารถสื่อสารทางร่างกาย เช่น การไหว้ การสลาม	3 (9.40)	8 (25.00)	21 (65.60)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.44 (0.67)
11. สามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างศาสนาในโอกาสต่าง ๆ	0 (0.00)	9 (28.10)	23 (71.90)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.28 (0.46)
12. สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชนถึงแม้ว่าจะต่างวัฒนธรรม	0 (0.00)	8 (25.00)	19 (59.40)	5 (15.60)	0 (0.00)	3.09 (0.64)

สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่คิดว่าคนในสังคมย่อมมีความแตกต่างกัน (Mean 4.22, SD 0.87) รองลงมาคือ คิดว่าสังคมย่อมมีความหลากหลายทางเชื้อชาติและความแตกต่างทางชาติพันธุ์ (Mean 4.16, SD 0.77) และที่น้อยที่สุดคือคิดว่าสังคมย่อมมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย (Mean 3.38, SD 0.55) รายละเอียดดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32)

ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						3.91 (0.34)
1. คิดว่าคนในสังคมย่อมมีความแตกต่างกัน	16 (50.00)	7 (21.90)	9 (28.10)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.22 (0.87)
2. คิดว่าสังคมย่อมมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ และความแตกต่างทางชาติพันธุ์	12 (37.50)	13 (40.60)	7 (21.90)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.16 (0.77)
3. คิดว่าพหุวัฒนธรรมที่ดีควรเริ่มตนจากตนเอง	7 (21.90)	21 (65.60)	4 (12.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.09 (0.59)
4. คิดว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมควรมีการปลูกฝังตั้งแต่ตอนเด็ก	9 (28.10)	17 (53.10)	6 (18.80)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.09 (0.69)
5. คิดว่ามนุษย์ทุกคนไม่ว่าเชื้อชาติศาสนาใดย่อมมีความเท่าเทียมกัน มีสิทธิและเสรีภาพเท่ากัน	8 (25.00)	16 (50.00)	25.00 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.00 (0.72)
6. คิดว่าการทำงานเป็นทีมจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	8 (25.00)	14 (43.80)	10 (31.30)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.94 (0.76)

ตารางที่ 31 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32) (ต่อ)

ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
7. คิดว่าคนในแต่ละพื้นที่อาจมีประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองเป็นเรื่องปกติ	8 (25.00)	13 (40.60)	11 (34.40)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.91 (0.78)
8. คิดว่าศาสนาทุกศาสนาย่อมมีหลักการที่สั่งสอนให้คนเป็นคนดี	3 (9.40)	23 (71.90)	6 (18.80)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.91 (0.53)
9. คิดว่าคนย่อมมีความเชื่อด้านภูตผีปีศาจ สิ่งเร้นลับ อำนาจเหนือธรรมชาติ ของตนเองแต่ละพื้นที่	2 (6.30)	18 (56.30)	12 (37.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.69 (0.59)
10. คิดว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทำให้เราได้สิทธิและเสรีภาพในการดำรงชีวิต	5 (15.60)	15 (46.90)	8 (25.00)	4 (12.50)	0 (0.00)	3.66 (0.90)
11. คิดว่าสังคมย่อมมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย	1 (3.10)	10 (31.30)	21 (65.60)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.38 (0.55)

สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่ยอมรับความหลากหลายในชาติพันธุ์และเชื้อชาติ (Mean 4.22, SD 0.75) รองลงมาคือรับฟังแนวคิดทางวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างจากตนเอง (Mean 4.19, SD 0.78) และน้อยที่สุดคือให้คุณค่าและยอมรับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ (Mean 3.38, SD 0.61) รายละเอียดดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32)

ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						3.92 (0.42)
1. ยอมรับความหลากหลายในชาติพันธุ์และเชื้อชาติ	13 (40.60)	13 (40.60)	6 (18.80)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.22 (0.75)
2. รับฟังแนวคิดทางวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างจากตนเอง	13 (40.60)	12 (37.50)	7 (21.90)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.19 (0.78)
3. ให้คุณค่ากับความแตกต่างด้านการบริโภคอาหาร	13 (40.60)	11 (34.40)	8 (25.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.16 (0.81)
4. ให้คุณค่ากับความหลากหลายทางด้านประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติ	12 (37.50)	12 (37.50)	8 (25.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.13 (0.79)
5. ให้ความเสมอภาคกันกับเพื่อนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง	11 (34.40)	12 (37.50)	9 (28.10)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.06 (0.80)
6. ยอมรับความหลากหลายทางด้านภาษา	8 (25.00)	9 (28.10)	15 (46.90)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.78 (0.83)
7. ให้ความสำคัญกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	5 (15.60)	17 (53.10)	8 (25.00)	2 (6.30)	0 (0.00)	3.78 (0.79)
8. ยอมรับความหลากหลายด้านความคิดและความเชื่อทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน	8 (25.00)	11 (34.40)	10 (31.30)	3 (9.40)	0 (0.00)	3.75 (0.95)
9. ยอมรับหลักการทางศาสนาที่แตกต่างจากตนเอง	9 (28.10)	9 (28.10)	11 (34.40)	3 (9.40)	0 (0.00)	3.75 (0.98)
10. ให้คุณค่าและยอมรับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ	2 (6.30)	8 (25.00)	22 (68.80)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.38 (0.61)

สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับค่านิยมการปฏิบัติตนของคนในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Mean 3.84, SD 0.72) รองลงมา คือ มีสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเจอกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง (Mean 3.75, SD 0.62) และน้อยที่สุดคือ มีความรู้ทางด้านข้อปฏิบัติทางศาสนาที่แตกต่างจากศาสนาตนเอง (Mean 3.38, SD 0.91) รายละเอียดดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32)

ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม	ระดับทักษะ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	Mean
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	(SD)
ภาพรวม						3.54 (0.39)
1. มีความรู้เกี่ยวกับค่านิยม การปฏิบัติตนของคนในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม	6 (18.80)	15 (46.90)	11 (34.40)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.84 (0.72)
2. มีสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเจอกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง	3 (9.40)	18 (56.30)	11 (34.40)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.75 (0.62)
3. มีความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของชาติพันธุ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และประเทศไทย	5 (15.60)	12 (37.50)	15 (46.90)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.69 (0.74)
4. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ	4 (12.50)	12 (37.50)	13 (40.60)	3 (9.40)	0 (0.00)	3.53 (0.84)
5. มีความรู้ทางด้านประเพณีท้องถิ่นในภูมิภาคอื่น ๆ ที่แตกต่างจากภูมิภาคที่ตนเองอาศัยอยู่	3 (9.40)	8 (25.00)	21 (65.60)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.44 (0.67)

ตารางที่ 33 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32) (ต่อ)

ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
6. มีความรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม	3 (9.40)	9 (28.10)	19 (59.40)	1 (3.10)	0 (0.00)	3.44 (0.72)
7. มีความรู้ด้านภาษาที่แตกต่างจากภาษาที่ตนเองใช้ในชีวิตประจำวัน	4 (12.50)	8 (25.00)	17 (53.10)	3 (9.40)	0 (0.00)	3.41 (0.84)
8. มีความรู้ด้านการบริโภคอาหารของบุคคลที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง	2 (6.30)	12 (37.50)	15 (46.90)	3 (9.40)	0 (0.00)	3.41 (0.76)
9. มีความรู้ทางด้านข้อปฏิบัติทางศาสนาที่แตกต่างจากศาสนาตนเอง	3 (9.40)	12 (37.50)	11 (34.40)	6 (18.80)	0 (0.00)	3.38 (0.91)

สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านทักษะการอยู่ร่วมกันของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน

พบว่า ส่วนใหญ่สามารถแสดงความเคารพต่อความแตกต่างของบุคคล (Mean 4.34, SD 0.79) รองลงมาคือ สามารถสืบค้นความรู้เพื่อให้เข้าใจถึงความเป็นมาของชาติพันธุ์ตนเองและผู้อื่น (Mean 4.31, SD 0.82) และน้อยที่สุดคือ สามารถจัดการความขัดแย้งของตนเองและผู้อื่น (Mean 3.97, SD 0.65) รายละเอียดดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านทักษะการอยู่ร่วมกันของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32)

ด้านทักษะการอยู่ร่วมกัน	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						4.13 (0.48)
1. สามารถแสดงความเคารพต่อความแตกต่างของบุคคล	17 (53.10)	9 (28.10)	6 (18.80)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.34 (0.79)
2. สามารถสืบค้นความรู้เพื่อให้เข้าใจถึงความเป็นมาของชาติพันธุ์ตนเองและผู้อื่น	17 (53.10)	8 (25.00)	7 (21.90)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.31 (0.82)
3. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักการทางศาสนาที่แตกต่าง	12 (37.50)	14 (43.80)	6 (18.80)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.19 (0.74)
4. สามารถปฏิบัติตนเกี่ยวกับประเพณี และความเชื่อในท้องถิ่นของตนเอง	12 (37.50)	11 (34.40)	9 (28.10)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.09 (0.82)
5. สามารถทำงานเป็นทีมกับเพื่อนหรือคนที่แตกต่างทางวัฒนธรรม	11 (34.40)	12 (37.50)	9 (28.10)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.06 (0.80)
6. สามารถแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับประเพณีและการปฏิบัติในชีวิตประจำวันในบริบทที่แตกต่าง	11 (34.40)	11 (34.40)	10 (31.30)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.03 (0.82)
7. สามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง	13 (40.60)	9 (28.10)	7 (21.90)	3 (9.40)	0 (0.00)	4.00 (1.01)
8. สามารถจัดการความขัดแย้งของตนเองและผู้อื่น	6 (18.80)	19 (59.40)	7 (21.90)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.97 (0.65)

สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่สามารถแต่งกายที่แสดงถึงอัตลักษณ์หรือวัฒนธรรมของตนเอง (Mean 3.91, SD 0.96) รองลงมาคือ สามารถแนะนำอาหารพื้นถิ่นในการดำรงชีวิต (Mean 3.72, SD 0.89) และน้อยที่สุดคือ สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ (Mean 2.88, SD 0.75) รายละเอียดดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32)

ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						3.45 (0.39)
1. สามารถแต่งกายที่แสดงถึงอัตลักษณ์หรือวัฒนธรรมของตนเอง	11 (34.40)	9 (28.10)	10 (31.30)	2 (6.30)	0 (0.00)	3.91 (0.96)
2. สามารถแนะนำอาหารพื้นถิ่นในการดำรงชีวิต	7 (21.90)	11 (34.40)	12 (37.50)	2 (6.30)	0 (0.00)	3.72 (0.89)
3. สามารถแนะนำวิธีปฏิบัติทางพิธีกรรมในชีวิตประจำวันได้	7 (21.90)	10 (31.30)	9 (28.10)	6 (18.80)	0 (0.00)	3.56 (1.05)
4. มีความเข้าใจความหลากหลายทางภาษาในท้องถิ่น เช่น ภาษามลายูท้องถิ่น ภาษาอีสาน ภาษาเหนือ เป็นต้น	3 (9.40)	13 (40.60)	15 (46.90)	1 (3.10)	0 (0.00)	3.56 (0.72)
5. สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน	2 (6.30)	5 (15.60)	19 (59.40)	6 (18.80)	0 (0.00)	3.09 (0.78)
6. สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้	7 (21.90)	14 (43.80)	11 (34.40)	0 (0.00)	0 (0.00)	2.88 (0.75)

สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความเสมอภาคทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เลือกปฏิบัติทางเพศต่อบุคคลเพศที่สาม (Mean 3.97, SD 0.86) รองลงมาคือ ยอมรับความแตกต่างของการประกอบอาชีพในแต่ละบุคคล (Mean 3.94, SD 0.80) และน้อยที่สุดคือ ยอมรับความหลากหลายทางเพศ (เพศที่สาม) ในสังคมปัจจุบัน (Mean 3.78, SD 0.71) รายละเอียดดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านความเสมอภาคทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนหลังดำเนินการ (n=32)

ด้านความเสมอภาคทางสังคม	ระดับทักษะ					Mean (SD)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ภาพรวม						3.90 (0.53)
1. ไม่เลือกปฏิบัติทางเพศต่อบุคคลเพศที่สาม	10 (31.30)	12 (37.50)	9 (28.10)	1 (3.10)	0 (0.00)	3.97 (0.86)
2. ยอมรับความแตกต่างของการประกอบอาชีพในแต่ละบุคคล	8 (25.00)	15 (46.90)	8 (25.00)	1 (3.10)	0 (0.00)	3.94 (0.80)
3. สามารถปฏิบัติกับผู้ที่มีสถานะทางเพศที่หลากหลาย (เพศที่สาม) อย่างเหมาะสม	6 (18.80)	18 (56.30)	8 (25.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.94 (0.67)
4. ยอมรับความหลากหลายทางเพศ (เพศที่สาม) ในสังคมปัจจุบัน	4 (12.50)	18 (56.30)	9 (28.10)	1 (3.10)	0 (0.00)	3.78 (0.71)

สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน หลังการดำเนินการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับสูง (Mean 3.82, SD 0.27) โดยรายด้านที่มากที่สุดคือ ด้านทักษะการอยู่ร่วมกัน (Mean 4.13, SD 0.48) รองลงมาคือ ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม (Mean 3.91, SD 0.34) และน้อยที่สุดคือ ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรม (Mean 3.45, SD 0.39) รายละเอียดดังตารางที่ 37

ตารางที่ 37 สมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน หลังการดำเนินการ (n = 32)

สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม	Mean	SD	ระดับสมรรถนะหลังดำเนินการ
1. ด้านความมีน้ำใจ	3.88	0.21	สูง
2. ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม	3.91	0.34	สูง
3. ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคม	3.91	0.42	สูง
4. ความรู้ทางวัฒนธรรม	3.54	0.39	ปานกลาง
5. ด้านทักษะการอยู่ร่วมกัน	4.13	0.48	สูง
6. ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรม	3.45	0.39	ปานกลาง
7. ด้านความเสมอภาคทางสังคม	3.90	0.53	สูง
ภาพรวม	3.82	0.27	สูง

การเปรียบเทียบสมรรถนะด้านความรู้ของนักศึกษาก่อนและหลังดำเนินการ

การเปรียบเทียบสมรรถนะด้านความรู้ก่อนและหลังดำเนินการ พบว่า สมรรถนะด้านความรู้หลังดำเนินการมีค่าเฉลี่ยมากกว่าก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001) รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 38

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบสมรรถนะด้านความรู้ของนักศึกษาก่อนและหลังการดำเนินการ (n = 32)

สมรรถนะด้านความรู้	n	Mean	SD	t	95%CI	p-value
ก่อนดำเนินการ	32	45.81	7.59	24.382	20.53 – 24.28	<0.001
หลังดำเนินการ	32	68.22	4.67			

การเปรียบเทียบสมรรถนะด้านทักษะของนักศึกษาก่อนและหลังดำเนินการ

การเปรียบเทียบสมรรถนะด้านทักษะของนักศึกษาก่อนและหลังดำเนินการ พบว่า สมรรถนะด้านทักษะหลังดำเนินการมีค่าเฉลี่ยมากกว่าก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001) รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบสมรรถนะด้านทักษะของนักศึกษาก่อนและหลังการดำเนินการ

สมรรถนะด้านทักษะ	n	Mean	SD	t	95%CI	*p*-value
ก่อนดำเนินการ	32	181.00	23.35	27.02	45.36 – 52.77	<0.001
หลังดำเนินการ	32	230.06	15.79			

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection)

การสะท้อนผลหลังจากการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ประกอบไปด้วย นักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน อาจารย์ผู้สอนประจำวิทยาลัยชุมชนปัตตานี ตัวแทนผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้นำศาสนา และนักวิชาการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักศึกษา และผู้วิจัย เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ในวันที่ 4 เมษายน 2565 ซึ่งจากการระดมสมองในการประชุมเชิงปฏิบัติการได้สะท้อนผลจากการศึกษาในครั้งนี้

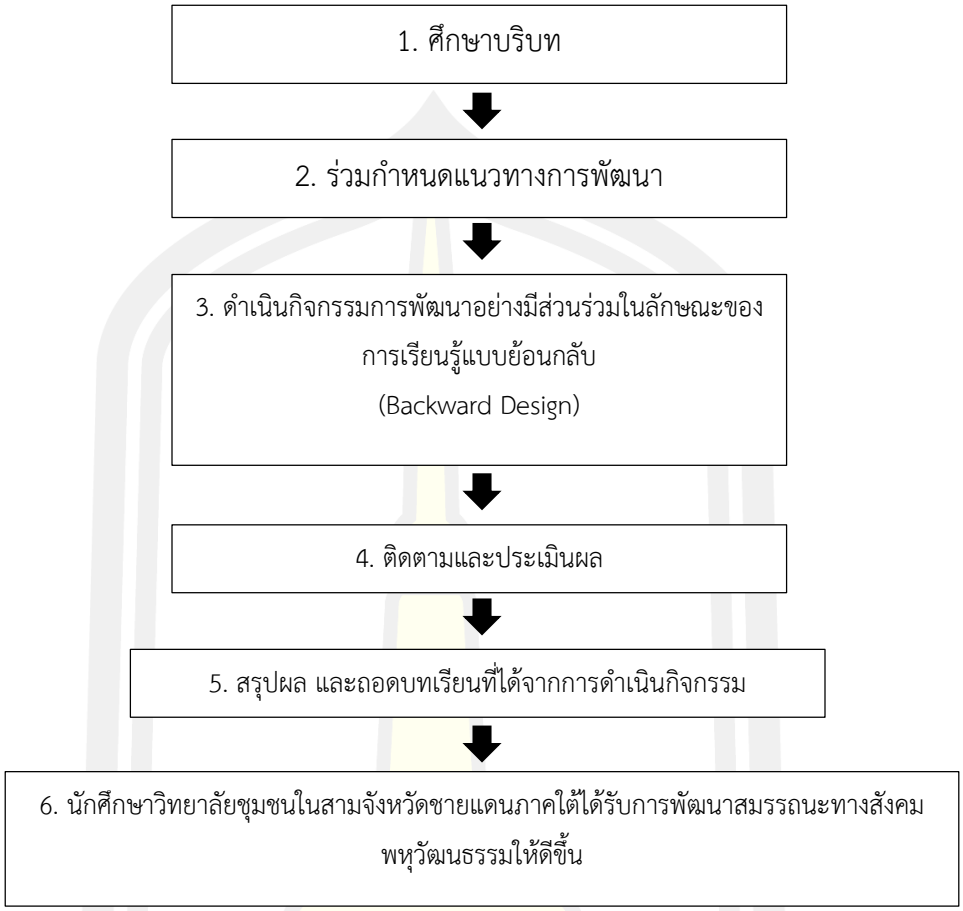
การวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานทุกกิจกรรมของการพัฒนาสามารถสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเกิดกระบวนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพบริบทและวัฒนธรรมของพื้นที่ที่สำคัญ คือ

1) ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยชุมชนปัตตานี มีส่วนช่วยในการดำเนินกิจกรรมของการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน มีการวางแผนร่วมกัน มีการให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมกับกิจกรรม ตั้งแต่ก่อนเริ่มต้นกระบวนการพัฒนา ระหว่างกระบวนการพัฒนา และระยะสิ้นสุดกระบวนการพัฒนา จึงทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ทั้งในส่วนของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนที่เข้าร่วมการวิจัย และคณาจารย์ขอวิทยาลัย ทำให้ทุกคนที่เข้าร่วมกระบวนการทราบในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดำเนิงานในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

2) ตัวแทนผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา และตัวแทนผู้นำศาสนา มีส่วนช่วยในการชี้แนะและให้คำแนะนำประเด็นในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมในส่วนที่มีความจำเป็นที่ต้องให้นักศึกษาเกิดความรู้ และทักษะในการปฏิบัติภายหลังเมื่อสำเร็จการศึกษา และภายใต้เงื่อนไขที่ถูกต้องของหลักการทางศาสนา ซึ่งจากการเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษาได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกิจกรรมของโครงการเกิดความสร้างสรรค์ ความเข้าใจ และสามารถทำงานเป็นทีมโดยยืนบนพื้นฐานของความเข้าอกเข้าใจกัน รวมตลอดจนให้คำแนะนำในประเด็นที่นักศึกษามีข้อสงสัยจากการเข้าร่วมกิจกรรม

3) บทเรียนที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือองค์ความรู้ในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ที่ต้องเสริมสร้างให้นักศึกษามีความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติทางสังคมพหุวัฒนธรรมกับผู้อื่นในสังคม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า สิ่งที่ต้องพัฒนานักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนของวิทยาลัยชุมชน ต้องส่งเสริมสมรรถนะด้านความรู้และทักษะให้กับนักศึกษา ประกอบด้วย หลักการพื้นฐานของความหลากหลายของสังคม วัฒนธรรมกับวิถีชีวิต วันสำคัญและพิธีกรรมตามความเชื่อ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ความแตกต่างระหว่างบุคคล มารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม การสื่อสารและความหลากหลายของภาษาและการทำงานเป็นทีม ซึ่งสาระความรู้ดังกล่าวควรถูกนำมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน หรือนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นรายวิชาสำหรับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความเข้าใจความเป็นพลวัตของสังคม มองคนอื่นอย่างเข้าใจ มีน้ำใจและเคารพในสิทธิและความเสมอภาคระหว่างกัน

สามารถสรุปเป็นแผนภูมิการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ดังนี้

ภาพประกอบที่ 6 สรุปแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ดำเนินการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย โดยรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

การวิจัยสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทและวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

การศึกษาบริบทและองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งขั้นตอนของการวิจัยในระยะที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เพื่อค้นหาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระดับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย และขั้นตอนที่ 3 ศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนานักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม สามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 80 อายุเฉลี่ย 25.06 ปี ศึกษาอยู่ระดับอนุปริญญาปีที่ 3 ร้อยละ 40.50 สาขาปฐมวัย ร้อยละ 37.20 วิทยาลัยชุมชนยะลา ร้อยละ 39.00 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 91.10 สถานภาพโสด ร้อยละ 73 จังหวัดที่เกิดส่วนใหญ่คือจังหวัดปัตตานี ร้อยละ 33.90 ปัจจุบันอาศัยอยู่ที่จังหวัดปัตตานี ร้อยละ 36.70 สามารถใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสารได้ ร้อยละ 100 มีเพื่อนต่างศาสนา ร้อยละ 85.70 มีเพื่อนต่างชาติ ร้อยละ 37.90

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา

ด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 3.90 (SD 0.62) ด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 3.93 (SD 0.67) ด้านเจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นด้านเจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.17 (SD 0.71) ด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.14 (SD 0.66) ด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.12 (SD 0.71) ด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.11 (SD 0.68) ระดับความคิดเห็นภาพรวมด้านสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นภาพรวมด้านสังคมพหุวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 3.96 (SD 0.78)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ประกอบด้วยจำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่

ด้านที่ 1 ความมีน้ำใจ	จำนวน 12 ข้อ
ด้านที่ 2 เจตคติทางพหุวัฒนธรรม	จำนวน 11 ข้อ
ด้านที่ 3 การยอมรับความหลากหลายในสังคม	จำนวน 10 ข้อ
ด้านที่ 4 ความรู้ทางวัฒนธรรม	จำนวน 9 ข้อ
ด้านที่ 5 ทักษะการอยู่ร่วมกัน	จำนวน 8 ข้อ
ด้านที่ 6 การสื่อสารทางวัฒนธรรม	จำนวน 6 ข้อ
ด้านที่ 7 ความเสมอภาคทางสังคม	จำนวน 4 ข้อ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาระดับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย พบว่า

อาจารย์และบุคลากรของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ข้อคิดเห็นอย่างหลากหลายในทัศนะต่าง ๆ ในเรื่องขององค์ประกอบของพหุวัฒนธรรม เช่น ศาสนา ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ชาติพันธุ์ การให้คุณค่าทางวัฒนธรรม ประเพณี สิทธิและเสรีภาพ ความเสมอภาค การอยู่รวมกัน ความหลากหลายทางความคิด ทัศนคติ ความหลากหลายทางภาษา ความเข้าใจและการเอื้ออารีต่อกัน การทำงานร่วมกัน การประกอบอาชีพ และการสื่อสาร เป็นต้น ในโดยที่

มีมุมมองต่อสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าควรประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม สิทธิเสรีภาพ ศาสนา การสื่อสาร การปรับตัวเพื่อที่จะเข้าสังคม ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและการประกอบอาชีพ การคิดวิเคราะห์ การรับสารการส่งสาร การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งในระยะที่ผ่านมานั้นวิทยาลัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้นอกพื้นที่ บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม จัดให้มีกิจกรรมประชาธิปไตยในชั้นเรียน สนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชน สำหรับแผนในการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแผนงานแผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะอยู่ภายใต้โครงการต่าง ๆ และมีกิจกรรมเสริมในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจสังคมที่มีความหลากหลาย และยอมรับความเห็นต่างในการอยู่ร่วมสังคมกับผู้อื่น

ศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนานักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย พบว่า

องค์ประกอบของคำว่าพหุวัฒนธรรม ควรประกอบไปด้วย ศาสนา ความเชื่อ การปฏิบัติศาสนกิจในแต่ละวัน ภาษา การรับประทานอาหาร การประกอบอาชีพ การประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ การอยู่ร่วมกัน การให้เกียรติซึ่งกันการสื่อสารระหว่างกัน สำหรับการจัดกิจกรรมของวิทยาลัยชุมชนในปีที่ผ่านมานั้น พบว่า ประสบกับภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ก็จะเป็นการเรียนออนไลน์ 100% ทำให้กิจกรรมการพัฒนาทักษะด้านนี้น้อยลง แต่ที่ผ่านมาก็จะได้ร่วมกิจกรรมเมาลิดสัมพันธ์ กิจกรรมจิตอาสา อบรมการแต่งกาย กิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน กิจกรรมเกี่ยวกับพระราชา กิจกรรมประเพณีมลายู กิจกรรมอบรมผลิตภัณฑ์ของอาจารย์วิทยาลัยชุมชน และกิจกรรมการแข่งขันมหกรรมวิชาการในระบบออนไลน์ เมื่อสอบถามว่า ในอนาคตถ้ามีการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ควรมีรูปแบบอย่างไร และควรประกอบด้วยกิจกรรมอะไรบ้าง พบว่า ต้องการให้มีการอบรมเรื่องของพหุวัฒนธรรม ศึกษาดูงานในพื้นที่จริง แล้วกลับมาสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน สุดท้ายมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ควรมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักศึกษา และชุมชน โดยเฉพาะพื้นที่ที่วิทยาลัยทำโครงการหรือกิจกรรม ต้องการให้นักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้เรียนรู้บริบทของชุมชน และการทำงานร่วมกับชุมชนหลังจบการศึกษา

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) พัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

วงรอบที่ 1

ขั้นการวางแผน (Plan) โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 จากการเก็บแบบสอบถามสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย และข้อมูลสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมวิจัยตามกลุ่มเป้าหมายเพื่อวางแผนร่วมกันให้ได้แผนปฏิบัติการในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน โดยผู้วิจัยทำหน้าที่วิทยากรกระบวนการกลุ่ม (Facilitator) ดำเนินการประชุมโดยให้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อคิดเห็นพร้อมบันทึกข้อมูลการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน และกำหนดแผนปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความมีน้ำใจ องค์ประกอบด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม องค์ประกอบด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคม องค์ประกอบด้านความรู้ทางวัฒนธรรม องค์ประกอบด้านทักษะการอยู่ร่วมกัน องค์ประกอบด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรม และองค์ประกอบด้านความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จนได้แผนปฏิบัติการการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ที่มีความเหมาะสมและสดคล้องกับบริบทของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนที่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้โดยมีประเด็นในการพัฒนา จำนวน 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมรู้จักฉันรู้จักเธอ กิจกรรมวิถีชีวิตบ้านฉัน กิจกรรมวิถีศรัทธา กิจกรรมรอบตัวเรา กิจกรรมฉันทำได้ เธอทำได้ เราทำได้ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งภายหลังจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว มีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมอีกจำนวน 8 เรื่อง คือ ความหลากหลายของสังคม วัฒนธรรมกับวิถีชีวิต วันสำคัญและพิธีกรรมตามความเชื่อ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ความแตกต่างระหว่างบุคคล มารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม การสื่อสารและความหลากหลายของภาษา การทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน

ขั้นปฏิบัติการ (Action) ร่วมกันสร้างเนื้อหาและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีส่วนร่วมโดยนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาขาสาธารณสุขชุมชนของวิทยาลัยชุมชน ออกแบบกิจกรรมเพื่อการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมรู้จักฉันรู้จักเธอ กิจกรรมวิถีชีวิตบ้านฉัน กิจกรรมวิถีศรัทธา กิจกรรมรอบตัวเรา

กิจกรรมฉันทำได้ เธอทำได้ เราทำได้ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งภายหลังจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ควรมีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมอีกจำนวน 8 เรื่อง คือ ความหลากหลายของสังคมวัฒนธรรมกับวิถีชีวิต วันสำคัญและพิธีกรรมตามความเชื่อ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ความแตกต่างระหว่างบุคคล มารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม การสื่อสารและความหลากหลายของภาษา การทำงานเป็นทีม ตามแนวทางที่ได้จากขั้นตอนของการวางแผน ร่วมถึงการแตกประเด็นในรายละเอียดเล็ก ๆ น้อยที่ตกหล่น เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของการดำเนินกิจกรรม และมีความมีความเข้าใจมากขึ้น

ขั้นการสังเกต (Observation) โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและบันทึก พบว่า นักศึกษาฯ ทุกคนร่วมกันระดมการสืบค้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของตนเอง ในรูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) ตามแผนปฏิบัติการตามเป้าหมายของการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยที่ทุกคนร่วมกันสรุปความเป็นไปได้ร่วมกับอาจารย์ผู้สอนประจำวิทยาลัยชุมชนปัตตานี และตัวแทนผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา/ผู้นำศาสนา เพื่อเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของตนเอง

ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) สรุปแผนกิจกรรมและได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประกอบด้วย แผนปฏิบัติการ เนื้อหาของการเรียนรู้ โดยวิธีการวัดและประเมินการเรียนรู้ได้ออกแบบวิธีการประเมินตามผลที่ได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบและการสัมภาษณ์ของการวิจัยในระยะที่ 1 ในประเด็นที่มาการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในขั้นของการวางแผน และขั้นของการปฏิบัติการสำหรับสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 2 แบบประเมินสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา (ด้านความรู้และสมรรถนะ) ก่อน-หลังการเข้าร่วมกิจกรรม

ส่วนที่ 3 กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 กิจกรรมใหญ่ คือ กิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Active Learning) จำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมรู้จักฉันรู้จักเธอ กิจกรรมวิถีชีวิตบ้านฉัน กิจกรรมวิถีศรัทธา กิจกรรมรอบตัวเรา กิจกรรมฉันทำได้ เธอทำได้ เราทำได้ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน และกิจกรรมบรรยายเสริมความรู้ จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ความหลากหลายของสังคม วัฒนธรรมกับวิถีชีวิต วันสำคัญและพิธีกรรมตามความเชื่อ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค

ความแตกต่างระหว่างบุคคล มารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม การสื่อสารและความหลากหลายของภาษาและการทำงานเป็นทีม ซึ่งได้มาจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมโดยได้ฐานคิดในการกำหนดเป้าหมายมาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

วงรอบที่ 2

ขั้นการวางแผน (Plan) ประชุมแนวทางปฏิบัติตามแผนร่วมกันกับผู้ร่วมวิจัย เพื่อรับทราบและเข้าใจแนวทางร่วมกัน และชี้แจงการปฏิบัติกิจกรรม ร่วมกับนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน โดยกำหนดให้มีกิจกรรมการอบรมจำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 2 วัน โดยในแต่ละครั้งอบรมกันห่าง 2 สัปดาห์ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง 7 องค์ประกอบ ที่ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ในขั้นตอนของวงรอบที่ 1 ได้เป็น 2 กิจกรรมใหญ่ คือ กิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Active Learning) จำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมรู้จักฉันรู้จักเธอ กิจกรรมวิถีชีวิตบ้านฉัน กิจกรรมวิถีศรัทธา กิจกรรมรอบตัวเรา กิจกรรมฉันทำได้ เธอทำได้ เราทำได้ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน และกิจกรรมบรรยายเสริมความรู้ จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ความหลากหลายของสังคม วัฒนธรรมกับวิถีชีวิต วันสำคัญและพิธีกรรมตามความเชื่อ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ความแตกต่างระหว่างบุคคล มารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม การสื่อสารและความหลากหลายของภาษาและการทำงานเป็นทีม ซึ่งตามแผนอบรมเชิงปฏิบัติการ สามารถสามารถสรุปรายละเอียด ดังนี้

วันที่ 1 ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดยในภาคเช้า ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการต้องทำแบบประเมินก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และจะมีการบรรยายให้ความรู้เรื่องความหลากหลายของสังคม พร้อมกับการทำกิจกรรมรู้จักฉันรู้จักเธอ และในภาคบ่าย จะมีกิจกรรมการบรรยาย จำนวน 2 หัวข้อ คือ เรื่องวัฒนธรรมกับวิถีชีวิต และเรื่องศัทธาแห่งหลักสัจธรรม และทำกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมบ้านฉันบ้านเธอ และกิจกรรมวิถีศรัทธา โดยการทำกิจกรรมนั้นจะเป็นกิจกรรมหลังเสร็จสิ้นการบรรยายแต่ละเรื่อง

วันที่ 2 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม จะเป็นกิจกรรมในลักษณะของเกมละลายพฤติกรรม เพื่อสร้างความตื่นตัวให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม และหลังจากนั้นจะเริ่มหัวข้อบรรยายในภาคเช้า ซึ่งในภาคเช้าจะมีการบรรยายความรู้จำนวน 2 เรื่อง คือ เรื่องสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค และเรื่องมารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรม จำนวน 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมรอบตัวเรา และในภาคบ่าย จะมีการบรรยาย จำนวน 2 เรื่อ คือ เรื่องการสื่อสารและความหลากหลายของภาษา และเรื่องการทำงานเป็นทีม และมีกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรมคือ กิจกรรมฉันทำได้ เธอทำได้ เราทำได้ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน และภายหลังจากการอบรมเสร็จ

สิ้น จะมีการสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน และประเมินการเรียนรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ระยะเวลาจำนวน 20 วัน จึงให้มีการประเมินการเรียนรู้

ขั้นปฏิบัติการ (Action) ดำเนินการตามแผนกิจกรรมซึ่งก่อนร่วมกิจกรรมได้ให้นักศึกษาฯ ทำแบบประเมินสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มเป้าหมายนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 84.4 อายุ 19 ปี ร้อยละ 65.50 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 96.90 เกิดที่จังหวัดปัตตานี ร้อยละ 84.40 ภาษาที่สามารถสื่อสารได้ส่วนใหญ่ ภาษามลายูท้องถิ่น ร้อยละ 96.90 และมีเพื่อนต่างศาสนา คือศาสนาพุทธ ร้อยละ 96.90

ระดับสมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยชุมชนปัตตานี จำนวน 32 คน พบว่า ระดับสมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 93.80

ภาพรวมรายด้านของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน พบว่าภาพรวมสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง (Mean 3.04, SD 0.41)

เมื่อประเมินสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน แล้วจึงดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 1 โครงการ ได้แก่ โครงการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม สร้างเสริมเจตคติการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และพัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติที่ดีกับผู้ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการสังเกตผล (Observation) พบว่าหลังจากการพัฒนาสมรรถนะระดับสมรรถนะความรู้ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 96.90 และสมรรถนะด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชน หลังการดำเนินการ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับสูง (Mean 3.82, SD 0.27)

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection) พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ คือ เกิดกระบวนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพบริบทและวัฒนธรรมของพื้นที่ และการได้รับความร่วมมือจาก ผู้บริหาร คณาจารย์ ตัวแทนผู้ใช้บัณฑิต และตัวแทนผู้นำศาสนา และที่สำคัญของกลไกการพัฒนาคือ นักศึกษาของวิทยาลัยชุมชน มีส่วนช่วยในการดำเนินกิจกรรมของการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ การวางแผนร่วมกัน การประสานงาน การให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมกับกิจกรรม ทุกกระบวนการและกิจกรรมของการ

พัฒนา และระยะสิ้นสุดกระบวนการพัฒนา จึงทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันและมีความพร้อมเพรียงและสามัคคี และบทเรียนที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือองค์ความรู้ในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ที่ต้องเสริมสร้างให้นักศึกษามีความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติทางสังคมพหุวัฒนธรรมกับผู้อื่นในสังคม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า สิ่งที่ต้องพัฒนานักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนของวิทยาลัยชุมชน ต้องส่งเสริมสมรรถนะด้านความรู้และทักษะให้กับนักศึกษา ประกอบด้วย หลักการพื้นฐานของความหลากหลายของสังคม วัฒนธรรมกับวิถีชีวิต วันสำคัญและพิธีกรรมตามความเชื่อ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ความแตกต่างระหว่างบุคคล มารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม การสื่อสารและความหลากหลายของภาษาและการทำงานเป็นทีม ซึ่งสาระความรู้ดังกล่าวควรถูกนำมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน หรือนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นรายวิชาสำหรับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความเข้าใจความเป็นพลวัตของสังคม มองคนอื่นอย่างเข้าใจ มีน้ำใจและเคารพในสิทธิและความเสมอภาคระหว่างกัน

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ใช้วิธีการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) จึงอภิปรายผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.2.1 การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาบริบทและวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

พบว่า วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ วิทยาลัยชุมชนปัตตานี วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส และวิทยาลัยชุมชนยะลา เป็นวิทยาลัยชุมชน 3 แห่ง จาก 20 แห่งที่สังกัดสถาบันวิทยาลัยชุมชน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีบทบาทภารกิจในการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญา และระดับประกาศนียบัตร เพื่อส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาของประเทศในเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศสู่ประเทศไทย 4.0 *“คน”* จึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศด้วยการพัฒนาศักยภาพหรือการพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อการสร้างและส่งเสริมสมรรถนะให้กับประชาชนมีขีดความสามารถ ดังนั้นวิทยาลัยชุมชน ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันวิทยาลัยชุมชน พ.ศ. 2558

จึงมุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อตอบโจทย์แห่งการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกคนด้วยการบูรณาการศักยภาพของชุมชน ท้องถิ่น และทรัพยากรของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อร่วมสร้างและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับคนในยุคศตวรรษที่ 21 รวมตลอดถึงสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนเพื่อเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญา สอดคล้องกับ พรชัย เจดามาน (2561) ซึ่งได้สรุปแนวทางการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ยุคประเทศไทย 4.0 ว่าครูต้องมีการบูรณาการกระบวนการเรียนการสอนแบบสหวิชาการเชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการแปลงสู่รูปธรรมให้มีทักษะที่ต้องการในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการบูรณาการในรูปแบบของวิทยาลัยชุมชนนอกจากใช้ทรัพยกรต่าง ๆ ของท้องถิ่นแล้วยังมีความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ทั้งหน่วยงานภาคราชการ และหน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นอาจารย์พิเศษร่วมร่วมจัดการเรียนการสอนถ่ายทอดประสบการณ์จริงเพื่อให้นักศึกษาเกิดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้ในอนาคต วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้ง 3 วิทยาลัยชุมชน เปิดจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรอนุปริญญา จำนวน 10 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการจัดการ สาขาวิชาการท่องเที่ยว สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน สาขาวิชาอิสลามศึกษา ในปีการศึกษา 2564 มีจำนวนนักศึกษา 2,931 คน และจากการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย จำนวน 575 ตัวอย่าง มาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ประกอบด้วยจำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ความมีน้ำใจ ด้านที่ 2 เจตคติทางพหุวัฒนธรรม ด้านที่ 3 การยอมรับความหลากหลายในสังคม ด้านที่ 4 ความรู้ทางวัฒนธรรม ด้านที่ 5 ทักษะการอยู่ร่วมกัน ด้านที่ 6 การสื่อสารทางวัฒนธรรม และด้านที่ 7 ความเสมอภาคทางสังคม องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทยที่สำคัญมีจำนวน 7 องค์ประกอบ ที่มีความสำคัญพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความมีน้ำใจ ประกอบด้วย ความเห็นใจและการมีไมตรีต่อกัน การช่วยเหลือเกื้อกูล การมีจิตอาสา การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ความอ่อนน้อมถ่อมตน การให้กียรติซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยที่ความสามารถทางวัฒนธรรมที่ได้รับความสนใจในการแสดงออกทางพฤติกรรม คือ ความอ่อนน้อมถ่อมตน และความมีน้ำใจ เห็นอกเห็นใจระหว่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (Gottlieb & Shibusawa, 2020) ศึกษาเรื่องผลกระทบของการเห็นอกเห็นใจตนเองต่อความสามารถทางวัฒนธรรม: ผลลัพธ์จากการศึกษาเชิงปริมาณของนักเรียน MSW ที่พบว่า นักเรียนที่มีความเห็นอกเห็นใจตนเองเป็นจะมีความสามารถทางวัฒนธรรมที่สูงขึ้น ซึ่งสะท้อน

ให้เห็นว่าการพัฒนานักศึกษาหรือผู้เรียนให้รู้จักความมีน้ำใจทั้งต่อตนเองและผู้อื่นก็จะส่งผลต่อการเรียนรู้อยู่ร่วมกับคนอื่นด้วยเช่นเดียวกัน และจากการศึกษาของ Tervalon & Murray-García, (1998) เรื่อง ความอ่อนน้อมถ่อมตนทางวัฒนธรรมกับความสามารถทางวัฒนธรรม: ความแตกต่างที่สำคัญในการกำหนดผลลัพธ์การฝึกอบรมแพทย์ในการศึกษาพหุวัฒนธรรม พบว่า ความอ่อนน้อมถ่อมตนทางวัฒนธรรมเป็นกระบวนการของการไตร่ตรองและค้นพบตนเองเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ซื่อสัตย์และเชื่อถือได้ การให้เกียรติกันในบริบทที่แตกต่างทางวัฒนธรรมมีความสำคัญสำหรับการอยู่ร่วมกันในความหลากหลากของสังคม

องค์ประกอบที่ 2 ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย ทัศนคติและมุมมองทางสังคมอย่างหลากหลายในด้านต่าง ๆ เช่น ประเพณี ความเชื่อ ศาสนา การประกอบอาชีพการเมืองการปกครอง แม้แต่เรื่องของความหลากหลายของชาติพันธุ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ Verkuyten & Martinovic (2006) เรื่อง การทำความเข้าใจทัศนคติของพหุวัฒนธรรม: บทบาทของสถานะกลุ่ม การระบุตัวตน มิตรภาพ และอุดมการณ์ที่ชอบธรรม พบว่า ทัศนคติเป็นเรื่องสำคัญที่จะโน้มน้าวความคิดเห็นและเป็นแนวทางของการอยู่ร่วมกับความหลากหลายของสังคมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องของชาติพันธุ์ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Peköz & Gürşimşek (2020) เรื่อง ทัศนคติพหุวัฒนธรรมและความฉลาดทางวัฒนธรรมของครูก่อนวัยเรียน และการศึกษาของ Choi & Kyung-Hwa (2021) เรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น แนวคิดในตนเอง และจิตสำนึกของชุมชนโดยใช้แบบจำลองการเติบโตที่แฝงอยู่ พบว่า การเปลี่ยนแปลงมุมมองทางความคิดย่อมเป็นความฉลาดทางวัฒนธรรมของคน การยอมรับความหลากหลายทางสังคมควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เด็ก

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคม ประกอบด้วย การยอมรับความหลากหลายในสังคมและการอยู่ร่วมกัน การปรับตัวทางสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ Lee & Ciftci (2014) เรื่อง การปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติในเอเชีย: อิทธิพลของบุคลิกภาพพหุวัฒนธรรม ความกล้าแสดงออก ความสามารถทางวิชาการในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม พบว่า ทั้งบุคลิกภาพพหุวัฒนธรรมและความกล้าแสดงออกมีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสื่อกลางโดยการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการศึกษาคล้องกับการศึกษาของ Sungsim & JuSung (2021) เรื่อง วิถีการพัฒนาของการยอมรับหลากหลายวัฒนธรรมของวัยรุ่นเกาหลีโดยใช้แบบจำลองการเติบโตที่แฝงอยู่ พบว่า สำนึกร่วมทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการยอมรับทางสังคม ซึ่งตัวแปรดังกล่าวเป็นปัจจัยพื้นฐานของความสันติสุข โดยเฉพาะการยอมรับความแตกต่างของบุคคล ครอบครัว และสังคม

องค์ประกอบที่ 4 ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย ความรู้ด้านประเพณีท้องถิ่น ภาษา หลักการปฏิบัติทางด้านศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ, (2562) เรื่อง สมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพตามโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สมรรถนะจะเกิดขึ้นจากความรู้ ทักษะและความสามารถทางวัฒนธรรมของบุคคล และสอดคล้องกับการศึกษาของ อนุชิต งามขจรวิวัฒน์ และคณะ (2558) เรื่อง การออกแบบระบบการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาของผู้ปฏิบัติงานด้านพหุวัฒนธรรมและสังคมฐานความรู้ พบว่า การศึกษาทางวัฒนธรรมยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนจีนและไทยในภาคใต้สุดของประเทศไทย และ Wenjia และคณะ (2018) ศึกษาเรื่อง การศึกษาประเมินผล : การเพิ่มความสามารถทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี พบว่า การเพิ่มเนื้อหาทฤษฎีการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะทำให้ระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

องค์ประกอบที่ 5 ด้านทักษะการอยู่ร่วมกัน ประกอบด้วย ความเป็นมาของชาติพันธุ์ ประเพณี ความเชื่อ การจัดการความขัดแย้ง เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างของศาสนา สอดคล้องกับการศึกษาของ Sanmee และคณะ (2021) เรื่อง การอยู่ร่วมกันและสันติภาพบนความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนบ้านไร่ ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า การจะเกิดความเข้าใจระหว่างกันนั้นต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนผ่านวัฒนธรรม ประเพณี และพิธีกรรมต่าง ๆ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Md. Touhidul Islam, Maria Hussain (2020) เรื่อง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ: ภาพสะท้อนของหนังสือเรียนบางเล่มของโรงเรียนที่เลือก พบว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ สามารถช่วยให้นักเรียนมีกระบวนการขัดเกลาทางสังคมและเรียนรู้เกี่ยวกับการเคารพและยอมรับความหลากหลายได้ดียิ่งขึ้น การแสดงภาพให้เห็นถึงวัฒนธรรมและแนวปฏิบัติที่หลากหลายเกิดความเคารพในวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมและการปฏิบัติที่หลากหลายของสมาชิกในสังคมนั้น ๆ

องค์ประกอบที่ 6 ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย การใช้ภาษาไทยหรือภาษาในท้องถิ่นในการสื่อสาร การแสดงออกทางอัตลักษณ์ เช่น การแต่งกาย อาหารพื้นถิ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ Dusi และคณะ (2014) เรื่อง ทักษะ ทัศนคติ ความสามารถเชิงสัมพันธ์และการสะท้อนกลับ: ความสามารถสำหรับสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า การสื่อสารจะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันทางวัฒนธรรม และการศึกษาของ Johnson (2004) เรื่อง การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในด้านสุขภาพ พบว่า การสื่อสารทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ดังนั้นภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้าใจ

องค์ประกอบที่ 7 ด้านความเสมอภาคทางสังคม ประกอบด้วย การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น สถานะทางเพศ การประกอบอาชีพ การไม่ถูกเลือกปฏิบัติ

ซึ่งคนทุกคนต้องการความเท่าเทียมและการปฏิบัติที่เท่าเทียม สอดคล้องกับการศึกษาของ Parekh (1998) เรื่อง ความเท่าเทียมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม อธิบายว่า ความเท่าเทียมกันระหว่างวัฒนธรรมหรือความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคลที่อยู่ในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ต้องมีการถือปฏิบัติที่เท่าเทียมกันเป็นการทั่วไป รวมถึงการได้รับการตอบสนองความต้องการที่เขาควรจะได้รับจากสังคม และการศึกษาของ Nouman (2020) เรื่อง แบบจำลองเพื่อความเข้าใจและส่งเสริมการปฏิบัติตามนโยบายที่มีความสามารถทางวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมในด้านของความเสมอภาคและความยุติธรรมทางสังคม : ระหว่างเสียงข้างมากกับชนกลุ่มน้อย พบว่า การส่งเสริมความเสมอภาคและความยุติธรรมทางสังคม เป็นกลไกในการสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดกระบวนการนโยบาย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิผล

ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นสมรรถนะรอง (Soft Skill) จึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญและปัจจัยร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาให้มีความเข้าใจในความหลากหลายของสังคม และความเสมอภาคของการดำรงชีวิตของคนในสังคม รวมถึงการปลูกฝังแนวความคิดการยอมรับความหลากหลายและความเป็นพลวัตของสังคมโลกแล้วผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นคือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับ Halah Ahmed & McGuire (2015) ที่ได้ข้อสรุปว่า การเตรียมความพร้อมสำหรับเยาวชนในการประกอบอาชีพในอนาคต สิ่งสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนทักษะที่จำเป็นและการเรียนรู้ให้นักเรียน ด้วยการให้ความคิดสร้างสรรค์และการใช้เทคโนโลยี เชื่อมโยงความรู้ในปัจจุบันเข้ากับประสบการณ์ที่แท้จริง สามารถทำงานร่วมกันได้ สามารถบูรณาการสื่อประสมในห้องเรียน และสามารถพัฒนาทักษะด้านวิชาการและสังคม การสื่อสารและการแบ่งปันข้อมูล การจัดระเบียบความคิดและการแสดงความคิดเห็น ควรเน้นความเชี่ยวชาญในวิชาหลักและการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนรู้แบบร่วมมือ สภาพแวดล้อม และการใช้สื่อดิจิทัลในการสอน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ellen Galinsky (2019) ที่พบว่า ทักษะที่จำเป็นต่อความสำเร็จในชีวิต ประกอบด้วย 7 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะด้านการมุ่งเน้นและการควบคุมตนเอง 2) ทักษะด้านทัศนคติและแรงจูงใจ 3) ทักษะด้านการสื่อสารการพูด การอ่าน การเขียน 4) ทักษะด้านความสัมพันธ์ 5) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ 6) ทักษะด้านการยอมรับ และ 7) ทักษะด้านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และ The World Health Organization Identified (1999) ได้ระบุไว้ว่า ทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการจัดระเบียบชีวิตตนเองที่จะส่งผลต่อการศึกษา มี 6 ด้านดังนี้ 1) ทักษะด้านการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ 2) ทักษะด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา 3) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) ทักษะด้านการรับรู้ตนเองและการเอาใจใส่ 5) ทักษะด้านความกล้าแสดงออก และการควบคุมตนเอง และ 6) ทักษะด้านความยืดหยุ่นและความสามารถในการรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันมีทักษะชีวิตที่จำเป็น

เพิ่มขึ้นอีกคือ ทักษะการเจรจาต่อรอง และทักษะความเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม และทักษะชีวิตที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะด้านความสามารถและความเต็มใจที่จะเรียนรู้ ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้และผลการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เห็นจุดเน้นและอัตลักษณ์ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ และนำมาบูรณาการในการพัฒนาค่านิยมหรือจุดเน้นที่เป็นอัตลักษณ์ของคน เช่น ประเทศมาเลเซียกับอินโดนีเซียที่นำเอาหลักคุณธรรมและจริยธรรมหรือการยึดมั่นในศาสนามาบรรจุในกรอบทักษะ (Education Performance and Delivery Unit (PADU), 2019; Ministry of Education and Culture, 2019) และประเทศสิงค์โปร์ที่นำเสนอกรอบที่แสดงให้เห็นถึงการสร้างบุคคลให้มีความเป็นผู้นำ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคม (Ministry of Education Singapore, 2018) ซึ่งประเทศไทยก็นำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาและพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การบูรณาการค่านิยมและอัตลักษณ์ของประเทศเข้าไปในกรอบทักษะจะทำให้สถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติเห็นแนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น (มูฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮีย์ และคณะ, 2563)

5.2.2 การวิจัยระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) พัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ซึ่งการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ใช้แนวคิดของ Kemmis, S & McTaggart (1988) ดำเนินการตามกรอบแนวคิด 4 ขั้นตอน พบว่า กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ผู้ร่วมวิจัย และนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาขาสาธารณสุขชุมชนของวิทยาลัยชุมชน เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการจนสิ้นสุดกระบวนการ สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติพัทธ์ เอี่ยมรอด และพิมเพ็ญ เจนอักษร (2559) ศึกษาสมรรถนะของนักวิชาการสาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พบว่าการทำงานเป็นทีมและประสานเครือข่าย จะทำให้เกิดความสำเร็จ อีกทั้งยังสอดคล้องกับปริทัศน์ เจริญช่าง และคณะ (2559) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชนของนักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิไทย พบว่าการประสานความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม มีความยืดหยุ่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นซึ่งส่งผลให้สามารถทำงานร่วมกับบุคคลและชุมชนได้

ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาขาสาธารณสุขชุมชนของวิทยาลัยชุมชน มีส่วนร่วมในการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมรู้จักฉันรู้จักเธอ กิจกรรมวิถีชีวิตบ้านฉัน กิจกรรมวิถีศรัทธา กิจกรรมรอบตัวเรา กิจกรรมฉันทำได้ เธอทำได้ เราทำได้ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งภายหลังจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ควรมีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมอีกจำนวน 8 เรื่อง คือ ความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมกับวิถีชีวิต วันสำคัญและพิธีกรรมตามความเชื่อ สิทธิ เสรีภาพ

และความเสมอภาค ความแตกต่างระหว่างบุคคล มารยาทในสังคมพหุวัฒนธรรม การสื่อสารและความหลากหลายของภาษา การทำงานเป็นทีม เพื่อให้มีความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ชนานาถ สุ่มมาตย์ และงามลมัย ผิวเหลือง (2559) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคมพหุวัฒนธรรมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่มีทักษะชีวิตจะการเห็นคุณค่าในตนเอง มีทักษะการทำงานเป็นทีม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคมพหุวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน ก็จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการมีอำนาจในตน รวมตลอดจนความสามารถพิเศษด้านมิติสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ๆ และติดต่อสัมพันธ์ ซึ่งมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคมพหุวัฒนธรรมโดยรวมของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 42.5 (R2 = .425)

ผลจากการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมทำให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัย ที่ควรประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ความมีน้ำใจ ด้านที่ 2 เจตคติทางพหุวัฒนธรรม ด้านที่ 3 การยอมรับความหลากหลายในสังคม ด้านที่ 4 ความรู้ทางวัฒนธรรม ด้านที่ 5 ทักษะการอยู่ร่วมกัน ด้านที่ 6 การสื่อสารทางวัฒนธรรม และด้านที่ 7 ความเสมอภาคทางสังคม เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจของนักศึกษา และตระหนักถึงเกิดความเสมอภาคในสังคม การไม่เลือกปฏิบัติ และไม่ตีตราต่อผู้ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยอาจจัดการเรียนในรูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) ซึ่ง Wenjia et al., (2018) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาและประเมินผลระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ใช้วิธีการโดยประชุมเชิงปฏิบัติการที่ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายภายในหนึ่งวัน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม พบว่า พยาบาลที่เข้าร่วมมีระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในคะแนนรวม ($p < .001$) รวมทั้งองค์ประกอบของการรับรู้ทางวัฒนธรรม ($p = .003$) ความรู้ทางวัฒนธรรม ($p < .001$) ความเข้าใจทางวัฒนธรรม ($p = .007$) และทักษะทางวัฒนธรรม ($p < .001$) แต่ไม่ใช่ในแง่การตอบสนองทางวัฒนธรรม ซึ่งคงการติดตามประเมินผลที่ระยะ 1 เดือน และ 3 เดือน โดยภาพรวมผู้เข้าร่วมพึงพอใจกับการประชุมเชิงปฏิบัติการและกระบวนการนี้ และ Mokel & Canty (2020) ศึกษาการสอนสมรรถนะทางวัฒนธรรมแบบสอดแทรกรูปแบบออนไลน์กับนักศึกษาพยาบาลระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายผลการเรียนรู้ของการสอดแทรกทางการศึกษาแบบสั้น ๆ ที่ใช้ในการสอนสมรรถนะทางวัฒนธรรมรูปแบบออนไลน์ให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักสูตร Leininger’s enabler ในชั้นเรียนออนไลน์ สามารถส่งผลต่อสมรรถนะทางวัฒนธรรม ด้านความรู้ ความตระหนักและความสามารถในการส่งเสริมสุขภาพผ่านการจัดการข้อมูลบริบททางวัฒนธรรม และสามารถช่วยปรับปรุงการ

จัดบริการให้กับผู้ป่วยได้อย่างมีคุณภาพต่อไป ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย จำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในอนาคตต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1) เสนอให้วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะให้กับนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชน ตามองค์ประกอบที่ 1 ด้านความมีน้ำใจ ซึ่งองค์ประกอบนี้ส่งผลต่อสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นองค์ประกอบแรกของการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยเฉพาะในเรื่องของกิจกรรมอาสาต่าง ๆ และกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีจิตสาธารณะต่อสังคมและชุมชน แต่ทั้งนี้วิทยาลัยชุมชนควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบรองลงมา ทั้งองค์ประกอบที่ 2 - 7 เพราะเป็นองค์ประกอบที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมที่ดีของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ทำให้ภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วนักศึกษาจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ในสังคม ซึ่งเป็นสมรรถนะรองที่สำคัญในยุคของโลกศตวรรษที่ 21

2) เสนอให้วิทยาลัยชุมชนกำหนดรายวิชาเลือกให้ของวิทยาลัยชุมชนได้เรียนรู้เพื่อการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชน ซึ่งเป็นสมรรถนะที่จำเป็นต่อความรู้ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การอยู่ร่วมกันของนักศึกษา รวมตลอดถึงการมีทักษะในการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุข

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ทราบถึงองค์ประกอบและวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง สำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน

2) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบที่น่าสนใจ เช่น องค์ประกอบด้านความมีน้ำใจ เพื่อค้นหารากฐานขององค์ความรู้ที่แฝงเร้นในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรกต ขาวสะอาด. (2559). *สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 8 โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน)*. กระทรวงศึกษาธิการ.

กฤตวรรณ คำสม. (2557). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา: จิตวิทยาสำหรับครู*. อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

กฤติธี ศรีเกตุ. (2560). การวิเคราะห์การเมืองตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม ในแผนกิจกรรมการศึกษาชุด วิชา 81713 การวิเคราะห์การเมือง. *ชุดวิชา 81713 การวิเคราะห์การเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

กิตติ รัตนฉายา. (2535). *ดับไฟใต้*. กรุงเทพ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ. (2559). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 8(3)*.

กิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ. (2562). สมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพตามโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารวิชาการแพทย์*, *33*(3), 517–528.

เกษม เพ็ญภินันท์ Alexandra Denes และรัตนา โตสกุล. (2552). ความโกลาหลของวัฒนธรรมศึกษา. *รวมบทความจากการประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยาครั้งที่ 7 ยกเครื่องเรื่องวัฒนธรรมศึกษา*.

ครองชัย หัตถา. (2550). *ประวัติศาสตร์ปัตตานี สมัยอาณาจักรโบราณถึงการปกครอง 7 หัวเมือง*. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ฆนัท ธาตุทอง. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง : การศึกขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

จรีลักษณ์ รัตนาพันธ์. (2557). *ทักษะทางสังคม*. http://jareeluk.blogspot.com/2014/09/blog-post_27.html

จำนง อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ. (2540). *สังคมวิทยา*. กรงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยาและมนษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จุฑามาศ เอี่ยมวุฒิวัฒนา และศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์. (2560). สมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพแผนกสูติกรรมในโรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, *4*(3), 14–28.

ชนานาถ สุ่มมาตย์ และงามลมัย ผิวเหลือง. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคมพหุวัฒนธรรมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. *วารสารวิจัย มข. มส. (บศ.)*, 2, 6–19.

ชลลดา ติยะวิสุทธิ์ศรี และคณะ. (2559). การพยาบาลพหุวัฒนธรรม: สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับพยาบาลไทยในอนาคต. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 1, 8–15.

ชุตินันท์ จันทรเสนานนท์. (2553). *การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชุติมา ทัศโร และคณะ. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมในรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยหาดใหญ่. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 15, 135–143.*

ฐิติกร ทองสุกใส และคณะ. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารหาดใหญ่วิชาการ, 18(1).*

ดุสิต หวันเหล็ม. (2552). *การพัฒนาแนวคิดวัฒนธรรมสมานฉันท์ของสังคมพหุวัฒนธรรมตามทรรศนะของตำรวจตระเวนชายแดนที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. สงขล : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เทื้อน ทองแก้ว. (2558). *สมรรถนะ : หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ธีระดา ภิญโญ. (2555). *เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบสำหรับงานวิจัย*. นนทบุรี: หจก. เฟิร์นข้าหลวง พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

นงนุช โรจนเลิศ. (2561). *รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาสมรรถนะเชิงการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นิยพรรณ (ผลวัฒนะ) วรรณศิริ. (2550). *มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: เอ็กซเปอร์เน็ท.

บัณฑิต ไกรวิจิตร. (2563). พหุนิยมทางวัฒนธรรมในช่วงเวลาวิกฤติ (Multiculturalism during Critical Times). *วารสารไทยคดีศึกษา*, 17(1).

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.

บุศย์รินทร์ อารยะธนิตกุล. (2557). แนวคิดการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 15(3), 49–57.

ปริทัศน์ เจริญช่าง และคณะ. (2559). สมรรถนะวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชนของนักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิไทย. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 26(1).

ปรีชาชาญ แก้วนุ้ย. (2556). *การผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ปิยะ กิจถาวร. (2547). *วิจัยชาวบ้านในบริบทของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชุมชนชายแดน*.

ปุญญพัฒน์ ไชยเมล์. (2557). *วิธีการวิจัยทางสาธารณสุข*. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

พรชัย เจดามาน. (2561). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ศตวรรษที่ 21 : ไทยแลนด์ 4.0*. http://www.emld-rmu.com/index.php/article1/9-articles/142-21-4-0

พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม และคณะ. (2562). การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย กรณีศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารมหาจุฬาวิชาการ*, 6(2), 46–59.

เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2549). *หลักการและการใช้สถิติการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางการพยาบาล*. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.

มัญชรี โชติรสฐิติ. (2556). *การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักเรียนไทยในต่างประเทศ*. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารประยุกต์ คณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มูฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮีย์ และคณะ. (2563). พฤติกรรมการสอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณในผู้เรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชา การสอนอิสลามศึกษาในพื้นที่บริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 11(1), 15–34.

เมตตา วิวัฒนานุกูล. (2548). *การสื่อสารต่างวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เมธาวี ขติยะสุนทร. (2555). *วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์ภาคใต้ที่รายงานในข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันประชานิยมของไทย*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เย็นจิตร ถิ่นขาม และมณีมัย ทองอยู่. (2552). การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมข้ามพรมแดนในการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างหญิงไทยกับชายญี่ปุ่น. *วารสารวิจัย มข. (บศ.)*, 9(4).

เยาวดี สุวรรณนาคะ และคณะ. (2559). รูปแบบการพัฒนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวัฒนธรรมสำหรับอาจารย์และนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. *Journal of Nursing and Health Care*, 34(4), 162–171.

รสสุคนธ์ เนาวบุตร. (2557). *แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนบ้านป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รัตติยา สาและ. (2544). *การปฏิสัมพันธ์ระหว่างศาสนิกที่ปรากฏในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

ราชกิจจานุเบกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. ราชกิจจานุเบกษา.

ราชกิจจานุเบกษา. (2558). *พระราชบัญญัติสถาบันวิทยาลัยชุมชน พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. ราชกิจจานุเบกษา.

ลดาวัลย์ แก้วศรีนวล. (2554). *การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ต่างสำเนียงแต่เสียงเดียวกัน*.

วรรณวิไล ใจเกลี้ยง. (2550). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม กรณีศึกษา : ชาวมอแกนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ในรายวิชา ส 32101 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหินลาด*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิภาพรรณ พินลา. (2559). แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับครูในยุคศตวรรษที่ 21. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 9(1), ม.ค.-เม.ย.

วิริยะ บุญยะนิวาสน์ และคณะ. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ศรีสมพร สุขวงศา. (2551). การปรับตัวทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทแดงบ้านโพนทอง เมืองนาทรายทอง นะคอนหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศิริจิต สุนันต๊ะ. (2556). สถานะการโต้แย้งเรื่องพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 32(1), 5–30.

ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ และคณะ. (2551). *สมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้*.

ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2549). *การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของผู้หญิงชนบท ในเขตจังหวัดอุดรธานี*.

สถาบันวิทยาลัยชุมชน. (2561). *ยุทธศาสตร์สถาบันวิทยาลัยชุมชนระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580).*

สถาบันวิทยาลัยชุมชน. (2564). *ระบบบริการการศึกษาวิทยาลัยชุมชน ด้านทะเบียน วัดผลและประเมินผลนักศึกษา*.

สำนักงานข้าราชการพลเรือน. (2548). *เอกสารประกอบการสัมมนา สมรรถนะของข้าราชการ*. สื่อออนไลน์.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). *ความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2560*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์ จำกัด.

สิทธิพงศ์ นกแอนหมาน. (2559). *สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2555). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.

สุธิดา หอวัฒนกุล. (2553). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพของบัณฑิตในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัตรา สุภาพ. (2522). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุไรยา วานิ และมะรอนิง สาแลมิง. (2557). การอยู่ร่วมกันของชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม กรณีศึกษา ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 4(1), ก.ย. 2556-ก.พ. 2557.

สุวรี ฤกษ์จารี. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะพหุวัฒนธรรมกับเจตคติต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในภูมิภาคอาเซียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิศวกรรมศาสตร์และสาขาการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิกอาเซียน. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, *6*(3).

อมร รอดคล้าย และคณะ. (2548). *รายงานวิจัยเรื่อง การจัดระบบบริการสุขภาพในภาวะวิกฤติ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.).

อมรา พงศาพิชญ์. (2541). *วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา พงศาพิชญ์. (2542). *ความหลากหลายทางวัฒนธรรม : กระบวนทัศน์และบทบาทในประชาสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมาวสี อัมพันศิริรัตน์ และคณะ. (2550). *การดูแลอย่างเอื้ออาทรของนักศึกษาพยาบาลต่างวัฒนธรรม: มุมมองของพุทธและมุสลิม*.

อรุณ จิรวัฒน์กุล. (2553). *สถิติทางวิทยาศาสตร์สุขภาพเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

อังคณา จิรโรจน์. (2558). การศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของอาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, *23*(6).

อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์. (2553). *สมรรถนะการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซนเตอร์.

Boam, R and Sparrow, P. (1992). *Designing and Achieving Competency: A Competency-based Approach to Developing People and Organizations*. McGraw-Hill Book Co Ltd.

Boyatzis, R. (2008). Competencies in the 21st century. *Journal of Management Development*, 27. https://doi.org/10.1108/02621710810840730.

Campinha-Bacote, J. (2002). The Process of Cultural Competence in the Delivery of Healthcare Services: A Model of Care. *Journal of Transcultural Nursing*. https://doi.org/10.1177/10459602013003003

Choi, E. J., & Kyung-Hwa, L. (2021). Analysis of Longitudinal Relationship among Elementary and Middle School Students' Multicultural Acceptance, Self-concept, and Community Consciousness using the Latent Growth Model. *International Electronic Journal of Elementary Education*, *13*(4 SE-Articles).

Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A first Course in Factor Analysis*.

Creswell, J. W., & Clark, V. L. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research* (2nd ed.). Thousand Oaks: SAGE Publications.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297–334. https://doi.org/10.1007/BF02310555

David D. Dubois and William J. Rothwell. (2004). *Competency-Based Human Resource Management*. California: Davies-Black Publishing.

Dusi, P., Messetti, G., & Steinbach, M. (2014). Skills, Attitudes, Relational Abilities & Reflexivity: Competences for a Multicultural Society. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 112, 538–547. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1200

Education Performance and Delivery Unit (PADU). (2019). *6 Student Aspirations*.

Ellen Galinsky. (2019). *Teaching Kids Life Skills: 7 Essential Life Skills to Help Your Child Succeed "Mind in the Making."*

Gottlieb, M., & Shibusawa, T. (2020). The Impact of Self-Compassion on Cultural Competence: Results From a Quantitative Study of MSW Students. *Journal of Social Work Education*, 56(1), 30–40. https://doi.org/10.1080/10437797.2019.1633976

Halah Ahmed, A., & McGuire, P. (2015). 21st Century Standards and Curriculum: Current Research and Practice. *Journal of Education and Practice*, *6*(6), 150–155.

Internal Security Operations Command. (2017). *Strategy for the internal security operations command 2017-2021*. Online.

Johnson, M. R. D. (2004). Cross-cultural communication in health. *Clinical Cornerstone*, *6*(1), 50–52. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S1098-3597(04)90007-5

Kemmis, S & McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planer* (3 nd). Victoria: Deakin University.

Lee, J. yeon, & Ciftci, A. (2014). Asian international students' socio-cultural adaptation: Influence of multicultural personality, assertiveness, academic self-efficacy, and social support. *International Journal of Intercultural Relations*, *38*(1), 97–105. https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2013.08.009

Lyle M. Spencer Jr. and Signe M. Spencer. (1993). *No Title*. New York: John Wiley & Sons.

Mason, R. (2006). Literacy in the digital age. *British Journal of Educational Technology*, *37*(2), 315–315. https://doi.org/10.1111/j.1467-8535.2006.00602_10.x

McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for "intelligence." *American Psychologist*, *28*(1), 1–14. https://doi.org/10.1037/h0034092

Md. Touhidul Islam, Maria Hussain, S. R. K. O. (2020). CULTURAL DIVERSITY AND PEACEFUL COEXISTENCE: A REFLECTION ON SOME SELECTIVE SCHOOL TEXTBOOKS. *Social Science Review*, *37*(2).

Milton M. Gordon. (1964). *Assimilation in American Life: The Role of Race, Religion and National Origins by Milton M. Gordon (1964-12-31)*. Oxford University Press.

Ministry of Education and Culture. (2019). *Movement for Empowering the Character Education (Gerakan Penguatan Pendidikan Karakter: PPK)*.

Ministry of Education Singapore. (2018). *21st Century Competencies*.

Mokel, M. J., & Canty, L. (2020). Educational outcomes of an online educational intervention teaching cultural competency to graduate nursing students. *Nurse Education in Practice*, *46*, 102832. https://doi.org/10.1016/j.nepr.2020.102832

Ngamkajonviwat, A., Atisabda, W., Kaosaiyaporn, O., & Churngchow, C. (2015). Instructional System Design for Worker Education in Multicultural and Knowledge-based Society. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *174*, 2355–2360. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.900

Nouman, H. (2020). Between Majority and Minority: A Model for Understanding and Promoting Culturally Competent Policy Practice in Multicultural Societies. *The British Journal of Social Work*, *50*(2), 506–524. https://doi.org/10.1093/bjsw/bcz144

Parekh, B. (1998). Equality in a multicultural society. *Citizenship Studies*, *2*(3), 397–411. https://doi.org/10.1080/13621029808420691

Peköz, Ç., & Gürşimşek, A. I. (2020). Multicultural attitudes and cultural intelligence of preschool teachers. *Journal for Multicultural Education*, *14*(1), 45–60. https://doi.org/10.1108/JME-05-2019-0043

Sanmee, W., Pharcharuen, W., Uthaphan, P., Phutchu, S., & Thongputtamon, N. (2021). Coexistence and peace based on diversity in a multicultural society: Case study of ban rai community, Soppong sub-districy, Pang Mapha district Mae Hong Son province. *Linguistics and Culture Review*, *5*(S3 SE-), 1020–1031. https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS3.1789

Sungsim, L., & JuSung, J. (2021). Developmental Trajectory of Korean Adolescents' Multicultural Receptivity Applying a Latent Growth Model. *International Electronic Journal of Elementary Education*, *13*(4), 479–489.

Swihart, D. L., Yarrarapu, S. N. S., & Martin, R. L. (2021). Cultural Religious Competence In Clinical Practice. *StatPearls*.

Tervalon, M., & Murray-García, J. (1998). Cultural Humility Versus Cultural Competence: A Critical Distinction in Defining Physician Training Outcomes in Multicultural Education. *Journal of Health Care for the Poor and Underserved*, *9*(2), 117–125. https://doi.org/10.1353/HPU.2010.0233

Van Bohemen, S. (2021). Doing culture and diversity justice: Using peer-to-peer ethnography in research on young people, ethnicity and sexuality. *Poetics*. https://doi.org/10.1016/J.POETIC.2021.101615

Verkuyten, M., & Martinovic, B. (2006). Understanding multicultural attitudes: The role of group status, identification, friendships, and justifying ideologies. *International Journal of Intercultural Relations*, *30*(1), 1–18. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2005.05.015

Wang, Y., Xiao, L. D., Yan, P., Wang, Y., & Yasheng, A. (2018). Nursing students' cultural competence in caring for older people in a multicultural and developing region. *Nurse Education Today*, *70*, 47–53. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.08.012

Wenjia, L., Teresa, E. S., & and Rosanna, M. (2018). Increasing undergraduate nursing students'cultural competence: an evaluation study. *Global Health Research and Policy*, *3*(7).

Yehudi A. Cohen. (1974). *Culture as Adaptation.In Cohen A. Yehudi. Man in Adaptation the Cultural Present* (2nd ed.). Chicago: ALDINE Publishing Company.

Zulaeha, I. (2013). Innovation Models of Indonesian Learning in Multicultural Society. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *103*, 506–514. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.10.367

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เลขที่แบบสอบถาม ID .....

แบบสอบถาม

สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

<u>คำชี้แจง</u>

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาวิทยานิพนธ์ ของนิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำไปสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน

2. แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน จำนวน 60 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน จำนวน 1 ข้อ

3. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกข้อและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลส่วนบุคคลที่รวบรวมครั้งนี้จะเก็บเป็นความลับเฉพาะและรายงานเฉพาะภาพรวมเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อผู้เข้าร่วมการวิจัย ผลการศึกษาที่ได้จะนำไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน

ขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

นายนพดล ทองอร่าม
นิสิตสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ❑ หรือกรอกข้อมูลในช่องว่าง

1. เพศ

❑ 1. ชาย ❑ 2. หญิง

2. อายุ.....ปีบริบูรณ์

3. ชั้นปีที่กำลังศึกษา

❑ 1. ปีที่ 1 ❑ 2. ปีที่ 2 ❑ 3. ปีที่ 3

4. สาขาวิชาที่กำลังศึกษา

❑ 1. อิสลามศึกษา ❑ 2. การปกครองท้องถิ่น

❑ 3. คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ❑ 4. การศึกษาปฐมวัย

❑ 5. สาธารณสุขชุมชน ❑ 6. การจัดการทั่วไป

❑ 7. การพัฒนาชุมชน ❑ 8. เทคโนโลยีการเกษตร

❑ 9. การบัญชี ❑ 10. การท่องเที่ยว

5. วิทยาลัยชุมชนที่ศึกษา

❑ 1. ปัตตานี ❑ 2. ยะลา ❑ 3. นราธิวาส

6. ศาสนาที่นับถือ

❑1. อิสลาม ❑ 2. พุทธ ❑ 3. คริสต์ ❑4. อื่น ๆ ระบุ.....

7. สถานภาพสมรส

❑ 1. โสด ❑2. สมรส ❑ 3. หย่า/แยกกันอยู่ ❑ 4. หม้าย

8. จังหวัดที่เกิด

❑ 1. จังหวัดปัตตานี ❑ 2. จังหวัดยะลา

❑ 3. จังหวัดนราธิวาส ❑ 4. อื่น ๆ ระบุ.....

9. ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัด (ระบุ) .....

10. ภาษาที่สามารถใช้สื่อสารได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

❑ 1. ไทยถิ่นใต้ ❑ 2. ไทยอีสาน ❑ 3. ไทยเหนือ

❑ 4. ไทยกลาง ❑ 5. มลายูท้องถิ่น ❑ 6. มลายูกลาง

❑ 7. อังกฤษ ❑ 8. อาหรับ ❑ 9. ภาษาอื่น ๆ ระบุ.....

11. การมีเพื่อนต่างศาสนิก

❑ 1. ไม่มี ❑ 2. มี ระบุ.....

12. การมีเพื่อนต่างชาติ

❑ 1. ไม่มี ❑ 2. มี ระบุ.....

<u>ส่วนที่ 2</u> ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยให้ความหมายของระดับความคิดเห็น ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4 หมายถึง เห็นด้วย
3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม					
1.1 ความรู้ทางด้านศาสนาที่แตกต่างจากศาสนาตนเอง					
1.2 ความรู้ทางด้านประเพณีท้องถิ่นในภูมิภาคอื่น ๆ ที่แตกต่างจากภูมิภาคที่ตนเองอาศัยอยู่					
1.3 ความรู้ด้านอาหารการกินของบุคคลที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง					
1.4 ความรู้ด้านภาษาที่แตกต่างจากภาษาที่ตนเองใช้ในชีวิตประจำวัน					
1.5 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ					
1.6 ความรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ					
1.7 ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อของบุคคลทางด้านภูตผี ปีศาจ สิ่งเร้นลับ อำนาจเหนือธรรมชาติ					
1.8 ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของชาติพันธุ์ในแผ่นดินไทย					
1.9 ความรู้เกี่ยวกับค่านิยม การปฏิบัติตนของคนในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม					
1.10 ความรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย					
2. ด้านทักษะทางสังคมพหุวัฒนธรรม					
2.1 สามารถใช้ความรู้เพื่อเชื่อมโยงสิ่งที่พบเจอกับภูมิหลังทางวัฒนธรรม					
2.2 สามารถแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวประเพณีและการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน					

สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.3 สามารถแสดงความเคารพต่อความแตกต่างของบุคคล					
2.4 สามารถทำงานเป็นทีม					
2.5 สามารถสอน แนะนำ หลักการทางศาสนาเบื้องต้น					
2.6 สามารถปฏิบัติกับผู้ที่มีสถานะทางเพศที่หลากหลาย					
2.7 สามารถใประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักการทางศาสนา					
2.8 สามารถปฏิบัติตนเกี่ยวกับประเพณี และความเชื่อในท้องถิ่นของตนเอง					
2.9 สามารถใช้การสืบค้นความรู้ถึงความเป็นมาของชาติพันธุ์ตนเอง					
2.10 สามารถจัดการความขัดแย้งของตนเอง					
3. ด้านเจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม					
3.1 ความหลากหลายทางวัฒนธรรมควรมีการปลูกฝังตั้งแต่ตอนเด็ก					
3.2 มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีสิทธิและเสรีภาพเท่ากัน					
3.3 ความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ดีควรเริ่มตนจากตนเอง					
3.4 มีเจตคติต่อประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเอง					
3.5 มีเจตคติต่อความเป็นคนไทย					
3.6 มีเจตคติต่อการทำงานเป็นทีม					
3.7 มีเจตคติต่อการประกอบอาชีพที่หลากหลาย					
3.8 มีเจตคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย					
3.9 การเสริมสร้างการยอมรับความหลากหลายของสังคม					
3.10 มีความเข้าใจของหลักการทางศาสนาที่แตกต่างจากตนเอง					
4. ด้านความตระหนักทางสังคมพหุวัฒนธรรม					
4.1 การให้ความสำคัญกับเพื่อนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง					
4.2 การให้ยอมรับถึงความหลากหลายทางเพศ					
4.3 การให้ความสำคัญกับหลักการทางศาสนาที่แตกต่างจากตนเอง					
4.4 การยอมรับความหลากหลายทางด้านภาษา					
4.5 การให้คุณค่ากับความหลากหลายทางด้านประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติ					
4.6 การให้คุณค่าและยอมรับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ					
4.7 การยอมรับความหลากหลายด้านความคิดและความเชื่อ					
4.8 การยอมรับความหลากหลายในชาติพันธุ์และเชื้อชาติ					
4.9 การให้คุณค่ากับความแตกต่างด้านการบริโภคอาหาร					
4.10 การให้ความสำคัญกับสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์					
4.11					

สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
5. ด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมพหุวัฒนธรรม					
5.1 การรับฟังแนวคิดทางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเอง					
5.2 การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างศาสนิกในโอกาสต่าง ๆ					
5.3 การลดอคติ และไม่รังเกียจผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างจากตนเอง					
5.4 การไม่เลือกปฏิบัติทางเพศต่อบุคคลเพศที่สาม					
5.5 การมีจิตอาสา หรือจิตสาธารณะ					
5.6 การช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างบุคคลต่างศาสนิก					
5.7 ความเห็นใจกันและการมีไมตรีต่อกัน					
5.8 การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชน					
5.9 การเสนอแนะความคิดเห็นที่แตกต่างจากเพื่อน					
5.10 การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ					
6. ด้านการสื่อสารทางสังคมพหุวัฒนธรรม					
6.1 การสื่อสารด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน					
6.2 การแลกเปลี่ยนความรู้ทางวัฒนธรรมของตนเองให้เพื่อนต่างวัฒนธรรม					
6.3 การสื่อสารความความทางความคิดและความเชื่อของตนเอง					
6.4 การสื่อสารทางร่างกาย เช่น การไหว้ การสลาม					
6.5 การใช้ภาษาท้องถิ่น เช่น ภาษามลายูท้องถิ่น ภาษาอีสาน ภาษาเหนือ เป็นต้น					
6.6 การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน					
6.7 การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร					
6.8 การแต่งกายที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของตนเอง					
6.9 การสื่อสารอัตลักษณ์ของตนเองด้วยอาหารพื้นถิ่น					
6.10 การแนะนำวิธีปฏิบัติทางพิธีกรรมในชีวิตประจำวัน					
สรุปภาพรวมด้านสังคมพหุวัฒนธรรม					
ปัจจุบันท่านมีสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมโดยภาพรวมในระดับใด					

<u>ส่วนที่ 3</u> ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

.....

.....

.....

.....

.....

การวิจัยระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ แนวคำถามในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระดับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

1. คำว่า “พหุวัฒนธรรม” ควรมีองค์ประกอบอย่างไร จึงจะมีความเหมาะสมกับบริบทกับพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

2. สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรประกอบด้วยสมรรถนะด้านไหนบ้าง จึงจะพัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

3. วิทยาลัยชุมชนมีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไรในระยะที่ผ่านมา

4. ปัจจุบันวิทยาลัยชุมชนมีแผนในการพัฒนาสมรรถนะสังคมพหุวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไรบ้าง

การวิจัยระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

<u>ขั้นตอนที่ 3</u> แนวคำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนานักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน

1. คำว่า “พหุวัฒนธรรม” ควรมีองค์ประกอบอย่างไร จึงจะมีความเหมาะสมกับบริบทกับพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

2. ในปีการศึกษาที่ผ่านมานักศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมในด้านไหนบ้าง อย่างไร

3. ในอนาคตถ้ามีการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนควรมีรูปแบบอย่างไร และควรประกอบด้วยกิจกรรมอะไรบ้าง

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

เลขที่แบบสอบถาม ID .....

แบบประเมิน

สมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

<u>คำชี้แจง</u>

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาวิทยานิพนธ์ ของนิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์สร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย และเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุขชุมชนของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

2. แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน 6 ข้อ
ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม	จำนวน 90 ข้อ
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม	จำนวน 60 ข้อ
ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม	จำนวน 1 ข้อ

3. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ❑ หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกข้อและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลส่วนบุคคลที่รวบรวมครั้งนี้จะเก็บเป็นความลับเฉพาะและรายงานเฉพาะภาพรวมเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อผู้เข้าร่วมการวิจัย ผลการศึกษาที่ได้จะนำไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน

ขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

นายนพดล ทองอร่าม
นิสิตสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ❑ หรือกรอกข้อมูลในช่องว่าง

1. เพศ

❑ 1. ชาย ❑ 2. หญิง

2. อายุ.....ปีบริบูรณ์ (เกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)

3. ศาสนาที่นับถือ

❑1. อิสลาม ❑ 2. พุทธ ❑ 3. คริสต์ ❑ 4. ไม่ระบุ ❑ 5. อื่น ๆ ระบุ

4. จังหวัดที่เกิด

❑ 1. จังหวัดปัตตานี ❑ 2. จังหวัดยะลา

❑ 3. จังหวัดนราธิวาส ❑ 4. อื่น ๆ ระบุ.....

5. ภาษาที่สามารถใช้สื่อสารได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

❑ 1. ไทยถิ่นใต้ ❑ 2. ไทยอีสาน ❑ 3. ไทยเหนือ

❑ 4. ไทยกลาง ❑ 5. มลายูท้องถิ่น ❑ 6. มลายูกลาง

❑ 7. อังกฤษ ❑ 8. อาหรับ ❑ 9. ภาษาอื่น ๆ ระบุ.....

6. การมีเพื่อนต่างศาสนา

❑ 1. ไม่มี ❑ 2. มี ระบุ.....

ส่วนที่ 2 สมรรถนะด้านความรู้ทางสังคมพหุวัฒนธรรม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✗ ลงในตัวเลือกที่ถูกต้อง จำนวน 90 ข้อ

1. ข้อใดสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม”

ก. มนุษย์สามารถใช้สมองและร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข. มนุษย์ต้องดิ้นรนเพื่อต่อสู้กับความอยู่รอดของชีวิต

ค. มนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเพื่อพึ่งพาอาศัยกัน

ง. มนุษย์สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี

2. การดำรงชีวิตอยู่ในกลุ่มของสัตว์สังคมมีลักษณะอย่างไร

ก. เป็นการสังสรรค์ระหว่างวัฒนธรรม

ข. เป็นการกระทำระหว่างกันทางสังคม

ค. เป็นการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม

ง. เป็นการผ่อนปรนเข้าหากันทางสังคม

3. มนุษย์รวมกันเป็นสังคมด้วยสาเหตุใดน้อยที่สุด

ก. เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

ข. เพื่อความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์

ค. เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเองและกลุ่ม

ง. เพื่อสร้างเอกลักษณ์เฉพาะของครอบครัวตน

4. ลักษณะของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสัตว์สังคม เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน เป็นนิยามขององค์ประกอบทางสังคมข้อใดต่อไปนี้

ก. การอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม

ข. ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์กัน

ค. การแบ่งหน้าที่กัน

ง. บรรทัดฐานสังคม

5. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่องค์ประกอบของสังคม
ก. การมีอาณาบริเวณที่แน่นอน
ข. การมีระบบการรักษาโรคของแพทย์และการสาธารณสุข
ค. การมีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์กัน
ง. การอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม

6. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่ลักษณะของบรรทัดฐานที่คล้ายคลึงกัน
ก. กฎเกณฑ์ ระเบียบ
ข. ค่านิยม ความเชื่อ
ค. การเรียนหนังสือ
ง. วัฒนธรรมประเพณี

7. เมื่อพิจารณาความแตกต่างทางภาษา ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สามารถแบ่งกลุ่มชาติพันธุ์ได้กี่กลุ่ม และกลุ่มใดบ้าง
ก. 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตระกูลมอญ-เขมร และกลุ่มตระกูลชวา-มลายู
ข. 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตระกูลมอญ-เขมร, กลุ่มตระกูลชวา-มลายู, กลุ่มตระกูลไท-ลาว
ค. 4 กลุ่มคือ กลุ่มตระกูลมอญ-เขมร, กลุ่มตระกูลชวา-มลายู, กลุ่มตระกูลไท-ลาว, กลุ่มตระกูลจีน-ทิเบต
ง. 5 กลุ่มคือ กลุ่มตระกูลมอญ-เขมร, กลุ่มตระกูลชวา-มลายู, กลุ่มตระกูลไท-ลาว, กลุ่มตระกูลจีน-ทิเบต, กลุ่มตระกูลม้ง-เมี่ยน

8. ข้อใดคือความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และคนต่างชาติที่อยู่อาศัยในประเทศไทย
ก. มีการรวมตัวเป็นจำนวนมาก
ข. เป็นคนท้องถิ่นดั้งเดิม
ค. มีภาษาและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง
ง. ไม่มีความแตกต่างกันเลย

9. ข้อใดต่อไปนี้คือความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติและสัญชาติ
ก. เชื้อชาติ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่สัญชาติสามารถเปลี่ยนแปลงได้
ข. สัญชาติ คือลักษณะทางชีวภาพของคน ซึ่งสามารถเห็นได้ชัดเจนจากลักษณะรูปพรรณ
ค. ผู้ที่เปลี่ยนสถานะจากสมาชิกของประเทศหนึ่งมาเป็นสมาชิกของประเทศหนึ่งคือ เชื้อชาติ
ง. เชื้อชาติ คือการเป็นสมาชิกของประเทศใดประเทศหนึ่งตามกฎหมาย

10. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่โครงสร้างของสังคม
ก. บุคคล
ข. สถาบันทางสังคม
ค. วัฒนธรรม
ง. องค์การสังคม

11. โครงสร้างทางสังคมมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันตามข้อใด
ก. วัฒนธรรมที่มีความเป็นหนึ่งเดียว
ข. การเคารพในกฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผน
ค. การติดต่อระหว่างกลุ่มคนในพื้นที่
ง. สถานภาพและบทบาท กลุ่มสังคม สถาบันทางสังคม

12. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบของสถาบันทางสังคม
ก. กลุ่มทางสังคมหรือองค์การทางสังคม
ข. สถานภาพและบทบาท
ค. เอกลักษณ์
ง. บรรทัดฐานทางสังคม

13. ข้อใดต่อไปนี้คือลักษณะของการเปลี่ยนแปลงของสังคม
ก. การเปลี่ยนแปลงจากภายใน เช่น การรับเอาเทคโนโลยีหรือสิ่งประดิษฐ์จากภายนอก
ข. การประดิษฐ์คิดค้นวิธีการผลิตขึ้นใหม่ในสังคมนั้นเอง ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงภายใน
ค. การเลือกสรรโดยสังคมผู้เปลี่ยนแปลง เป็นการเปลี่ยนแปลงภายใน
ง. การเปลี่ยนแปลงภายนอก เช่น การต่อสู้ขัดแย้งระหว่างกลุ่มและกระบวนการในสังคม

14. ข้อใดต่อไปนี้ ไม่ได้หมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
    ก. การเปลี่ยนแปลงของระบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม
    ข. การเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและระหว่างส่วนประกอบของสังคมนั้น
    ค. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอาจเกิดในระดับปัจเจกบุคคล
    ง. การเปลี่ยนแปลงเกิดจากแรงขับเคลื่อนของพื้นโลก
15. ข้อใดต่อไปนี้คือแหล่งที่มาของการเปลี่ยนแปลงภายในระบบสังคม
    ก. กระบวนการขัดเกลาทางสังคม
    ข. กลุ่มบุคคลที่ครอบครองผลประโยชน์อยู่แล้ว
    ค. ความเหลื่อมล้ำในสังคมในด้านโอกาสชีวิตและทรัพย์สินระหว่างฐานันดร
    ง. ทุกข้อที่กล่าวมาคือสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงภายในสังคมทั้งสิ้น
16. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะที่สำคัญของวัฒนธรรม
    ก. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่หยุดนิ่งและไม่มีการเปลี่ยนแปลง
    ข. วัฒนธรรมมีพื้นฐานมาจากการใช้สัญลักษณ์
    ค. วัฒนธรรมเป็นศูนย์รวมความคิด โลกทัศน์และเป็นตัวกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรม
    ง. วัฒนธรรมเป็นมรดกสังคม
17. ถ้าหากเราต้องการทราบถึงวิถีการดำรงชีวิตในสังคมหนึ่ง ๆ ควรสังเกตสิ่งใดเป็นหลัก
    ก. ค่านิยมของสังคมนั้น
    ข. วัฒนธรรมของสังคมนั้น
    ค. ความเจริญทางด้านวัตถุ
    ง. สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น
18. วัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องกับคนในสังคมอย่างไร
    ก. วัฒนธรรมทำให้คนในสังคมสามารถดำเนินชีวิตได้ถูกต้องทันยุคทันสมัย
    ข. วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทำให้คนในสังคมเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ทันวัฒนธรรมใหม่ ๆ
    ค. วัฒนธรรมเป็นแบบแผนของคนในสังคมที่จะใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ
    ง. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สร้างความเจริญงอกงามและสะท้อนถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม
19. ความแตกต่างทางด้านสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมใด
    ก. วัฒนธรรมด้านการร้องเพลง
    ข. วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัย
    ค. วัฒนธรรมด้านศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว
    ง. วัฒนธรรมด้านการละเล่น
20. “ฮีตสิบสอง” จัดไว้ในข้อใดต่อไปนี้
    ก. ความเชื่อ
    ข. ค่านิยม
    ค. ประเพณี
    ง. วัฒนธรรมไทย
21. ขนบธรรมเนียม หมายถึงข้อใด
    ก. แบบอย่างที่นิยมกันมา
    ข. สิ่งที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา
    ค. ความต้องการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย
    ง. สิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ
22. ข้อใดไม่ใช่ประเพณีของคนไทย
    ก. ประเพณีบุญบั้งไฟ
    ข. ประเพณีสงกรานต์
    ค. ประเพณีวันขึ้นปีใหม่
    ง. ประเพณีลอยกระทง

23. ข้อใดคือความสำคัญของอาชีพ
ก. อาชีพช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้เพราะอาชีพก่อให้เกิดรายได้
ข. อาชีพทำให้เกิดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าและบริการ
ค. อาชีพช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศเนื่องจากมีการหมุนเวียนของเงิน
ง. ถูกทุกข้อ
24. คนเราต้องประกอบอาชีพเพราะสาเหตุตามข้อใดต่อไปนี้
ก. เพราะต้องการยอมรับนับถือ
ข. เพราะต้องการสร้างคุณค่าให้แก่ตนเอง
ค. เพราะต้องการรายได้มาดำรงชีวิต
ง. เพราะต้องการทดสอบความสามารถของตนเอง
25. ใครเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตัวเองมากที่สุด
ก. มานีเลือกอาชีพเลขา เพราะเพื่อนชักชวน
ข. มานะเลือกอาชีพช่างไฟ เพราะมีความรู้ความชำนาญ
ค. ชูใจเลือกอาชีพพยาบาลเพราะตามใจคุณพ่อ
ง. ปิติเลือกเปิดร้านอาหารตามความชอบถึงแม้จะไม่มีความรู้ด้านการทำอาหารเลย
26. ข้อใดต่อไปนี้คือความหมายของอาหารพื้นบ้าน
ก. เป็นอาหารที่นิยมรับประทานกันเฉพาะท้องถิ่น ประกอบขึ้นได้ง่ายโดยอาศัยพืชผักหรือประกอบอาหารที่มีอยู่ในท้องถิ่น
ข. เป็นอาหารที่นิยมรับประทานกันทั่วไป ประกอบขึ้นได้ง่ายโดยอาศัยพืชผักหรือประกอบอาหารที่มีอยู่ในตลาด
ค. เป็นอาหารที่นิยมรับประทานกันเฉพาะท้องถิ่น ประกอบขึ้นได้ง่ายโดยอาศัยพืชผักหรือประกอบอาหารที่มีจำหน่ายในซุปเปอร์มาเก็ต
ง. เป็นอาหารที่นิยมรับประทานกันทั่วไป ประกอบขึ้นได้ง่ายโดยอาศัยพืชผักหรือประกอบอาหารที่มีจำหน่ายในซุปเปอร์มาเก็ต
27. ข้อใดต่อไปนี้คืออาหารภาคกลาง
ก. แกงไตปลา
ข. ยำวุ้นเส้น
ค. ข้าวซอย
ง. ซุปหน่อไม้
28. ข้อใดต่อไปนี้เป็นอาหารภาคเหนือ
ก. แกงไตปลา
ข. แกงเขียวหวาน
ค. ข้าวซอย
ง. ซอยจุ๊
29. ข้อใดต่อไปนี้เป็นอาหารภาคใต้
ก. ข้าวยำ
ข. ซอยจุ๊
ค. น้ำพริกอ่อง
ง. แจ่วฮ้อน
30. ข้อใดต่อไปนี้เป็นอาหารภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ก. แกงไตปลา
ข. แกงเขียวหวาน
ค. ข้าวซอย
ง. ซอยจุ๊
31. ข้อใดคือองค์ประกอบของการเป็นศาสนา
ก. ศาสนา และนักบวช
ข. รูปเคารพ และศาสนสถาน
ค. นักบวช และศาสนพิธี
ง. ศาสนพิธี และหลักคำสอน
32. หลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนาคู่ใดที่มุ่งสอนให้พุทธศาสนิกชนมีความเสียสละและกระทำกิจการได้สำเร็จ
ก. สังคหวัตถุ 4 – อิทธิบาท 4
ข. สังคหวัตถุ 4 – พรหมวิหาร 4

ค. อิทธิบาท 4 – พรหมวิหาร 4

ง. อิทธิบาท 4 – กุลจิรัฏฐิติธรรม 4

33. ความหมายที่ถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับคำสอนเรื่องกรรมในพุทธศาสนา คือข้อใด

ก. กรรมคือการกระทำโดยเจตนา

ข. กรรมคือความดีความชั่ว

ค. กรรมคือสิ่งกำหนดความเป็นไปของชีวิต

ง. กรรมคือการกระทำที่ลบล้างไม่ได้

34. ข้อใดคือลักษณะสำคัญที่ทำให้ชุมชนมุสลิมแตกต่างจากชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์

ก. ชาวมุสลิมมีเครื่องต่างกายเป็นของตนเอง

ข. ชาวมุสลิมไม่แบ่งคนในชุมชนเป็นนักบวชและฆราวาส

ค. ชาวมุสลิมไม่บริโภคอาหารต้องห้ามบางอย่าง

ง. ชาวมุสลิมมีศรัทธาในพระเจ้าหนักแน่นกว่าผู้นับถือศาสนาอื่น

35. ชาวมุสลิมเชื่อว่าคัมภีร์อัลกุรอาน คืออะไร

ก. บันทึกพระวจนะของพระเจ้า

ข. บันทึกคำสอนของพระศาสดามูฮัมหมัด

ค. บันทึกประวัติศาสตร์ทางศาสนาของชาวมุสลิม

ง. บันทึกความเชื่อและพิธีกรรมของชาวมุสลิม

36. การที่ศาสนาอิสลามห้ามมุสลิมสักการะบูชาสิ่งอื่นนอกจากออัลลอฮ์ หมายความว่าอย่างไร

ก. มุสลิมไม่ควรเชื่อถือสิ่งที่งมงาย

ข. มุสลิมไม่ควรเปลี่ยนศาสนาง่ายๆ จนเกินไป

ค. มุสลิมไม่ควรนับถือสิ่งอื่นให้เสมอพระเจ้าของตน

ง. มุสลิมไม่ควรมีจิตใจไปนับถือสิ่งอื่นที่เป็นความเท็จ

37. บาปกำเนิดในศาสนาคริสต์ หมายถึงอะไร

ก. ชาติก่อนทำบาปไว้ ชาตินี้จึงรับผลกรรม

ข. พันธุกรรมมีอิทธิพลต่อชีวิตของเราทุกคนที่เกิดมา

ค. ทุกคนเกิดมาก็มีบาปแล้ว เพราะทุกคนมีกิเลส

ง. บรรพบุรุษของเราทำพฤติกรรมไม่ดีไว้ เราจึงได้รับผลไปด้วย

38. การสิ้นพระชนม์ของพระเยซูโยถูกตรึงไม้กางเขนแสดงถึงอะไร

ก. การสละชีวิตเพื่อไถ่บาปให้มนุษย์

ข. การประหารชีวิตแบบโบราณของพวกยิว

ค. การเป็นพระบุตรและพระองค์ย่อมไม่ตายจริง

ง. การสละชีวิตของพระเมสสิอาห์เพื่อความถูกต้อง

39. เป้าหมายสูงสุดของชีวิตตามหลักศาสนาพราหมณ์-ฮินดู คือข้อใด

ก. อาตมัน

ข. โมกษะ

ค. ปรมาตมัน

ง. สันยาสี

40. โมกษะในศาสนาฮินดูหมายถึงอะไร

ก. การที่จิตหลุดพ้นจากกิเลส

ข. ความหลุดพ้นจากชีวิตที่เป็นทุกข์ในโลกนี้

ค. วิญญาณบริสุทธิ์ไม่เวียนว่ายตายเกิด

ง. การได้เกิดในสวรรค์อันเป็นบรมสุข

41. ศาสดาของศาสนาซิกข์ขั้นต้นด้วยคำว่า “คุรุ” ต้องการทราบว่าคำว่าคุรุดังกล่าว มีความหมายว่าอย่างไร

ก. ความปลอดโปล่ง โล่งสบา

ข. หนักหรือผู้สั่งสอน

ค. เบาหรือผู้ปฏิบัติ

ง. ทายาทผู้สืบสกุล

42. คำสอนของศาสนาซิกข์ นับถือว่ามีพระเจ้าเพียงองค์เดียวหรือพระผู้สร้าง อยากทราบว่าพระเจ้าองค์เดียวของศาสนาสิกข์คือข้อใด

ก. สัจจะ

ข. ตบะ

ค. ขันติ

ง. จาคะ

43. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่องค์การสหประชาชาติประกาศให้เป็นวันสันติภาพโลก คือวันใด

ก. วันอาสาฬหบูชา

ข. วันวิสาขบูชา

ค. วันมาฆบูชา

ง. วันอัฐมีบูชา

44. วิธีการที่ดีที่สุดในการเดินทางไปละหมาดวันอีดคือข้อใด

ก. เดินเท้า

ข. ขี้นรถยนต์

ค. ขึ้นจักรยาน

ง. ขึ้นจักรยานยนต์

45. วันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ ของคริสต์ศาสนิกชนหมายถึงวันใด

ก. วันที่พระเยซูสิ้นพระชนม์

ข. วันที่พระเยซูคืนพระชนม์

ค. วันที่พระเยซูประกาศศาสนา

ง. วันที่พระเยซูเสด็จกลับสู่สวรรค์

46. วันแรม 15 ค่ำเดือน 11 เป็นวันทีปาวลี ซึ่งเป็นวันสำคัญของศาสนาใด

ก. พุทธ

ข. คริสต์

ค. ซิกข์

ง. พรามณ์-ฮินดู

47. วันที่ 5 มกราคม เป็นวันสำคัญของศาสนาใด

ก. พุทธ

ข. คริสต์

ค. ซิกข์

ง. พรามณ์-ฮินดู

48. พิธีกรรมของการรับคนเข้าเป็นสมาชิกของสังคมสงฆ์ เรียกเป็นทางการว่าอย่างไร

ก. พิธีบวช

ข. พิธีบรรพชา

ค. พิธีอุปสมบท

ง.พิธีบรรพชาอุปสมบท

49. การทำละหมาดในศาสนาอิสลามมีจุดประสงค์เพื่ออะไร

ก. แสดงความเคารพพระเจ้า

ข. ชำระบาปที่ทำในแต่ละวัน

ค. แผ่ส่วนกุศลให้แก่สรรพสัตว์

ง. บำเพ็ญบารมี

50. พิธีที่ชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิดกินขนมปังและดื่มไวน์ในบาทหลวงส่งให้เรียกว่าพิธีอะไร

ก. ศีลกำลัง

ข. ศีลแก้บาป

ค. ศีลล้างบาป

ง. ศีลมหาสนิท

51. พิธีกรรมประจำบ้าน 12 ประการของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูคือพิธีใด

ก. พิธีศารทธ

ข. พิธีสังสการ

ค. พิธีบูชาเทวดา

ง. พีธีล้างบาป

52. พิธีสวดกีรตันและอัรดาส เป็นพิธีกรรมของศาสนใด

ก. พุทธ

ข. คริสต์

ค. ซิกข์

ง. พรามณ์-ฮินดู

53. สิทธิมนุษยชนคืออะไร

ก. สิทธิของบุคคล

ข. เสรีภาพของบุคคล

ค. ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ง. ถูกทุกข้อ

54. ข้อใดเป็นสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลของ คนไทย

ก. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

ข. สิทธิในการรับบริการทางสาธารณสุข

ค. สิทธิในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่

ง. สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับใช้กฎหมายย้อนหลัง

55. คำว่า “ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง” เป็นคำแสดงถึงสิ่งใด

ก. บทบาททางเพศ

ข. การกดขี่ทางเพศ

ค. ความเสมอภาคทางเพศ

ง. การวางตัวที่เหมาะสมทางเพศ

56. ข้อใดถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางเพศ

ก. นายจ้างจ่ายค่าจ้างแรงงานเพศที่สามน้อยกว่าคนอื่น

ข. นายจ้างจ่ายค่าจ้างแรงงานหญิงเท่ากับชาย

ค. ไม่ว่าเพศสภาพใดก็สามารถสมัครเรียนในสถานศึกษาได้

ง. ทุกคนสามารถแต่งกายได้ตามเพศสภาพของตนเองได้

57. ข้อใดต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม

ก. เพศ

ข. ชาติพันธุ์

ค. ศาสนา

ง. เงิน

58. ข้อใด<u>ไม่ใช่</u>ความสำคัญของการยอมรับความแตกต่างหลากหลายในสังคม

ก. ความเท่าเทียมในเรื่องสิทธิทางการเมือง

ข. ความเท่าเทียมในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ค. ความเท่าเทียมในการบริจาคทรัพย์สิน

ง. ความเท่าเทียมในการรับการบริการต่าง ๆ จากรัฐ

59. ข้อใดไม่ใช่ปัญหาอันเนื่องมาจากความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

ก. กลุ่มชาติพันธุ์ไม่ได้รับความเท่าเทียม

ข. กลุ่มเพศที่สามโดนปฏิบัติอย่างรังเกียจ

ค. การที่ศาสนาเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมือง

ง. ประชาชนโดนทำร้ายโดยเจ้าหน้าที่รัฐ

60. ข้อใดอธิบายถึงความหมายของ Cyberbully ได้ถูกต้องที่สุด

ก. กลั่นแกล้งกันต่อหน้า

ข. กลั่นแกล้งผ่านสื่อออนไลน์ เกิดขึ้นได้ทุกเมื่อและอาจไม่ทราบว่าผู้กระทำเป็นใคร

ค. พฤติกรรมก้าวร้าวต่างๆ เช่น เดินชน ชกต่อย ตบตี เป็นต้น

ง. พูดด่าพูดตะคอกใส่อีกฝ่ายอย่างซึ่งๆ หน้า

61. ท่านคิดว่าข้อใดไม่ใช่ทางแก้ปัญหาความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยม

ก. สร้างความเข้าใจและการยอมรับกลุ่มต่างๆในสังคม

ข. รัฐริเริ่มให้มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมในหน่วยงานรัฐ

ค. รัฐพยายามสร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรมหลักและกำจัดวัฒนธรรมรอง

ง. สร้างความเท่าเทียมและคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนอื่น ๆ

62. ข้อใดคือผลดีโดยตรงของการสร้างให้สมาชิกของสังคมไทยมีจิตสาธารณะ

ก. การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

ข. ความยุติธรรมในสังคม

ค. ความจริงใจของกลุ่มบุคคลที่มีให้ต่อกัน

ง. การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม

63. ในด้านความรักเกี่ยวข้องอย่างไรกับการปลูกฝังจิตสาธารณะ

ก. การรักตนเอง

ข. การรักเพื่อนมนุษย์

ค. การรักคนรัก

ง. การรักทรัพย์สินเงินทอง

64. คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับจิตสาธารณะ คือคำใด

ก. จิตสังคม

ข. จิตบริการ

ค. จิตปวงชน

ง. จิตสำนึกสาธารณะ

65. ข้อใดต่อไปนี้คือภาษาตระกูลออสโตรเนเชียน

ก. มลายูถิ่น/นายู

ข. จิงโพ

ค. ญัฮกุร

ง. ปักษ์ใต้

66. ภาษามาตรฐานต่างจากภาษาไทยถิ่นโดยนัยสำคัญอย่างไร

ก. ภาษามาตรฐานเป็นภาษาไทยถิ่นที่ได้รับการยอมรับ ของคนทั้งประเทศ

ข. ภาษามาตรฐานเป็นภาษาไทยถิ่นซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงของประเทศ

ค. ภาษามาตรฐานเป็นภาษาไทยถิ่นที่ใช้เป็นภาษาในราชการ

ง. ภาษามาตรฐานเป็นภาษาไทยถิ่นของภาคกลางของประเทศ

67. เหตุใดสังคมไทยจึงเลือกภาษาไทยภาคกลางเป็นภาษามาตรฐาน

ก. ภาคกลางเป็นศูนย์กลางการเมือง การปกครอง

ข. ภาคกลางเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงของประเทศ

ค. ภาคกลางเป็นแหล่งกลางของวัฒนธรรมที่กำลังแพร่กระจายไปสู่ท้องถิ่นต่างๆ

ง. ถูกทุกข้อ

68. ภาษาไทยถิ่นในภาคใดที่มีสำเนียงช้าๆ เนิบๆ และมักลงท้ายหางเสียงด้วยคำว่า “เจ้า”

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคอีสาน

ค. ภาคกลาง

ง. ภาคใต้

69. ภาษาไทยถิ่นในภาคใดที่มีลักษณะการพูดที่รัวและเร็ว

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคอีสาน

ค. ภาคกลาง

ง. ภาคใต้

70. ข้อใดให้ความหมายภาษาถิ่นได้ถูกต้อง

ก. ภาษาตระกูลต่าง ๆ

ข. ภาษาที่พูดกันในท้องถิ่นนั้น ๆ

ค. ภาษาที่ใช้พูดกันทั่วประเทศ

ง. ภาษาของชนกลุ่มใหญ่ทั่วโลก

71. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม มีความหมายตามข้อใดต่อไปนี้

ก. กระบวนการแลกเปลี่ยนและตีความสัญลักษณ์ในบริบทหนึ่ง ๆ

ข. บุคคลในกระบวนการสื่อสารมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมกันมาก

ค. การตีความและมีความคาดหวังเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมแต่กต่างกันมาก นำไปสู่การรับรู้ความหมายที่ไม่เหมือนกัน

ง. ทุกข้อที่กล่าวมาคือความหมายของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

72. ข้อต่อไปนี้<u>ไม่ใช่</u>เหตุผลของความก้าวหน้าของบุคคลที่ได้เรียนรู้การสื่อสารทางวัฒนธรรม

ก. ช่วยให้เข้าใจผู้อื่น

ข. ยอมรับมุมมองผู้อื่น

ค. เกิดการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

ง. ดูแคลนอัตลักษณ์ของบุคคลที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตนเอง

73. ข้อใดต่อไปนี้<u>ไม่ใช่</u>อคติในการสื่อสารทางวัฒนธรรม

ก. มีความรู้สึกว่าคนที่ต่างวัฒนธรรมคือคนที่ด้อยกว่าคนที่มีวัฒนธรรมเดียวกัน

ข. มีความรู้สึกว่าวัฒนธรรมต่าง ๆ คือสิ่งที่งดงามในความหลากหลายของสังคม

ค. มีความรู้สึกว่าวัฒนธรรมอื่นเป็นปรปักษ์กับวัฒนธรรมตนเอง

ง. การเหยียดสีผิวและเชื้อชาติ

74. ข้อใดหมายถึงทักษะกระบวนการทำงาน

ก. การแบ่งหน้าที่กันตามความถนัดของแต่ละบุคคล

ข. การใช้หลักการอธิบายแก้ปัญหา เพื่อให้ได้ความจริง

ค. เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน

ง. การตัดสินใจแก้ปัญหาภายใต้ทางเลือกต่าง ๆ

75. ข้อใดเป็นวินัยพื้นฐานในการทำงาน

ก. ความซื่อสัตย์

ข. ความประหยัด

ค. ความตรงต่อเวลา

ง. ความขยันและอดทน

76. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงานจะเกิดผลดีที่สุดในข้อใด

ก. ทำให้ขยันทำงาน

ข.ทำให้มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น

ค. ทำให้การทำงานมีความราบรื่น

ง. ทำให้รู้จักปฏิบัติตามกติกามารยาท

77. การทำงานร่วมกันข้อใดสำคัญที่สุด

ก. สมาชิกมีเป้าหมายเดียวกัน

ข. หัวหน้ากลุ่มมีความรับผิดชอบ

ค. สมาชิกทำงานเต็มความสามารถ

ง. สมาชิกเผยแพร่งานได้เป็นอย่างดี

78. การปฏิบัติตนอย่างไรแสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ก. ควบคุมอารมณ์เมื่อเพื่อทำให้เรารู้สึกโกรธ

ข. ฝึกสมาธิและสวดมนต์ทุกคืน

ค. สอนน้องอ่านหนังสือทุกวัน

ง. ทำความสะอาดรถยนต์ที่บ้านทุกวัน

79. สังคมที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีลักษณะต่อไปนี้ยกเว้นข้อใด

ก. มีความอิจฉา

ข. มีความสุข

ค. มีมิตรภาพ

ง. มีไมตรีจิต

80. การขาดความช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างบุคคลต่างศาสนาจะส่งผลเสียต่อสังคมที่อยู่อาศัย ตามข้อต่อไปนี้ ยกเว้นข้อใด

ก. เกิดความขัดแย้งในสังคม

ข. ขาดความสามัคคีกันในชุมชน

ค. ทำให้มีความรักใคร่กลมเกลียวกัน

ง. ข้อ ก. และ ข. ถูกต้อง

81. ข้อใดคือคุณธรรมพื้นฐาน

ก. เมตตา

ข. จิตอาสา

ค. เสียสละ

ง. ความซื่อสัตย์

82. ข้อใด คือจุดมุ่งหมายสำคัญของการพูดแสดงความคิดเห็น

ก. พูดเพื่อให้ผู้ฟังทราบข้อเท็จจริง

ข. พูดเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจในปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

ค. พูดเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของเรื่องราวต่างๆ

ง. พูดเพื่อวิจารณ์ผู้อื่นคนใดคนหนึ่งในที่ประชุม

83. หลักการปฏิบัติให้ผู้ฟังและผู้ดูคล้อยตามความเห็นของตน ข้อใดเป็นไปได้ดีที่สุด

ก. ยกตัวอย่าง เหตุผล ข้ออ้างอิง ข้อโต้แย้งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนข้อคิดเห็นของตน

ข. สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ตน โดยแสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่

ค. การมีมารยาทในการพูด

ง. ใช้ศิลปะในการพูดอย่างมีชีวิตชีวา จริงใจ มีเหตุผล

84. ความขัดแย้ง มีความหมายตามข้อใด
ก. การต่อสู้ดิ้นรน
ข. สภาพการณ์ที่บุคคล 2 ฝ่าย มีความคิดเห็นหรือความเชื่อที่ไม่ตรงกัน
ค. สภาพการณ์ที่ทำให้คนตกอยู่ในภาวะที่สามารถจะตัดสินใจหรือตกลงหาข้อยุติอันเป็นที่อใจของทั้งสองฝ่ายได้
ง. พฤติกรรมที่สอดคล้องต้องกัน ระหว่างกลุ่มที่มีความสนใจต่างกัน

85. ข้อใด ไม่ใช่ เป็นยุทธวิธีการแก้ไขความขัดแย้ง
ก. ขึงขังเอาจริงเอาจัง
ข. หากเห็นฝ่ายหนึ่งกำลังไม่สบายใจ ขอให้รอไว้ระยะหนึ่ง
ค. ระบุความขัดแย้งให้ตรงจุด
ง. พูดในสิ่งที่คับข้องหมองใจ

86. หากคนในครอบครัวหรือเพื่อนสนิทมีอุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างกัน เราควรปฏิบัติอย่างไร
ก. ไม่สนทนาด้วย
ข. โต้เถียงกันโดยใช้เหตุผล
ค. หลีกเลี่ยงการสนทนาเรื่องการเมือง
ง. ขอให้บุคคลที่สามเข้ามาช่วยเจรจาไกล่เกลี่ย

87. ข้อใดคือมารยาทแบบสากลทางกายแสดงการทักทาย
ก. การยิ้ม
ข. การไหว้
ค. การคำนับ
ง. การจับมือ

88. คำวา “มารยาท” เกี่ยวข้องกับเรื่องใดมากที่สุด
ก. ศักดิ์ฐานะ
ข. ชาติตระกูล
ค. ความประพฤติ
ง. หน้าที่การงาน

89. ข้อใดที่เป็นมารยาทของการฟังที่ดี
ก. ฟังหูซ้ายทะลุ หูขวา
ข. ขัดจังหวะ แทรกกลางคัน
ค. ขอเปลี่ยนเรื่องสนทนากะทันหัน
ง. ควบคุมความรูสึกและอารมณ์ทั้งที่ถูกสบประมาท

90. ข้อใดคือประโยชน์ที่ได้รับจากการประพฤติตนมีมารยาทในสังคม
ก. สร้างเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว
ข. ประสบความสำเร็จในธุรกิจการงาน
ค. เข้าสังคมได้อย่างมั่นใจ
ง. ถูกทุกข้อ

<u>ส่วนที่ 3</u> แบบสอบถามสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับทักษะของท่านมากที่สุด โดยให้ความหมายของระดับทักษะ ดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด
4 หมายถึง มาก
3 หมายถึง ปานกลาง
2 หมายถึง น้อย
1 หมายถึง น้อยที่สุด

สมรรถนะ	ระดับทักษะ				
	5	4	3	2	1
ด้านความมีน้ำใจ					
1. ท่านยอมรับการปฏิบัติกิจทางศาสนาของบุคคลอื่นตามความเชื่อ					
2. ท่านช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างบุคคลต่างศาสนา					
3. ท่านมีจิตอาสา หรือจิตสาธารณะ					
4. ท่านสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสันติ					
5. ท่านสามารถสื่อสารด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน					
6. ท่านสามารถสื่อสารทางร่างกาย เช่น การไหว้ การสลาม					
7. ท่านสามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างศาสนาในโอกาสต่าง ๆ					
8. ท่านสามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชนถึงแม้ว่าจะต่างวัฒนธรรม					
9. ท่านสามารถเสนอแนะความคิดเห็นที่แตกต่างจากเพื่อน					
10. ท่านสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ทางวัฒนธรรมของตนเองให้เพื่อนต่างวัฒนธรรม					
11. ท่านสามารถจัดการความคิด ลดอคติ และไม่รังเกียจผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างจากตนเอง					
12. ท่านสามารถนำเสนอความคิดเห็นและความเชื่อของตนเองทางวัฒนธรรมต่อผู้อื่น					
ด้านเจตคติทางพหุวัฒนธรรม					
1. ท่านคิดว่าคนในแต่ละพื้นที่อาจมีประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองเป็นเรื่องปกติ					
2. ท่านคิดว่าคนย่อมมีความเชื่อด้านภูตผี ปีศาจ สิ่งเร้นลับ อำนาจเหนือธรรมชาติ ของตนเองแต่ละพื้นที่					
3. ท่านคิดว่ามนุษย์ทุกคนไม่ว่าเชื้อชาติ ศาสนาใดย่อมมีความเท่าเทียมกัน มีสิทธิและเสรีภาพเท่ากัน					
4. ท่านคิดว่าพหุวัฒนธรรมที่ดีควรเริ่มตนจากตนเอง					
5. ท่านคิดว่าศาสนาทุกศาสนาย่อมมีหลักการที่สั่งสอนให้คนเป็นคนดี					

สมรรถนะ	ระดับทักษะ				
	5	4	3	2	1
6. ท่านคิดว่าสังคมย่อมมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย					
7. ท่านคิดว่าการทำงานเป็นทีมจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน					
8. ท่านคิดว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทำให้เราได้สิทธิ และเสรีภาพในการดำรงชีวิต					
9. ท่านคิดว่าสังคมย่อมมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ และความแตกต่างทางชาติพันธุ์					
10. ท่านคิดว่าคนในสังคมย่อมมีความแตกต่างกัน					
11. ท่านคิดว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมควรมีการปลูกฝังตั้งแต่ตอนเด็ก					
ด้านการยอมรับความหลากหลายในสังคม					
1. ท่านยอมรับความหลากหลายทางด้านภาษา					
2. ท่านรับฟังแนวคิดทางวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างจากตนเอง					
3. ท่านให้ความเสมอภาคกันกับเพื่อนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง					
4. ท่านยอมรับความหลากหลายด้านความคิดและความเชื่อทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน					
5. ท่านให้คุณค่ากับความหลากหลายทางด้านประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติ					
6. ท่านให้คุณค่าและยอมรับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ					
7. ท่านยอมรับหลักการทางศาสนาที่แตกต่างจากตนเอง					
8. ท่านยอมรับความหลากหลายในชาติพันธุ์และเชื้อชาติ					
9. ท่านให้คุณค่ากับความแตกต่างด้านการบริโภคอาหาร					
10. ท่านให้ความสำคัญกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข					
ความรู้ทางวัฒนธรรม					
1. ท่านมีความรู้ทางด้านประเพณีท้องถิ่นในภูมิภาคอื่น ๆ ที่แตกต่างจากภูมิภาคที่ตนเองอาศัยอยู่					
2. ท่านมีความรู้ด้านภาษาที่แตกต่างจากภาษาที่ตนเองใช้ในชีวิตประจำวัน					
3. ท่านมีความรู้ด้านการบริโภคอาหารของบุคคลที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง					
4. ท่านมีความรู้ทางด้านข้อปฏิบัติทางศาสนาที่แตกต่างจากศาสนาตนเอง					
5. ท่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ					
6. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของชาติพันธุ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และประเทศไทย					
7. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับค่านิยม การปฏิบัติตนของคนในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม					

สมรรถนะ	ระดับทักษะ				
	5	4	3	2	1
8. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม					
9. ท่านมีสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเจอกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง					
ด้านทักษะการอยู่ร่วมกัน					
1. ท่านสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักการทางศาสนาที่แตกต่าง					
2. ท่านสามารถสืบค้นความรู้เพื่อให้เข้าใจถึงความเป็นมาของชาติพันธุ์ตนเองและผู้อื่น					
3. ท่านสามารถแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับประเพณีและการปฏิบัติในชีวิตประจำวันในบริบทที่แตกต่าง					
4. ท่านสามารถจัดการความขัดแย้งของตนเองและผู้อื่น					
5. ท่านสามารถแสดงความเคารพต่อความแตกต่างของบุคคล					
6. ท่านสามารถปฏิบัติตนเกี่ยวกับประเพณี และความเชื่อในท้องถิ่นของตนเอง					
7. ท่านสามารถทำงานเป็นทีมกับเพื่อนหรือคนที่แตกต่างทางวัฒนธรรม					
8. ท่านสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง					
ด้านการสื่อสารทางวัฒนธรรม					
1. ท่านสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน					
2. ท่านสามารถแนะนำวิธีปฏิบัติทางพิธีกรรมในชีวิตประจำวันได้					
3. ท่านสามารถแนะนำอาหารพื้นถิ่นในการดำรงชีวิต					
4. ท่านมีความเข้าใจความหลากหลายทางภาษาในท้องถิ่น เช่น ภาษามลายูท้องถิ่น ภาษาอีสาน ภาษาเหนือ เป็นต้น					
5. ท่านสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้					
6. ท่านสามารถแต่งกายที่แสดงถึงอัตลักษณ์หรือวัฒนธรรมของตนเอง					
ด้านความเสมอภาคทางสังคม					
1. ท่านให้คุณค่าและยอมรับความหลากหลายในการประกอบอาชีพ					
2. ท่านยอมรับความหลากหลายทางเพศ (เพศที่สาม) ในสังคมปัจจุบัน					
3. ท่านสามารถปฏิบัติกับผู้ที่มีสถานะทางเพศที่หลากหลาย (เพศที่สาม) อย่างเหมาะสม					
4. ท่านไม่เลือกปฏิบัติทางเพศต่อบุคคลเพศที่สาม					

<u>ส่วนที่ 4</u> แบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

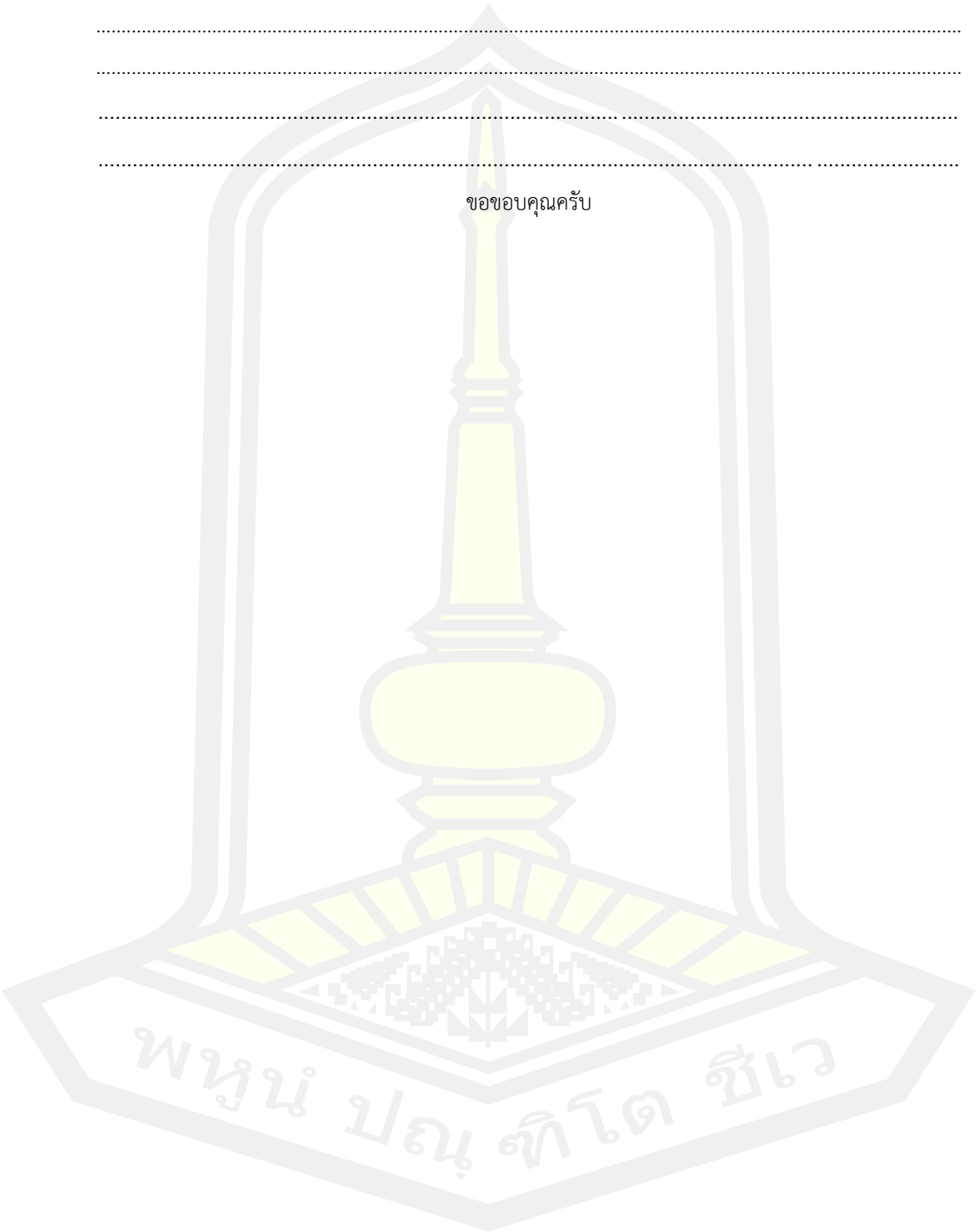
.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณครับ

ภาคผนวก ข
ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารรับรองโครงการวิจัย

เลขที่การรับรอง : 228-218/2564

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) การประเมินและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาอังกฤษ) The Evaluation and Development of Multicultural Society Competency in the Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand.

ผู้วิจัย : นายนพดล ทองอร่าม

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : คณะสาธารณสุขศาสตร์

สถานที่ทำการวิจัย : วิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

ประเภทการพิจารณาแบบ : แบบเร่งรัด

วันที่รับรอง : 16 กรกฎาคม 2564 **วันหมดอายุ :** 15 กรกฎาคม 2565

ข้อเสนอการวิจัยนี้ ได้รับการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคามแล้ว และอนุมัติในด้านจริยธรรมให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องข้างต้นได้ บนพื้นฐานของโครงร่างงานวิจัยที่คณะกรรมการฯ ได้รับและพิจารณา เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้วให้ผู้วิจัยส่งแบบฟอร์มการปิดโครงการและรายงานผลการดำเนินงานมายังคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หรือหากมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในโครงการวิจัย ผู้วิจัยจักต้องยื่นขอรับการพิจารณาใหม่

ภาสร์ สว่างจิตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เภสัชกรหญิงราตรี สว่างจิตร)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ทั้งนี้ การรับรองนี้มีเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ด้านหลังทุกข้อ (ดูด้านหลังของเอกสารรับรองโครงการวิจัย)

MAHASARAKHAM UNIVERSITY ETHICS COMMITTEE FOR
RESEARCH INVOLVING HUMAN SUBJECTS

Certificate of Approval

Approval number: 228-218/2021

Title : The Evaluation and Development of Multicultural Society Competency in the Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand.

Principal Investigator : Mr.Nopadol Thongaram
Responsible Department : Faculty of Public Health
Research site : The Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand

Review Method : Expedited Review

Date of Manufacture : 16 July 2021 **expire :** 15 July 2022

This research application has been reviewed and approved by the Ethics Committee for Research Involving Human Subjects, Mahasarakham University, Thailand. Approval is dependent on local ethical approval having been received. Any subsequent changes to the consent form must be re-submitted to the Committee.

Ratree S.
.....

(Asst. Prof. Ratree Sawangjit)
Chairman

Approval is granted subject to the following conditions: (see back of this Certificate)

ภาคผนวก ค
หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ อว ๐๖๐๕.๑๘/ ๒๑๖๙

คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา จันทร์คง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบรับรองการตรวจเครื่องมือเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ฯ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายนพดล ทองอร่าม รหัสนิสิต ๖๒๐๑๑๔๖๐๐๐๒ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การประเมินและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย (The Evaluation and Development of Multicultural Society Competency in the Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุมัทนา กลางคาร เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุพร เหลืองอุบล เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ในการนี้ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุมัทนา กลางคาร)
คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์

ฝ่ายวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๕-๔๓๕๓ ต่อ ๔๕๐๒
นิสิต นายนพดล ทองอร่าม โทร. ๐๘๖-๓๖๒๙๑๕๑

ที่ อว ๐๖๐๕.๑๘/ ๑๑๑๘๗

คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร. อับดุลเลาะ การีนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบรับรองการตรวจเครื่องมือเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ฯ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายนพดล ทองอร่าม รหัสนิสิต ๖๒๐๑๑๔๖๐๐๐๒ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การประเมินและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย (The Evaluation and Development of Multicultural Society Competency in the Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุมัทนา กลางคาร เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุพร เหลืองอุบล เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ในการนี้ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุมัทนา กลางคาร)
คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์

ฝ่ายวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๕-๔๓๕๓ ต่อ ๔๕๐๒
นิสิต นายนพดล ทองอร่าม โทร. ๐๘๖-๓๖๒๙๑๕๑

ที่ อว ๐๖๐๕.๑๘/ ว๑๑๘๗

คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร. กิตติพร เนาว์สุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบรับรองการตรวจเครื่องมือเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ฯ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายนพดล ทองอร่าม รหัสนิสิต ๖๒๐๑๑๔๖๐๐๐๒ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การประเมินและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย (The Evaluation and Development of Multicultural Society Competency in the Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุมัทนา กลางคาร เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุพร เหลืองอุบล เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ในการนี้ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุมัทนา กลางคาร)
คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์

ฝ่ายวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๕-๔๓๕๓ ต่อ ๔๕๐๒
นิสิต นายนพดล ทองอร่าม โทร. ๐๘๖-๓๖๒๙๑๕๑

ที่ อว ๐๖๐๕.๑๘/๒๘๘

คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยสำหรับการพัฒนารูปแบบ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทัศพร ชูศักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบรับรองการตรวจเครื่องมือเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ฯ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบประเมินความสอดคล้องของร่างรูปแบบกับวัตถุประสงค์การวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายนพดล ทองอร่าม รหัสนิสิต ๖๒๐๑๑๔๖๐๐๐๒ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การประเมินและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย (The Evaluation and Development of Multicultural Society Competency in the Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุมัทนา กลางคาร เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุพร เหลืองอุบล เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ในการนี้ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยสำหรับการพัฒนารูปแบบ ในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมัทนา กลางคาร)
คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์

ฝ่ายวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๕-๔๓๕๓ ต่อ ๔๕๐๒
นิสิต นายนพดล ทองอร่าม โทร. ๐๘๖-๓๖๒๙๑๕๑

ที่ อว ๐๖๐๕.๑๘/ ๒๘๘

คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยสำหรับการพัฒนารูปแบบ

เรียน นายชยพล พุฒยอด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบรับรองการตรวจเครื่องมือเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ฯ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบประเมินความสอดคล้องของร่างรูปแบบกับวัตถุประสงค์การวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายนพดล ทองอร่าม รหัสนิสิต ๖๒๐๑๑๔๖๐๐๐๒ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การประเมินและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย (The Evaluation and Development of Multicultural Society Competency in the Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุมัทนา กลางคาร เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุพร เหลืองอุบล เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ในการนี้ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยสำหรับการพัฒนารูปแบบ ในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมัทนา กลางคาร)
คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์

ฝ่ายวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๕-๔๓๕๓ ต่อ ๔๕๐๒
นิสิต นายนพดล ทองอร่าม โทร. ๐๘๖-๓๖๒๙๑๕๑

ที่ อว ๐๖๐๕.๑๘/ [illegible]

คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยสำหรับการพัฒนารูปแบบ

เรียน นายบูรอฮัน พานามิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบรับรองการตรวจเครื่องมือเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ฯ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบประเมินความสอดคล้องของร่างรูปแบบกับวัตถุประสงค์การวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายนพดล ทองอร่าม รหัสนิสิต ๖๒๐๑๑๔๖๐๐๐๒ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การประเมินและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย (The Evaluation and Development of Multicultural Society Competency in the Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุมัทนา กลางคาร เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุพร เหลืองอุบล เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ในการนี้ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยสำหรับการพัฒนารูปแบบ ในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมัทนา กลางคาร)
คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์

ฝ่ายวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๕-๔๓๕๓ ต่อ ๔๕๐๒
นิสิต นายนพดล ทองอร่าม โทร. ๐๘๖-๓๖๒๙๑๕๑

ภาคผนวก ง

หนังสือขอใช้พื้นที่ดำเนินการวิจัย

แบบตอบรับการเก็บข้อมูลวิจัยระดับปริญญาเอก หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วันที่ ๑๖ เดือน ก.ค. พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับอนุญาตใช้พื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตามหนังสือคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ อว ๐๖๐๕.๑๘/ ๒๑๗๔๙ ลงวันที่ ๑๖ ก.ค. ๖๔ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย ตามหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของนิสิตชื่อ นายนพดล ทองอร่าม รหัสนิสิต ๖๒๐๑๑๔๖๐๐๐๖ ซึ่งทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การประเมินและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย (The Evaluation and Development of Multicultural Society Competency in the Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand) นั้น

ในการนี้ วิทยาลัยชุมชนฯ

☐ ไม่ยินดี

☑ ยินดีอนุเคราะห์ให้นิสิต ในสังกัดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใช้พื้นที่ดำเนินการวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ระหว่างวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ถึง ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ และมอบหมายให้ประสานงานกับ.....
เบอร์โทร.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยูร ดารงรักษ์)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนปัตตานี

ขอความอนุเคราะห์ส่งหนังสือตอบรับกลับมาที่ นายนพดล ทองอร่าม
ที่อยู่ วิทยาลัยชุมชนปัตตานี ถ.ปากน้ำ ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี เบอร์โทรศัพท์มือถือ ๐๘๖-๓๖๒๙๑๕๑

แบบตอบรับการเก็บข้อมูลวิจัยระดับปริญญาเอก หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วันที่ ๒๙ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับอนุญาตใช้พื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตามหนังสือคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ อว ๐๖๐๕.๑๘/ว.๒๗๒๔ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย ตามหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของนิสิตชื่อ นายนพดล ทองอร่าม รหัสนิสิต ๖๒๐๑๑๔๖๐๐๐๒ ซึ่งทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การประเมินและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย (The Evaluation and Development of Multicultural Society Competency in the Community College Students of the Three Southern Border Provinces of Thailand) นั้น

ในการนี้ วิทยาลัยชุมชนฯ

☐ ไม่ยินดี

☑ ยินดีอนุเคราะห์ให้นิสิต ในสังกัดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใช้พื้นที่ดำเนินการวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ระหว่างวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ถึง ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ และมอบหมายให้ประสานงานกับ น.ส. ปิ่นเพ็ชร์วัน บุญทัน เบอร์โทร ๐๖๔-๕๑๔-๙๕๓๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....

(นายวิชาพร ชินประพันธ์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนยะลา

ขอความอนุเคราะห์ส่งหนังสือตอบรับกลับมาที่ นายนพดล ทองอร่าม
ที่อยู่ วิทยาลัยชุมชนปัตตานี ถ.ปากน้ำ ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี เบอร์โทรศัพท์มือถือ ๐๘๖-๓๖๒๙๑๕๑

สแกนด้วย CamScanner

ที่ อว ๐๖๑๐.๑๐/๗๙

วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส
๒๒๓ หมู่ที่ ๑๐ ถนนสุริยะประดิษฐ์
อำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาส ๙๖๐๐๐

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับอนุญาตใช้พื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตามหนังสือคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ อว ๐๖๐๕.๑๘/ว๑๓๒๔ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย ตามหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของนิสิตชื่อ นายนพดล ทองอร่าม รหัสนิสิต ๖๒๐๑๓๔๖๐๐๐๒ ซึ่งทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การประเมินและพัฒนาสมรรถนะทางสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย (The Evaluation and Development ofMulticultural Society Competency in the Community College Students of the Three SouthernBorder Provinces of Thailand) นั้น

ในการนี้ วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส

☐ ไม่ยินดี

☑ ยินดีอนุเคราะห์ให้นิสิต ในสังกัดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามใช้พื้นที่ดำเนินการวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนนราธิวาสที่อยู่ในความรับผิดชอบ ระหว่างวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ถึง ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ และมอบหมายให้ประสานงานกับนางสาวอารมา แกมะ เบอร์โทร ๐๙๘-๔๕๖๗๒๗๗

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายยุทธนา พรหมณี)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนนราธิวาส

วิทยาลัยชุมชนราธิวาส สำนักวิชาการ
โทรศัพท์ ๐๙๘ ๔๕๖๗๒๗๗
โทรสาร ๐๗๓ ๔๒๔๗๒๓
www.ncc.ac.th

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายนพดล ทองอร่าม
วันเกิด	วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ 2531
สถานที่เกิด	จังหวัดอุทัยธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 64/9 หมู่ที่ 11 ตำบลน้ำรอบ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี รหัสไปรษณีย์ 61160
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ ประจำสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยชุมชนปัตตานี ถนนปากน้ำ ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี รหัสไปรษณีย์ 94000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2553 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2555 ปริญญาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (ส.บ.) มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. 2559 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.ป.) สาขาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2559 ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (ส.ม.) สาขาบริหารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2565 ปริญญาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ส.ด.) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ทุนวิจัย	ทุนวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผลงานวิจัย	นพดล ทองอร่าม, อมรศักดิ์ โพธิ์อ่ำ และพุฒิพงศ์ มากมาย. (2565). ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุเขตอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี. วารสารสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ "นอร์ทเทิร์นวิจัย" ครั้งที่ 8 ประจำปีการศึกษา 2564 นวัตกรรมการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน"